PAGES MISSING WITHIN THE BOOK ONLY

uneven number pages with in the book only

UNIVERSAL
LIBRARY
OU_200595
UNIVERSAL
LIBRARY

Government Oriental Library Series.

EDITED BY PANDITS UNDER THE SUPERVISION OF THE CURATOR, GOVT. ORIENTAL LIBRARY, MYSORE.

KANNADA SECTION No III.

THE MAHABHARATA

The PAULOMA and ASTIKA Parvas

BY

SADANANDA-YOGINDRA

ಮಹಾಭಾರತಂ

ಸದಾನಂದ ಯೋಗೀಂದ್ರ ವಿರಚಿತ

ಪೌಲೋಮ ಆಸ್ತೀಕ ಪರ್ವಗಳು

EDITED BY

V. SYAMACHARYA,

Pandit, Govt Oriental Library, Mysore

PUBLISHED UNDER THE AUTHORITY OF THE GOVERNMENT OF HIS HIGHNESS THE MAHARAJA OF MYSORE

MYSORE
PRINTED AT THE GOVERNMENT BRANCH PRESS
1911

ಅವತರಣಿಕೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಪೌಲೋಮಪರ್ವ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವಗಳ ಕಥಾವಿವರಣರೂಪವಾದ ಕನ್ನಡಪದ್ಯಕಾವ್ಯವು ಅಡಗಿದೆ. ಈಕಾವ್ಯವು ಶ್ರೀಕುಮಾರವ್ಯಾಸಕವಿಯಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿರುವ ಕರ್ಣಾಟಕ ಮಹಾಭಾರತಮಂಜರಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶದವಾಗದೇ ಇರುವ ಭಾಗವನ್ನು ವಿಶದಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಭಾಮಿನೀಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಆದುದರಿಂದೇ ಪುಸ್ತಕಲೇಖಕರಿಂದ ಬಹುಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಕವಿಯ ಭಾರತದೊಡನೆ ವಿಭಾಗವು ತಿಳಿಯದಂತೆ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಕೆಳಗೆ ವಿವರಿಸುವ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಈಗ್ರಂಥವು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಕವಿಕೃತವಲ್ಲವೆಂತ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಗ್ರಂಥಭೇದಜ್ಞಾನಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬೇರೇ ಪುಸ್ತಕವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಮುಂದೆ ಪ್ರಚುರಮಾಡಲ್ಪಡುವ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಕವಿಕೃತಿಗೆ ಇದೊಂದು ಉಪೋದ್ಘಾತವಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಿರುವೆವು.

ಈಗ ಈ ಗ್ರಂಥವು ಯಾವ ಕವಿಯಿಂದ ಯಾವ ಕಾಲದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿದೆ ಯೆಂಬುದು ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ಕವಿಯ ಕಾಲದೇಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ನಿಷ್ಕೃಷ್ಟಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸರಿಯಾದ ಸಾಧನಗಳಾವವೂ ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಈಗ್ರಂಥದ ಪ್ರತಿಸಂಧಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ 'ನಿತ್ಯಾತ್ಮ' 'ನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣ' 'ನಿತ್ಯಾತ್ಮಪದುಮದೃಶ' ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಅಂಕನವು ಇರುವಂತೆಯೆ, ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಧ್ಯಂತ್ಯಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ 'ನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣ' 'ನಿತ್ಯಾತ್ಮ' 'ನಿತ್ಯಾತ್ಮಪದುಮದೃಶ' 'ನಿತ್ಯಾತ್ಮಕೃಷ್ಣ' 'ನಿತ್ಯಾತ್ಮಗೋಪೀನಾಥ' ಇವು ಮೊದಲಾದ ಅಂಕನಗಳಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನಾದ ಕವಿಯು ಭಾಗವತಪ್ರಣೇ

ತ್ರವಾದ ಕವಿಯೂ ಒಬ್ಬನೇ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಣಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಒಂದೇವಿಧವಾದ ಪ್ರಾಸ, ಸಂಧಿ, ಅಪ್ರಯುಕ್ತಶಬ್ದಗಳೂ ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಉಭಯಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದಲೂ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಎರಡು ಗ್ರಂಥಗಳ ಕರ್ತರೂ ಒಂದೇ ಎಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಭಾಗವತಪ್ರಣೇತೃ ಕವಿಯ ಜೀವಿತಕಾಲವು ಕ್ರೈಸ್ತವಸಂವತ್ಸರಗಳ ಹದಿನಾರನೆಯ ಶತಕದ ಅಂತ್ಯಭಾಗವೆಂದು ಕೆಲವರು ಶೋಧಕರು ಊಹಿಸಿರುವರು ಅಂತಹ ಊಹೆಗೂ ತಕ್ಕ ಸಾಧಕಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ಕವಿಯು ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಭಾಷೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಲಾಗಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಕೇವಲ ಸಮೀಪದೇಶದವನಲ್ಲವೆಂದುಮಾತ್ರ ಹೇಳಬಹುದು. ಈಕವಿಯು ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೆಲವರು ಗ್ರಂಥಾಂತಪದ್ಯಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ "ಚಾಟುವಿಠಲನಾಥ" ನೆಂದು ಈಕವಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುವರು. ಆದರೆ ಅದೂ ಒಂದು ಬಿರುದು ಎಂದು ನಮಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಭಾಗವತದಶಮಸ್ಕಂಧದ ಉಪಾಂತ್ಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ

"....ಯೋಗೀಂದ್ರನಖಿಳೋದಿತಸದಾನಂದ
ಮುದದಲಭಿವರ್ಣಿಸಿದಂ"

ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ 'ಸದಾನಂದಯೋಗೀಂದ್ರ' ನೆಂದು ಈತನ ಹೆಸರು ಹೇಳುವುದು ಯುಕ್ತವು. ಇದರಿಂದಲೇ ಈತನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದೂ ಭಾಗವತಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನೆಂದೂ ನಿರ್ಣಯಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಹೆಸರುಗಳು ಭಾಗವತಸಂಪ್ರದಾಯದ ಗುರುಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ಇರುವುದೆಂಬುದು B78 ನೆಯ ನಂಬರುಳ್ಳ 'ಭಾಗವತಾಹ್ನಿಕ' ವೆಂಬ ಈ ಕೋಶಾಗಾರದ ಲಿಖಿತಪುಸ್ತಕದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಯೋಗೀಂದ್ರನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ತನ್ನ ಗುರುವಿನ ಹೆಸರನ್ನು 'ಅಚ್ಯುತಾರಣ್ಯಾಖ್ಯ ಯತಿರಾಯ' ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದೂ ಈತನು ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಈ ಕವಿಯು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪರ್ವಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಭಾಗವತವನ್ನೂ ಕನ್ನಡಿಸಿರುವುದಲ್ಲದೆ 'ವಿದಗ್ಧಚೂಡಾಮಣಿ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕೂಡ ರಚಿಸಿದಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಕೊನೆಗೆ ಹೇಳಿದ ಗ್ರಂಥವು ದೊರೆತಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಈಗ ಈಕವಿಯು ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕರ್ಣಾಟಕಭಾಷೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯವಿಷಯವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುವೆವು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಯು ಆಯಾ ದೇಶದ ಸಾಮಾನ್ಯಜನಗಳ ಮೂಲದಿಂದ ವ್ಯವಹಾರನಿರ್ವಾಹಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು, ಆಯಾ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ರಾಜರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನಕ್ಕೆ ವಶರಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಪಂಡಿತರುಗಳು ಆಯಾ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣ, ಛಂದಸ್ಸು, ನಿಘಂಟು, ಅಲಂಕಾರಶಾಸ್ತ್ರ, ಇವೇಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ರಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ದೇಶಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಶಬ್ದಾಪಶಬ್ದವಿವೇಕವೂ ಕಾವ್ಯಗುಣದೋಷವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಉಂಟಾಗಿರುವುದು ಸರ್ವರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯವಷ್ಟೆ? ಈರೀತಿಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಬಹುಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸನಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಕಂಡುಬರುವ, ಈಗ ನಮಗೆ ದೊರೆಯುವ ವ್ಯಾಕರಣಾದಿಗಳ ಸಹಾಯಗಳಿಂದ ನಿಷ್ಪಾದಿಸಲು ಅಶಕ್ಯವಾದ ಶಬ್ದಗಳುಳ್ಳ ಭಾಷೆಗೆ "ಪೂರ್ವದ ಹಳಗನ್ನಡ" ವೆಂದು ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ನೃಪತುಂಗ ನಾಗವರ್ಮ ಕೇಶಿರಾಜ ಭಟ್ಟಾಕಳಂಕ ಮೊದಲಾದವರ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧಿಸುವುದಾಗಿ ಜೈನವೈಷ್ಣವಶೈವಕವಿಗಳಿಂದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಶಬ್ದಗಳುಳ್ಳ ಭಾಷೆಗೆ "ಹಳಗನ್ನಡ" ವೆಂದು ಹೆಸರು. ಅಲ್ಲಿಂದೀಚೆಗೆ ಕಾಲಕ್ರಮದಿಂದೂ ಮತ್ತು ನಾನಾದೇಶದ ಜನಗಳ ಸಮಾವೇಶದಿಂದೂ ಆಯಾಯಾ ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ಮುಖ್ಯಪುರುಷರ ಸ್ವವಂಶದೇಶಭಾಷಾಭಿಮಾನಮೂಲಕಸಹಾಯದಿಂದೂ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ವ್ಯಾಕರಣಾದಿನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಬಳಪಡದ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಪ್ರಚುರವಾಗಿ

ರಚಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾ ಬಂದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಭಾಷೆಯು "ಹೊಸಕನ್ನಡ" ವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವುದು.

ಪ್ರಕೃತ ಈ ಕವಿಯು ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಹೊಸಕನ್ನಡವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಹೊಸಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ಅನೇಕ ಮತದ ಪಂಡಿತರಿಂದ ಆಯಾಮತಗಳ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಬೆಳ್ನುಡಿ (ಸ್ಫುಟಾರ್ಥಕಶಬ್ದ) ಗಳಿಂದ ಸಾಧಾರಣಜನಗಳಿಗೂ ತಿಳಿಯು ವಂತೆ ಷಟ್ಪದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ರಗಳೆಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ತರಲ್ಪಟ್ಟದೆ. ಈ ಭಾಷೆಗೆ ಹಳಗನ್ನಡದ ವ್ಯಾಕರಣಾದಿಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥ ಗಳ ವಿರೋಧವು ದೂಷಣವಲ್ಲವೆಂದು ಆದಿತ್ಯಪುರಾಣವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದ 1ನೆಯ ಸಂಧಿಯ 36ನೆಯ ಪದ್ಯದಿಂದ ವಿಶದವಾಗುವುದು.

ಶಬ್ದಮಣಿಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರದ ।
ಹೊದ್ದಿಕೆಯು ಸಾಹಿತ್ಯಕಲ್ಲದೆ ।
ಹೃದ್ಯಷಟ್ಪದಿಹಾಡುಗಬ್ಬಿಗಂಗೆ ಬೇಡೆಂದು ॥
ಸಿದ್ಧನೂತನಕವಿಗಳುಸುರಿದ ।
ಪದ್ಧತಿಯೊಳಡಹಿ ಬೀಳುತ ।
ಬುದ್ಧಿಯ**ಖಿ**ವಂತೂರೆವೆಸಿದ ಬೆಳ್ನುಡಿಯ ಬೆರಕೆಯಲಿ ॥

ಹೀಗೆಂಬುವುದರಿಂದ ಈ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸುಶಬ್ದಾಪಶಬ್ದವಿವೇಕವಿ ಲ್ಲದೇ ಕವಿಗಳು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದಾರೆಂದು ಭಾವಿಸಕೂಡದು. ಹಳಗನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣದಿಂದ ಯಥಾಶ್ರುತ ಕ್ರಮದಿಂದ ನಿಷ್ಪನ್ನವಾಗದೇ ಯಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ನ್ಯಾಯಗಳ ಸಾಮ್ಯದಿಂದ ಹೇಗೋ ಒಂದು ವಿಧದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುವಾದ ರೂಪಸಿದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಗ್ರಾಮ್ಯರಲ್ಲದ ಜನಗಳು ಉಪ ಯೋಗಿಸುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿದಾರೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಯುಕ್ತವು. ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣರೂಪವಾಗಿ ಈ ಕವಿಯು ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಕೆಲವು ಪದಗಳ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸುವೆವು.

ಈ ಗ್ರಂಥದ 11ನೆಯ ಸಂಧಿಯ 20ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಉತ್ತರಾ ರ್ಧವು ಈಕೆಳಗೆ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟದೆ.

ಅಷ್ಟಮೂರುತಿ ಕಡೆಗೆ ಹಣೆಗಣ ।
ದೃಷ್ಟಿಯಲಿ ಹೋಮಿಸುವೆನಿದನು ।
ತ್ಕೃಷ್ಟಮತಿ ಮೀಱುವನದಾವನು ತಂದೆಗಳಿರೆಂದ ॥

‘ಹಣೆಗಣ’ ಎಂಬ ಪದವು ದೃಷ್ಟಿಗೆ ವಿಶೇಷಣವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ವಿಶೇಷಣವಾಗಿ ನಿಷ್ಪಾದನಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಸಪ್ತಮೀಸಮರ್ಥವಾದ ಹಣೆ ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಮೇಲೆ ‘ದಿಕ್ಛಬ್ದಾದಣಃ’ ಎಂಬ (ಪುಟ 201 ಸೂತ್ರ 421) ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನಪ್ರಕಾರ ಅಣ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಷ್ಟೆ? ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಅನುಪಪತ್ತಿಗಳಿವೆ. ಒಂದನೆಯದು—‘ಹಣೆ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಮೂಡ, ತೆಂಕ, ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳಂತೆ ದಿಗ್ವಾಚಕವಲ್ಲದೆ ಇರುವುದು. 2 ನೆಯದು—ಸಪ್ತಮೀಸಮರ್ಥವಾದ ‘ಹಣೆ’ ಶಬ್ದದ ಮೇಲೆ ಅಣ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ‘ಹಣೆಯಣ’ ಎಂತಲೇ ರೂಪವು ಸಿದ್ಧಿಸಬೇಕೆಂಬುದು. ಇದರಲ್ಲಿ 1ನೆಯ ಅನುಪಪತ್ತಿಯನ್ನು ಹಣೆಯ ಪ್ರದೇಶವು ನೇತ್ರದ ನಿಜಸ್ಥಳದಕಿಂತಲೂ ಊರ್ಧ್ವಪ್ರದೇಶವಾದಕಾರಣ ವೈವಕ್ಷಿಕದಿಕ್ಛಬ್ದತ್ವವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡು ಏನೋ ಒಂದು ಬಗೆಯಿಂದ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ಸಮಾಧಾನಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರರು ಒಪ್ಪಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನ್ಯಾಯಸಾಮ್ಯದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿರುವುದು. 2ನೆಯ ಅನುಪಪತ್ತಿಗೆ ‘ಹಣೆಯಣ’ ಎಂದೇ ಆಗಲಿ ‘ಹಣಿಗಣ’ ಎಂದಾಗಲಿ ಪಾಠಶೋಧನ ಮಾಡುವುದು ಪರಿಹಾರವು. ‘ಹಣಿಗಣ’ ಎಂದು ಶೋಧನ ಮಾಡುವಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ‘ಫಣಿಕಾ’ ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತಶಬ್ದದಿಂದ ‘ಹಣಿಗೆ’ ಎಂಬ ಅಪಭ್ರಂಶವು ಸಿದ್ಧಿಸುವುದರಿಂದ ಸಪ್ತಮೀಸಮರ್ಥವಾದ ಆ ಶಬ್ದದ ಮೇಲೆ ಅಣಪ್ರತ್ಯಯ ಮಾಡಿದರ ಈ ರೂಪವು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ‘ಒಂದಿನ’ ಎಂಬ ಪದವು ಪ್ರಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ 13 ನೇ ಸಂಧಿಯ 33 ನೆಯ ಪದ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿದೇವೆ.

ಇರೆ ವರಜರತ್ಕಾರು ವೊಂದಿನ ।
ಭರದಲೈದಿದರಣ್ಯವ ಗಿರಿಶಿ ।
ಖರವಲಿ ಮುದದಿ ಸಿಂದು ವಿಜನವಿದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ॥

ಈ ಶಬ್ದವು ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನಾದಿಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ 'ಎಣ್ಗಾವುದಂ' 'ನಾಲ್ಮೊಗಂ' 'ಐಮೊಲೆ' 'ಮೊದಲೆ' ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ದುಲೋಪವನ್ನು ಕೆಲವು ಸೂತ್ರಗಳಿಂದ ಹೇಳಿರುವ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ 'ಒಂದು' ಎಂಬ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿಯೂ ದುಲೋಪವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಈ ಪದವನ್ನು ಕವಿಯು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರಬಹುದು. ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಏಕೋನವಿಂಶತಿ ಎಂಬುದು ಮೊದಲಾದವುಗಳಂತೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಒಂಬತ್ತು ಎಂಬ ಪದವು ಯೌಗಿಕವೆಂತ ಹೇಳುವುದೇ ಯುಕ್ತವಾದ ಕಾರಣ ಒಂದು ಕಡಿಮೆ ಪತ್ತು ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ಒಂಬತ್ತು' ಎಂದು ಮಧ್ಯಮಪದಲೋಪಿಸಮಾಸವು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ದುಲೋಪವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅನುಶಿಷ್ಟವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ದುಲೋಪವು ಉಪಸಂಖ್ಯೇಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪಂಪರಾಮಾಯಣದ 9 ನೆಯ ಆಶ್ವಾಸದ 28 ನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಶಬ್ದವು ಪ್ರಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ—

ತನಯನ ತಲೆಯೊಂದೆಸೆಯೊಳ್ ।
ತನುವೊಂದೆಸೆಯೊಳ್ಪಡಿಲ್ದು ಕೆಡದಿರೆ ಕಂಡಾ
ವನಿತೆ ಭಯರಸದಿನೆರ್ದೆಪಾ ।
ವನೆ ಪಾಱೆ ವಿಷಾದವಹ್ನಿಗಿಂಧನಮಾದಳ್ ॥

ಆದಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಒಂದಿನ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ದೋಷವಿಲ್ಲ. ಇದೇರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈಕವಿಯು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುವ ಶಬ್ದಾಂತರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉಪಪತ್ತಿಗಳನ್ನು ಬುದ್ಧಿಮಂತರು ಊಹಿಸಬಹುದು.

ಮತ್ತು ಈ ಕವಿಯು ಸ್ತುತಿಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ 'ಜಯ' 'ಜಯತು' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ತಿಙಂತವನ್ನು 'ನಮಃ' ಎಂಬ ವಿಸರ್ಗಾಂತ ಸಂಸ್ಕೃತಶಬ್ದವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುವನು. (ಪು130.ಸಂ.12,ಪ.15. ನೋಡುವುದು.) ಇಂತಹ ಪದಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಕಾದರೆ 'ಎನ್' ಧಾತುವಿನೊಡನೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಅನುಕರಣ

ತ್ವವು ಸೂಚಿತವಾಗುವಂತೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಂಧಿಪ್ರಕರಣ ಸೂತ್ರಗಳಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಆದರೆ ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಿರುವ ಪದ್ಯ ದಲ್ಲಿ 'ಜಯನಮೋ' 'ಜಯ ಜಯತು' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳಿಗೆ ಅನ್ಯವಧಾನದಿಂದ 'ಎನ್' ಧಾತುವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ತುತಿ ವಾಕ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ "ತಂದೆ ರಕ್ಷಿಸೆನುತ್ತೆ ಚರಣದ್ವಂದ್ವದಲಿ" ಎಂಬ ಅದೇ ಸಂಧಿಯ ಹದಿನಾರನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಎನುತ್ತೆ' ಎಂದು ಈ ಧಾತುವಿನ ಪ್ರಯೋಗವಿದೆ; ಅದರನ್ನೇ 'ಜಯನಮೋ' 'ಜಯಜಯತು' 'ಜಯ' ಎಂದಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೂ ಆವೃತ್ತಿ ಅಥವಾ ತಂತ್ರ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಅನುಸಂಧಾನಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡರೆ ವ್ಯಾಕರಣವಿರೋ ಧವಿಲ್ಲದೆ ಉಪಪನ್ನವಾಗುವುದು.

ಹೀಗೆಯೇ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ 'ಸರ್ವಥಾ' ಎಂದು ಸಂಸ್ಕೃತ ತದ್ಧಿತಾಂತಾವ್ಯಯ ವನ್ನು 'ಪುನರಪಿ' ಎಂದು ನಿಪಾತ ಸಮುದಾಯವನ್ನು 'ತವ' ಎಂದು ಸುಬಂತರೂಪವನ್ನು ಕವಿಯು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾನೆ ಇದು ಅನುಕ ರಣ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಸಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ಆದರೂ ಆ ಶಬ್ದಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಶ್ರುತವಾಗಿರುವುದೋ ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ತತ್ಸಮತ್ವಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಪ್ರಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ ಯೆಂದು ಸಮಾ ಧಾನವನ್ನು ಊಹಿಸಬಹುದು. 'ಪುನರಪಿ' ಎಂಬುದು ಏಕನಿಪಾತವಲ್ಲ. ನಿಪಾತದ್ವಯವು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ 'ಕಿಮುತ' ಇದೇ ಮೊದ ಲಾದವುಗಳಂತೆ ಸಮುದಾಯದಿಂದ ಏಕಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾ ದ್ದರಿಂದ ಏಕನಿಪಾತದಂತೆ ಭಾವಿಸಿ ಕವಿಯು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾನೆ.

ಇದೇರೀತಿಯಾಗಿ ಕವಿಯು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ 'ತೊಳ ವುತ್ತ' ಎಂಬುದು ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಯಗಾಗಮಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದಿ ರುವ ವಗಾಗಮವು ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿನ ಬಹುಳಗ್ರಹಣದಿಂದ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಿಭಾ ಷಾತ್ವವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಸಮಾಧಾನಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮತ್ತು ಕೆಲವೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಯನ್ನೇ ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಪದೇ ತು ಸಂಹಿತಾ ನಿತ್ಯಾ ನಿತ್ಯಾ ಧಾತೂಪಸರ್ಗಯೋಃ ।

ನಿತ್ಯಾ ಸಮಾಸೇ ವಾಕ್ಯೇ ತು ಸಾ ವಿವಕ್ಷಾಮಪೇಕ್ಷತೇ ''
ಎಂದು ವಾಕ್ಯಸಂಧಿಯು ಕವಿಯು ವಿವಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬರುವುದರಿಂದ ಅದೂ ದೋಷವಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಈ ಕವಿಯು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ವೃತ್ತವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥವೆಲ್ಲವೂ ಭಾಮಿನೀಷಟ್ಪದೀ ವೃತ್ತರೂಪವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಮೂರು ಮೂರು ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ಎರಡು ಅರ್ಧಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುವುದರಿಂದ 'ಷಟ್ಪದಿ' ಯೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲೆರಡು ಪಾದಗಳು ಸಮವಾಗಿಯೂ ಮೂರು ಆರನೆಯ ಪಾದಗಳು ಪೊಂದೆರಡರಕಿಂತ ವಿಷಮವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ ಈ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರಾತ್ರಯಾತ್ಮಕವಾದ ಗಣವು ವಿಷಮಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾತ್ರಾಚತುಷ್ಟಯಾತ್ಮಕವಾದ ಗಣವು ಸಮಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಇರಬೇಕು. ಪ್ರಥಮ ದ್ವಿತೀಯ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ನಾಲ್ಕು ಗಣಗಳು ಅಂದರೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಗಳು, ತೃತೀಯ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಆರು ಗಣಗಳು ಒಂದು ಗುರು ಅಂತು ಇಪ್ಪತ್ತು ಮೂರು ಮಾತ್ರೆಗಳು ಇರುತ್ತಿವೆ. ಸಮಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮಾತ್ರಾ ಚತುಷ್ಟಯಾತ್ಮಕವಾದ ಗಣವು ಜಗಣಭಿನ್ನವಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕು. ಮಾತ್ರಾತ್ರಯಾತ್ಮಕಗಣವು ಗುರುಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಗುರ್ವಕ್ಷರಾದಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ನಿಯಮವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ದೃಷ್ಟಿಕೊಟ್ಟು ರಚಿಸಿದರೇನೇ ಈ ವೃತ್ತವು ಶ್ರಾವ್ಯವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಕೇವಲ ಮಾತ್ರಾಸಂಖ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಗಣನಿಯಮವನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಕೆಲವರು ರಚಿಸಿರುವ ಈವೃತ್ತದ ಪದ್ಯಗಳು ಶ್ಲಾಘ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಮುದ್ರಣಾರಂಭಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೊರೆಕಿದ ಕೆಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ವೃತ್ತಲಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕೆಲವು ಪಾಠಗಳು ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಕವಿಯೇ ಹಾಗೆ ರಚಿಸಿರಬಹುದೆಂದು ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ ಕೆಲವುದೂರ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಬಳಿಕ ದೊರೆತ ಪುಸ್ತಕಾಂತರಗಳನ್ನು ನೋಡಲಾಗಿ ಲಕ್ಷಣವಿರುದ

ವೆಲ್ಲದ ಪಾಠಗಳು ಕಂಡು ಬಂದುದರಿಂದ ಆ ಶೋಧನಗಳನ್ನು ಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿರುತ್ತೇವೆ.

ಈ ಕವಿಯು ಛಂದೋಲಕ್ಷಣದ ಮುಖ್ಯಾಂಶವಾದ 'ಪ್ರಾಸ' ಅಂದರೆ ದ್ವಿತೀಯಾಕ್ಷರ ನಿಯಮ, ಅದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ರಚಿಸಿರುವನು. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ, ಆದಿ ಪಾದದ ದ್ವಿತೀಯಾಕ್ಷರವೇ ಆಗಲಿ ಆದಿಪಾದದ ದ್ವಿತೀಯಾಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಕ್ರಮ ದಿಂದ ಬರುವ ವರ್ಗಾಕ್ಷರವಾಗಲಿ ಪ್ರಾಸಾಕ್ಷರವೆನಿಸುವುದಲ್ಲವೆ ? ಹೀಗಿ ರುವಾಗ ಈಕವಿಯು ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರವು ದ್ವಿತೀಯ ವಾದಾಗ ಈನಿಯಮವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸದೆ ಸಂಯುಕ್ತಾ ಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಯಾವದಾದರೊಂದು ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರದ ಸಂಬಂಧಮಾ ತ್ರದಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಸಪೂರ್ತಿಯಾದಂತೆ ಭಾವಿಸಿರುವನು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿರು ವುದು ಈ ಕವಿಯು ಒಬ್ಬನೇ ಅಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಗ ಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಏಕೈಕವರ್ಣಾನು ಗಮದಿಂದ ಪ್ರಾಸವನ್ನು ಒಪ್ಪಿರುವುದಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ತೋರಿಸುವ ಅವರ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಘವಾಂಕಕವಿಯು ತನ್ನ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ (13—4)

ಇನ್ನೇನ ಕಾಣಲಿರ್ದಪೆ ಸರಸ ಕೇಳದೊಡೆ ।
ನಿನ್ನ ಮಗನಂ ಕೊಂದ ಪಾಪಿಯಾನೆಂದಾಡಿ ।
ಯನ್ಯಾಯದಿಂ ಸಾವನೆನುತ ಬರಲೋಲಗದ ಕಳಕಳವ
[ನೇನೆಂಬೆನು ॥

ಅದೇ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ (6—29)

ಮೃತ್ಯುರೂಪಿನ ಹಂದಿ ಕಾನನದೊಳೂಕ್ಕಲಿ ।
ಕ್ಕಿತ್ತು ನೆಲೆ ಸುತ್ತಿ ಬೆಂಬತ್ತಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಮನ !
ವತ್ತಿ ಯುರಿಯುತ್ತ ತಿರುಗುತ್ತ ಹಿರಿಯುತ್ತ ಬೆದರು
[ತ್ತೆಯ್ದಿ ಬಲವೆಲ್ಲವ ॥

ಭಾಸ್ಕರಕವಿಯು ತನ್ನ ಜೀವಂಧರ ಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ (3—23)

ಭ್ರಷ್ಟನೋ ತಾನಾಗಿ ಪುರುಷರ

ಮುಟ್ಟುವುದು ಸತಿಯರಿಗೆ ಹೀನವೆ
ನಿಷ್ಟವೆನಗಾಯ್ತೆಂದು ಬೆರಗಾದಳು ಸರೋಜಾಕ್ಷಿ ॥

ಅದೇ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ (3—24)

ಮುಗ್ಧೆಯರೊಳತಿ ಹೀನವಹುದೆಂ
ದೆದ್ದು ನೋಡುವ ಮರೆದು ಮಲಗಿರೆ
ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯೊಳೆದ್ದು ಕಾಷ್ಠಾಂಗಾರಸ್ಯೈವರಿದ ॥ ”

ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಸರ್ವಕವಿಸಾಧಾರಣಗಳಾದ ರೀತಿಯಿಂದಲೇ ಈಗ್ರಂಥವು ರಚಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥವು ಇತರಗ್ರಂಥಗಳಂತೆ ಉಪಾದೇಯುವೆಂದು ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟದೆ.

ಈಗ್ರಂಥದ ಶೋಧನವು ನಾಲ್ಕುಪ್ರತಿಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ನಡೆದಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪ್ರತಿಗಳು ತಾಳಪತ್ರಾತ್ಮಕಗಳು, ಒಂದುಮಾತ್ರ ಕಾಗದದ್ದು. ತಾಳಪತ್ರದ ಪ್ರತಿಒಂದು, ಕಾಗದದ ಪ್ರತಿ ಒಂದು ಸಹ ಒಂದೇ ಮೂಲಪ್ರತಿಯಿಂದ ಒರೆಯಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. ಉಳಿದ ಪ್ರತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಪಾಠಾದಿಯುಕ್ತವಾಗಿ ಇರುವುವು. ಅದರಲ್ಲಿ ಎರಡುಪ್ರತಿಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಮುದ್ರಣ ಆರಂಭಿಸಿ ಕೆಲವು ದೂರ ಸಾಗಿದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆರಡು ಪ್ರತಿಗಳು ದೊರೆತದ್ದರಿಂದ ಮುಂದಿನ ಭಾಗವು ಚನ್ನಾಗಿ ಶೋಧಿತವಾಗಲವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿತು. ತತ್ಪೂರ್ವಭಾಗವನ್ನು ಈ ಎರಡು ಪ್ರತಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದೂ ಶೋಧಿಸಿ ಶೋಧನಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವೆವು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಶೋಧನಪತ್ರಿಕೆಯು ಸ್ವಲ್ಪಹೆಚ್ಚಿರುವುದು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಭೇದದಿಂದ ಕಂಡು ಬಂದ ಪಾಠಭೇದಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಪುಟಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವೆವು. ಅಯುಕ್ತವಾದ ಪಾಠಭೇದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವೆವು. ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರಶೋಧನೆಯೂ ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು.

ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಭಿಜ್ಞರೂ ಮತ್ತು ಗುಣಗ್ರಾಹಿಗಳೂ ಆದವರೆಲ್ಲರೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದು ಆನಂದಿಸುವರೆಂದು ನಂಬಿರುತ್ತೇವೆ.

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ವಿಷಯ.	ಪುಟ
ಇಷ್ಟಪ್ರಾರ್ಥನೆ	1
ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ	,,
ಭೃಗುವಂಶ	3
ಭೃಗುಚರಿತ್ರ	4
ಭೃಗುಪತ್ನಿ ಪುಲೋಮೆಯ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ	,,
ರಾಕ್ಷಸ ಪುಲೋಮಾಗಮನ	5
ಅಗ್ನಿಪುಲೋಮರ ಸಂವಾದ	7
ಪುಲೋಮೆಯನ್ನು ಹರಣ	8
ಗರ್ಭಚ್ಯವನದಿಂದ ಪುಲೋಮನ ನಾಶ	9
ಅಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಭಯೋಕ್ತಿ	10
ಭೃಗುಪುಲೋಮೆಯರ ಸಂವಾದ	11
ಅಗ್ನಿಗೆ ಭೃಗುಶಾಪ	12
ಅಗ್ನಿ ಅಡಗಿದುದರಿಂದ ಆದ ಬಾಧೆ	14
ಋಷಿಸಹಿತ ದೇವತೆಗಳು ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದುದು	16
ಬ್ರಹ್ಮನು ಅಗ್ನಿಯಂ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುವಿಕೆ	17
ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಅಗ್ನಿಯ ಪೂರ್ವಸ್ಥಿತಿ	19
ಚ್ಯವನಸಂತತಿಯಲ್ಲಿ ರುರುವಿನ ಜನನ	20
ಮೇನಕೆಯಿಂ ಪ್ರಮದ್ವರೆಯ ಜನನ	21
ರುರುವಿಗೆ ಪ್ರಮದ್ವರೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿಲಾಷೆ	22
ಪ್ರಮತಿರುರುಗಳ ಸಂವಾದ	,,
ಪ್ರಮತಿಯು ಪ್ರಮದ್ವರೆಯಂ ರುರುವಿಗೆ ಘಟನೆಮಾಡಿದುದು ...	23
ವಿವಾಹವಾಗುವಿಕೆ	24
ರುರುಪ್ರಮದ್ವರೆಯ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯವರ್ಣನೆ	25
ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಪದಂಶದಿಂದ ಪ್ರಮದ್ವರೆಯ ಮೃತಿ	26
ಪ್ರಮದ್ವರೆಯಂ ನೋಡಿ ಋಷಿಗಳು ಶೋಕಿಸಿದುದು	,,
ರುರುವಿನ ಪ್ರಳಾಪ	27

ವಿಷಯ.	ಪುಟ.
ರುರುವಿನ ಬಳಿಗೆ ದೇವತೆಗಳ ದೂತಪ್ರೇಷಣ	29
ರುರುದೇವದೂತರ ಸಂವಾದ	30
ರುರು ತನ್ನ ಅರ್ಧಾಯುವನ್ನು ಸತಿಗೆ ಕೊಡುವಿಕೆ ...	32
ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ ಯಮನು ಬದುಕಿಸುವಿಕೆ ...	33
ಬಳಿಕ ಋಷಿಗಳು ಸಂತೋಷಿಸಿದುದು	,,
ಪ್ರಮದ್ವರೆಯು ಪತಿಗೃಹದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಿಂದಿರುವಿಕೆ	35
ರುರು ಡುಂಡುಭನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂಹರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದುದು ..	,,
ರುರುವನ್ನು ನೋಡಿ ಡುಂಡುಭನು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು	36
ರುರುವು ಡುಂಡುಭನನ್ನು ನೀನಾರೆಂದು ಕೇಳಿದುದು ...	37
ಡುಂಡುಭನು ತನ್ನ ಪೂರ್ವವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ	,,
ಡುಂಡುಭನು ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಸರ್ಪಾಧ್ವರವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದುದು ...	39
ಸರ್ಪಾಧ್ವರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳದೆ ಅದೃಶ್ಯನಾಗುವಿಕೆ	,,
ರುರು ತಂದೆಯನ್ನು ಸರ್ಪಾಧ್ವರದ ವೃತ್ತವನ್ನು ಹೇಳೆಂದು ಕೇಳುವಿಕೆ.	,,
ಸರ್ಪಾಧ್ವರದ ಕಥೆಯ ಉಪೋದ್ಘಾತ	40
ಪೌಲೋಮಪರ್ವದ ಫಲಕಥನ	41
ಸೂತನು ಆಸ್ತೀಕಸಂಭವವ ಹೇಳಲಾರಂಭಿಸುವಿಕೆ ...	43
ಕದ್ರುವಿನತೆಯರಿಗೆ ಕಶ್ಯಪರಿಂದ ವರದಾನ	44
ಕದ್ರುವಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಪೋತ್ಪತ್ತಿ	45
ವಿನತೆಗೆ ಪುತ್ರಜನನದ ವಿಲಂಬದ ಅನುತಾಪ	,,
ಜನಿಸಿದ ಮಗನ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯದಿಂದ ಚಿಂತೆ	46
ಸೂರ್ಯನು ಅರುಣನನ್ನು ಸಾರಥಿಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವಿಕೆ	48
ಉಚ್ಚೈಶ್ಶ್ರವವಂ ಕಂಡು ಕದ್ರುವಿನತೆಯರ ವಿವಾದ	49
ಅಶ್ವದ ಬಾಲವು ಕಪ್ಪಾಗಿ ಕಾಣಲು ಉಪಾಯಚಿಂತನ	50
ಆ ಉಪಾಯವನ್ನು ನಡಿಸಲೊಪ್ಪದವರಿಗೆ ಶಾಪ	51
ಆ ಉಪಾಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಆಚರಿಸಲು ವಿನತೆಯು ದಾಸಿಯಾಗುವಿಕೆ	52
ವಿನತೆಗೆ ಆದ ಶುಭಸೂಚಕನೆ	54
ಹರ್ಷದಿಂದಡವಿಗೆ ಬಂದು ಗರ್ಭವಂ ಕಾಣದೆ ಚಿಂತಿಸುವಿಕೆ	,,
ಆಗ ಉದಯಿಸಿದ್ದ ಗರುಡನ ದರ್ಶನ	55
ಸುರರು ಗರುಡನ ತೇಜೋರಾಶಿಯಿಂ ಘಾಸಿಪಟ್ಟು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಮರೆಹೊಕ್ಕದ್ದು	56

ವಿಷಯ.	ಪುಟ.
ಅಗ್ನಿಯ ಅಭಯಪ್ರದಾನ	,,
ಸುರರ ಸ್ತುತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಗರುಡನು ಅಭಯವಂ ಹೇಳುವಿಕೆ	57
ವಿನತೆಗೆ ನಮಿಸಿ ತಾನು ಮಗನೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ಕದ್ರುವಿನ ಮನೆಗೆ ಸೇರುವಿಕೆ.	58
ಕದ್ರುವಿನತೆಯರ ಸಂವಾದ	59
ಕದ್ರುವಿನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಹೊತ್ತು ತಾಯಿಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಯ್ಯುವಿಕೆ	60
ಸೂರ್ಯನ ತಾಪದಿಂದ ಕದ್ರುಪುತ್ರರು ಕೆಂಗೆಡುವಿಕೆ	,,
ಅದನ್ನು ಖೇಚರರ ವಚನದಿಂ ತಿಳಿದು ಕದ್ರು ಮಹೇಂದ್ರನಂ ಮರೆಹೊಗುವಿಕೆ.	61
ಇಂದ್ರನ ಪ್ರಸಾದದಿಂ ವೃಷ್ಟಿಯಾಗಲು ಕದ್ರುಪುತ್ರರ ದುಃಖನಾಶ	62
ಗರುಡನು ಕದ್ರುಪುತ್ರರಿಂ ಗೂಡಿ ನಾಗಾಲಯಕೆ ಬಂದು ಸಂತೋಷ ಪಡುವಿಕೆ.	64
ಕದ್ರುಪುತ್ರರಃ ಅಧಿಕ್ಷೇಪದಿಂ ಗರುಡನು ತಾಯಿಯಿಂದ ದಾಸ್ಯಕಾರಣವನ್ನು ಅರಿಯುವಿಕೆ	,,
ಬಳಿಕ ಕುಪಿತನಾದ ಗರುಡನಿಗೆ ದಾಸ್ಯವನ್ನು ಕಳೆಯುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ	66
ಕದ್ರು ಬೇಡಿದ ಅಮೃತವನ್ನು ತರಲು ಗರುಡನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ	68
ಗರುಡನಿಗೆ ವಿನತೆಯ ಶುಭಾಶಾಸನ	,,
ಆಗ ವಿನತೆಯನ್ನು ಆಹಾರ ಬೇಡುವಿಕೆ	,,
ಸಮುದ್ರಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಬೇಡರನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸೆಂದು ವಿನತೆಯು ಹೇಳುವಿಕೆ.	69
ಹೊರಟು ಬೇಡರನ್ನು ತಿನ್ನುವಿಕೆ	,,
ಆಗ ವಿನತೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸುಡುವಿಕೆ ..	70
ಅವನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ದಾಸಿಯೊಡನೆ ಬಿಡುವಿಕೆ	71
ಆಹಾರ ಸಾಲದೆ ಕಶ್ಯಪರನ್ನು ಯಾಚಿಸುವಿಕೆ	,,
ಸಮುದ್ರತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಗಜಕಚ್ಛಪರನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಕಶ್ಯಪನಾಜ್ಞೆ	72
ಗಜಕಚ್ಛಪಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣ	,,
ಗರುಡನು ಕಶ್ಯಪರು ಕೇಳಲು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ	74
ಕಶ್ಯಪರ ಶುಭಾಶಾಸನ	75
ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಗರುಡನಿಗೆ ಗಜಕಚ್ಛಪರ ದರ್ಶನ ...	76
ಅವುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಅಂತರಿಕ್ಷಮಾರ್ಗದಿಂ ಅಂಬಾತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಬರುವಿಕೆ...	76
ಆಗ ತದ್ವನಾಂತರದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ದೊಡ್ಡಮರದ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಬರುವಿಕೆ.	77

ವಿಷಯ.	ಪುಟ.
ಆ ಮರವು ತನಗೆ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ನುಡಿದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲಾಗಿ ಕೂಡುವಿಕೆ.	78
ಆಗ ತಾನು ಕುಳಿತ ಶಾಖೆಯು ಮುರಿಯಲು ಅದರಲ್ಲಿರುವ ವಾಲಖಿಲ್ಯರನ್ನು ನೋಡಿ ಚಿಂತಿಸುವಿಕೆ	79
ಏನೂ ತೋರದೆ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವಿಕೆ	80
ಆಗ ಸುರಮುನಿಗಳ ಸ್ತುತಿಯನಂಗೀಕರಿಸಿ ಗಂಧಮಾದನಕ್ಕೆ ಬರುವಿಕೆ.	,,
ಕಶ್ಯಪರು ಅದಂ ಕಂಡು ಶಾಖೆಯಂ ಬಿಡಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ	81
ಬಾಲನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಕಶ್ಯಪರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ .	82
ಆಗ ಅವರು ಅಭಯವಂ ಕೊಡುವಿಕೆ	83
ಕಶ್ಯಪರಿಂದ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಬಿಡುವಸ್ಥಳವನ್ನು ತಿಳಿಯುವಿಕೆ	,,
ಅಪ್ರಕಾರ ಹಿಮಗಿರಿಯ ಪಾರ್ಶ್ವದ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಖೆಯಂ ಬಿಸುಟು ಗಜಕಚ್ಛಪಂಗಳನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ	84
ಆಹಾರದಿಂದ ಕರ್ತವ್ಯಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹಪಡುವಿಕೆ	85
ಅಮೃತಾಪಹರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಗರುಡನು ಹಾರುವಿಕೆ	86
ಆಗ ಸುರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಚಿಂತಾಕರವಾದ ಅಪಶಕುನಗಳು	,,
ಇಂದ್ರನು ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯರಂ ಕರೆಸಿ ಯೋಚಿಸುವಿಕೆ	87
ಗರುಡನು ಅಜೇಯನೆಂದು ತಿಳಿದು ದಿಕ್ಪಾಲರನ್ನು ಬೆಸಸುವಿಕೆ	89
ಯುದ್ಧಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸನ್ನದ್ಧರಾಗುವಿಕೆ	90
ಆಗ ಗರುಡಾಗಮನವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರಲು ಗರುಡನ ಬರುವಿಕೆ	,,
ಇಂದ್ರನ ಬರುವಿಕೆ	91
ಇಂದ್ರನ ಸ್ಪರ್ಧಾವಚನವು ಉಭಯರ ಪರಾಕ್ರಮವು	92
ಇಂದ್ರನ ರಥವನ್ನು ಆವರಿಸಿದ ಧೂಳಿಯನ್ನು ವಾಯು ತೊಲಗಿಸುವಿಕೆ.	93
ಬಳಿಕ ಯುದ್ಧಾರಂಭ	94
ದೇವತೆಗಳ ಪಲಾಯನ	95
ಅಮೃತಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಗರುಡನು ಬಂದಾಗ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದ ಭೌಮನನ್ನು ಸೋಲಿಸುವಿಕೆ	96
ಅಲ್ಲಿ ಉಜ್ವಲನಾದ ಅಗ್ನಿಯಂ ಕಂಡು ಮಾರ್ಗವಂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಿಕೆ	97
ಅಗ್ನಿಯು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಒಲಿಯದಿರಲು ನದೀತಟಾಕಾದಿಗಳ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು ಕಾರಲಾಗಿ ಅಗ್ನಿ ಶಮನ	,,
ಮುಂದೆ ಹೋಗಲಾಗಿ ಶಸ್ತ್ರಮಾರ್ಗದ ನಿವಾರಣೆ	98
ಚಕ್ರವಂ ಕಂಡು ಅಣುರೂಪದಿಂದ ಅದರ ನಾಭಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವಿಕೆ.	,,

ವಿಷಯು.	ಪುಟ.
ಅದರ ಕೆಳಗಿರುವ ಸರ್ಪಗಳಂ ಕಂಡು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಅಮೃತಕಲಶ ವನ್ನು ಹರಿಸುವಿಕೆ	99
ಅಮೃತಹರಣದಿಂದಾದ ದುರ್ಗತಿಯನ್ನು ಸುರರು ಹರಿಗೆ ಸೂಚಿಸುವಿಕೆ.	100
ಹರಿ ಅಭಯವಂ ಕೊಟ್ಟು ಅಮರಾವತಿಗೆ ಬರುವಿಕೆ ...	101
ಆಗ ಗರುಡನು ಹರಿಯಂ ಕಂಡು ನೀನಾರೆಂದು ಕೇಳಲು ಹರಿಯ ಉತ್ತರ.	102
ಹರಿಯು ವರವಂ ಕೇಳೆನಲು ಗರುಡನ ಅನಾದರಕ್ಕೆ ಹರಿಯ ಅಪಹಾಸ.	103
ತಿರುಗಿ ಉಭಯರ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ವಾಹನನಾಗೆಂದು ಕೇಳುವಿಕೆ	104
ಅದಕ್ಕೊಪ್ಪಲು ಹರಿಯು ನೀನು ವರವಂ ಬೇಡೆನಲು ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಕೇಳುವಿಕೆ	,,
ಅಮೃತವನ್ನು ಇಲ್ಲೇ ಬಿಡೆಂದು ಹೇಳಲು ತಾಯಿ ಸೆರೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಒಯ್ಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ	105
ಹರಿಯು ಶುಭಾಶಾಸನ ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಲು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನೊಡನೆ ಸಂವಾದ	106
ಆಗ ಇಂದ್ರನ ವಜ್ರಪ್ರಯೋಗ	,,
ಅದು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಲು ಗರುಡನ ಅಪಹಾಸ	,,
ಮೃದೂಕ್ತಿಪೂರ್ವಕ ಗರುಡನೊಂದಿಗೆ ಇಂದ್ರನ ಸ್ನೇಹ	108
ಗರುಡನು ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ತಿಳಿಸುವಿಕೆ	,,
ಇಂದ್ರನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಗರುಡನು ಸ್ವಾಕಾರವನ್ನು ತೋರಿಸುವಿಕೆ	109
ವಿಸ್ಮಿತನಾದ ಇಂದ್ರನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗೆಂದು ಬೆಸಸುವಿಕೆ	110
ಬಳಿಕ ಅಮೃತವು ದುಷ್ಟರಿಗೆ ಭೋಗ್ಯವಾಗದಂತೆ ಆಲೋಚನೆ	,,
ಇಂದ್ರನಿಂದ ಸರ್ಪಗಳು ತನಗಾಹಾರವಾಗುವ ವರವಂ ಪಡೆದು ತಾಯಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ	111
ತಾಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಸರ್ಪಗಳಿಗೆ ಅಮೃತವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಬನ್ನಿರೆನ್ನುವಿಕೆ....	,,
ಆಗ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ದರ್ಭೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಸುಧೆಯನ್ನು ಇಂದ್ರನು ಅಪಹರಿಸುವಿಕೆ	112
ತಿರುಗಿ ಅಮೃತಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬರಲು ಅಮೃತವಂ ಕಾಣದೆ ಸರ್ಪಗಳ ದುಃಖ.	,,
ಗರುಡನು ತಂದ ಅಮೃತವು ಸರ್ಪಗಳಿಗೆ ಏಕೆ ಸೇರಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಶೌನಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ	113
ವಿನತೆಯ ದಾಸ್ಯವನ್ನು ಬಿಡಿಸುವಿಕೆ	114

ವಿಷಯ.	ಪುಟ.
ಗರುಡನು ವಿತಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸರ್ಪಗಳನ್ನು ನುಂಗುವಿಕೆ	115
ಆಗ ಸರ್ಪಮುಖ್ಯರು ಗರುಡನಿಗೆ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಕಪ್ಪವಂ ಕೊಡಲೊಪ್ಪಲು ಕೊಲೆ ಬಿಡುವಿಕೆ	,,
ತಾಯಿ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಇನ್ನೇನಪ್ಪಣೆಯೆನಲು ತನ್ನ ಮನೋರಥ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ	116
ಗರುಡನ ಪರಾಕ್ರಮಾದ್ಯತಿಶಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣಪ್ರಶ್ನೆ	117
ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಕಶ್ಯಪರ ಯಾಗಾರ್ಥವಾಗಿ ಸಮಿತ್ಕುಶಾದಿಗಳನ್ನು ತರಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸುವಿಕೆ	,,
ಆಗ ಇಂದ್ರನು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ವಾಲಖಿಲ್ಯರಂ ಕಂಡು ಪರಿಹಾಸ ಮಾಡಿ ದಾಟಿ ನಡೆಯುವಿಕೆ	118
ಆಗ ಇಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ವಾಲಖಿಲ್ಯರ ಕೋಪ	119
ಬೇರೆ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂತ ಯಾಗವನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವಿಕೆ	,,
ಸರ್ವವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನಕಿಂತ ಅಧಿಕನಾಗವನು ಜನಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಹುತಿ ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಿಕೆ	120
ಯಾಗಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕಶ್ಯಪರ ಪ್ರಶ್ನೆ	121
ಇಂದ್ರಗೆ ಶತ್ರುವಂ ಪಡೆಯಲೆನ್ನಲು ಇಂದ್ರನಪರಾಧವೇನೆಂದು ಕೇಳುವಿಕೆ.	,,
ಐಶ್ವರ್ಯಮದದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋದುದೇ ಎಂದುತ್ತರ ...	,,
ಅಂತಹ ಯಜ್ಞವು ಬೇಡೆಂದು ಕಶ್ಯಪರ ವಚನ	122
ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸಂಕಲ್ಪದಂತೆ ನಿಮ್ಮುದರದಲ್ಲಿಯೇ ಮಗನು ಜನಿಸಲೆಂದು ಋಷಿಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ	123
ಆಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತಿಕ್ರಮ ಮಾಡಬೇಡವೆಂದು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ತಂದೆಯು ಬುದ್ಧಿವಾದ	124
ಆಗ ಋಷಿಪ್ರಸಾದದಿಂ ಜನನವೇ ಗರುಡನ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ	,,
ತಾಯಿ ಶಾಪದಿಂ ಸರ್ಪಗಳು ಚಿಂತಿಸುವಿಕೆ	126
ಅದರಲ್ಲಿ ಶೇಷದೇವರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದುಷ್ಟಸರ್ಪಗಳ ಸಂಗವಂ ಬಿಟ್ಟು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುವಿಕೆ	127
ಈರೀತಿ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಶೇಷದೇವರ ಬಳಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮನ ಆಗಮನ	129
ಬ್ರಹ್ಮನಂ ಕಂಡು ಶೇಷಕೃತಸ್ತುತಿ	139
ರಕ್ಷಿಸೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು ಬ್ರಹ್ಮನು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಲುತ್ತರ.	,,

ವಿಷಯ.	ಪುಟ
ತಾಯಿ ಶಾಪಕ್ಕೆ ಸಹೋದರದುಶ್ಚೇಷ್ಟೆಗೂ ಭೀತಿಪಟ್ಟು ತಪವಂ ಮಾಡುವೆ ನೆನಲು ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಭಯಪ್ರದಾನ ವರಪ್ರದಾನ ...	131
ವರದಾನವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪೊರೆಯಲು ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮನಾಜ್ಞೆ	133
ಶೇಷನ ಭೂಭಾರವಹನವರ್ಣನೆ....	134
ಇತರಸರ್ಪಗಳು ತಾಯಿ ಶಾಪದಿಂದ ಚಿಂತಿಸುವಿಕೆ	136
ಶಾಪಪರಿಹಾರೋಪಾಯವನ್ನು ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರು ಹೇಳುವಿಕೆ	138
ವಾಸುಕಿಯು ಪೂರ್ವಕಥೆ ಹೇಳುವಿಕೆ	140
ಜರತ್ಕಾರುವಿನ ಕಥಾ	142
ಜರತ್ಕಾರುವಿಗೆ ಕನ್ಯೆಯಂ ಕೊಡಲು ಸರ್ಪಗಳ ನಿಶ್ಚಯ	144
ಜರತ್ಕಾರುವಿಗೆ ವಿವಾಹ	146
ಆಸ್ತೀಕನ ಜನನ	151
ಪರೀಕ್ಷಿತನ ಆಖ್ಯಾನ	,,
ಪರೀಕ್ಷಿತನು ಬೇಟೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಋಷಿಗಳ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಮೃತಸರ್ಪವನ್ನು ಹಾಕುವಿಕೆ	152
ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಋಷಿಯ ಮಗನ ಶಾಪ . ..	153
ತಕ್ಷಕನು ಕಚ್ಚಲು ಬರುವಾಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಸಂದರ್ಶನ	155
ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ತಕ್ಷಕನು ಧನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವಿಕೆ.	157
ರಾಜನ ಬಳಿ ವಿಪ್ರವೇಷದಿಂದ ಫಲಪಾಣಿಗಳಾಗಿ ಸರ್ಪಗಳ ಆಗಮನ	158
ಫಲದಲ್ಲಿ ಹುಳುವಾಗಿದ್ದು ತಕ್ಷಕನು ರಾಜನನ್ನು ಕಚ್ಚುವಿಕೆ ...	159
ಉದ್ದಾಲಕನು ಉಪಮನ್ಯುವೂ ಧೌಮ್ಯಂಗೆ ಶಿಷ್ಯರಾಗಲು ಬರುವಿಕೆ....	154
ಗುರುವಿನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಇರಲು ಗುರುವಿನ ವರದಾನ	156
ಉಪಮನ್ಯುವಿಗೆ ಗೋರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಗುರುಗಳ ಅಪ್ಪಣೆ ...	157
ಗುರುವಿನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಅರ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಂದುದರಿಂದ ಬಂದ ರೋಗಪರಿಹಾರ	158
ಪಾಂಡವರು ರಾಜಸೂಯ ಮಾಡಿದ ಕಥೆ	I69
ಉದಂಕಮುನಿಯು ಸರ್ಪಾಧ್ವರ ಮಾಡೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ	170
ಅದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎನ್ನಲು ವಿಪ್ರಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸುಲಭವೆಂದುತ್ತರ	171
ಭೃಗುವಿನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ	I72
ಅಗಸ್ತ್ಯರ ಕಥೆ	,,

ವಿಷಯ.	ಪುಟ.
ಉದಂಕಗೆ ತಕ್ಷಕನಲ್ಲಿ ವೈರಕಾರಣಪ್ರಶ್ನೆ	192
ಗುರುದಕ್ಷಿಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಪೌಲಸ್ತ್ಯನ ಪುರಪ್ರವೇಶ	,,
ರಾಜನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ರಾಜಸತಿಯಿಂದ ರತ್ನವಂ ಪಡೆಯುವಿಕೆ	195
ಅದನ್ನು ತಕ್ಷಕನು ಅಪಹರಿಸುವಿಕೆ	197
ಗುರುಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಇಂದ್ರನ ವಜ್ರದಾನ	199
ನಾಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಬರಲು ವಾಸುಕಿಮೊದಲಾದವರು ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಿಕೆ	200
ರಾಜನು ಉದಂಕರ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಯಾಗವನ್ನಾರಂಭಿಸುವಿಕೆ	203
ಈ ಯಾಗವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದ ನಿಲ್ಲುವುದೆಂದು ಬಡಗನ ವಚನ	206
ಒಳಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಬಿಡಬೇಡವೆಂದು ರಾಜನ ಅಪ್ಪಣೆ	207
ಆಗ ಉದಂಕರ ಆಗಮನ	208
ತಕ್ಷಕನು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಮರೆಹೊಗುವಿಕೆ	210
ಜರತ್ಕಾರುವು ಯಾಗವಿಘ್ನಕ್ಕಾಗಿ ಆಸ್ತೀಕನನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವಿಕ	,,
ಆಸ್ತೀಕನು ರಾಜನನ್ನೂ ಯಾಗವನ್ನೂ ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ	212
ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಒಳಗ ಕರೆಯುವಿಕೆ	214
ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಂದ ಸರ್ಪಗಳ ಹೆಸರು	216
ತಕ್ಷಕನು ಏಕೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ ವೆನಲು ಇಂದ್ರಾಶ್ರಯದಿಂದ ಎಂದುತ್ತರ	218
ಆಗ ಇಂದ್ರನು ತಕ್ಷಕನನ್ನು ಬಿಡುವಿಕೆ	219
ತಕ್ಷಕ ಬರಲು ನಿಲ್ಲೆಂದು ಆಸ್ತೀಕನ ಆಜ್ಞೆ	220
ರಾಜನು ತಕ್ಷಕನು ಏಕೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲವೆನಲು ಯಾಚಕನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿದ ನಂತರ ವೆಂದುತ್ತರ	,,
ನಿನಗೇನ ಬೇಕೆಂದು ರಾಜನು ಕೇಳುವಿಕೆ	221
ಯಾಗ ಮುಗಿಸೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ	,,
ಯಾಗವಂ ಮುಗಿಸಿ ಬಂದವರ ಪೂಜಿಸುವಿಕೆ	223
ರಾಜನು ಆಸ್ತೀಕನನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸುವಿಕೆ	224
ಈರೀತಿ ಕೃತಕಾರ್ಯನಾಗಿ ಬಂದ ಆಸ್ತೀಕನನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಲು ಸಂತೋಷದಿಂದಿರುವಿಕೆ	225
ಈಕಥಾಶ್ರೋತೃಗಳಿಗೆ ಸರ್ಪಬಾಧೆ ಕೊಡದೆಂದು ಆಸ್ತೀಕನ ಅಪ್ಪಣೆ	226
ಫಲಕಥನ	227

ಶೋಧನಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಟ	ಪಙ್ಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
5	3	ಪೊಡಾ	ಪೊಡುವೆ
,,	,,	ಯೆಂಬಳಿ	ಯೆಂಬರಿ
7	4	ನೊಡನೆ	ಗೊಡನೆಯೆ
,,	7	ಳ್ಳುದನೇಮಹಾತ್ಮ	ನಾನದಮಹಾತ್ಮನೆ
,,	10	ಖ್ಯೆಯು	ಖ್ಯಾನದ
,,	,,	ನೀನಖಿಳ	ನೀ
,,	12	ನುಳಿ	ನುಟಿ
,,	,,	ಲಳಿ	ಲಟಿ
,,	18	ತದೆ	ತಿದೆ
8	6	ನೊರೆವೆ	ನೊರೆವೆನಾ
,,	,,	ತೆನುತಲಾಕ್ಷಣ	ತೆನುತ
,,	,,	ಚಿಂತಿಸಿದ	ಚಿಂತಿಸುತಿರ್ದ
9	6	ಹಿಡಿದಿವನೆಯ್ದ	ಹಿಡಿದು ಹಿರಿದಹ
10	20	ಕೆಂಬುವೆ	ಕ್ಕೆಂಬುವೆ
12	4	ನಿಂದೆನ್ನ	ನೀನೆನ್ನ
12	18	ನೆನಲದ	ನನಲನದ
,,	,,	ಸುತ್ತ	ಸುತ
13	13	ನನಿಲನುಪುತ್ರ	ನನಿಲನ ಮಿತ್ರ
15	24	ದೇತಕ	ದೇಕ
16	7	ನಡ	ನಡೆ
,,	15	ತೆಗದು	ತೆಗೆದು
18	1	ಕ್ರಾಯ್ವೆ	ಕಾವೆ
19	9	ವಡ	ಪೊಡೆ

ಪುಟ	ಪಙ್ಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
,,	20	ಬಿಡುಬಿಡು	ಬಿಡು
20	13	ಚರಿತ್ರವ	ಚರಿತವ
21	6	ಳಲೆತಂದೆನೀ	ಳಲ್ಲೈತಂದೆ
22	5	ರಾಜ್ಯೈ	ರಾಜ್ಯೈ
23	16	ನುಚಿತ್ತದಿ	ನ.ಚಿತದಿ
25	5	ಸಿದಂದವದಾಯ್ತುಂ	ಯಿಸುವುದಾಯಿತದಂ
,,	,,	ಸಹಿತಪೂ	ಸಹಿತಪ
,,	,,	ಛಲಿಛಾಯೆಶಿಶಿಯು	ದುಛಾಯೆಶಿಶಿಯನು
26	17	ಗಡೆದಳು	ಗೆಡೆದಳು
,,	21	ಹುವ್ವಿನ	ಹೂವಿನ
,,	,,	ಜಂಗೆನೆ	ಜಗ್ಗನೆ
27	9	ದರ್ಥಕ್ಕ	ದರ್ಥಕೆ
28	12	ನಾವೆಯು	ನಾವೆಯು
,,	14	ಪೊಡವಂಟ	ಪೊಡವಟ್ಟ
29	4	ಕೂರವಿುಗಸಾಧ್ಯ	ಕೂರವೆುಗಳಿಗಸಾಧ್ಯ
30	17	ವಂದೆನಿಸುವ	ವೆಂಬುವ
,,	,,	ಆಏರೆತ್ವಾ	ಆಏರೇ
31	1	ತನ್ನ	ತನ್ನಯು
,,	,,	ನೊಂದಳತೆ	ನೊಳಗೊಂದಳತೆ
,,	24	ವನೀ	ವನ್ನು
32	18	ತನ್ನಾಯುಷಾರ್ಥವನು	ತನ್ನಾಯುಷ್ಯದರ್ಥ
,,	25	ವೆಗ್ರತ	ವೇಗವ
33	22	ತಿರ್ದುದಾ	ತಿರ್ದುದಂದಾ
34	9	ಗೃಹಕ್ಕ	ಗೃಹಕೆ
,,	18	ತೊರದ	ತೊರೆದ
,,	19	ಹೊರವ	ಹೊರೆವ
,,	21	ದಲ್ಲಿ	ದಲಾ

ಪುಟ	ಪಙ್ಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
35	5	ಕೊಯ್ಯುವನಲ್ಲ	ಕೊಯ್ಯದಿರನ್ನ
37	3	ಸಾಹಸ್ರ	ಸಹಸ್ರ
,,	21	ಸಾಸ್ರವಗೈದ	ಸಾಸ್ರಮಾಡಿದ
,,	22	ಜನ್ಮ	ಜನನ
38	7	ನಿಂದನೀಕ್ಷಿ	ನಿಂದಿರಲೀಕ್ಷಿ
,,	11	ಯುನ್ನೊಡನೆ	ಯೆನ್ನೊಡನೆ
,,	17	ದಲೆನ್ನ	ದೆನ್ನನು
,,	20	ಕಾರುಣೀಕನೆ	ಕಾರುಣಿಕನೇ
39	11	ನೆನೆಱಿ	ನೇನೆಱಿ
,,	16	ದಾತನನು	ದೆಂದಾತನನು
40	8	ಧರಾ	ಭೂಮ್ಯ
,,	23	ನನಿಯನು	ನವನಿಯನು
41	5	ಮಾಡೆ	ಮಾಡಿ
41	6	ಕೊಲ್ಲು	ಕೊಲು
42	10	ದಲ್ಲಿ	ವಲಿತ್ರಿ
,,	15	ನೆಕೇಳಿ	ನೆಱಿಕೇಳಿ
47	8	ಕೆಡದ	ಕೆಡಿದ
,,	18	ತಾನಂಜದಿರುದುದಕಳ	ನಂಜದಿರುಬಂದುದಕಳಲಬೇಕೆಂ
,,	24	ವೀರನು	ವೀರನಹ
,,	,,	ವಿಲ್ಲಂ	ದಲಂ
48	20	ಲರುಣ	ಲುವರುಣ
49	15	ತುರಗವಿದು	ರತುನವು
,,	,,	ಗೆವಿನತೆ	ಗಾವಿನತೆ
,,	19	ನಗುತವಳು	ನಗುವವಳ
50	3	ಬಱಿದೆ	ಬಱಿದೇ
51	15	ವಿದೆಂ	ವೀದಿಂ
52	14	ಮಾಡುವ	ಮಾಡುವು

ಪುಟ	ಪಙ್ಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
,,	25	ಕದು	ಕದ್ರು
53	1	ಇಂತ	ಇಂತು
,,	12	ವುತ್ಸವ	ದುಸ್ಸಹ
,,	20	ಯ.ಡೆ	ಯೊಡೆ
54	17	ಮುನ್ನಡವಿಯುಲಿರಿಸಿದಗರ್ಭವ	ಮುನ್ನಿರಿಸಿದಡವಿಯುಗರ್ಭವನು
55	5	ದವೆ	ದವೇ
,,	,,	ನುತ್ತ	ನುತ
,,	6	ಬಾಯು	ಬಾಯು
,,	,,	ಧರೆ	ಧರೆಗೆ
,,	11	ನಿನಿಃಚುವ	ನಿವಿಃಚುವ
,,	15	ಗಗಣ್ಯ	ಗಣ್ಣ
,,	,,	ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತ	ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತದ
,,	22	ಯಿಂದು	ಲಿಂದು
56	1	ಕಾಣುತ್ತ	ಕಾಣುತ
,,	10	ತಾನೆನುತ	ತಾನೇನೆನುತ
,,	11	ತಾಶನ	ತಾಶ
,,	,,	ಹೊಯಿಲನು	ಹೊಯಿಲುಗಳ
,,	16	ಕೇಡಿನಂದಿನವೊಲುನೀಘಾಸಿ	ಕೇಡಿನಂದದದಿನದವೊಲುನೀ
,,	17	ಮಾಡಿದೆ	ರೂಡಿಮಾಡಿದೆ
,,	,,	ಕಳುಹೆ	ಕಳುಹಿ
,,	18	ಪೋಡು	ಓಡು
56	20	ಕವಿವುತಿದೆ	ಕಪಿವುತ್ತಿದೆ
,,	24	ಯೊಗುವದು	ಯೊಗುವುದು
57	8	ದನವಲಿಸಂಸ್ತುತೆಯುನು	ವನದಿಸಂಸ್ತುತೆಯುನ್ನು
59	4	ಕಾಂಕುಳಲಿ	ಕೊಂಕುಳಲಿ
,,	8	ಛಾಟಕೆ	ಛಾಟಕೆ

ಪುಟ	ಪಙ್ಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
,,	21	ತೊತ್ತ	ಹೆತ್ತ
62	20	ಮಹೇಂದ್ರ	ಮಾಹೇಂದ್ರ
,,	,,	ಸ್ತುತಿಸಿ	ನುತಿಸಿ
,,	23	ತಟಕಿಟೆ	ತನಿಟೆ
,,	,,	ಸೂರಿಯನಿಳಿವಂತೆ	ಸೂರ್ಯನಿಳಿವಂದದಲಿ
63	19	ನಾಕಾನನಕ್ಕೈದಿ	ನಾನದಲ್ಕೈದಿದ
64	12	ಸಲ್ಲಲಿತ	ಲಲಿತದ
,,	17	ಇಳ್ರಿದುದು	ಇಳಿದು
,,	,,	ಮತ್ತೆ	ಮತ್ತಾ
,,	18	ಖಿಳ	ಖಳ
,,	,,	ಪುಮದೆಲ	ಕರದೆಲ
,,	20	ಜಲನಿಧಿಯುತಾನಲ್ಲಿ	ಜಲನಿಧಿಗೆತಾನಂದು
65	3	ವನಿತೆ	ವಿನುತೆ
,,	6	ತುರಗವನಾವು	ತುರಗವನುನೆಱೆ
,,	9	ವಗಡಿಸಿಕೇಳೆ	ವಗಡಿಸುತಕೇಳಿವರೆ
,,	,,	ಹೇಳಿದೆನುನಾ	ಹೇಳಿದೆ
66	1	ವಿಧಿಯುತನ್ನ	ವಿಧಿಯನ್ನ
67	24	ಜ್ಜೀವಿಸಿ	ಜ್ಜೀವಿಸಿಯೆ
,,	,,	ಮರಳುವುದೇ	ಮರಳುವುದೆ
68	9	ಹರಿಸಿ	ಹರಸಿ
,,	19	ವೆನುನೀನು	ವೆನೀನೇ
69	2	ಯೆಂದೆನೆ	ನೀನೆನೆ
,,	11	ನಱಿಯು	ನಱಿಯೆ
70	9	ದೆಲ್ಲವೆ	ದಲ್ಲವೆ
,,	10	ಪೊಡೆ	ಪಡೆ
,,	15	ವಡೆಯು	ವಡೆದ
,,	,,	ಯುವಳೊರ್ವಳನೆಡೆ	ಯುಳೊರ್ವಳನದೆಡೆ

ಪುಟ	ಪಂಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
71	6	ದೀಕೆಯುನು	ದೀಕೆಯು
,,	,,	ಕಾವುದೆನೆ	ಕಾವುದೆನಲು
72	6	ಯೋಜನದನೀಳದಿಹನು	ಯೋಜನನೀಳದಿರುವನು
73	5	ಮಾತಿನಿಂದೇ	ಮಾತಿಂದಮೇ
74	21	ಟ್ಟನ್ನುವುದು	ಟ್ಟನ್ನವದು
75	12	ಶಶಿ	ಚಂದ್ರ
76	19	ಧಿಕ್ಕರಿಸಿಕರದಸುಪ್ಪ	ದಿಕ್ಕರಿಸಿಕರದಸುಪ್ಪೈ
77	12	ನಿಲ್ಲದಲಂಬಮೆಂಬ	ನಿಲ್ಲದಲ್ಲಂಬಾಕ್ಷ್ಯ
,,	21	ಗಿದವು	ಗಿದುವು
,,	22	ಣಗಿದವ	ಣಗಿದುವ
78	17	ಮೇಣ್	ಮೇಣು
79	7	ಮುಱಿದು	ಮುಱಿದುದದು
,,	19	ಶಾಖೆಯುತಾಬ	ಶಾಖೆಯನುತಾ
,,	20	ಟಿಕ್ಕರಿಸಿದೊಡೆಶಾಪವುತನ್ನ	ನಿಕ್ಕಿದೊಡೆಶಾಪಾಗ್ನಿಯೆನ್ನನು
80	14	ಗದೆಯ	ಗಱಿಯ
,,	17	ಕಳೇವರವುನಕ	ಕಳೆವರವನಿಕ್ಕ
82	14	ಕೈಗಾಯ್ವ	ಕೈಗಾಯ್ಯುವ
,,	17	ದೋಷವನೀವು	ದೋಷವನುನೀವ್
84	16	ಹೆಮ್ಮರದಕೋಟೆವುಡೆಯ	ಹೆಮ್ಮರಕಡೆಯೊಲುಡಿಯಲು
85	9	ಮಲವುದೆ	ಮಲೆವುದೇ
,,	,,	ವಳಿಗೆ	ವಳಿ
,,	10	ಯೆಂದೆ	ಗೆಂದೆ
86	12	ಹೊಯ್ದು	ಹಾಯ್ದು
,,	13	ಆಪ	ಅಪ
87	3	ಸುರಪ	ಸುರಪವಸು
,,	,,	ಗಣದ	ಗಳ
88	5	ಭಾಹ	ಭಾರ

ಪುಟ	ಪಙ್ಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
,,,	15	ನುನವ	ಘನ
,,	,,	ಽೀರವುಹಾ	ಽೀರ್ಯರ್ವಿಕ್ರವು
,,	17	ಯಾದವಹ	ಯಾಹವದೆದಿ
89	3	ಕನಬಲವುಂಟೆನಗೆ	ಕನದಬಲದಿಂದವೆ
91	7	ನೋಡುವೆವ್ವೈ	ನೋಡುವೆವು
,,	,,	ಯೇನು	ಯೆನುತಿರ
,,	8	ತತ್ತ	ಲತ್ತ
93	4	ನಃವೊಂದೇ	ನದೊಂದೇ
,,	21	ರೊಬ್ಬರು	ರೊಬ್ಬರೊ
,,	22	ಅದಟ	ಳದಟ
95	9	ವೊಂದೆ	ನೊಂದೆ
,,	,,	ತೆಱೆಯು	ಕೆಱೆಯು
100	13	ಕೊಂಡೊ	ಕೊಂಡ
,,	18	ರುಯೆ	ರಿದೆ
101	9	ನನಗದು	ನೆನಗದು
102	14	ಲಯುದಿ	ಲಯುಕೆ
103	6	ಲಕ್ಷ್ಮೀ	ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು
,,	7	ಲೋಚಕನ	ಲೋಚಕನೆ
,,	,,	ಭವರೇ	ಭವಭವ
,,	8	ಸಪು	ಸುಪೌ
,,	9	ಸುರರಲಿ	ಸುರರೀ
,,	24	ವೈರಿ	ವೈರಿ
105	20	ತೋಱಿಸು	ತೋರಿಸಿ
101	13	ಕೆಯೊಂದ	ಕೆಂದ
112	3	ಲ್ಲವೆಯ-ಲ್ಲ	ಲ್ಲವೇಯಿ
,,	4	ಅಲ್ಲ	ನ್ನಲ್ಲ
,,	5	ರಹ	ರಹೆ

ಪುಟ	ಪಙ್ಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
114	18	ತತ್ತು	ತುತ್ತು
115	18	ವಿಡಿಯೆನುಡಿ	ವಿಡಿಯೆ
,,	19	ದರು	ನುಡಿದರು
,,	,,	ಕೊವ್ಮೆ	ಕೊವ್ಮೊವ್ಮೆ
119	12	ತಪೋ	ತಪೋಗ್ನಿ
,,	14	ಸ.ದನೆ	ಸರಿದನೇ
,,	15	ಗಾಲ	ಗಾಲಿ
125	11	ದುರಿತಾಘ	ದುರಿತೌಘ
134	6	ಹೆಮ್ಮಗಂಡನು	ಹೆಮ್ಮೆಗೊಳ್ಳನು
145	22	ವೆಸಗಿ	ನೆಸಗಿ
146	7	ಬೆಱಸಿತು	ಬೆರಸಿತು
148	3	ವೆತ್ತಣ	ಲೆತ್ತಣ
,,	23	ವದ	ವುದ
150	8	ಬಳ	ಬಳಿ
,,	9	ಬಳ	ಬಳಿ
160	13	ಭೂಪನನು	ಭೂಪನದ
,,	14	ಬಂದನು	ನಿಂದನು
158	23	ರೂಪಕ	ರೂಪಕನೆ
192	18	ಮುನಿಸು	ಮುನಿಯು
193	6	ವಯೋಧ	ಪಯೋಧ
211	20	ಸುವ	ಸುವೆ
224	23	ಪದ	ಪರಿ
,,	24	ದಿಂದ	ಯಿಂದ

ಗ. ಪುಸ್ತಕಪಾಠ

ಪೇಜು	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ	ಪಾದ
137	3	3

ವೆಂದೆನಿಸಿ ನೀಪಿದನು ಕಾಣದೆ ಘೋರತರಭಯರುವ ॥

ಶ್ರೀ

ಶುಭಮಸ್ತು

ಮಹಾಭಾರತ

ಆದಿಪರ್ವ.

ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಸೂತನಭಿವರ್ಣಿಸಿದನಮಲ
ಖ್ಯಾತಪೌಲೋಮವನು ತತ್ಕುಲ
ಜಾತಶೌನಕಮುಖ್ಯಮುನಿಸಭೆ ಮೆಚ್ಚಲೊಲವಿನಲಿ ||

ಇಷ್ಟಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಶ್ರೀಮದಮರಪ್ರವರಮುಕುಟ
ಸ್ತೋಮಮಣಿಗಣಕಿರಣಕೀರ್ಣೋ
ದ್ದಾಮನವ್ಯಪದಾಬ್ಜಪೀಠನನಂತಗುಣನಿಳಯ |
ಭೂಮಿಭೂಸುರಗೋಸುಧರ್ಮ
ಸ್ತೋಮಕಾರಣಮೂರ್ತಿಯಾಪ ಲ
ಕ್ಷ್ಮೀಮನೋರಮ ನೀಗೆ ಯೆಮಗಿಷ್ಟಾರ್ಥ[1]ಸಂಪದವ || ೧

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ.

ನೈಮಿಶದಲೊಂದಾಯ್ತು ಸುಜನ
ಸ್ತೋಮ ಶೌನಕಮುಖ್ಯರೆನೆ ಸು

1 'ನೀಯೆಮಗೆ ಯಿಷ್ಟಾರ್ಥ' ಕ. ಖ.

ತ್ರಾಮಲೋಕಹಿತಾರ್ಥದಲಿ ಸತ್ರವನು ವಿರಚಿಸಲು |
ಆಮಹಾಜನದುತ್ಸವಕೆ ಸು
ತ್ರಾಮ ಯಾಮಿಯ ವೋಲು ಬಂದನು
ರೋಮಹರ್ಷಣನಂದನನು ಸೂತನು ತದಾಶ್ರಮಕೆ ॥ ೨

ಸತ್ಕರಿಸಿ ಸೂತನನು ಬರಲ
ಪ್ರತಿಮನನು ಕುಶಲೋಕ್ತಿಯಲಿ ಸು
ವ್ರತಿಗಳಿಷ್ಟಫಲಾಪ್ತಿ ಯಾ [1]ಯ್ತೆನುತತುಳಹರುಷದಲಿ |
ವಿತತವಿಜ್ಞಾರೂಢನನು ಪುಳ
ಕಿತಶರೀರರು ಕೇಳಿದರು ವಿ
ಶ್ರುತಮಹಾಖ್ಯಾನಂಗಳನು ಪುಣ್ಯಾವಹಂಗಳನು ॥ ೩

ಬಲ್ಲೆಯಲ್ಲೈ ಸೂತ ಸಜ್ಜನ
ವಲ್ಲಭನೆ ಪಾರಾಶರನೊರೆ[2]ದ
ದೆಲ್ಲವನ[3]ಸಂಖ್ಯಾತವಹ ಪೌರಾಣಸಂಗತಿಯ |
ಎಲ್ಲವನು ಕೇಳಿದೆವು ಪಿತೃಮುಖ
ದಲ್ಲಿ ಭಾರತಪುಣ್ಯಕಥನವ
ನಿಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರವಾಗಿ ಕರುಣಿಸಬೇಹುದೆಮಗೀಗ ॥ ೪

ಮೊದಲದಕೆ ಪಾಲೋಮವೆಂಬರು
ಸದಮಳನೆ ಹೇಳೆಮಗೆ ಬುಧಸಂ
ಘದೊಳು ನೀ [4]ವಿಖ್ಯಾತ ಗಡ ತತ್ಸಂಗತಿಯನೊಲಿದು |
ವಿದಿತವಹುದಭಿವರ್ಣಿಸುವುದೆಂ
ಮದೆಯ ಸಂಶಯಶಲ್ಯವನು ಕಳೆ
ವುದು ಮಹಾತ್ಮ ಯೆನುತ್ತ ಸಭೆಯಲಿ ಶೌನಕನು ನುಡಿದ ॥ ೫

---

1 'ಫಲಾಪ್ತಿಪ್ರಿಯವಾ' ಕ. ಖ. 2 ಪಾರಾಶರ್ಯನೊರೆ, ಕ. ಖ 3 ದೆಲ್ಲವಾ, ಕ ಖ
4 ದೊಳಗೆ, ಕ ಖ.

ಪುಣ್ಯವೀಯಾಶ್ರಮವು ಮಖಪಿಸು
ಪುಣ್ಯವಲ್ಲಿಂಮೇಲೆ ಪುಣ್ಯಕೆ
ಪುಣ್ಯದಂತಿರೆ ಬಂದೆ ಭಾಗ್ಯಾಧಿಕನೆ ಮನವೊಲಿದು ।
ಪುಣ್ಯಕಥೆಯನು ಕೇಳುವೀಬಹು
ಪುಣ್ಯವೊಡಗೂಡಿದರೆ ಜಗದಲಿ
ಪುಣ್ಯವಂತರದಾರು ತಮ್ಮಂತೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೬

ಎನಲು ನುಡಿದನು ಸೂತನಾಮುನಿ
ಜನಕೆ ನಿಮಗಿದ ವರ್ಣಿಸುವೆನೆನು
ತನುಪಮಿತರುತ್ತಮಭೃಗೂದ್ವಹರಮಳರನ್ವಯುವ ।
ಅನುಸರದಲಿಂತೆಂದನಾವರ
ಮುನಿಪತಿ ಪರಿಕಿಸಲು ಕಣ್ದೆರೆದು
ವನಜನಾಭನ [1]ನೆನೆದು ನುಡಿದನು ಶೌನಕಾದ್ಯರಿಗೆ ॥ ೭

ಮುನ್ನ ವೇದವ್ಯಾಸಮುನಿ ಕರು
ಣಾರ್ಣವನು ಕೃಪೆಮಾಡಿದನಲೈ
ತನ್ನ ಪಿತೃಮುಖದಲ್ಲಿ ತನಗಧ್ಯಯನವಾಯ್ತೆಂದ ।
ಮಾನ್ಯರಿರ ನಿಮಗದನು ತಾನಭಿ
ವರ್ಣಿಸುವೆನುತ್ತಮಭೃಗೂದ್ವಹ
ರನ್ವಯುವ ಚಿತ್ತಾನುಸಾರದಲೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೮

ಭೃಗುವಂಶ.

ನಿಗಮನಿಷ್ಠನೆ ಕೇಳು ಶೌನಕ
ಜಗದಧೀಶ್ವರನಿಕರಪೂಜಿತ
ಭೃಗುಕುಲಾಮಲಚರಿತವನು ಬಹುಪುಣ್ಯಫಲದವನು ।
ಜಗದುದರನುದರೋದ್ಭವನಲಾ

---

1 'ನನುಪಮವನಜನಾಭನ ಚರಣಕಮಲವ' ಕ. ಖ.

ನಿಗಮಗರ್ಭನ ತನುಜತನುಜನು
ಭೃಗು ತದಾತ್ಮಜನಾಚ್ಯವನಸಂಜ್ಞಿತನು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೯
ಚ್ಯವನನಿಂದಾಪ್ರಮತಿ ಕೇಳುವು
ಭವಿಸಿದನು ಬಳಿಕಾಪ್ರಮತಿಸಂ
ಭವನು ರುರು ರುರುವಿಂಗೆ ಶುನಕನು ಶುನಕನೆಂಬವಗೆ ।
ಭುವನನುತ ಶೌನಕನು ನೀನುದು
ಭವಿಸಿದೆಯಲಾ ತಂದೆ ಭೃಗುವಂ
ಶವಿದ ಸಂಕ್ಷೇಪದಲಿ ನಿನಗಿಂತೊರೆದೆ ತಾನೆಂದ ॥ ೧೦

ಭೃಗುಚರಿತ್ರೆ.

ಹವಣಿಸಿದಿರೆಲೆ ಸೂತ ಹೇಳೈ
ಚ್ಯವನನೆಂದೆಂತಾಯ್ತು ಹೆಸರೆಂ
ಮವರ ಕುಲಪಾವನಮಹಾಭೃಗುಮುನಿಯ ತನಯಂಗೆ ।
ವಿವರಿಸೈ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ ಪುಣ್ಯ
ಶ್ರವಣವಲ್ಲೈ ಕಥನವಿದು ದುರ
ತವನು ದುವ್ಯಾಳಿಸುವುದೇನುಂಟೆನ್ನು ಹೇಳೆಂದ ॥ ೧೧

ಆದೊಡವಧರಿಸೆಲೆ ಮುನಿಪ ಭಾ
ಗ್ಯೋದಧಿಯಲಾ ನೀನು ನಿನ್ನಂ
ತಾದರಿಸುವವರಾರು ಪುಣ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಥೆಗಳನು ।
ಮೇದಿನೀಪಾವನರು [1]ಮೊದಲಲಿ
ಭೂದಿವಿಜರವರೊಳಗೆ ವೈಷ್ಣವ
ರಾವ ನಿನ್ನಂತವರೆ[2] ರಲಿಕಿನ್ನಾವುದರಿದೆಂದ ॥ ೧೨

ಭೃಗುಪತ್ನಿ ಪುಲೋಮೆಯ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ

ಕೇಳು ಶೌನಕ ಸಕಲಮುನಿಗಳು
ಕೇಳರೈ ಭೃಗುಮುನಿವರನ ವಧು

---

1 ಪಾಲಕರು, ಕ. ಖ. 2 ನಿನ್ನಂದದಲಿ, ಕ. ಖ.

ಲೋಲಲೋಚನೆ ರೂಪಗುಣಸೌಭಾಗ್ಯವರವನಧಿ ।
ಶೀಲವಂತೆ ಪುಲೋಮೆ ಯೆಂಬಳು
ಹೋಲಿಸುವಡಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯೆಂಬಳ
ಗೇಳುಮಡಿ ಪತಿಭಕ್ತಿಭಾವಿತಚಿತ್ತೆ ಸುಚರಿತ್ರೆ ॥ ೧೩

ಧರಿಸಿದಳು ಗರ್ಭವನು ಮುನಿಪನ
ವರತಪಸ್ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಯು
ಧರಿಸುವಂತಿರೆ ಧರ್ಮರತೆ ವರವನಿತೆ ನಿಜವನಿತೆ ।
ತರುಣಿ ತರುಣಮೃಗಾಕ್ಷಿಯಂತೆಸೆ
ದಿರಲು ತನ್ನಯ ಗೃಹಕೆ ಪರಮಾ
ಭರಣದಂತಿರಲಾದ ಹದನನು ವಿವರಿಸುವೆನೆಂದ ॥ ೧೪

ರಾಕ್ಷಸ ಪುಲೋಮಾಗಮನ

ಒಂದುದಿನ ಮುನಿನಾಥನಾನಿಜ
ಮಂದಿರವ ಹೊರವಂಟು ಮನೆಯೊಳ
ಗಿಂದುಮುಖಿ ಯಿರಲೊಬ್ಬಳ ಸ್ನಾನವನು ರಚಿಸುವೊಡೆ ।
ಸಂದನತ್ತಲು ಸಲಿಲಸನ್ನಿಧಿ
ಗೆಂದು ರಾಕ್ಷಸನೊಬ್ಬನಿತ್ತಲು
ಬಂದನಾಕ್ಷಣದೊಳಗೆ ಬಾಲಮೃಗಾಕ್ಷಿಯಿದ್ದೆಡೆಗೆ ॥ ೧೫

ಮರೆಸಿ ನಿಜವೇಷವನು ದುರ್ಮತಿ
ಬರಲದನು ಕಾಣುತ್ತ ದೂರದ
ಲಿರದೆ ಕಮಲದಳಾಕ್ಷಿ ವಿಪ್ರನೆನುತ್ತ ಸತ್ಕರಿಸಿ ।
ಬರವಿದೆತ್ತಣದೇನು ಕುಳ್ಳಿರು
ಧರಣಿಯುಮರ ಯೆನುತ್ತ ಸತಿಯುಪ
ಚರಿಸಿದಳು ಚಪಲನನು ಚಾರುಮೃದುಸ್ಮಿತೋಕ್ತಿಯಲಿ ॥ ೧೬

ಕೇಳುತಲೆ ನುಡಿಗಳನು ಕಿವಿಗಳು
ಕೋಳುವೋದವು ಕಂಗಳಬಳೆಯು

ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದವು ಬಿಗಿದುದಂತಃಕರಣವಂಗನೆಯು ।
ತೋಳ ಕೈ ಕೊಂಡುದು ಮನೋಗತಿ
ಹೇಳಲೇಕಂಗಜನ ಹೊಂಗರಿ
ಗೋಲು ಮರುವೊನೆಗಂಡುವಾಖಳನೊಡಲು ಕಂಪಿಸಿತು ॥ ೧೭

ನಟ್ಟ ದಿಟ್ಟಿಯು ದೃಢತೆಯಲಿ ಮರ
ವಿಟ್ಟುದೊಡಲು ದುರಾತ್ಮ ನಿರ್ದನು
ನಟ್ಟಕಂಬದವೋಲು ನಯನಪ್ರೀತಿರಸ ಮಿಗಲು ।
ನಟ್ಟಮೂರ್ಛೆಯನೆರಡುಘಳಿಗೆಗೆ
ಬಿಟ್ಟು [1]ಧೃತಿಯನು ಮನ್ಮಥನ ಸರ
ಳಟ್ಟ ಸುಡುತಿರೆ ನೋಡಿದನು ಕೆಲಬಲನನಮರಾರಿ ॥ ೧೮

ತಿರುಗಿ ಕಂಡನು ವಿಜನದೊಳಗಾ
ತರುಣಿ ಯೊಬ್ಬಳ ಯಿಹುದನೆನಗವ
ಸರವಿದಹುದಬಲೆಯನು ಕೊಂಡೊಯ್ವೆನು ನಿಜಾಲಯಕೆ ।
ನಿರುತವಿವಳಾರಂಗನೆಯೊ ಹರ
ಹರ ಮಹಾಸತಿ ತಾನು ಮುನ್ನವೆ
ವರಿಸಿದವಳಿವಳಾಗಬೇಕೆಂದನು ಖಳೋತ್ತಮನು ॥ ೧೯

ಇತ್ತು ತನಗೀಕೆಯನು ಪೂರ್ವದ
ಲಿತ್ತನಾಭೃಗುವಿಂಗೆ ಕಾಂತೆಯ
ಹೆತ್ತವನು ತನ್ನುವನು ನಂಬಿಸಿ ಹುಸಿದ ನಾದ್ವಿಜನು ।
ಸತ್ಯವಿದು ಸಂದೇಹವಲ್ಲಿದು
ಮತ್ತಕಾಶಿನಿ ತನ್ನ ವನಿತೆ ಭೃ
ಗೂತ್ತಮನ ಸತಿಯಹಳ ಯೆಂದನು ರಾಕ್ಷಸನು ನೋಡಿ ॥ ೨೦

---

1 ಕೊಟ್ಟು ಕ. ಖ.

ಅಗ್ನಿ ಪುಲೋಮರ ಸಂವಾದ.

ಎನುತ ಕಂಡನು ತಿರುಗಿ ಭೃಗುವಿನ
ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನ ವೊಲುಜ್ವಲ
ನೆನಿಪ ಪಾವಕನೊಡನೆ ನಿಶಾಚರನು ಯಿಂತೆಂದ |
ತನಗೆ ಹೇಳೈ ನೀನು ಭೃಗುಪಿನ
ವನಿತೆ ಯಿವಳೇ ಯಾವುಹಿಳ ಯಿವ
ಳನಱ ಯೆನುಳ್ಳುವನೇ ಮಹಾತ್ಮ ಹೇಳು ನೀನೆಂದ || ೨೧

ನೀನಲಾ ಸಕಲಾತ್ಮಕನು ಪವ
ಮಾನಸಖನೆಂದೆನಿಸಲೇ ವೈ
ಶ್ವಾನರಾಖ್ಯೆಯಲಿ ನೀನಖಿಳ ಜಠರಸ್ಥನೆಂದೆನಿಪ |
ನೀನು ಜೀವಾಧಾರನಲ್ಲೈ
ನೀನುಳಿಯಲುಳಿವುದು ಜಗತ್ತ್ರಯ
ಭಾನುವಂತನೆ ಹೇಳು ಸತ್ಯವನೆಂದನಾದನುಜ || ೨೨

ತನ್ನ ಸತಿ ಪೂರ್ವದಲಿ ತಾನದ
ನಿನ್ನ ವರ್ಣಿಸಲೇಕೆ ಕೊಟ್ಟನು
ತನ್ನ ವಂಚಿಸಿ ಬಾಲಿಕೆಯನೀಬಾಲಿಕೆಯ ಪಿತನು |
ಬನ್ನವನು ಹೇಳುವೊಡೆ ನಾಚಿಕೆ
ತನ್ನ ಮನದೊಳಗಾಗುತದೆ ನೀ
ನನ್ನಿಯುಳ್ಳವನುಳ್ಳುದನು ಹೇಳಾರ ವಧುವೆಂದ || ೨೩

ಸತ್ಯಸಂಧನೆ ಹೇಳು ಭೃಗುವಿನ
ಚಿತ್ತವಲ್ಲಭೆ ಯಾದಡೀಕೆಯ
ಹೊತ್ತುಕೊಂಡೊಯ್ವೆನು ನಿಜಾಲಯಕೆಂಬ ಮನವೆನಗೆ |
ಹತ್ತಿದಕೆ ಮುನಿದವನೆ ಹೇಳು ಮ
ಹೋತ್ತಮನೆ ಹೇಳೆನುತ ಪಾವಕ
ನತ್ತಲಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಿಂದನು ಕರಗಳನು ಮುಗಿದು || ೨೪

ಇರಲು ಖಳನುಕ್ತಿಯನು ವೈಶ್ವಾ
ನರನು ಕೇಳುತ ಭೀತಿವಿಹ್ವಲ
ಕರಣನಾಗುತ ಧರ್ಮಸಂಕಟವಾಯ್ತಲಾ ಯೆನುತ ।
ನಿರುತವನು ಹೇಳಿದರೆ ಮುನಿಪತಿ
ಕೆರಳಿ ಶಾಪವ ನೀವನನೃತವ
ನೊರೆವೆನೆಂತೆನುತಲಾಕ್ಷಣ ಚಿಂತಿಸಿದನಳವಳಿದು ॥ ೨೫

ಶಾಪವಾಗಲಿ ವರವೆ ಯಾಗಲಿ
ಕೋಪಿಸಲಿ ಮುನಿ ಮೇಣು ಸತ್ಯಕೆ
ಲೋಪವನು ತಾ ಮಾಡಲಂಜುವೆನೆಂದು ಭೃಗುಮುನಿಗೆ ।
ಓಪಳೆಂದಱುಹುವೆನು ಬಳಿಕಂ
ದಾಪುಲೋಮೆಯನೆಂದ ಖಳಗಾ
ದೀಪಶಿಖೆಯನು ಶಲಭನುಪಭೋಗಿಸಲು ಹಿಡಿವಂತೆ ॥ ೨೬

ಪುಲೋಮೆಯ ಹರಣ

ಸಿಕ್ಕಿದೆಯಲಾ ಯೆನುತ ಹಿಡಿದನು
ರಕ್ಕಸನು ಮುಂದಲೆಯನಂಗನೆ
ಬಿಕ್ಕಿಬಿರಿದಳುತಿರಲು ಮಿಗೆ ಕರೆಕರೆದು ಕಾದಲನ ।
ಅಕ್ಕಟಾರೋ ಗತಿ ಮಹಾಸತಿ
ಸೊಕ್ಕಿದಸುರನ ಕಂಕುಳೊಳಡಗ[1]
ಲಕ್ಕಳಿಸಿ ಕುಱಿಯುಮೆಱೆಯುವೊಲಿರೆ ಬೆದಱಿ ಮೃಗನಯನೆ ॥ ೨೭

ಹಾ ಪತಿಯೆ ಹಾ ಗತಿಯೆ ಹಾ ಹಾ
ರೂಪ ದೋಱೆ ಯದೇಕೆ ತನ್ನನು
ಕಾಪಟಿಗನೆಳೆದೊಯ್ದ ನಿರದಬಲೆಯನನಾಥೆಯನು ।
ಗೋಪರಿಲ್ಲದ ಪಶುವೆ ಹೆಬ್ಬುಲಿ

1 ಳೊಳಗಡ ಕ. ಖ.

ಕೋಪಿನಲಿ ಹಿಡಿದಂದವಾಯ್ತಿ
ನ್ನಾಪಥವನಾರರಿವರೆಂದೊಱಲಿದಳು ಲಲಿತಾಂಗಿ ॥ ೨೮

ಒಡೆಯರಿಲ್ಲದ ಮನೆಯೊಳಗೆ ನಾಯ್
ತುಡುಕಿ ಹವಿಯನು ತಿಂದ ತೆಱನಾ
ಯ್ತುಡವಿಯಲಿ ಪತಿಯಿಲ್ಲದೆಡೆ ಹೊತ್ತಿನ್ನ ನೀಕುನ್ನಿ ।
ಹಿಡಿದಿವನೆಯ್ದ [1]ಹಂದಿಯಾದನು
ಕೊಡಹಿ ವಿಪ್ರಾಕೃತಿಯ ಸಿವನನು
ತಡೆಯಲಾರಿರೆ ತರುಗಳಿರ ನೀವೆಂದಳಬುಜಾಕ್ಷಿ ॥ ೨೯

ಗರ್ಭಚ್ಯವನದಿಂದ ಪುಲೋಮನ ನಾಶ.

ಕೊಡಹಿ ಕೈಕಾಲ್ಗಳನು ತನುಬಲ
ವುಡುಗಿ ಬಸವಳಿದಬಲೆ ಕಂಬನಿ
ಗಡಲ ವೊಪ್ಪದವೋಲು ತನಿಗೆಡದಸುರನಂಗವಲಿ ।
ಮಿಡುಕುತಿರಲಾಕ್ಷಣಕೆ ಸಲೆ ಬಸು
ಱೊಡೆದು ಬಿದ್ದುದು ಗರ್ಭವವನಿಗೆ
ವೃಡನಪರರೂಪೆನಲು ದುರ್ಧರತೀವ್ರತೇಜದಲಿ ॥ ೩೦

ಬಿದ್ದ ಗರ್ಭದ ತೇಜದಲಿ ಖಳ
ನೆದ್ದು ಭಸ್ಮೀಭೂತನಾದನು
ಬಿದ್ದು ತತ್ತ[2]ಕ್ಷಣದೊಳಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಮಹಾಪತಿವ್ರತೆಯ ।
ಬಿದ್ದು ಹೋಗರೆ ಬಲ್ಲಿರೇ ನಿರ
ವದ್ಯರನು ಬಾಧಿಸುವ ಖಳರೆನು
ತಿರ್ದುದಂಬರದೊಳಗೆ ಸುರಮುನಿನಿಕರ ಹರುಷದಲಿ ॥ ೩೧

ಅಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಭಯೋಕ್ತಿ.

ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮಡೆಗಱೆವರಂದು
ತ್ಫುಲ್ಲಮುಖಿಯಂಗದಲಿ ಕಮಲಜ

1 ಹಿಡಿದೆಯ್ದುಯಿವ, ಕ. ಖ.   2 ಬಿದ್ದನಾ, ಕ. ಖ.

ನಲ್ಲಿಗೆಯ್ತಂ[1]ದನಖಿಳಸುಮನಸರ ಮುನೀಶ್ವರರ ।
ಸಲ್ಲಲಿತಸಂಸ್ತುತಿಗಳಸೆಯಲು
ಸೊಲ್ಲಸೂಸಿದನಂಗನೆಗೆ ಬಲು
ಹುಳ್ಳವಳು ಪತಿಭಕ್ತಿಯಲಿ ನೀನೆಂದನಬುಜಭವ ॥ ೨೦

ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳೈಶಿಶುವನಂಗದ
ಮುತ್ತ ನವ್ಮನ್ವಯದ ತೇಜದ
ಬಿತ್ತವೆನೆ ನೀಂ ತಳಿಸು [2]ಹಾ ಹಾ ವನಿತೆ ಶುಭಚರಿತೆ ।
ಮೃತ್ಯುಮೃತ್ಯುವೆ ಕಂಡಡಂಜದಿ
ರುತ್ತಮಾಂಗನೆ ಭೀತಿ ಬೇಡೆನು
ತೆತ್ತಿದನು ಪದಕಮಲಸನ್ನತೆಯನು ಸರಾಗದಲಿ ॥ ೨೨

ತೊಡೆದನಬಲೆಯ ಕಂಬನಿಯನೆಲೆ
ಯೊಡತಿ ತಾಯೆ ಮಹಾಸತಿಯೆ ಸಾ
ಕೊಡಲ ಕಂಪವ ಬಿಡು ನಿರಾಮಯವಿನ್ನು ನಿನಗೆನುತ ।
ನುಡಿದನೀಕಂಬನಿಯ ಹೆಗ್ಗಡ
ಲಡವಿಯಲಿ ನದಿಯಾಗಿ ಹರಿಯಲಿ
ಪೊಡವಿಪಾವನವಾಗಲಿಂತಿದು ತೀರ್ಥವಹುದೆಂದ ॥ ೨೪

ಕಂಬನಿಯು ಕಡಲಿದು ವಧೂಸರ
ವೆಂಬ ಹೆಸರಲಿ ಸಕಲಭುವನಕ
ದಂಬದಲಿ ಪೆಸರಾಗಿ ಹರಿಯಲಿ ಸಾಗರಪ್ರಾಂತ[3] ।
ಕೆಂಬುವೆ ಜನರಿದಱಲಿ [4]ಮಿಾವುದು ।
ನಂಬಿಹುದು ಬಹುಪುಣ್ಯವೆಂದೆಂ
ದಂಬುಜಾಸನದೇವನಾಘೋಷಿಸಿದನಭಿಜನಕೆ ॥ ೨೫

---

1 ಗಳಿತಂದ, ಕ. ಖ. 2 ವನಿತೆತಳಿಸುವೆ, ಕ. ಖ. 3 ಸಾಗರಾಂತವೆನೆ, ಕ. ಖ.

4 ಗೊಂಬುಪಿದನಿದರೊಳಗ, ಕ. ಖ.

ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಚ್ಯವನನೊಡನೆ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಿಕೆ.

ತಾಯೆ ನಡೆ ಸುಖಿಯಾಗೆನುತ್ತವೆ
ಮಾಯೆಯನು ಕೈಕೊಂಡನತ್ತಲು
ಜೀಯ ಭಾಪು ಕೃಪಾಂಬುನಿಧಿ ಯೆಂದಖಿಳಜನ ಹೊಗಳೆ ।
ಹಾ ಯೆನುತ ಹರುಷದಲಿ ಕಮಲದ
ಳಾಯತಾಕ್ಷಿ ನಿಜಾತ್ಮಭವನನು
ಬಾಯಬಿಡುತಿರಲೆತ್ತಿಕೊಂಡಳು ಬಂದಳಾಶ್ರಮಕೆ । ೨೬

ಚ್ಯವನನೆಂಬಭಿಧಾನವಾಯ್ತಿದು
ಭವಿಸಿದಾಶಿಶುವಿಂಗೆ ಗರ್ಭ
ಚ್ಯವನದಿಂದಲೆ ಮುನಿಪ ಬಳಿಕಾಶಿಶುವನೊಡಗೊಂಡು ।
ಭುವನಪೂಜಿತೆ ಬಂದಳಾನಿಜ
ಭವನದಲ್ಲಿಗೆ ಕೋಪಮೂರ್ಛಿತ
ಭವನಪರಮೂರ್ತಿಯವೊಲಿರ್ದಾ ತನ್ನಪತಿಯೆಡೆಗೆ ॥ ೨೭

ಭೃಗು ಪುಲೋಮೆಯರ ಸಂವಾದ.

ಹೋದೆಯೆಲ್ಲಿಗೆ ಕಾಂತೆ ಮಸಣಕೆ
ಹೋದೆ ಯೆನ್ನಯಮಾತದೇಕೆಂ
ಬಾದಿ[1]ಯನು ಬೆಸಗೊಂಬರಾರೇನಾದಳೆಂಬುದನು ।
ಆದರಿಸುವೊಡನಾಥೆಯಾದೆನು
ಪಾದಸೇವಕೆಯಾದಕಾರಣ
ಕಾದುದಿದು ನಿಮ್ಮೊಲುಮೆ ಯೆನುತಳವಳಿದಳಾಕಾಂತೆ ॥ ೨೮

ಹತ್ತಹದನನು ಹೇಳಿಲೆಲ್ಲವ
ಚಿತ್ತವಿಸುತಿಂತೆಂದನೆನ್ನಯ
ಮತ್ತಕಾಶಿನಿಯೆಂದು ನಿನ್ನನದಾರು ಹೇಳಿದರು ।

---

1 ಬೋಧೆ, ಕ. ಖ.

ವೃತ್ತವಿರಹಿತೆ ಹೇಳೆನಲು ದು
ರ್ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲದನಱಿಯಿರೆನ್ನಯ
ವೃತ್ತವನು ನೀವೆನುತ ಕಂಬನಿದುಂಬಿದಳು ತರಳೆ ‖ ೩೯

ಬಱಿದೆ ನಿಂದೆನ್ನಬಲೆ ಯೆಂಬುದ
ನೊರೆದರನು ತಾ ಹೇಳು ಕೋಪದ
ಹೊಱಿಯನಿಳುಹುವೆನಾತನಲಿ ಹೇಳುವೊಡೆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ‖
ಹೊಱಗಣವರಾರೊಬ್ಬರಲ್ಲದೆ
ಬಱಿದೆ ಬಳಲಿಸಬೇಡೆನಲು ಮುನಿ
ಗುಱುವ ಮಾನಿನಿ ತೋಱಿದಳು ಕೈನೀಡಿ ಪಾವಕನ ‖ ೪೦

ಅಗ್ನಿಗೆ ಭೃಗುಶಾಪ.

ಹೋ ಹೊ ಬದುಕಿದೆ ಕಾಂತೆ ಕಂಗಳು
ಕಾಹು ಕಾಸಿದುವಂಗವಟ್ಟವು
ಮೋಹುಗೊಂಡುದು ಮಾಣುಮಾಣಿನ್ನಂಜಬೇಡೆನುತ ।
ದೇಹದೊಳಗಿರ್ದಲವೊ ಹವಿಗಳ
ವಾಹನನೆ ವಿಪರೀತಕರ್ಮವ
ನೂಹಿಸಿದೆ ದುಷ್ಟಾತ್ಮಯೆಂದನು ಭೃಗು ಹುತಾಶನಗೆ ‖ ೪೧

ಕನಲುತಿತ್ತನು ಸರ್ವಭಕ್ಷಕ
ನೆನಿಸು ಹೋಗೆಂದೆನುತ ಶಾಪವ
ನೆನಲದನಾಲಿಸುತ್ತ ಹೋ ಹೋ ನಿರಪರಾಧಿಯನು ।
ಮುನಿಪತಿಯೆ ಶಪಿಸಿದೆಯಲಾ ನಾ
ನನೃತಭಾಷಿತನಲ್ಲ ನಿನ್ನನು
ಮುನಿದು ಶಪಿಸಲು ಬಲ್ಲೆನೊಮ್ಮೆಗೆ ಸೈರಿಸಿದೆನೆಂದ ‖ ೪೨

ಮಾನ್ಯರಲ್ಲಾ ವಿಪ್ರರದಱಿಂ
ಮನ್ನಿಸಿದೆನೆಂದುದನು ಸಾಕ್ಷಿಗೆ

ವಹ್ನಿಯನು ಹೇಳುವುದು ಧರ್ಮವಲಾ ವಿಚಾರಿಸಲು ||
ನನ್ನಿಯನು ಹೇಳಿದಿರೆ ನರಕಮ
ಹಾರ್ಣವದಲಾಳುವರೆ ನಿನಗಾ
ನೆನ್ನೆ ನೀ ಸರ್ವಜ್ಞನೆಂದನು ಪಾವಕನು ಮುನಿಗೆ || ೪೩

ಕಂಡುದನು ಕೇಳ್ದುದನು ಮುಂಚೆಸ
ಗೊಂಡುದನು ವುಸುರದ ಮಹಾತ್ಮರು
ದಿಂಡುಗೆಡವರು ನರಕದಲಿ ಬಲ್ಲುದನು ವಂಚಿಸಲು |
ಪಂಡಿತನೆ ನೀನೆಂದುದಕೆ ಕೈ
ಕೊಂಡು ನಾನಾನಾಮರೂಪದಿ
ನುಂಡುದಕೆ ಸರ್ವವನು ಪಾತಕವಿಲ್ಲ ತನಗೆಂದ || ೪೪

ಎನಲು ಲೇಸಘವಿಲ್ಲ ಕೇಳಿಂ
ದನುಪಮನು ಮನ್ನಿಸಿದನಗ್ನಿಯ
ಮುನಿಪನನಿಲನು ಪುತ್ರನನು ಮನ್ನಿಸಿದೆನೆಂದೆನಲು |
ವನಿತೆಯನು ತನಯನನು ಕರುಣಾ
ವನಧಿ ತೆಗೆದಪ್ಪಿದನು ನಿಂದನು
ಮನದೊಳಗೆ ನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನ ಭಾವಿಸುತ || ೪೫

ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಹೇಳಿದನು ಭಾರ್ಗವನೆನಿಪ ಸುವಿ
ಶಾಲನಹ ರುರುನಿಜಚರಿತ್ರವ
ಶೀಲನಿಧಿಶೌನಕಗೆ ಸೂತನು ಸಾವಮನಸ್ಯದಲಿ ॥

ಶೌನಕಪ್ರಶ್ನ.

ಸೂತ ಹೇಳೈ ಸಕಲಭುವನ
ಖ್ಯಾತನಹ ಪಾವಕಗೆ ಬಂದುದು
ಪಾತಕವಲಾ ಶಾಪವಾವಂದದಲಿ ತತ್ಫಲವ ।
ಘಾತಿಸಿದನದನೊರೆವುದೆಮಗಾ
ಜಾತಭೃಗುಕುಲಮುಖ್ಯಚರಿತವ
ನೋತು ವಿವರಿಸಬೇಹುದೆನಲಿಂತೆಂದನಾಸೂತ ॥ ೧

ಅಗ್ನಿ ಅಡಗಿದುದರಿಂದ ಆದ ಬಾಧೆ.

ಕೇಳು ಶಾಪವನಿತ್ತ ಮುನಿಯದ
ಮೌಳಿಯಲಿ ಧರಿಸುತ್ತ ಸಂಶಯ
ಲೋಲನಾದನು ದೇವಪಿತೃತುಷ್ಟಿಯಲಿ ತನಗಿನ್ನು ।
ಪಾಲಿಸುವಪರಿಯೆಂತು ಸುಡು ಸುಡು
ಹೇಳಲಾಗದು ಸತ್ಯವನು ತಾ
ಹೇಳಿ ಕೆಟ್ಟೆನಲಾಯೆನುತ ಚಿಂತಿಸಿದನಳವಳಿದು ॥ ೨

ತನ್ನ ಮುಖದಲಿ ಹವ್ಯಕವ್ಯವ
ರಾನ್ನವನು ಭೋಗಿಸುವರಲ್ಲೈ
ಮನ್ನಣೆಯ ಸುರವರರು ಪಿತೃಗಳು ಸಹಿತ ಮುಖಗಳಲಿ ।
ಉನ್ನತ ಶ್ರಾದ್ಧಾದಿಕದಲಾ
ನಿನ್ನ ಸಲುವೆನೆ ಸರ್ವಭಕ್ಷಕ
ನೆನ್ನ ಹೋಲುವಘಾತ್ಮರಾರೆಂದಳಲಿ ಬಿಸುಸುಯ್ದ ॥ ೩

ಏನಿದಕೆ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂಬುದ
ನಾನರಿಯೆನೆಂದೆನುತದೃಶ್ಯ
ಸ್ಥಾನವನು ಗಮಿಸಿದನು ಪಾವಕನಡಗಿ ನಿಜತನುವ ।
ಏನಿದೆಂಬೆನು ಜಗವಿದಗ್ನಿವಿ
ಹೀನವಾದುದು ತೀರ್ದುವವೆಳವಿ
ಧ್ಯಾನಯಜ್ಞಕ್ರಿಯೆಗಳಿದ್ದಲಿಯಾಯ್ತು ಕೆಂಡಗಳು[1] ॥ ೪

ಊದಿನೋಡಿದರೊಲೆಯೊಳಗೆ ಬರಿ
ಬೂದಿಯುಳಿದುದು ಯಜ್ಞವಾಟದ
ವೇದಿಗಳು ಬಿಸಿಯಾರಿದವು ಬೀಸಿದರೆ ಕೆದರಿದವೆ ।
ಹೋದುದುದರಕೃಶಾನು ಜೀರ್ಣಿಸ
ದಾದುದುಂಡುದ ಲೋಕ ಶೋಕವು
ಹೋದಧಿಯ ಬಲುಗಡಲೊಳಿದ್ದುದು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲಿ ॥ ೫

ಹಸಿಯ ಫಲವನು ಮೆದ್ದಡದು ಜೀ
ರ್ಣಿಸದೆ ಬಿದ್ದುದು ಹೊಟ್ಟೆಯನು ಹೊಸೆ
ಹೊಸೆದು ಕಾರಿದರಖಿಳಧರಣೀ [2]ಭುಜನಿವಾಸಿಗಳು ।
ಮಸಗಿ ಕಾಷ್ಠಂಗಳಲಿ ಕಾಣರು
ಬಿಸಿಯನಾಯ್ತು ಚರಾಚರಕೆ ಬಂ
ಣಿಸಲದೇತಕವಸಾನವಾಪವಮಾನಸಖನಡಗೆ ॥ ೬

---

1 ನಿಮಿಷದಲಿ, ಕ. ಖ.   2 ಜನಭೂ, ಕ. ಖ.

ಋಷಿಸಹಿತ ದೇವತೆಗಳು ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಮಾಡಿದುದು.

ಸುಯ್ದು ಚಿಂತಿಸಿ ಕ್ರತುವಿಹೀನರು
ಬಯ್ದರಾಭೃಗುಮುನಿಯನೀತನೆ
ಕೊಯ್ದನೆಲ್ಲರ ಕೊರಳನಕಟಕಟಿತ್ತು ಶಾಪವನು |
ಮೆಯ್ದೆಗದನದಱಿಂದನಲನೆನು
ತೆಯ್ದೆ ನೆರೆದುದು ಋಷಿನಿವಹ ನಭ
ವೆಯ್ದುದೆನೆ ನಡದಮರರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು ಬೇಗಡೆಯು ‖ ೭

ಅಮರರಮರಾಧಿಪಸಹಿತರಾ
ಕ್ರಮವಿದೇನೆಂದೆನುತ ಹೋದರು
ಕಮಲಸಂಭವನಲ್ಲಿಗಾಋಷಿನಿವಹದೊಡಗೂಡಿ |
ನಮಿಸಲವರನು ನೋಡಿದನು ಸಂ
ಭ್ರಮಿಸುವಿರಿ ನೀವೇಕೆ ಶೀಘ್ರದಿ
ಗಮನಕಾರಣವೇನೆನುತ ಬೆಸಗೊಂಡನಬುಜಭವ ‖ ೮

ಭೃಗು ಮುನಿದು ಶಾಪವನು ಕೊಟ್ಟೊಡೆ
ತೆಗದು ನಿಂದನು ವಹ್ನಿ ಕೆಟ್ಟುದು
ಬಗೆಯೆ [1]ಜೀವವ್ರಾತವೆಂದೀ ಋಷಿಗಳೆಮ್ಮೊಡನೆ |
ನಿಗಮಗರ್ಭಗೆ ಹೇಳಿದೆಮ್ಮಲಿ
ಮುಗಿವುದಲ್ಲೆಂದೆನುತ ಬಂದೆವು
ಬಗೆವುದೊಡೆಯರು ಮೇಲೆಕಾರ್ಯವನೆಂದುದಮರಗಣ ‖ ೯

ಧಾರುಣಿಯು ಮೇಲೆಲ್ಲ ಹಾ ಹಾ
ಕಾರವಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯವಾದುದು
ಭೂರಿಜಗವಿದು ಯಜ್ಞಭಾಗವಿಹೀನವೆಂದೆನಿಸೆ |
ವಾರಿಜಾಸನ ಹೇಳು ಕೆಟ್ಟೆವು

[1] ಜಗದ, ಕ. ಖ.

ಬೇಱೆ ಗತಿ ತಮಗಾವುದೆಂದಾ
ಕಾರವನು ತೋಱೆನುತ ಬಿನ್ನಹಮಾಡಿದರು ಸುರರು ॥ ೧೦

ಬ್ರಹ್ಮನು ಸುರರಿಗೆ ಅಭಯವಂ ಕೊಟ್ಟು ಅಗ್ನಿಯಂ ಸಮಾಧಾನಮಾಡುವಿಕೆ.

ಅಂಜದಿರಿ ಸುರವರರೆ ಮುನಿವರ
ರಂಜದಿರಿ ಶಾಪಕ್ಕೆ ತಡೆದು ಧ
ನಂಜಯನು ಜಾಱಿದನು ಕೈವಿಮಾಱಿದನೆ ಸುರವರರ ।
ಸಂಜನಿಸಿತೇ ಪ್ರಳಯ ಲೋಕಕೆ
ಕಂಜನಾಭನ ಪದವಲಾ ಪವಿ
ಪಂಜರವು ನಮಗೆನುತ ಕರೆದನು ಹವ್ಯವಾಹನನ ॥ ೧೧

ಎಲೆ ಹುತಾಶನ ಭೂತಭಾವನ
ಎಲೆ ಸಮಸ್ತಪ್ರಾಣಿಜೀವನ
ಎಲೆ ಚರಾಚರಜಠರವಾಸಿ ಪವಿತ್ರಗುಣರಾಶಿ ।
ಎಲೆ ನವೀನನೆ ಲೋಕಪಾಲನೆ
ಹೊಳಹುದೋಱು ಮಹಾತ್ಮಯೆನುತಾ
ನಳಿನಭವನಭ್ಯರ್ಥಿಸಲು ಮೈದೋಱಿದನು ವಹ್ನಿ ॥ ೧೨

ಬಂದು ಚರಣದಲೆಱಗಲಂಬುಜ
ನಂದನನು ಮೈದಡವಿ ಕರುಣದ
ಲೆಂದನೇನಲೆ ಮಗನೆ ಮಾಡಿದೆ ಲೋಕ ನಿಷ್ಫಲವ ।
ತಂದೆ ನೀನಿಲ್ಲದಿರೆ ಜೀವಿಸು
ವಂದವೆಂತಿದು ಜಗಕೆ ದೇವಮು
ಕುಂದನಾಜ್ಞಾವರ್ತಿಗಳು ನಾವೆಂದನಬುಜಭವ ॥ ೧೩

ದೇವಪಿತೃಮರ್ತ್ಯರಿಗೆ ನೀನೇ
ಜೀವನವಲಾ ಸಕಲಜೀವದ
ಜೀವಭೂತನು ನೀನಲಾ ಜಠರಸ್ಥನೆಂದೆನಿಸಿ ।

ಕಾಯ್ವೆ ಜಗವನು ಮುಗುಪೆ ಕಡೆಯಲಿ
ಸೋವೆ ಸಂವರ್ತನನ ರೂಪದ
ಲಾವನೈ ನಿನ್ನುವನು ಪರಿಭವಿಸುವನು ಹೇಳೆಂದ ॥ ೧೪

ಅಂಜಬೇಡೆಲೆ ಮಗನೆ ಪಾಪದ
ಪುಂಜ ನಿನ್ನನು ಹೊದ್ದಲರಿಯದು
ಮಂಜು ಮುಸುಕಲು ಬಲ್ಲುದೇ ಮಾರ್ತಾಂಡಮಂಡಲವ ।
ಕಂಜನಾಭನ ಕರುಣವುಳ್ಳವ
ರಂಜುವರೆ ಬಂದುದಕೆ ಬೆದಱದಿ
ರಂಜಲಿಸದಪಕೀರ್ತಿ ನಿನ್ನನು ಚಿಂತೆ ಬೇಡೆಂದ ॥ ೧೫

ರವಿಕರಂಗಳು ಶುದ್ಧವಹ ವ
ಸ್ತುವನು ಮೇಣ್ ಚಂಡಾಲಗೃಹವನು
ಕವಿದು ಬೆರಸವೆ ಬಂದಭಂಗವದೇನು ಭಾನುವಿಗೆ ।
ಜವವೆಱೆಯದಿರು ಜರುಗದಿರು ಮಾ
ಧವನ ಮನದೊಲವಿನ ಕಟಾಕ್ಷದ
ಕವಚರಕ್ಷಿತರಾವು ನಮಗಿನ್ನಾವ ಭಯವೆಂದ ॥ ೧೬

ವಾಯು ಬೆರಸದೆ ಜಗದಮೇಧ್ಯನಿ
ಕಾಯವನು ಚಂಡಾಲಗೃಹವನು
ಬಾಯಬಿಟ್ಟನೆ ನಿನ್ನವೊಲ್ ದೈವದಲಿ ಬಂದುದಕೆ ।
ಆಯುವಂತನೆ ನಾವಲಾ ನಾ
ರಾಯಣಾಜ್ಞಾವರ್ತಿಗಳು ತ
ತ್ಕಾಯವೀತೋಱುವ ಜಗತ್ತ್ರಯವೆಂದನಬುಜಭವ ॥ ೧೭

ಅಪ್ಪುಗಳು ಲೋಕದ ಸಮಸ್ತವ
ನೊಪ್ಪುಗೊಳವೇ ನೆಱೆ ಪವಿತ್ರತೆ
ತಪ್ಪಿಹೋದುದೆ ಮಿಂದು ಪಾವನವಾಗದೇ ಲೋಕ ।

ಸರ್ಪರಾಜಮಹಾಶಯಸನೊಲಿ
ದೊಪ್ಪುಗೊಂಡ ಮಹಾತ್ಮರೊಲಿದಂ
ತಿಪ್ಪರೆಂದಱಿ ತದ್ವಿಧಾಪಿತವೃತ್ತ್ತರಾವೆಂದ ॥ ೧೮

ಹೇಸಿದಳ್ ಧರೆ ಸಲೆ ಶುಭಾಶುಭ
ವಾಸನೆಗಳಗೆ ನಿನ್ನವೋಲೆಲೆ
ಭಾಸುರಾಂಗನೆ ಮಿಾಱುವಡೆ ಮೇಣ್ನಿನ್ನ ತನ್ನಳವೆ ।
ವಾಸುದೇವನ ಸೂತ್ರ ನೀ ನಿ
ದ್ದೋಸ ನಿಜಮುಖದಿಂದ ಸುರರು ಹು
ತಾಸನವ ಕೈಕೊಳಲಿ ಪಿತೃಗಳು ಸಹಿತ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೯

ನಿನ್ನ ಮುಖವೇ ಮುಖವೆನಗೆ ಕೇ
ಳ್ನಿನ್ನ ಮುಖವೇ ಮುಖವು ಸುರರಿಗೆ
ನಿನ್ನ ಮುಖವೇ ಸಕಲಪಿತೃಮುಖ್ಯರಿಗೆ ಮುಖವೆಂದ ।
ನಿನ್ನ ಮುಖವೇ ಭಾವಿಸುವೊಡೆ ಜ
ಗನ್ನಿವಾಸನ ಮುಖವು ಹವಿಯನು
ಮುನ್ನ ನೀ ಕೊಳಲಧ್ವರಂಗಳವೆಂದನ [1]ಬುಜಭವೆ ॥ ೨೦

ಸೋಕೆ ನಿನ್ನನು ರವಿಯ ರಶ್ಮಿಯ
ಪಾಕಕರ್ತ್ತವೆ ಜಲವನವನಿಯ
ಲೋಕಪಾವನವಾಗಲಶುಚಿದ್ರವ್ಯಚಯಸಹಿತ ।
ಏಕೆ ನಿನಗ [2]ಶುಚಿತ್ವವೆಂಬೀ
ಶೋಕ ಬಿಡುಬಿಡು ಸಂಶಯವನೆಂದಾ
ಲೋಕಕಾರಣಮೂರ್ತ್ತಿ ಸಂತಯಿಸಿದನು ಪಾವಕನ ॥ ೨೧

ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಅಗ್ನಿಯ ಪೂರ್ವಸ್ಥಿತಿ.

ಎನೆ ಹಸಾದವೆನುತ್ತ ಪಾವಕ
ನನುನಯವ ಕೈಕೊಂಡು ನಿರ್ಮಳ

---

1 ಗಳುಯೊಂದ, ಕ. ಖ. 2 ನಿನಗೆಯು, ಕ. ಖ.

ಮನದಲಬುಜಭವಂಗೆ ಕರಗಳ ಮುಗಿದು ತಲೆವಾಗಿ ।
ಅನಿಮಿಷದೆ ಸುರವರರು ಸಹಿತಂ
ದನಲನೈದಿದ ನಾಕವಾಸವ
ನನುಪಮನೆ ಕೇಳಾಯ್ತು ಮಂಗಳವೀ ಜಗಂಗಳಲಿ ॥ ೨೦

ಸಂತವಾದುದು ಸುರರಿಗಾಋಷಿ
ಸಂತತಿಗೆ ಪರಿತೋಷವಾದುದು
ಚಿಂತೆ ಬಿಟ್ಟುದು ಸಕಲಲೋಕ ಪ್ರಾಣಿಜೀವನದ ।
ಅಂತರಾಯುವಪಾಯುಗಂಡುದು
ತಂತವಾಗೆ ಜನ ಸಕಲಸಪ್ತಸು
ತಂತುಗಳ ಸಾಗಿಸಿತು ಭೋಗಿಸಿ ಶಿಷ್ಟವಹ ಸುಖವ ॥ ೨೩

ಚ್ಯವನಸಂತತಿಯಲ್ಲಿ ರುರುವಿನ ಜನನ.

ಅವಧರಿಸಿದ್ಯೆ ಮುನಿಪ ಶೌನಕ
ಪವನಸಖನ ವಿಚಿತ್ರಚರಿತ್ರವ
ನವನಿಪಾವನವೆನಿಪ ಪುಣ್ಯಾಖ್ಯಾನಸಂಗತಿಯ ।
ಅವಧರಿಸು ಮೇಲಾದಮುನಿಭಾ
ರ್ಗವಚರಿತ್ರವ ನಾನೊರೆವೆ[1] ನೈ
ಚ್ಯವನನವನತರಕ್ಷಕನು ತಾನೆನಿಸೆ ಧರಣಿಯಲಿ ॥ ೨೪

ಭುವನನುತನು ಮಹಾತ್ಮನೆನಿಪಾ
ಚ್ಯವನಮುನಿಗೆ ಸುಕನ್ಯೆಯಲಿ ಸಂ
ಭವಿಸಿದನಲಾ ಪ್ರಮತಿ ಬಳಿಕಾಪ್ರಮತಿಯೆಂಬವಗೆ ।
ದಿವಿಜವನಿತೆ ಘೃತಾಚಿಯಲಿ ಸಂ
ಭವಿಸಿದನು ರುರುವೆಂಬವನು ತ
ದ್ಭವನು ಶುನಕನಲಾ ಪ್ರಮದ್ವರೆಯಾತ್ಮಭವನೆಂದ ॥ ೨೫

1 ನೂಹಿಸಿದ್ಯೆ, ಕ, ಖ.

ನೀನಲಾ ಮುನಿನಾಥ ಶುನಕನ
ಸೂನು ನಿನ್ನ ಪಿತಾಮಹನು ತಾ
ನೇನ ಮಾಡಿದನೆಂಬುದನು ಕೇಳದ್ಭುತದ ಕಥೆಯ |
ಮೇನಕೆಯ ಮಗಳಾಪ್ರಮದ್ವರೆ
ತಾನು ಮರಣವನೈದಿ ಮಗುಟಾ
ಸ್ಥಾನದಲಿ ಜೀವಿಸಿದಳಲೆ ತಂದೆ ನೀ ಕೇಳೆಂದ[1] ॥ ೭೬

ಮೇನಕೆಯಿಂ ಪ್ರಮದ್ವರೆಯ ಜನನ.

ಒಂದುದಿನ ಗಂಧರ್ವರಾಜನು
ಬಂದು ಕಂಡನು ಮೇನಕೆಯನವ
ಳಂದ ಸಲೆ ವಿಶ್ವಾವಸುಸಮಾಹ್ವಯನು ಕಡುನೊಂದು |
ಇಂದುಮುಖಿಯನು ಕೂಡಿದನು ಬಳಿ
ಕಂದು ಗರ್ಭವ ತಳೆದು ಬಿಸುಟಳು
ಸಂದ ವಿಪಿನಾಂತರದಲೆಲೆ ಮುನಿನಾಥ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೭೭

ಸ್ಥೂಲಕೇಶಾಹ್ವಯಮಹಾಮುನಿ
ಯಾಲಯದ ವಳಯದಲಿ ಬಿದ್ದುದು
ಲೋಲಲೋಚನೆ ಬಿಸುಟ ಗರ್ಭವದೊಂದು ವರನದಿಯ |
ಕೂಲದಲಿ ಜನಿಸಿದಳು ಕನ್ನಿಕೆ
ಭಾಳನೇತ್ರನ ವಧುವೊ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊ
ಹೇಪೆನಲು ತೊಳತೊಳಗಿ ಬೆಳಗಿದಳಖಿಳದಿಕ್ತಟವ ॥ ೭೮

ಕಂಡನಾ ಮುನಿನಾಥನೀ ಭೂ
ಮಂಡಲಕೆ ತೊಡವೆನಿಪ ಕನ್ಯಾ
ಮಂಡಲಮಹಾರತ್ನವನು ತನ್ನಾಶ್ರಮಕ್ಕೊಲಿದು |
ಕೊಂಡುಹೋದನು ಸಲಹಿದನು ತನು

1 ಲೈತಂದೆಕೇಳೆಂದ, ಕ. ಖ.

ಗೊಂಡಲಾವಣ್ಯದವರೊಳೆಲ್ಲಾ
ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯರಿಗಧಿಕೆಯೆನಿಪ್ಪ ಬಾಲಿಕೆಯು ॥ ೨೯

ಪ್ರಮದೆ ತಾನೆಲ್ಲರಿಗೆ ತಾನು
ತ್ತಮೆಯೆನಿಸುವದಱಿಂದ ಮುನಿಪತಿ
ಕಮಲಮುಖಿಗೆ ಪ್ರಮದ್ವರಾಖ್ಯೆಯನಧಿಕಮೋಹದಲಿ ।
ಸುಮತಿ ರಚಿಸಿದನಿಂತು ಬಳೆದಳು
ವಿಮಲಪಕ್ಷದ ವಿಧುವಿನಂತಿರೆ
ರಮಣಿ ರಕ್ಷಾಮಣಿಯೊಳಿರ್ದಳು ವರಮನೋಭವನ ॥ ೩೦

ರುರುವಿಗೆ ಪ್ರಮದ್ವರೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿಲಾಷೆ

ಮುನಿಪ ಕೇಳೊಂದುದಿನ ಕಂಡನು
ಮನುಮಥನ ಮಸೆದಲಗನಾರುರು
ವನದೊಳೊಬ್ಬಳೆಯಾಡುತಿರಲಾಲೋಲನೇತ್ರೆಯನು ।
ಮನವನಾವರಿಸಿತ್ತು ತತ್ಕೃತ
ಘನತರಜ್ವರ ಕಂಗಳಬಲೆಯು
ತನುವಿನೊಳಗಱಿಸಿದವು ತತ್ಪ್ರತಿಕಾರದೌಷಧವ ॥ ೩೧

ತನಗೆ ಸಾಧ್ಯವೆನುತ್ತ ಮನದಲಿ
ವನಿತೆಯನು ನೆನೆವುತ್ತ ದುಗುಡದ
ಲನುಪಮನು ನಡೆತಂದು ಹೊಕ್ಕನು ರುರು ನಿಜಾಲಯವ ।
ಜನಿಸದಾದುದು ನಿದ್ರೆ ವಿಗತಾ
ಶನನು ಕೃಶತರಗಾತ್ರನಾಗಿರೆ
ತನಯನನು ಬೆಸಗೊಂಡನಂದಾಪ್ರಮತಿ ಶಂಕಿಸುತ ॥ ೩೨

ಪ್ರಮತಿರುರುಗಳ ಸಂವಾದ.

ಏನಿದೇನೈ ಮಗನೆ ಚಿತ್ತ
ಗ್ಲಾನಿ ನಿನಗೆಲೆ ತಂದೆ ಹೇಟೆನೆ

ತಾನು ಹೋದೆನು ತಂದೆ ಕಂಡೆನು ಕಮಲಲೋಚನೆಯು ।
ಕಾನನದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊ ಧರಿತ್ರಿಗೆ
ತಾನು ಸುಳಿದಾಗಿರಿಜೆಯೋ ಮಿಗೆ
ಮಾನವಾಂಗನೆಯಲ್ಲ ಸೋತುದು ತನ್ನ ಮನವೆಂದ ॥ ೩೩

ಮಱೆಯುದೆನ್ನೀ ಮನವಿದ[1] ಬಲೆಯು
ಸೆಱಗು ಸೋಂಕುವೊಡಂಜಿ ಬಂದೆನು
ಬಱಿಮನದ ಬಾಹಿರನ ಬೆಸಗೊಳಲೇಕೆ ಮುನಿನಾಥ ।
ಸೆಱೆಗೆ ನೂಕಿದಳೆನ್ನ ವಿಂತೆನೆ
ಅಱಿವೆನದನಾನೆನುತ ಹೋದನು
ಮಱುಗಿಸುವ ಮಾನಿನಿಯದಾರೆನುತಾಶ್ರಮಕೆ ಬಂದ ॥ ೩೪

ಪ್ರಮತಿಯು ಪ್ರಮದ್ವರೆಯಂ ರುರುವಿಗೆ ಘಟನೆಮಾಡಿದುದು.

ಕಂಡನಾಮುನಿ ಯಾಶ್ರಮದಲಾ
ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯನು ಕಾಮನ
ಖಂಡೆಯದ ನೊರೆಗಳದು ಹೊಗರಿಟ್ಟಂತೆರಂಜಿಸಲು ।
ದಂಡದಂತಿರೆ ನಮಿಸಲಾ ಮುನಿ
ಕಂಡನೀತನನು ಚಿತ್ತದಿನಿದಿ
ರ್ಗೊಂಡು ತೆಗದಪ್ಪಿದನು ಕುಶಲೋಕ್ತಿಯಲಿ ಬೆಸಗೊಂಡ ॥ ೩೫

ಹೇಳಿದೇನೈ ಬಂದೆ ನೀನೆ
ಮ್ಮಾಲಯಕೆ ಕಾರ್ಯವೇನು ಹೇಳೆನೆ
ಹೇಳಿದನು ಬಾಲಿಕೆಯ ಬಲೆಯಲಿ ಬಿದ್ದ ಸುತನಿರವ ।
ಮೇಲೆ ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆಯೆನೆ ಸಮ
ಶೀಲನಾದನೆನುತ್ತ ಕೊಟ್ಟನು
ಲೋಲಲೋಚನೆಯನು ಮಹಾಮುನಿ ವರಮುಹೂರ್ತದಲಿ ॥ ೩೬

1 ದೀಮನವೆನಗೆನ, ಕ. ಖ.

ವಿವಾಹವಾಗುವಿಕೆ.

ಆದುದಾತನ ಮದುವೆ ಮನದ ವಿ
ಷಾದವಡಗಿತು ಕಾಮನಲಗನು
ಕೋದ ನೆರೆಯಲಿ ಮರೆಯುವೂತೇಕಿನ್ನು ಮಂಗಳದ ।
ವಾದವಭಿನವವಾಯ್ತು ಹರುಷಮ
ಹೋದಧಿಗೆ ಪೂರ್ಣೆಂದು ವಾಯ್ತು ತ
ಳೋದರಿಯ ವೈವಾಹರಚನಾರಂಭಸಂರಂಭ ॥ ೩೭

ಬಸಗೆ ಮಿಗಲಂದಾಮಹಾಸತಿ
ಶಶಿಮುಖಿಯು ಸಂಮೋಳದಲಿ ರಂ
ಜಿಸಿದನಭಿಜನಸಮ್ಮತಾಮಳಪುಣ್ಯಕೃತ್ಯದಲಿ ।
ವಸುಧೆ ಪಾವನವಾಗಲಮರರ
ಬಸುಱು ದಣಿದುದು ಹವ್ಯಕವ್ಯ
ಪ್ರಸರದಲಿ ಪಿತೃನಿಕರವಧಿಕಾನಂದದಲಿ ಮುಱುಗೆ ॥ ೩೮

ಹೇಳಿದನು ಮುನಿನಾಥ ಪಾವಕ
ನೂಳಿಗವನುಪಶಮಿಸಿದಂದವ
ನಾಲತಾಂಗಿ ಪ್ರಮದ್ವರೆಯ ವಿವಾಹಸಂಗತಿಯು ।
ಹೇಳುವರಿಗಿಷ್ಟಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯು
ಮೂಲವಿದು ಕೇಳುವ ಮಹಾತ್ಮರ
ಪಾಲಿಸುವೆನುರುಮಹಿಮ ನಿತ್ಯಾತುಮನು ಮುರವೈರಿ ॥ ೩೯

ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು

ಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಚಿತ್ತವಿಸು ಶೌನಕ ಪ್ರಮದ್ವರೆ
ಮೃತ್ಯುಮುಖದಲಿ ಬಿದ್ದು ಮಗುಳೆ ಸು
ವೃತ್ತೆ ತಾ ಜನಿಸಿದಂವವದಾಯ್ತೆಂದ [1] ನಾ ಸೂತ ||

ರುರುಪ್ರಮದ್ವರೆಯರ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯವರ್ಣನೆ.

ಕೇಳು ಶೌನಕ ರುರು ಸಮಗ್ರಗು
ಣಾಲಯನು ತಾನೆನಿಸಿ ಪುಣ್ಯವ
ಮೇಳವಿಸಿದನು ಯಜ್ಞದಾನತಪೋವ್ರತಂಗಳಲಿ ||
ಶೀಲನಿಧಿ ಗುಣನಿಧಿ ದಯಾನಿಧಿ
ಬಾಲಿಕೆ ಪ್ರಮದ್ವರೆ ಸಹಿತ ಪೂ
ರ್ಣಾಲಯದೊಳಸೆದಿರ್ದನುತ್ತಮಕರ್ಮಸಿದ್ಧಿಯಲಿ || ೧

ಹರಿಪದಾಂಬುಜಭಕ್ತನುನ್ನತ
ಗುರುಪದೋಪಾಸಕನುಪಾಶ್ರಿತ
ಸುರಪಿತೃದ್ವಿಜಚರಣ ಭೃಗುಕುಲಕುಮುದಹಿಮಕಿರಣ |
ಶರಣಜನರಕ್ಷಕನಹಿಂಸಾ
ಪರನನಾರತಧರ್ಮಪರತ
ತ್ಪರನೆನಿಸಿ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯದಲಿ ಪರಿತುಷ್ಟನಾಗಿರ್ದ || ೨

1 ಜನಿಸಿವಂದವನೆಂದ, ಕ. ಖ

ವರಪತಿವ್ರತೆ ಸತ್ಯರತೆ ಸ
ಚ್ಚರಿತೆ ಸೌಭಾಗ್ಯಯುತೆ [1] ಶೀಲಾ
ಭರಣೆ ವಂಶೋದ್ಧರಣೆ ಯಘಕುಲನಿಕರಸಂಹರಣೆ ।
ಪರಮಪಾವನೆ ಪುಣ್ಯಭಾವನೆ
ಸುರಪಿತೃದ್ವಿಜಭಕ್ತೆ ಭುವನೋ
ತ್ತರಮಹಾಗುಣಯುಕ್ತೆ ಯೆಸೆದಳು ಸತಿ ಭೃಗೂದ್ವಹನ ॥ ೩

ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಪದಂಶನದಿಂದ ಪ್ರಮದ್ವರೆಯ ಮೃತಿ.

ಒಂದುದಿನ ವರವನಿತೆ ಕೆಳದಿಯ
ರೆಂದು ಪರಮುನಿಗಳ [2] ವಧೂಜನ
ವೃಂದಸಹಿತಾಡುತ್ತ ತದ್ವಿಪಿನಾಂತರದಲೊಲಿದು ।
ಮುಂದೆ ಕಾಳೋರಗನು ಬಿದ್ದಿರ
ಲಿಂದುಮುಖಿ ನೋಡದೆ ಮಹಾವಿಷ
ದಿಂದ ಸಂಪನ್ನನನು ಮೆಟ್ಟಿದಳಗ್ರಪಾದದಲಿ ॥ ೪

ಮೆಟ್ಟಲಾಗಳ ಕೆರಳಿ ಕೋಪಾ
ವಿಷ್ಟಕಾಯನು ಕಾಂತೆಯನು ನಸು
ಮುಟ್ಟಿದನು ವಿಷವೀರ್ಯದುರ್ಧರ ದಂಷ್ಟ್ರ [3] ಯುಗ್ರದಲಿ ।
ಕೆಟ್ಟುದೊಡಲ ಛವಿ ಛಾಯೆ ಶಶಿಯ [4]
ಮುಟ್ಟಿದಂತಿರೆ ಜೀವಧರಣವ [5]
ಬಿಟ್ಟಳಲ್ಲಿಯೆ ಬಾಲೆ ಬೆದಱಿದುದಾ ವಧೂನಿವಹ ॥ ೫

ಪ್ರಮದ್ವರೆಯಂ ನೋಡಿ ಋಷಿಗಳು ಶೋಕಿಸಿದುದು.

ದಿಂಡುಗೆಡೆದಳು ಧರೆಗೆ ಹುವ್ವಿನ
ದಂಡೆಯನು ಬಿಸುಟಂತೆ ಕೆದಱಿದ
ಮಂಡೆಯಲಿ ಬಿಡುಮುಡಿಯ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಸೂಸಲವನಿಯಲಿ ।

1 ಭಾಗ್ಯದೆ ಭರಿತ, 2 ಮುನಿವಧೂಜನ, ಖ. 3 ದಾಡೆ, ಖ.
4 ಛವಿಶಶಾಂಕನ, ಕ ಖ. 5 ಹರಣವ, ಖ.

ಕಂಡು ಕೆಳದಿಯರೊಱಲಿದರು ಋಷಿ
ಮಂಡಲವದೇನೆನುತ ಕೇಳುತ
ಪುಂಡರೀಕದಳಾಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರಾಕ್ಷಣಕೆ ॥ ೬

ಕೇಳುತಲೆ ಹರಿತಂದನಂದಾ
ಸ್ಥೂಲಕೇಶನು ಮಗಳ ಮರಣ
ಜ್ವಾಲೆಯಲಿ ಮುಳುಗಿದನು ರುರುವಿನ ಮನವ ಮಸ್ಥಿತಿಯ |
ಹೇಳಬೇಕಾಪ್ರಮತಿ ಯೊಡಲಲಿ
ಬಾಳಕೊರೆದಂತಾಯ್ತು ವರಮುನಿ
ಜಾಲ ಜಂಗನೆ ಜರಿದುದಂಗನೆಯಿರವನೀಕ್ಷಿಸುತ ॥ ೭

ಬಂಪನಾತ್ರೇಯನು ಮಹಾಸತಿ
ಹೊಂದಿದಳ ಹಾ ಯೆನುತ ಕುಳಿತನು
ಬಂಪನಬಿಲಿದನಾರ್ಷ್ಣಿಷೇಣನು ದೀರ್ಘಜಾನುಕನು |
ಬಂದನಲ್ಲಿಗೆ ಕೋಣಿಕುತ್ಸನು
ಬಂದನಾಗೌತಮನು ಕೇಳ
ಯ್ತಂದನಿರದಾಶಂಖಮೇಖಲನಾಭರದ್ವಾಜ ॥ ೮

ಬಂದುದಾಮುನಿನಿವಹವವರಿವ
ರೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸಲೇಕೆ ಕಾಣು
ತ್ತಿಂದುಮುಖಿಯನು ರಾಹುವಿಂ ಸದ್ಧರ್ಮ ಮುಗಿವಂತೆ[1] |
ಅಂದು ಘೋರೋರಗದ ವಿಷದಲಿ
ಹೊಂದಿದಬಲೆಯನೀಕ್ಷಿಸುತ ಘೋ
ಳೆಂದು ಬಾಯನು ಬಿಟ್ಟುದಿಳೆ ಬಿರಿವಂತೆ ದುಃಖದಲಿ ॥ ೯

ರುರುವಿನ ಪ್ರಲಾಪ.

ಪದುಮಮುಖಿಯನು ಪರಿಹರಿಸಿ ದುಗು
ಡದಲಿ ಮುನಿಸಭೆ ಕುಳ್ಳಿರಲು ನಿಜ

---

1 ರಾಹು ಸದ್ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮುನಿದಂತೆ, ಕ. ಖ.

ಸುದತಿಯನು ಕಾಣುತ್ತ ರುರು ರೋದನಕೆ ಲಜ್ಜಿಸುತ |
ಸದನವನು ಹೊಱವಂಟು ಕಡು ವಿಜ
ನದಲಿ ಘೋರಾರಣ್ಯವನು ಹೊ
ಕ್ಕೊದಱದನು ಕೆದಱಿದನು ತದ್ವನವಾಸಿಖಗಮೃಗವ ॥ ೧೦

ಏಕೆ ಕಂಡೆನು ಪೂರ್ವದಲಿ ಭುವ
ನೈಕರತ್ನವೆನಿಪ್ಪ ಸತಿಯನು
ಸೋಕಿ ಕಂಗಳು ಕೋಳುವೋಗದದೇಕೆ ಭಾಮಿನಿಗೆ |
ಲೋಕದಲಿ ಹೋಲುವಳದಾರೆ
ನ್ನಾಕೆಯನುಪಮರೂಪಗುಣಶೀ
ಲಾಕೃತಿಯನಾನೆಂತು ಮಱೆಯುವೆ [1] ನೆಂದು ಹಲಿವಿಸಿದ ॥ ೧೧

ಎಲೆ ವಿಧಾತ್ರ ವೃಥಾವಿಯೋಗದ
ಬಲೆಯ ಬೀಸಿದೆ ಕಾಯದರ್ಧಕ್ಕ
ತಳುವಿದೇಕೀಯ [2] ರ್ಧವನು ನಿನಗೈದೆ ಸಾಧಿಸಲು |
ಹೊಳೆಯ ನಡುಗಡಲೊಳಗೆ ನಾವೆಯ
ಮುಳುಗಿಸಿದೆ ಮುಂದಱಿಯದವರನು
ಮಲವರಪಿದೇಕೆಮ್ಮ ದೇಹದಲೆಂದು ಹಲಿವಿಸಿದ ॥ ೧೨

ಕೊಂಡುಹೋಗೆನ್ನುವನು ಬಿಡು ಮೋ
ಣ್ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯನು ಕಾಯುವ
ಖಂಡಿತವೆ ಕೈಗಾದುದೇನುಂಟಯ್ಯ ಫಲವಿದಕೆ |
ಉಂಡುಹೋಗಲಿ ಕರ್ಮವೆಂಬೊಡೆ
ಪಂಡಿತನು ತಾನಲ್ಲ ಪಿತೃಋಣ
ಕೊಂಡು ಮುಳುಗಿತು ನರಕಕೂಪದಲೆನ್ನನಕಟೆಂದ ॥ ೧೩

ಅಷ್ಟದಿಗುಪಾಲರಿರ ವಿರಚಿಸಿ
ದಿಷ್ಟವುಳ್ಳೊಡೆ ಪೂರ್ತವುಳ್ಳೊಡೆ

1 ದಪೆ, ಕ. ಖ

2 ದೈದೇಕ, ಕ.

ಶಿಷ್ಟಜನಸಮ್ಮತನು ತಾನೆಂದೆನಿಸುವೊಡೆ ತನ್ನಾ ।
ದೃಷ್ಟಿವೋಹನಮೂರ್ತಿಯನು ಪರಿ
ಶಿಷ್ಟೆಯನು ಮಾಡುವುದು ಕರುಣಾ
ದೃಷ್ಟಿಯಲಿ ನೀವೆನುತ ಕೈಗಳ ಮುಗಿದು ಪೊಡವಂಟ ॥ ೧೪

ಉತ್ತಮರ ವಂಶದಲಿ ಜನಿಸಿದ
ವೃತ್ತವಂತನು ತಾನಹೊಡೆ ನಿಜ
ಮತ್ತಕಾಶಿನಿ ತನ್ನ ಮಱುಗಿಸದಂತೆ ಮಾಡುವುದು ।
ವೃತ್ರರಿಪುಮುಖ್ಯರಿಗೆ ತಾ ಕೈ
ಯೆತ್ತಿದೆನು ಪೊಡವಟ್ಟು ಪಿತೃಗಳ
ವೊತ್ತವನು ಮಱೆಹೊಕ್ಕೆನೆಂದನು ವಿಪ್ರನಭಿನಮಿಸಿ ॥ ೧೫

ಶ್ರೀನಿವಾಸಪದಾಬ್ಜಯುಗಳವ
ತಾನು ನಂಬಿದ ಭಕ್ತನಾದೊಡೆ
ಮಾನಿನಿಯ ಮರಣವನು ಮಾಣಿಸಿ ಕೊಡುವುದೆಮಗೊಲಿದು ।
ನೀನಲಾ ಜಗದುದುಭವಸ್ಥಿತಿ
ಹಾನಿಸಮ್ಮತಕರ್ಮ ನಿನಗಿ
ನ್ನೇನಸಾಧ್ಯವು ದೇವ ಕೃಪೆಮಾಡೆಂದನಾ ವಿಪ್ರ ॥ ೧೬

ರುರುವಿನ ಬಳಿಗೆ ದೇವತೆಗಳ ದೂತಪ್ರೇಷಣ.

ಎಂದು ತಲೆವಾಗಿರಲು ಸುರಪಿತೃ
ವೃಂದವದನಾಲಿಸುತ ಕರುಣಾ
ಕಂದಳಿತಕಮನೀಯಹೃದಯರು ತಮ್ಮೊಳೊಂದಾಗಿ ।
ಎಂದರಾದ್ವಿಜವರನ ಹುಯ್ಯಲು
ಬಂದುದಿದಕಿನ್ನೇನು ಗತಿ ಮತಿ
ಯಿಂದುಮುಖಿಯನು ಮಗುಳೆ ಬದುಕಿಸಬಲ್ಲರಾರೆನುತ ॥ ೧೭

ಇಲ್ಲ ಸತಿಗಾಯುಷ್ಯ ಜೀವಿಸ
ಬಲ್ಲರಾರಬಲೆಯನು ಲಕ್ಷ್ಮೀ

ವಲ್ಲಭನು ಹೊರಗಾಗಿಮಾರ್ಕಂಡೇಯುಗಂತಕನ |
ಹಲ್ಲನೊದೆಯನೆ ಹಲವುಯುಗ ತರಿ
ಸಲ್ಲದೇ ತತ್ಪಾದಭಕ್ತರು
ಬಲ್ಲಿದರು ನೋಡುವೆವುಪಾಯುವನೆಂದುವಮರಗಣ || ೧೮

ತಿಳಿಹಿ ನೋಡುವೆವೆನುತ ದೂತನ
ಕಳುಹಿದರು ವಿಪ್ರೋತ್ತಮನ ಹೊರೆ
ಗಿಟಿವನಾತನು ಕಂಡನಾದ್ವಿಜವರನನಟವಿಯುಲಿ |
ಅಟಲಬೇಡೆಲೆ ವಿಪ್ರವರ ನಿಜ
ಲಲನೆಗಿಲ್ಲಾಯುಷ್ಯವಾರಿಗೆ
ಹಲುಬಿದೊಡೆ ಫಲವೇನು ಯೋಚಿಸುವೆಂ [1] ದನಾದೂತ || ೧೯

ರುರು ದೇವದೂತರ ಸಂವಾದ.

ಆರು ಹೇಟೆಲೆ ತಂದೆ ಕಳುಹಿದ
ರಾರು ನಿನ್ನನು ತನ್ನ ಜಠರದ
ಕೂರಲಗಿನುಪಟಳವನುಪಶಮಿಸುವರದಾರಿನ್ನು |
ನಾರಿಗಿಲ್ಲಾಯುಷ್ಯ ಗಡ ನೀ
ನಾರು ಹೇಟುವೊಡದನು ದೈವದ
ಕೂರಮಿಗಸಾಧ್ಯವೆಂದಿನಿಸುವದಾವುದುಂಟೆಂದ || ೨೦

ಭೂವಿಬುಧವರ ಕೇಳು ದೂತನು
ದೇವಸಂತತಿಗಾನು ಕಳುಹಿದ
ರೀವಿಲಾಪವ ಕೇಳಿ ನಿನ್ನಲಿ ಕರುಣವನು ಮಾಡಿ |
ಬೂವಿಗಿಷ್ಟಾಪೂರ್ತಚೇತರು
ದೈವವಶವಾಕರ್ಮವಿದು ತಾ
ನಾವವೆನು ಮಾಡಿಲು ಸಮರ್ಥನು ವಿಪ್ರ ಕೇಳೆಂದ || ೨೧

1 ಸಾಧ್ಯವೆಯೊಂ, ಕ. ಖ.

ಆಱಿರೆ ತಾವ್ ಸುರವರರು ತನ್ನ
ನಾರಿಯನು ಬದುಕಿಸದೊ [1] ಡಕಟಾ
ತೋಱಲೇತಕೆ ಕರುಣವನು ತಾನವರಿಗವರೆನಗೆ ।
ಬೇಱೆ ದೂತನ ಕಳುಹಲೇತಕೆ
ದೂಱುವನು ತಾನಲ್ಲ ತನಗೀ
ಡೇಱಿದಿರ್ದರೆ ಬಂದಪಥದಲಿ ಹೋಗು ನೀನೆಂದ ॥ ೧೨

ಎಂದೊಡೆಂದನು ದೇವದೂತನು
ತಂದೆ ತಪ್ಪಿಸಲರಿದು ವಿಹಿತವ
ದಿಂದುಮೌಳಿಗೆ ಬಱಿವೆ ಜರಿಯದಿರಮರಪತಿಗಳನು ।
ಬಂದು [2] ಪಾಯವ ಹೇಱುವೆನು ಸುರ
ರೆಂದುದು ನಿಜಮತಕೆ ಬಹೊಡೆ ನಡೆ
ಯೆಂದನಾದ್ವಿಜಮುಖ್ಯಗಧಿಕಮನೋನುರಾಗದಲಿ ॥ ೧೩

ಹೇೞು ಹೇೞೆಲೆ ತಂದೆ ಹೇೞೆ
ನ್ನಾಳಿಯನು ನೆನೆಯದಿರೆ ತನ್ನಯ
ಲೋಲಲೋಚನೆ ಜೀವಿಸುವ ಪರಿ ಯೆಂತುಪಾಯವನು ।
ಹೇೞು ಬಲ್ಲರೆ ಬಾಂಧವನೆ ಕರು
ಣಾಳುಗಳಲಾ ದೇವರವರೆನೆ
ಹೇೞಿದನುಪಾಯವನು ಪಾವನಕೀರ್ತ್ತಿಗೊಲವಿನಲಿ ॥ ೧೪

ಬುದ್ಧಿವಂತನೆ ನಿಜಮನೋರಥ
ಸಿದ್ಧಿಯನು ಬಯಸುವೊಡೆ ಮನದಲಿ
ಕ್ರುದ್ಧನಾಗದಿರಾಯುವಂತನೆ ಕೊಡು ನಿಜಾಯುಷದ ।
ಅದ್ಧವನು ಸತಿ ಜೀವಿಸುವಳು ನಿ
ಬದ್ಧವದು ತನಗಿಷ್ಟವಾಯ್ತ್ತೆನ
ಲುದ್ಧವಾದನು ಮುನ್ನಿನೊಂದಳ [3] ತೆ ಮುನಿನಾಥ ॥ ೧೫

1 ಸುವ್ರೊ, ಕ. ಖ.　2 ಅಂದು, ಕ　3 ನೊಂವುಳ, ಕ. ಖ

ಹೇಳು ಹೇಳೆನ್ನೊಮ್ಮೆ ತಡೆಯದೆ
ಬಾಲೆಯು ಬದುಕಿಸಿದೊಡೆ ನಿನ್ನಯು
ಕಾಲಿಗೆಱಗುವೆನಿತ್ತ ಬಾ ಹತ್ತಿರಕೆ ಬಾ ತನ್ನ ।
ಬಾಲೆ ಬದುಕುವುಪಾಯುವೆನು ನೀ
ಹೇಳಿದಾವೆಂದದಲಿ ಕೊಡುವೆನು
ಮೇಲಣಾಯುಷದರ್ಥವೆನು ವಿಧಿಕೋವಿದನೆ ಯೆಂದ ॥ ೧೬

ಎಲ್ಲವನು ತಾನೀವೆನೆನ್ನಯು
ವಲ್ಲಭೆಗೆ ಮೇಣರ್ಥವೆಂದೆನ
ಗಲ್ಲಿ ಸಂಶಯುವಿಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟೆನು ಕೊಟ್ಟೆನೆಂದೆನಲು ।
ಬಲ್ಲಿದನು ನೀನಹೆ ಸಮಂತ್ರಕ
ವಲ್ಲದಾಗದು ತವಕವುಳ್ಳರ
ಬಲ್ಲಹನೆ ಬಱಿಮಾತಿನಲಿ ಫಲವೇನು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೭

ಮುನ್ನ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯುಮುನಿ ದು
ಗ್ಧಾರ್ಣವಾಲಯುನೊಲವಿನಲಿ ಸಂ
ಪನ್ನಮೃತ್ಯುವ ಗೆಲಿದವೋಲು ತದೀಯಕರುಣದಲಿ ।
ನಿನ್ನಿನೀ ಮೃತ್ಯುವನು ಗೆಲ್ಲಂ
ದುನ್ನತಾಯುಷ್ಯಾರ್ಧದಲಿ ತಾ
ಮನ್ನಿಸಿದೆನೆನುತ ಸಜಲಾರ್ಪಣವ ನೀ ಮಾಡೆಂದ ॥ ೧೮

ರುರು ತನ್ನ ಅರ್ಧಾಯುವನ್ನು ಸತಿಗೆ ಕೊಡುವಿಕೆ.

ಶ್ರುತಿವಿಹಿತವಲೆ ತಂದೆ ಕೊಡುವುದು
ಸತಿಗೆ ಪತಿಯಾ ಪತಿಗೆ ಸತಿ [1] ಮೋ
ಣ್ಣತಿಗೆ ಕೊಡಿಸುವುದಾಯುಷಾರ್ಥವೆನುತ್ತ ಮಂತ್ರದಲಿ ।
ಹಿತವಿದನೆ ನೀ ಬೇಗ ಮಾಡೆನೆ
ಮತಿಯುತನು ಮಂತ್ರದಲಿ ಕೊಟ್ಟನು
ಸತಿಗೆ ತನ್ನಾಯುಷಾರ್ಧವನು ಸಹೋದ [2] ಕವನೆನಲು ॥ ೧೯

---

1 ಸತಿಯಾ ಪತಿಗೆ ಪತಿ, ಕ. ಖ. 2 ವಸೋದ, ಕ

ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ ಯಮನು ಬದುಕಿಸುವಿಕೆ.

ಏಟಿಳ್ದೆತಕೆ ಯೆನ್ನ ಸತಿ ಯೆನೆ
ಹೇಟುವೆನು ತಾನೆನುತ ಪೋದನು
ಕಾಲನಲ್ಲಿಗೆ ದೂತನಾಗಂಧರ್ವಪತಿಸಹಿತ।
ಹೇಟಿದರು ಕಾಲಂಗೆ ಪರಮಕೃ
ಪಾಲಯಗೆ ಬಿನ್ನಪದ ಪದನನು
ಕೇಳಿ ಕಾರುಣ್ಯವನು ಮಾಟ್ಪುದು ತಮ್ಮ ಮೇಲೆನುತ॥ ೩೦

ಅವಧರಿಸು ರುರುವೆಂಬ ವಿಪ್ರನ
ಯುವತಿ ಮಡಿದಳು ಹೊಕ್ಕನಾತನು
ದಿವಿಜಪತಿಗಳ ಮಟಿಯನಾ ನಿಜಸುಕೃತವನು ತೋಱ।
ಅವಿತಥವಲಾ ವಿಪ್ರವಚನವ
ದೆವಗಸಾಧ್ಯವದೆಂದುಪಾಯವ
ಹವಣಿಸಿದೆವಾಯುಷ್ಯದರ್ಧವನಿತ್ತೊಡಹುದೆಂದು॥ ೩೧

ಇತ್ತನಾ ದ್ವಿಜವರನು ಕೇಳದು
ಚಿತ್ತವಲ್ಲಭೆಗರ್ಧಜೀವವ
ನೆತ್ತಿ ಕೊಡು ಬಾಲೆಯನು ಸುರರಭ್ಯರ್ಥಿಸಿದರೆನಲು।
ಇತ್ತನಾನನಗೇನು ಗಂಧ
ರ್ವೋತ್ತಮನೆ ಹೇಟಿನ್ನನೇ ವಿಬು
ಧೋತ್ತಮರಿಗಾನೆನುತ [1] ಕೊಟ್ಟನು ಸತಿಯ ಜೀವನವ॥ ೩೨

ಬಳಿಕ ಋಷಿಗಳು ಸಂತೋಸಿದುದು

ಕೊಟ್ಟನೆನ್ನದ ಮುನ್ನ ಜೀವವ
ತೊಟ್ಟಳಂಗನೆ ವಿಷದ ವೆಗ್ರತೆ
ಮಟ್ಟ ನೆಱೆ ನಿದ್ರಾವಸಾನದಲೇಟುವಂದದಲಿ।

[1] ವಿಬುಧೋತ್ತಮರಿಗಾವೆನುತ, ಕ. ಖ,

*ಬಿಟ್ಟ ಮೂರ್ಛೆಯಲೆದ್ದಳರಳಿತು
ದೃಷ್ಟಿ ಚೇತರಿಸಿತ್ತು ತನು ಗುಡಿ
ಕಟ್ಟ ಕುಣಿದುದು ಮನದ ಸುಜನಸ್ತೋಮವೊಲವಿನಲಿ ‖ ೨೨

ಎದ್ದಳಾ ಸತಿ ರುರುವಿನಳಲನು
ಕದ್ದಳೋ ಕಾಲನ ಭಯವ ನೆಱೆ
ಗೆದ್ದಳೋ ಗುಣವುಳ್ಳವರಲಾ ಸುರಪತಿಗಳನುತ ।
ಹೊದ್ದಿದರು ಬಾಲಿಕೆಯುನವನಿಯು
ಲಿದ್ದ ವಿಧಿಯಂತಾದಳಂಗನೆ
ಭದ್ದ[1] ವಾಯ್ತೆನುತಿರ್ದುದಾ ಸಕಲಮುನಿನಿವಹ ‖ ೨೪

ಮಾಡಿದರು ವೈವಾಹಿಕವನೊಡ
ಗೂಡಿ ಕನ್ಯಾವರರ ಪಿತೃಗಳು
ನೋಡಿ ಸುಮುಹೂರ್ತದಲಿ ಪುನರಪಿ ಪುಣ್ಯಕಾಲದಲಿ ।
ನೋಡಿ ಸಂತಸಬಟ್ಟುದಖಿಳಜನ
ಪಾಡಿದರು ಮಂಗಳವನಾದುದು
ಕೂಡವಲೆ ಮುನಿನಾಥ ದೈವಸುಸಿಷ್ಟತರಿಗೆಂದ ‖ ೨೫

ವರತಪಸ್ವಿಗಳಿಂಗೆ ದುರ್ಲಭ
ತರಮದಾವುದು ದೇವಋಷಿಪಿತೃ
ವಿರಚಿತಾನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವುಂಟೆ ಪರಿಕಿಸಲು ।
ತೊರದ ವಸು ದೊರಕಿದಡೆ ವೋಲಾ
ಪರಮಪಾವನಚರಿತವನು ನೆಱೆ
ಹೊರವಗಾನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನು ಕರುಣದಲಿ ‖ ೨೬

ಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು

1 ಭದ್ರ, ಕ. ಖ.

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಡುಂಡುಭನ ರುರುವಿನ ಚರಿತ್ರವ
ಪಂಡಿತೋತ್ತಮನೊರೆದನಾ ಮುನಿ
ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ [1] ಶೌನಕಂಗಾ ಸೂತನೊಲವಿನಲಿ ||

ಪ್ರಮದ್ವರೆಯು ಪತಿಗೃಹದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇರುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಶೌನಕಮುನಿಪ ರುರುವಿನ
ಲೋಲಲೋಚನೆಯಾ ಪ್ರಮದ್ವರೆ
ಕಾಲನನು ಕಡೆಗೊದೆದು ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಶಕ್ತಿಯಲಿ |
ಮೇಲೆ ಮುನಿಪನ ವರತಪೋಜಂ
ಘಾಳಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲಿ ಬದುಕಿ ನಿ
ಜಾಲಯದಲಿಸದಿರ್ದಳಧಿಕಮನೋನುರಾಗದಲಿ || ೧

ರುರು ಡುಂಡುಭನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂಹರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದುದು.

ಅಂದು ಮೊದಲಾ ರುರು ಮಹೋರಗ
ವೃಂದವನು ತನ್ನ ಬಲೆಯನು ನೆಱೆ
ಕೊಂದವೈರವ ನೆನೆಯುತವೆ ಬಂದನು ಸರಾಗದಲಿ |
ಸಂದ ವಿಪಿನಾಂತರಗಳಲಿ ಬರು
ತೊಂದುದಿನ ಮುನಿವರನು ಕಂಡನು
ಮುಂದೆ ಭೀಕರರೂಪದಲಿ ಕೆಡದಿರ್ದ ಡುಂಡುಭನ || ೨

1 ಮಂಡಲದ್ಯ ಕ. ಖ.

ಕಾಣುತಲು ಕಿಡಿಗೊಂಡನುರಗ
ಶ್ರೇಣಿ ಹಗೆ ತನಗೆನುತ ವಿಗತ
ಪ್ರಾಣನನು ಮಾಡುವೆನು ತಾನೀ ವಿಷಧರನನೆನುತ ।
ಹೂಣಿಗನು ಹರಿತರಲು ಭೋಗೀ
ರ್ವಾಣನನು ಕಾಣುತ್ತ ಸಲೆ ಸಂ
ಕ್ಷೀಣಧೈರ್ಯನು ಬೆದಱ ನುಡಿದನು ವಿಪ್ರವರನೊಡನೆ ॥ ೩

ರುರುವನ್ನು ನೋಡಿ ಡುಂಡುಭನು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು.

ಕೊಲ್ಲದಿರು ಕೊಲ್ಲದಿರು ಕೊಲ್ಲದಿ
ರಲ್ಲ ತಾನಪರಾಧಿ ಬಱದೇ
ಬಿಲ್ಲನೇಱಸಲೇಕೆ ಹಸುವಿಗೆ ಹಾರುವನೆ ನಿನ್ನ ।
ವಲ್ಲಭೆಗೆಲವೊ [1] ಮುನಿದವನು ತಾ
ನಲ್ಲ ಸತ್ಕುಲಸಂಭವನು ಮೇ
ಣಲ್ಲ ತನ್ನನು ಕೊಂದಡೇನು ಹಿತಾರ್ಥ ನಿನಗೆಂದ ॥ ೪

ಪಾವನನೆ ಭೂಸುರನೆ ಹಿಂಸೆಯು
ತಾವು ಶಾಸ್ತ್ರೋದಿತವೆ ಹೇಳೈ
ಈವಿಧಾನದ ವಿದ್ಯೆ [2] ನಿನಗಿದನಾರು ಕಲಿಸಿದರು ।
ಕೋವಿದನೆ ಹೇಳುವೊಡೆ ಬುದ್ಧಿಯು
ನಾವು ಶಾಸಕರಲ್ಲ ನೃಪತಿಗೆ
ಭಾವಿತವಲಾ ಧರ್ಮವಿದು ನಿನಗುಚಿತವಲ್ಲೆಂದ ॥ ೫

ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹ ಶಿಷ್ಟರಕ್ಷೆಗ
ಳಿಷ್ಟವಾ ಭೂಪರಿಗೆ ನೃಪತಿಗೆ
ಹುಟ್ಟಿದವನೇ ನೀನು ಭೃಗುಮುನಿವರನ ಕುಲಜನಲ ।
ಇಷ್ಟವೇ ತಾ ಹಿಂಸೆ ಯಿದು ವೆನು [3]

1 ವಲ್ಲಭೆಗೆ, ಕ. 2 ನೀವಿಧಾನದವಿದ್ಯೆ, ಕ. ಖ. 3 ಭುವನವಿ, ಖ.

ಶಿಷ್ಟವಲ್ಲ ಭೃಗುವಿನ ವಂಶಕೆ
ಕಷ್ಟದನು ನೀನೇಕೆ ಜನಿಸಿದೆ ಯೆಂದುದಾ ಸರ್ಪ ॥ ೬

ಮುನಿಪ ಕೊಯ್ಯುವೆನಲ್ಲ ಕೊರಳನು
ತನಗೆ ವಿಷವಿನಿತಿಲ್ಲ ತತ್ಕುಲ
ಜನಿತನಲ್ಲದೆ ಗಂಧಮಾತ್ರವದಿಲ್ಲ ತತ್ಕುಲದ ।
ತನಗೆ ಮುನಿಯಲಿದೇಕೆ ಹೇಳೆನೆ
ಮುನಿಪನದ ಲಾಲಿಸುತ ತನ್ನಗು
ಮನದೊಳಗೆ ಸಂಶಯವಿಲೋಲನು ನುಡಿದನದಱೊಡನೆ ॥ ೭

ರುರುವು ಡುಂಡುಭನನ್ನು ನೀನಾರೆಂದು ಕೇಳಿದುದು.

ಆರು ನೀನೆಲೆ ಸರ್ಪ ಹೇಳು ಮ
ಹೋರಗನೊ ಗಂಧರ್ವನೋ ಸುವಿ
ಚಾರಿ ದೈತ್ಯನೊ ದೇವನೋ ದಿಟ ಸರ್ಪ ನೀನಲ್ಲ ।
ಕಾರಣವ ಹೇಳೆನಲು ಮುನಿಪನ
ಚಾರುಸೂಕ್ತಿಯ ಕೇಳಿ ತನ್ನಯ
ಪೂರುವದ ಸಂಗತಿಯ ನೆನವುತ್ತುರಗನಿಂತೆಂದ ॥ ೮

ಡುಂಡುಭನು ತನ್ನ ಪೂರ್ವ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ವಿಶ್ರುತದ್ವಿಜವರನೆ ಕೇಳ
ನ್ನ ಶ್ರುತಾಖ್ಯಾನವನು ತಾನು ಸಾ
ಹಸ್ರಪಾದಾಹ್ವಯನು ನೋಡೆಪ್ರತೀತಭವದೊಳಗೆ ।
ಹಿಂಸ್ರಭಾವ [1] ದಲೊಬ್ಬ ಸಖನನು [2]
ಸಾಸ್ರನ ಗೈದ [3] ವಿಪ್ರಯುದಲ
ಕ್ಷಿಶ್ರವಜನ್ಮವಾಯ್ತು ನಿನಗಿದನೊರೆವೆ ತಾನೆಂದ ॥ ೯

ಖಗಗಮನನೆಂಬದ್ವಿಜೋತ್ತಮ
ನೊಗುಮಿಗೆಯ ಸೌಖ್ಯವನು ತನ್ನಲಿ

---

1 ದುಸ್ಸ್ವಭಾವ, ಕ. ಖ. 2 ಸಖಿ, ಕ. ಖ. 3 ಪ್ರಶ್ರಮಾಡಿದ, ಕ. ಖ.

ನೆಗಳೆ ನಾನಂದದಲಿ ಹಿತಕರನಾಗಿ ನೆಱೆ ಯಿರಲು ।
ಬಗೆಯಲಾನೊಂದುದಿನ ಮಾಡಿದ
ಮುಗುದತನವೆನು ಕೇಳು ಕಟ್ಟೋ
ರಗನ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಹಾಕಿದೆನು ಸಖಿವಿಪ್ರನಿದಿರಿನಲಿ ॥ ೧೦

ಬೆಚ್ಚಿ ಬೆದಱಿದ ನಾದ್ವಿಜೋತ್ತಮ
ಕಚ್ಚಿತೆನ್ನನು ಹಾವೆನುತ ತೆಗ
ದಚ್ಚು ತನೆ ಗತಿ ಯೆಂದು ನಿಂದನೀಕ್ಷಿಸುತಪಿಱಿದು ।
ಹೆಚ್ಚಿದುದು ಕಡು ರೋಷ ಕಂಗಳು
ಕಿಚ್ಚಿನಂದದಲಾದವವ್ರುಡನು
ಕಚ್ಚಿ ಶಾಪವ ಕೊಟ್ಟನು ತನಗೆ ಮುನಿಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೧

ದರ್ಪವೇ ಯು [1] ನ್ನೊಡನೆ ಫಡಫಡ
ಸರ್ಪನಾಗು ದುರಾತ್ಮ ನೀನೆನು
ತುಪ್ಪರದ ಕೋಪದಲಿ ಶಾಪವನಿತ್ತೊಡಾನಂಜಿ ।
ತಪ್ಪಿದೆನನುಗ್ರಹವ ಮಾಳ್ಪುದು
ವಿಪ್ರವರ ಯೆನೆ ವಿಷರಹಿತವಾ
ಗಿಪ್ಪುರಗನಾಗೆಂದು ತನ್ನಲಿ ಮಾಡಿದನು ಕೃಪೆಯ ೧೨

ದಾರುಮಾಯಾಸರ್ಪದಲೆನ್ನ [2]
ಭೀರುವೆನು ಮಾಡಿದ ನಿಮಿತ್ತದಿ
ನಾರುವೆನು ಬಾಧಿಸದ ಡುಂಡುಭನಾಗು ನೀನೆಂದು ।
ಕಾರುಣೀಕನೆ ಶಾಪಮೋಕ್ಷವ
ದಾರಕಯ್ಯಲಿ ಹೇಳೆನುತ ವಿ
ಚಾರಿಸಲು ರುರುಸಂಗದಲಿ ನಿನಗಹುದು ಹೋಗೆಂದ ॥ ೧೩

ಅದು ಘಟಿಸಿತೆನಗೆಂದು ತನ್ನ
ಭ್ಯುದಯವೇ ತನುಗೊಂಡವೋಲೆಲೆ

1 ಸರ್ಪನೆತ. ಕ. ಖ.   2 ನಲಿತನ್ನ, ಕ. ಖ.

ಸದಮಳಾಮಳಚರಿತ ನೀವ್ಯೆದೋಱದೆಲೆ ತನಗೆ |
ಒದೆದೆನಾಶಾಪವನು ಕರುಣಾ
ಸ್ಪದನೆ ಹೇೞುವೆ ನೀನು ನಿಜದೇ
ಹದಲಿ ಮಾತನು ಬೞಿಕ ಕೇಳುವುದೆಂದನಾಸರ್ಪ ||　　೧೪

ಡುಂಡುಭನು ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಸರ್ಪಾಧ್ವರವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದುದು.

ಎಂದು ಸರ್ಪಾಕೃತಿಯನುೞಿದುರ
ಗೇಂದ್ರ ನೆಱೆ ನಿಜಪೂರ್ವರೂಪಿನ
ಲಂದು ಮಾತಾಡಿದನು ರುರು ಕೇಳೆಂದುಮೊದಲಾಗಿ |
ತಂದೆ ಹಿಂಸಿಸದಿರು ಮಹೋರಗ
ವೃಂದವನು ಜನಮೇಜಯಾಖ್ಯನ
ರೇಂದ್ರನೆ ನೆಱೆ ಕೊಲುವವನು ಸರ್ಪಾಧ್ವರದಲೆಂದ ||　　೧೫

ಸರ್ಪಾಧ್ವರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳದೆ ಅದೃಶ್ಯನಾಗುವಿಕೆ.

ಎನಲದಾರಕುಮಾರನಾತನು
ತನಗೆ ಹೇೞಾಸರ್ಪಯಾಗವ
ನನುಪಮನು ಮಾಡುವೊಡೆ ಕಾರಣವೇನು ನೀನದನಂ |
ಮುನಿವರನ ಕರುಣಿಸುವುದಾತ
ನನು ರುರು ಬೆಸಗೊಳಲು ವಿಪ್ರ
ನನದಿನದನೆಲ್ಲವನು ಕೇಳಲುಬಹುದು ಹೋಗೆಂದ ||　　೧೬

ಎಂದು ರುರುವನು ನಿಲಿಸಿ ಮುನಿಪತಿ
ನಿಂದನಂತರ್ಧಾನಗತಿ ನೆಱೆ
ಹೊಂದಿದನು ತಾ ಹೇೞದಾದನು ಸೂಚಿಸಿದ ಕಥೆಯು |

ರುರು ತಂದೆಯುನ್ನು ಸರ್ಪಾಧ್ವರದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳೆಂದು ಕೇಳಿದುದು

ಎಂದು ಮನದಲಿ ಚಿಂತಿಸುತ ನಿಜ
ಮಂದಿರಕ್ಕೈತಂದು ತನ್ನಯ
ತಂದೆಯನು ಬೆಸಗೊಂಡನಾವೃತ್ತಾಂತಸಂಗತಿಯ ||　　೧೭

ಕೊಂಡನೋ, ಕ. ಖ.

ಅಪ್ಪ ಕೇಳಾನಿಂದು ವನದಲಿ
ಸರ್ಪರೂಪಿನಲಿರ್ದ ಕೋವಿದ
ವಿಪ್ರನನು ತಾ ಕಂಡೆನದನುಟಿದಾತನೆನ್ನೊಡನೆ ।
ಸರ್ಪನಿಕರವ ಕೊಲ್ಲದಿರು ನಿನ
ಗೊಪ್ಪದಿದು ಜನಮೇಜಯಾಖ್ಯನು
ಸರ್ಪಯಾಗವನವಸಿಪತಿ ಮಾಡುವನು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೮

ಅದಱ ವೃತ್ತಾಂತವನು ತಾ ಹೇ
ಱದಲೆ ಧರಾಮರರಲಿ ಕೇಳುವೆ
ಸದಮಲನೆ ಹೋಗೆಂದು ಸಂದನದೃಶ್ಯಸಂಸ್ಥಿತಿಗೆ ।
ವಿದಿತವಹೊಡಭಿವರ್ಣಿಸುವುದೆನ
ಗದಱ ಪೂರ್ವಾಪರವನೆನಲ
ಭ್ಯುದಿತಸಂತೋಷದಲಿ ಮುನಿ ವರ್ಣಿಸಿದನಾ ಕಥೆಯ ॥ ೧೯

ಸರ್ಪಾಧ್ವರದ ಕಥೆಯ ಉಪೋದ್ಘಾತ

ಸೋಮವಂಶಸರೋಜಸೂರ್ಯನು
ಭೂಮಿಪಾಲಕಪಾಂಡುನಾಮಮ
ಹಾಮಹೀಶನ ಪುತ್ರರಲಿ ಹಿರಿಯನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ।
ಭೀಮನರ್ಜುನನಕುಲಸಹದೇ
ವಾಮಲಾಹ್ವಯಯುತರನುಜರು ಮ [1]
ಹಾಮಹಿಮರೆಸೆವರು ಧರೆಗೆ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರೆಂದೆನಿಸಿ ॥ ೨೦

ಕೇಳು ಮಧ್ಯಮಪಾಂಡವನ ಸುತ
ನಾಲಿಸುವ್ರೋಽಭಿಮನ್ಯು ಸಮರಕ
ರಾಳವಿಕ್ರಮನಾತ್ಮಭವನು ಪರೀಕ್ಷಿತಾಹ್ವಯನು ।
ಪಾಲಿಸುವನ ನಿಯನು ಮೃಗಯಾ

1 ವಾಮಲಾಖ್ಯರೆಂಬರನುಜರುಮ, ಕ. ಖ

ಕೇಳೆ ಶಾಪದಿ ಋಷಿಯ ಮಗನಲಿ
ಬೀಳದೆ ತಕ್ಷಕಮುಖದಲಳಿವೆನು ಮಗನೆ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೨೧

ಅವನ ಮಗನದಕೇಳಿ ಕಡುಕೋ
ಪವನು ತಳೆದು ಮಹೋರಗೇಂದ್ರರ
ನಿವಹವನು ಜನಮೇಜಯನು ಸರ್ಪಾಧ್ವರವ ಮಾಡೆ ।
ಸವೆಯ ಕೊಲ್ಲುವನು ತಕ್ಷಕನು ಬೀ
ಳುವದನೀಕ್ಷಿಸಿ ಬಹಳಕರುಣಾ
ರ್ಣವನಲಾ ಕೈಗಾದನಾಸ್ತೀಕಾಖ್ಯಮುನಿ ಯೆಂದ ‖ ೨೨

ಅದುನಿಮಿತ್ತದಲೆ ಮಗನೇ ಕೊ
ಲ್ಲದಿರು ಕಾರಣಸರ್ಪವರನೆಂ
ದುದು ದೃಢೋಕ್ತಿಯಲಿದನು ಮಾಡ್ಪೊಡೆ ಹಿಂಸೆ ಹಿತವಲ್ಲ ।
ಸದಮಳನೆ ಕೇಳೆಂದು ಸಂಶಯ
ಹೃದಯನನು ತಿಳಿಹಿದನು ಬಳಿಕಾ
ಸುದತಿಸಹಿತಾಶ್ರಮದಲೆಸೆದನು ಧರ್ಮಪರನೆನಿಸಿ ‖ ೨೩

ಪೌಲೋಮಪರ್ವದ ಫಲಕಥನ.

ರುರುವಿನಮಳಚರಿತ್ರವನು ವಿ
ಸ್ತರಿಸಿದೆನು ಪೌಲೋಮಪರ್ವವು [1]
ಪರಿಸಮಾಪ್ತವಘೌಘಹರ ವಿಷ್ಟಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಕರ ।
ಧರೆಗೆ ಪಾವನವಾದ ಭೃಗುಕುಲ
ಚರಿತವಿದನಾದರದಲೋದುವ
ನಿರತ ಕೇಳುವ ಪುಣ್ಯಪುರುಷರೆ ಧನ್ಯರವರೆಂದ ‖ ೨೪

ಇದು ಸದಾಯುಃಕೀರ್ತಿವರ್ಧನ
ವಿದು ಪರಮಮಂಗಳವಿವರ್ಧನ

1 ವಲ್ಲಿ, ಕ.

ವಿದು ಮನೋರಥಸಿದ್ಧಿದ ವಿಹಪರದ ಸಮೃದ್ಧಿಕರ |
ಇದನು ಪಠಿಸುವ ಪುಣ್ಯಪುರುಷರ
ಹೃದಯದಲಿ ಮನೆಮಾಡುವನು ಕರು
ಣದಲಿ ಸಲೆ ನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನು ಮನವೊಲಿದು ‖ ೨೪

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಇಂತು ಪೌಲೋಮಪರ್ವಂ.

ಐದನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ವರ್ಣಿಸಿದನಾಸೂತನಾದ್ವಿಜ
ರುನ್ನತಸಭಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಭುವನ
ವರ್ಣನೀಯಶ್ರೀದ [1] ಪುಣ್ಯಾಖ್ಯಾನಸಂಗತಿಯ ‖

ಶೌನಕಪ್ರಶ್ನೆ.

ಸೂತನನು ಬೆಸಗೊಂಡನಾಮುನಿ
ಜಾತ ಕೇಳಲು ಶೌನಕನು ಸಂ
ಜಾತಸಂತೋಷದಲಿ ಪೌಲೋಮವನು ನೆಱೆ ಕೇಳಿ |
ಕೌತುಕಿ [2] ಕಥಾಶ್ರವಣ ಪೀಯೂ
ಷಾತಿಶಯಲಾಭೈಕಲೋಲುಪ
ಶೀತಹೃದಯನು ಸದಯನಖಿಳಪ್ರಾಣಿನಿಕರದಲಿ ‖ ೧

ಹೇಳು ತನಗೆಲೆ ತಂದೆ ಭಾರತ
ಮೂಲವೆನಿಪಾಸ್ತೀಕಚರಿತವ

1 ಶ್ರೀಕರ, ಕ. ಖ,   2 ಕೌತುಕದ, ಖ.

ನಾಲಿಸುವೊಡಾರಾತ್ಮಭವನಾಸ್ತೀಕನೆಂಬುವನು।
ಮೇಲೆ ಸರ್ಪಾಧ್ವರಕೆ ತಾ ಪ್ರತಿ
ಕೂಲನಾದನ [1] ದೇಕೆ ಪನ್ನಗ
ಜಾಲಸಂಭವವೆಂತು ಹೇೞೆನಗೆಲ್ಲವನು ತನಗೆ ॥ ೨

ಕೇಳಬಹುದ್ದೈ [2] ಪುಣ್ಯಕಥನವ
ಹೇೞಲೊಲ್ಲದ ಪಾಪಿ ಮರ್ತ್ಯರ
ಬಾೞಿಕೆಗೆ ಫಲವೇನು ಮರನಂದದಲಿ ಬದುಕಿದರೆ ।
ಹೂೞುವನು ನರಕದಲಿ ಕುಲವನು
ಹೇೞು ನೀನಿದಱಿಂದ ಸಚ್ಛ್ರ
ದ್ಧಾಳಿವಹ ತನಗೆಂದು ನುಡಿದನು ಶೌನಕವ್ರತಿಪ ॥ ೩

ಬಲ್ಲೆ ನಾನೆಲೆ ಸೂತ ಧರ್ಮವ
ನೆಲ್ಲವನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಲಿ ಬೆಸಗೊಳ
ಬಲ್ಲವರು ತಾವಿಲ್ಲ ಬೆಸಗೊಂಬೊಡೆ ಹಿತಾರ್ಥವನು ।
ಸೊಲ್ಲಿಸುವರಿಲ್ಲಱಿಯದವರಿಗೆ
ಬಲ್ಲತನವನು ಕೊಟ್ಟ ಸುಕೃತ
ಕ್ಕಿಲ್ಲಲಾ ಪಡಿಯಾದ ಸುಕೃತ ಮಹಾತ್ಮ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪

ಸೂತನು ಆಸ್ತೀಕಸಂಭವವ ಹೇಳಲಾರಂಭಿಸುವಿಕೆ.

ಎಂದೊಡಾ ಶೌನಕಮುನಿ ದ್ವಿಜ
ವೃಂದದಲಿ ನುಡಿದನು ಸರಾಗದ
ಲಂದು ಸರ್ಪದ [3] ಸತ್ರವನುಮಾಸ್ತೀಕಸಂಭವವ ।
ಸಂದ ಪೌರಾಣಿಕಶಿರೋಮಣಿ
ವಂದಿಸುತಲಾವ್ಯಾಸಸುತನನು
ಕಣ್ದೆಱೆದು ಕಾರುಣ್ಯನಿಧಿ ಹೇೞಿದನು ಸತ್ಕಥೆಯ ॥ ೫

---

[1] ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದ, ಕ　[2] ಕೇಳಬಹುದು, ಕ　[3] ಸರ್ಪ. ಕ. ಖ.

ಲೇಸನಾಡಿದೆ ವಿನುತಪರಹಿತ
ಭಾಷಿತವ ಹರಿಚರಣಕಮಲೋ
ಪಾಸಕರ ಬಲ್ಲಹನೆ ಭಾಗ್ಯೋದಧಿಯೆ ಗುಣನಿಧಿಯೆ ।
ಏಸು ಧನ್ಯನೊ ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಸಂ
ಭಾಷಣೆಯು ಪುಣ್ಯವದು ತನಗಾ
ವಾಸುದೇವನ ಕರುಣದಲಿ ದೊರೆಕೊಂಡುದಕಟೆಂದ ॥ ೬

ಕದ್ರುವಿನತೆಯರಿಗೆ ಕಶ್ಯಪರಿಂದ ವರದಾನ

ಜಲಜಭವಸುತತನಯಕಶ್ಯಪ
ಲಲಿತಪತ್ನಿಯರೆನಿಪ ಸನ್ನುತ
ಜಲಜನೇತ್ರೆಯರೆಸೆದರಂದಾಕದ್ರುವಿನತೆಯರು ।
ಒಲುವವರ ಸದ್ಭಾವಭಕ್ತಿಯು
ನಿಲವನದನಾಲಿಸುತ ಮೆಚ್ಚಿದೆ
ನಲರುಗಂಗಳ ಮಂಗಳಾನನೆಯರಿರ ನಿಮಗೆಂದ ॥ ೭

ವರವನೀವೆನು ಬೇಡಿಕೊಂಬುದು
ಪರಮಮಾನಿನಿಯರಿರ ನೀವೆನೆ
ಕರವ ಮುಗಿದಳು ಕದ್ರು ಕೊಡು ಸಾವಿರ ಮಹೋರಗರು ।
ವರತನಯರೆನಗಾಗಬೇಕೆನೆ
ತಿರುಗಿ ವಿನತೆಯು ಮೊಗವ ನೋಡಲು
ಚರಣದಲಿ ತಲೆವಾಗಿ ನುಡಿದಳು ನಿಜಮನೋರಥವ ॥ ೮

ಬೇಡುವೆನು ಸುತರಿಬ್ಬರನು ತಾ
ನಾಡೊಳತಿಶಯವೀರ್ಯವಂತರ
ನಾಡಿ ತೋಱಿಸಲೇಕೆ ಸವತಿಯ ಮಕ್ಕಳನು ಮಿಗುವ ।
ರೂಢಿಗತಿಶಯಪುಣ್ಯವಂತರ
ನೋಡದೀವುದು ತನ್ನೊಳಗೆ ಕೃಪೆ
ಮಾಡುವೊಡೆ ನಿಮ್ಮಡಿಯೆನಲು ನಗುತೆಂದನಾ ಮುನಿಪ ॥ ೧೦

ಸುರನರೋರಗವೀರರೊಳು ದು
ರ್ಧರಪರಾಕ್ರಮವೀರ್ಯಶೌರ್ಯೋ
ತ್ಕರುಷಬಲಸಂಪನ್ನರನು ನಿನಗೀವುದೆಂದೆಯಲ ।
ಪರಮಪಾವನಕೀರ್ತಿ ಕೇಳಾ
ವರಕುಮಾರರನಿತ್ತನೆನೆ ಪಂ
ಕರುಹಮುಖಿ ಪರಿತುಷ್ಟೆಯಾದಳು ಪತಿಯ ನುಡಿಗಳಲಿ ॥ ೧೧

ಸುದತಿ ಗರ್ಭವನೆರಡು ಸುಯತ್ನ
ನವಲಿ ರಕ್ಷಿಸೆನುತ್ತ ಮುನಿಪತಿ
ಪದುಳದಲಿ ಸತಿಗೊರೆದು ತೆರಳಿದನಾ ತಪೋವನಕೆ ।

ಕದ್ರುವಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಪೋತ್ಪತ್ತಿ

ಮುದದಲಂದಾಕದ್ರು ಪುತ್ರರ
ಪಡೆದು ಪಡೆದಳು ಸಾವಿರವನ
ಗ್ಗದ ಮಹೋರಗನಿಕರವನು ಮುನಿವೀರ್ಯಸಂಭವರ ॥ ೧೨

ವಿನತೆಗೆ ಪುತ್ರಜನನವಿಲಂಬದ ಅನುತಾಪ.

ವಿನತೆ ಧರಿಸಿದಳಂಡವೆರಡನು
ವಿನುತಮುನಿವೀರ್ಯದಲಿ ಕಾಲದೊ
ಳನುಪಮಮಹಾಂಡಗಳ ತಾ ಬೆಸಲಾಗಿ ವನದೊಳಗೆ ।
ಜನಿಸಿದಂಡಗಳನ್ನು ಮಾನಿನಿ
ದಿನ ಹಲವನೀಕ್ಷಿಸಿದಳೊಡೆಯವು
ಜನಿಸಿದರು ಕದ್ರುವಿಗೆ ಸುತರೆಂದಳಲಿದಳು ತರಳ ॥ ೧೩

ವರುಷವೈನೂರುರುಳಿ ಸವತಿಗೆ
ಬಿರಿದುವಂಡಗಳಾಸಭಾಗ್ಯೆಗೆ
ವರಕುಮಾರರು ಜನಿಸಿದರು ವಿಕ್ರಮಸಮನ್ವಿತರು ।

ಧರಿಸಿದೆನು ತಾನೆರಡ ಮತ್ತದ
ನೊರೆಯಲೇತಕೆ ಭಾಗ್ಯಹೀನೆಗೆ
ದೊರಕದಾತ್ಮಜವದನದರ್ಶನವೆಂದಳಂಬುಜಾಕ್ಷಿ ॥ ೧೪

ವೈಪರೀತ್ಯವಿದೇನು ಪತಿಯೊ
ಳಾಪವೇನಾಯ್ತಿತ್ತ ವರವಿದು
ರೂಪುದೋಱದು ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದೆನುತ ಮನದೊಳಗೆ ।

ಜನಿಸಿದ ಮಗನ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯದಿಂದ ವಿನತೆಗೆ ಚಿಂತೆ.

ತಾಪವನು ನೆಱೆ ತಳೆದು ಲಜ್ಜಾ
ಕೋಪವೇಗಪರೀತೆ ಯೊಡೆದಳು
ದೀಪದಂತಿರೆ ಬೆಳಗುವಂಡವನೊಂದನದಱೊಳಗೆ ॥ ೧೫

ಒಡೆದು ನೋಡಲಿಕಬಲೆ ಕಂಡಳು
ತೊಡೆಗಳಿಲ್ಲದ ಪುತ್ರಕಾರನನು
ಕೆಡಿಸಿದುದಲಾ ಭಾಪು ಭಾಗ್ಯವು ಪಾಪಿ ತಾನೆನುತ ।
ಮಡದಿ ಮಱುಗುತ್ತಿರಲು ಕನಲ್ದಿರೆ
ನುಡಿದನಾತನು ತಾಯೆ ಯೆನ್ನನು
ವೊಡೆದು ಕೆಡಿಸಿದೆ ನೀನು ವಿಧಿಯನು ದೂರಲೇಕೆಂದ ೧೬

ಕಂಡೆಯಲ್ಲಾ ಪುತ್ರವದನವ
ಖಂಡಲಕ್ಷ್ಮಿಯನದನು ಸೇರಿಸ
ದಂಡವನು ನೀನೊಡೆದು ಮತ್ಸರಲೋಭವೇಗದಲಿ ।
ತುಂಡಿಸಿದೆ ತೊಡೆಗಳನು ತನ್ನನು
ಗಂಡುಗೆಡಿಸಿದೆ ಸವತಿಕದ್ರುಗೆ
ಮಂಡೆಯಲಿ ಹುಳ್ಳಿಯನು ಹೊಱು ತೊತ್ತಾಗು ಹೋಗೆಂದ ॥ ೧೭

ಮಾಱುವೋಗೆ ಸವತಿಗೆ ನೀನ್ನೈ
ನೂಱುವರುಷ ಕೃತಾನುಫಲವನು
ನೀೞೆ ಭೋಗಿಸು ಹೋಗೆನಲು ತನು ನಡುಗಿ ಬಸವೞಿದು ।
ಹೇೞಿದಳು ಹೇರಾಳಭಯವನು
ತೋಱಿದಳು ತನಯಂಗೆ ಕರುಣವ
ನೋಱುಗುಡಿಸಿದಳಬಲೆ ಕಂಬನಿದುಂಬಿ ಬಿಸುಸುಯ್ದು ॥ ೧೮

ಪೊಡಮಡಲು ಹಾ ಮೇಲೆ ದೇಗುಲ
ಕೆಡದವೋಲಾಯ್ತುತ್ಕಟ ವರವನು
ಪಡೆದವಾತೆಲ್ಲಿಯದು ಹರ ಹರ ಮಗನನಾಶ್ರಯಿಸಿ ।
ಹಿಡಿವು ಬದುಕುವೆನೆಂಬ ತನ್ನನು
ಕಡಲೊಳದ್ದಿದೆ ಮಗನೆ ದುಃಖವ
ಕಡೆಗೆ ಚಾಚುವರಾರು ಕೆಟ್ಟೆನೆನುತ್ತ ಹಲುಬಿದಳು ॥ ೧೯

ಹೋ ಹೊ ಅಂಜದಿರಂಜದಿರು ನಿ
ರ್ವ್ಯಾಹವನು ಹೇೞುವೆನು ಲೋಭವಿ
ಮೋಹದಲಿ ನೀನೊಡೆಯದಿರು ತನ್ನವರಜಾಂಡವನು ।
ಬೇಹ ಮಗನಹನವೆರದೈತ್ಯರ
ಮೋಹರಕೆ ಬಲುಗೈ ವಿಲಾಪವ
ನೂಹಿಸುವೆ ತಾನಂಜದಿರಂದುದಕಳಬೇಡೆಂದ ॥ ೨೦

ಆರು ಮಾಡುವದೇನು ದೈವ
ಪ್ರೇರಿತವ ಗೆಲಲರಿದು ಕರ್ಮವೆ
ಕಾರಣವು ನೀನಲ್ಲ ತಾನಲ್ಲಾರು ವಾದೊಡದ [1]।
ಸೈರಿಸುವುದಾಕದ್ರುತನಯರ
ಬೇಱುಗೊಲೆಯನು ಮಾಡಲುಳ್ಳಹ
ವೀರನು ಸಂಶಯವಿಲ್ಲಂಜದಿರಿನ್ನು ಹೋಗೆಂದ ॥ ೨೧

1 ಪೂರುವದ, ಕ. ಖ.

ಎಂದೊಡಾಸತಿ ಸುತನ ನುಡಿಗಾ
ನಂದಪುಳಕಿತೆಯಾಗಿ ಜೀವಿಸು
ವಂದವೆಂತೆಲೆ ಮಗನೆ ಮಾಡಿದೆನನುಚಿತವನೆನಲು ।

ಸೂರ್ಯನು ಅರುಣನನ್ನು ಸಾರಥಿಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವಿಕೆ.

ಬಂದನಲ್ಲಿಗೆ ಸೂರ್ಯನೇತಕೆ
ಯಿಂದುಮುಖಿ ಮಱುಗುವೆ ವೃಥಾ ಯಿಾ
ಕಂದನನು ಕೊಡು ಯೆಂದು [1] ಬೇಡಿದನಳಲುವಂಗನೆಯ ॥ ೨೨

ವಾರಿಜಾನನೆ ತನಗೆ ಮಾಟ್ವಿನು
ಸಾರಥಿತ್ವವನಂಜಬೇಡೀ
ವೀರನಚಿವುಚಿವೆನ್ನದೆನುತರವಿಂದಸಖನೊಲಿದು ।
ಆರುಷಿಗಳನುಮತದಲೊಯ್ದನು
ವೀರನನು ನಿಜರಥಕೆ ತುರಗ
ಪ್ರೇರಕನು ತಾನಾಗಿ ನಿಂದನು ವರರಥಾಗ್ರದಲಿ ॥ ೨೩

ಅರುಣನೆಂದಭಿಧಾನವಡೆದನು
ತರುಣನಂದಿಂದಿತ್ತ ಸೂರ್ಯನ
ಕಿರಣದಿಂದಲೆ ಮುನ್ನ ಕೆದಱುವನುದಯದಲಿ ತನುವ ।
ಚರಣವೆರಡುಂಟಾದೊಡಾ ಹರಿ
ಹರವಿರಿಂಚ್ಯಾದ್ಯರನು ಕೊಂಬನೆ
ವರಕುಮಾರಕನೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಿದುದು ಸುರನಿಕರ ॥ ೨೪

ನಿಂದನತ್ತಲರುಣತ್ರಿಭುವನ
ವಂದ್ಯ ಸವು [2] ನಂತರದಲಿತ್ತಲು
ಬಂದಳಂದಾವಿನತೆ ಮನವಲಿ ಚಿಂತಿಸುತ ಮನೆಗೆ ।
ಇಂದುವದನೆಯುರಂದು ಮತ್ಸರ

---

1 ತನಗೆಂದು, ಕ. ಖ.

2 ವಂದ್ಯನು ಅ, ಕ. ಖ.

ದಂಡವನು ತೋಱಿಸದೆ ತವ್ಮೊಳ
ಗೊಂದೆನಿಸಿ ವೊಡಹುಟ್ಟಿದವರಿದ್ದರು ಸರಾಗದಲಿ ॥ ೨೫

ಉಚ್ಚೈಶ್ಶ್ರವಸಂ ಕಂಡು ಕದ್ರುವಿನತೆಯರ ವಿವಾದ.

ಅವರು ಬಳಿಕೊಂದುದಿನ ಲವಣಾ
ರ್ಣವಸಮೀಪದಲಂದು ಉಚ್ಚೈ
ಶ್ಶ್ರವಸಮಾಹ್ವಯಹಯವನವ[1] ಕಾಣುತ್ತ ಮನದೊಳಗೆ ।
ಧವಳವರ್ಣವೊ ಕೃಷ್ಣವರ್ಣವೊ
ಯುವತಿ ತುರಗದ ಬಾಲ ನೀ ಹೇ
ಳುವುದು ತನಗೆಂದೆನುತ ನುಡಿದಳು ಕದ್ರು ವಿನಯದಲಿ ॥ ೨೬

ಆರಱಿವರೆಲೆಯುಕ್ಕ ಕಂಗಳು
ತೋಱುವಿಸುತಿದೆ ಮುಂದೆ ಧವಳಾ
ಕಾರವಿದೆಲಾ ಕಾಣಬಾರದೆ ತುರಗಬಾಲವನು ।
ದೂರವೇ ಭಾವಿಸಲಿಕಧಿಕ
ಕ್ಷೀರಸಾಗರಜನಿತತುರಗನು
ದಾರತುರಗವಿದು ಧವಳವೆಂದಳು ಕದ್ರುಗೆ ವಿನತೆ ॥ ೨೭

ಅಲ್ಲ ಹುಸಿ ನಿನ್ನಂತೆ ತಾಕ
ರ್ಣಲ್ಲದವಳ ಕಱಿಯುಹ[2] ಬಾಲದ
ಬಳ್ಳಿಯಂದದ ತುರಗವಿದೆಲಾ ಕಾಣದೇ ಲೋಕ ।
ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಾ ನಗುವವಳು ತಾ
ನುಳ್ಳುದನು ಹೇಳಿದರೆ ನಿಂದಿಸ
ಬಲ್ಲೆ ಘಡ ಬಾಯ್ಬಡಿಕೆಯೆಂದಳು ಕದ್ರು ಖಾತಿಯಲಿ ॥ ೨೮

ಎನಿತೆನಿತ ನೀನೆಂದೊಡನಿತನಿ
ತನುಱೆ[3] ವರ್ಣಿಸಲಱಿಯಲೇತಕೆ

---

1 ಸವಾಹ್ವಯ ಹಯವನು, ಕ. ಖ.   2 ಕಱಿಯ, ಕ. ಖ.   3 ತನು, ಕ. ಖ.

ಕನಲಿ ಕಣ್ಣನು ಕೆಂಪಮಾಡುವೆ ಕಾಣದೇ ಲೋಕ |
ವನಿತೆ ಕಣ್ಣ್ ನಿನಗಿಲ್ಲ ಸಿನಗುಂ
ಟನುಚಿತವನೀಕ್ಷಿಪೊಡೆ ಬಱಿದೆ
ಮನದ ಗರ್ವವಿದೇಕೆ ವಿಫಲವಿದೆಂದಳಾವಿನತೆ || ೧೯

ಹೇೞು ಪಣವೇನಿದಕೆ ನಿನಗೆನೆ[1] |
ಕೇಳಿ ದಿಟವಲ್ಲಶ್ವರಾಜನ
ಬಾಲ ಕಱಿದಾಗಿರ್ದೊಡಾಳಹೆ ನಾನು ನಿನಗೆಂದು |
ಆಳು ನೀನಾಗೆನಗೆ ತುರಗದ
ಬಾಲ ಬಿಳಿದಾಗಿರ್ದೊಡೆನಲಾ
ಬಾಲೆ ಬೇಹುದನೆಂದೆ ಯೆಂದಳು ಹೊಯ್ದು ಕರತಳವ || ೨೦

ಏೞು ನೋಡುವೆವೆನಲು ಸೋಪ್ಪೆವು
ನಾಳೆ ತಾವೆಂದೆನುತ ತಮತ
ಮ್ಮಾಲಯಕೆ ನಡೆತಂದು ಹೊಕ್ಕರು ಮಾಡಿ ಸತ್ಯವನು |

ಅಶ್ವದ ಬಾಲವು ಕಪ್ಪಾಗಿ ಕಾಣಲು ಉಪಾಯಚಿಂತನ

ಹೇೞಿದಳು ನಿಜಪುತ್ರರಿಂಗಾ
ಲೋಲಲೋಚನೆ ಕದ್ರು ಭಾಷೆಯು
ಪಾಲಿಸುವರಾರುಂಟು ಮಕ್ಕಳಿರೆಂದು ದುಗುಡದಲಿ || ೨೧

ಭಾಷೆಯೇನೌ ತಾಯೆ ಚಿತ್ತದ
ಬೇಸರವಿದೇನಾನನದ ಸಿರಿ
ಮಾಸಿದುತಿದೆ ಹೇೞು ಹೇಪೇನಾಯಿತೆನುತಿರಲು |
ಸೂಸಿದಳು ಬಿಸುಸುಯಿಲ ತಂಗಿಗೆ
ದಾಸಿಯುಹವಿಧಿಯಾಯ್ತು ಮಕ್ಕಳ
ದೇಸು ನೀವಿದ್ದೇನು ಫಲ ಹೇೞೆಂದಳಾಕದ್ರು || ೨೨

[1] ನಿನಗೆ, ಕ. ಖ.

ಏನ ಮಾಡುವೆ ಹೋದೆ ತಾನಂ
ಭೋನಿಧಿಯು ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಕಂಡೆವು
ಭಾನುಮಂಡಲದಂತೆ ಬೆಳಗುವ ತುರಗರಾಜನನು ।
ತಾನದಱ ಬಾಲವನು ಕಱದೆಂ
ದೂನವಚನವನಾಡಿ ತಪ್ಪಿದೆ
ನೇನು ಗತಿ ಬಿಳಿದೆಂದಳುಳ್ಳುದ ಸವತಿ ತನ್ನೊಡನೆ ॥ ೨೩

ನಾಳೆ ನೋಡುವೆವೆಂದು ಬಂದೆವು
ಕೋಟುವ್ರೋದೆನೆಲಾ ಮಹಾಸತಿ
ಹೇಟಿದಳು ಸತ್ಯವನು ಮಿಥ್ಯೆಯುದಾಯ್ತು ನುಡಿ ತನ್ನ ।
ಹೇಳಿ ನೀವೇನುಂಟು ನಿಮ್ಮಲಿ
ಮೇಲೆ ಮಾಡುವುಪಾಯವೇನೆನೆ
ಹೇಟು ಕೇಳುವವವ್ವ ಯೆನಲಿಂತೆಂದಳಾಕದ್ರು ॥ ೨೪

ಸುತ್ತಿಕೊಂಬುದು ನೀವದನು ಕ
ಪ್ಪೊತ್ತಲಶ್ವದ ಬಾಲವನು ಸತಿ
ತೊತ್ತಹಳು ತನಗುಚಿತವಿದೆಂದೆಂನದೆಲ್ಲವನು ।
ಪುತ್ರರಿರ ಬೆಸಗೈವುದೆನೆ ಕೇ
ಳುತ್ತ ಕೆಲರದಱೊಳಗೆ ಸಂಶಯ
ಚಿತ್ತರಾದರು ಪಾಪಕರ್ಮವಿಲೇಪವಹುದೆಂದು ॥ ೨೫

ಆ ಉಪಾಯವನ್ನು ನಡಿಸಲೊಪ್ಪದವರಿಗೆ ಶಾಪ

ಮಾಡೆವನ್ಯಾಯವವ ಸತ್ಯವ
ಮಾಡಿಗೆ ಯಲೌ ತಾಯೆ ತತ್ಫಲ
ಕೇಡು ತಪ್ಪದು ಕುಲಕೆ ಮಾಡುವುದೇನು ನಾವಿನ್ನು ।
ಬೇಡ ತಮಗಾಕರ್ಮವೆನೆ ಫಡ
ಹೇಡರಾದಿರೆ ಸರ್ಪಯಾಗವ
ಮಾಡಿ ಜನಮೇಜಯನು ಕೊಲಲೆಂದಬಲೆ ಶಪಿಸಿದಳು ॥ ೨೬

ಆ ಉಪಾಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಆಚರಿಸಲು ವಿನತೆಯು ದಾಸಿಯಾಗುವಿಕೆ.

ಕೆಲರದನು ಕೈಕೊಂಡರೆಂದುರ
ತಲೆಯಲಾಂತೆವೆನುತ್ತ ಬಳಿಕಾ
ಲಲನೆ ಕರೆದಳು ವಿನತೆಯನು ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕದ ।
ಲಲಿತಮತಿ ತಾನೆತ್ತ ಬಲ್ಲಳು
ನಳಿನಲೋಚನೆಯೊಡನೆ ಹೋದಳು
ಜಲಧಿತೀರದ ತುರಗವನು ನೋಡುವೆವು ತಾವೆನುತ ॥ ೩೭

ಕಂಡರಾತುರಗವನು ವೇಷ್ಟಿಸಿ
ಕೊಂಡಿರಲು ಕಪ್ಪಾಗಿ ಫಣಿಗಳು
ಕೆಂಡ ನೀರಲಿ ಬಿದ್ದವೋಲಿರೆ ಕಾಣುತವೆ ಕಾಂತೆ ।
ಮಂಡೆಯನು ತುರಿಸಿದಳು ಹರ ಹರ
ಕಂಡವೋಲಿರದೇಕೆ ನುಡಿಯನು
ಭಂಡುಮಾಡಿತು ದೈವಗತಿ ಯೆಂದಳಲಿದಳು ತರಳೆ ॥ ೩೮

ಅಳಲಿ ಮಾಡುವದೇನು ತಾ ಮು
ನ್ನೊಲಿದು ಮಾಡಿದ ಪಾಪಕರ್ಮದ
ಫಲವಲಾ ಬೆಂಬಿದ್ದೊಡಹುದೇ ಮೋಣು ಬಂದುವಕೆ ।
ಕೆಲಸ ಲೇಸಾಯ್ತೆನುತ ದಾಸ್ಯವ
ನೊಲಿದು ಕೈಕೊಂಡಳು ಮಹಾಸತಿ
ಚಲಿಸದಂತಃಕರಣದಲಿ ಕಾತರಿಸದಬುಜಾಕ್ಷಿ ॥ ೩೯

ಅಡಿಗಳನು ತೊಳವುತ್ತ ಕಾಂತೆಗೆ
ಪಡಿಗವನು ನೀಡುತ್ತ ತಲೆಯನು
ಕೊಡಹಿ ನೇವರಿಸುತ್ತ ತುರುಬನು ಕಟ್ಟಿ ಹೂಮುಡಿಸಿ ।
ನುಡಿಗಳನು ಸೈರಿಸುತ ಸವತಿಯ
ಬಡಿಗಳನು ತಾಳುತ್ತ ಸೇವೆಯ
ನಡೆಸುತಿದ್ದಳು ವಿನತೆ ಲಜ್ಜಾವಿನತ ಕದ್ರುವಿಗೆ ॥ ೪೦

ಇಂತವನು ನೆನೆಯುತ್ತ ವಿನತಾ
ಕಾಂತೆ ಕಡುಗುವ ಮನದ ಶೋಕವ
ನಂತರಂಗದೊಳಡಗಿಸುತಲಿದ್ದಳು ಬೞಿಕ ಬಳಲುತ್ತ ।
ಸಂತತಿಯ ಜನನವನು ಮಾನಿಸಿ
ಚಿಂತಿಸುತ ಮೆೞೆವೊಕ್ಕಳಾಶ್ರೀ
ಕಾಂತನಿತ್ಯಾತ್ಮಮುಕುಂದಪದಾಬ್ಜವನು ವಿನತೆ ॥ ೪೧

ಐದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಆರನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ

ಜನಿಸಿದನು ಜಗದೇಕವೀರನು ।
ದನುಜಮನುಜಭುಜಂಗನಿರ್ಜರ
ಜನಕೆ ಮುತ್ಸವವೆನಿಸೆ ವಿನತಾನಂದನನು ಧರೆಗೆ ॥

ತನ್ನ ದಾಸೀತ್ವವನ್ನು ಕಳೆಯುವ ಮಗನುದಯಿಸದ ಅನುತಾಪ.

ತಂದೆ ಶೌನಕ ಕೇಳು ವಿನತಾ
ನಂದನನ ಸಂಭವವನಘಕುಲ
ಕಂದ [1] ವಿಚ್ಛೇದನವನಿಷ್ಟಫಲಾಪ್ತಿಸಾಧನವ ॥
ಸಂದುದಾಪರಿ ಕೆಲವುದಿನ ಪೂ
ರ್ಣೇಂದುಮುಖಿ ಹಾೞುತ್ತ ಮನದಲಿ
ನೊಂದು ಚಿಂತಿಸುತಿರಲು ನಿಜಪುತ್ರೋದಯವನಬಲೆ ॥ ೧

ನೋಡಿ ಸುಯ್ದಳು ನಳಿನಮುಖಿ ಯೆಡೆ
ಯಾಡಿ ವಿಪಿನಾಂತರಕೆ ಬೞಿದೇ
ಕಾಡೊಳಗೆ ತಾ ಕರುಳ ಬಿಸುಟೆನು ಕದ್ರುವಿನ ಮನವ ।

---

1 ವೃಂದ, ಕ. ಖ.

ಬೇಡಿದಿಷ್ಟಾರ್ಥದ ಫಲವು ಕೈ
ಗೂಡಿತಿನ್ನೇನೆನುತ ಬೆಂಬಲ
ಬಾಡಿದುದು ಕುಳ್ಳಿರ್ದಳಂಗನೆ ದಾಸ್ಯಕರ್ಮದಲಿ ॥ ೨

ಹಾರಯಿಸುತಿರಲಿಂತು ಸತಿಯ ಮ
ನೋರಥಾಂಕುರ ಫಲಿತವಾಯ್ತೆನೆ
ವೀರನೆಂದುದುಭವಿಸಿದನು ವರಪುಣ್ಯಕಾಲದಲಿ ।
ವಾರಿಜಾಸನಮುಖ್ಯಸುಮನೋ
ನಾರಿಯರು ಹರುಷಿಸಿದರಿತ್ತಲು
ನಾರಿಗಾಯ್ತುಟಿ [1] ಶಕುನಸೂಚನೆ ಮುನಿಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩

ವಿನತೆಗೆ ಆದ ಶುಭಸೂಚನೆ.

ಎಡದ ಬದಿ ತೋಳ್ಕಣ್ಣು ಹುಬ್ಬುಗ
ಳಡಿಗಡಿಗೆ ಕೆತ್ತಿದವು ವಿನತೆಯು
ಕಡು ನಿರೋಧಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಡೆ ಯಿಂದಿನಲಿ ಯೆಂಬಂತೆ ।
ಕಡುಗಿದುದು ಕದ್ರುವಿನೊಡಲು ಬಲ
ದೆಡೆಗುಲಂಗಸ್ಪಂದವಾದವು
ತುಡುಕಿದುದು ದುಮ್ಮಾನ ನಭವನು ಕದ್ರುನಂದನರ ॥ ೪

ಹರ್ಷದಿಂದಡವಿಗೆ ಬಂದು ಗರ್ಭವಂ ಕಾಣದೆ ಚಿಂತಿಸುತಿರ್ಕೆ.

ಏನಿದಕೆ ಫಲವೆನುತ ಕಡುದು
ಮ್ಮಾನದಲಿ ಬಂದಳು ಮಹಾಸತಿ
ಕಾನನಕೆ ಮುನ್ನಡವಿಯಲಿರಿಸಿದ ಗರ್ಭವ ನೋಡಿ ।
ಏನಿದೇಕೊಡೆಯಿತ್ತು ಕಾಣೆನಿ
ದೇನುವನು ಹಾ ವಿಧಿಯೆ ಪುಣ್ಯವಿ
ಹೀನೆ ನಾನೆಂದಳಲಿದಳು ಕಾಣದೆ ಕುಮಾರಕನ ॥ ೫

---

1 ನಾರಿಗಾಯ್ತು, ಕ ಮ.

ಒಡೆದು ಕೆಡಿಸಿದೆನೊಬ್ಬನನು ತಾ
ನೊಡೆಯದಾಗದೆನಕ್ಕೆ ಕಂದನ
ನುಡಿಯ ಮನ್ನಿಸಿ ನೂಕಿದೆನು ಹಲಕಾಲಪರ್ಯಂತ |
ಹಿಡಿದು ಮೆಟ್ಟಿದ ಕೊಂಬುಗಳು ಭಾ
ಫುಡಿದವೆ ಹಾ ಯೆನುತ್ತ ಹೊಱಳಿದ
ಳಡವಿಯಲಿ ಬಾಯ ಬಿಡುತ ಕಂಬನಿ ಧರೆ ಕೆಸಱಿಡಲು || ೬

ತನ್ನ ಸೆಱೆಯನು ಬಿಡಿಸುವನು ಸಂ
ಪನ್ನಬಲನೆಂದೆನಿಸಿ ಸುತನು
ತ್ಪನ್ನನೆಂದೆಂಬಾಶೆ ಮೋಸವದಾಯ್ತು ತನಗೆಂದು |
ದುರ್ನಿರೂಪವದಾಯ್ತು ಬಾಗಿದ
ಬೆನ್ನನಿನಿಚಱುವವರನು ಕಾಣೆನು
ಮುನ್ನ ಮಾಡಿದ ದುಷ್ಕೃತದ ಫಲವೆಂದಳಾವಿನತೆ || ೭

ದೋಷ ದುಷ್ಕೃತಫಲವಿದಲ್ಲದೊ
ಡೀಸು ದುಸ್ಥಿತಿಯಹುದೆ ಸವತಿಗೆ
ಸೂಸಿದುದು ಕಡೆಗಣ್ಯಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತಪುಣ್ಯಫಲ |
ದೇಶಗತನಿನ್ನಾರು ಗತಿ ಪತಿ
ಭಾಷಿತವಿದೇಕಫಲವಾಯ್ತೆನು
ತಾಸರೋರುಹನೇತ್ರೆ ಹೊಸೆದಳು ಬಸುಱನಡಿಗಡಿಗೆ || ೮

ಆಗ ಉದಯಿಸಿದ್ದ ಗರುಡದರ್ಶನ.

ಎಂದು ದುಃಖಿಸುವಬಲೆಗಂಗ
ಸ್ಪಂದವಾಯ್ತೆಡದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ
ಯಿಂದುಮುಖಿ ಕಂಬನಿಯ ತೊಡೆದಳು ಶಕುನ ಶುಭವೆನುತ |
ದುಂದುಭಿಯದೇನೆನುತ ಗಗನವ
ನಂದು ನೋಡಿದಳುರಿವ ಪಾವಕ
ನಂದದುತ್ಕಟವಿಹಗನನು ತಾ ಕಂಡಳಾವಿನತೆ || ೯

ಮುಚ್ಚಿದಳು ಕಂಗಳನು ಕಾಣುತ್ತ
ಸಚ್ಚರಿತೆ ನೆಱೆಯುದೆ ಕುಮಾರನ
ಹೆಚ್ಚಿದೊಡಲ ಮಹಾಪ್ರಭೆಯನೀಕ್ಷಿಸುವೊಡದಕಂಜಿ ।
ಅಚ್ಚರಿಯಿದೇನೆನುತಿರಲು ಸುರ
ರೊಚ್ಚ ತುಳಿದರು ನಭದಿನಾರವಿ
ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡನು ರಥವನೇನೆಂಬೆನು ದಿಗಂತರಕೆ ॥ ೧೦

ಸುರರು ಗರುಡನ ತೇಜೋರಾಶಿಯಿಂ ಘಾಸಿಪಟ್ಟು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಮರೆಹೊಕ್ಕದ್ದು.

ಘಾಸಿಯಾದರು ಸುರರು ತೇಜೋ
ರಾಶಿ ತಾನೆನುತ ಹೋಗಿ ಹು
ತಾಶನನಲ್ಲಿಗೆ ಹೊಯಿಲನು ಹಾಕಿದರು ಭೀತಿಯಲಿ ।
ವಾಸುದೇವಾಂಶೋದ್ಭವನೆ ದರ
ಹಾಸವಿಶದಮಹಾಪ್ರಭನೆ ಕರು
ಣಾಸಮುದ್ರನೆ ಕಾವುದೆಮ್ಮನೆನುತ್ತ ಕರುಣದಲಿ ॥ ೧೧

ಊಡಲಮ್ಮವು ದೇವ ಕಲ್ಪದ
ಕೇಡಿನಂದಿನವೊಲು ನೀ ಘಾಸಿ
ಮಾಡಿದೆ ಯಿಂದು ಬಹಳಜ್ವಾಲೆಯನು ಕಳುಹೆ ।
ನೋಡುವೊಡೆ ದೆಸೆಯಿಲ್ಲ ಗಗನದ
ಗೂಡು ನೆಱೆಯುವು ಕಮಲಜಾಂಡವ
ಕೂಡೆ ಕವಿವುತಿದೆ ಯೆನುತ ಘೋಳಿಟ್ಟುದಮರಗಣ ॥ ೧೨

ಅಗ್ನಿಯ ಅಭಯಪ್ರಧಾನ

ಹೋ ಹೊ ಅಂಜದಿರಂಜದಿರಿದಾ
ದಾಹಿಸುವ ಕಿಚ್ಚಲ್ಲ ವಿನತೆಯ
ದೇಹಸಂಭವನೈದ ಮೆಱೆಯೊಗುವದು ತದಂಘ್ರಿಗಳ ।
ಕಾಹು ತೆಗಸುವನಾತನಲ್ಲದೆ

ಬಾಹಿರರ ಕೈಯಿಂದ ಹೋಗದು
ಸಾಹವಿದು ನಿಮಗೆನುತ ನುಡಿದನು ಪಾವಕನು ನಗುತ ‖ ೧೩

ಎನಲು ನೆರೆದರು[1] ಸುರರು ಸಂಕ್ರಂ
ದನ ಹುತಾಶನ ಯಮ ನಿರುತಿ ವರು
ಣನು ಪವನಸೋಮೇಶರೆಂಬ ದಿಗೀಶ್ವರರು ಸಹಿತ ।
ತನತನಗೆ ಪೊಡವಂಟು ತೇಜೋ
ವನಧಿಯತ್ತಲು ಮುಗಿದು ಕರವ ವ
ವನದಲಿ ಸಂಸ್ತುತಿಯನು[2] ಮಾಡಿದರಧಿಕಹರುಷದಲಿ ‖ ೧೪

ಸುರರ ಸ್ತುತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಗರುಡನು ಅಭಯವಂ ಹೇಳುವಿಕೆ

ಜಯ ನಮೋ ವಿಹಗೇಂದ್ರ ಜಯ ಜಯ
ಜಯ ನಮೋ ವಿಬುಧೇಂದ್ರವಂದಿತ
ಜಯ ನಮೋ ಲೋಕೈಕರಕ್ಷಕ ದುರಿತಭಕ್ಷಕನೆ ।
ಜಯ ನಮೋ ಜಗದೇಕವೀರನೆ
ಜಯ ನಮೋ ಬಲವೀರ್ಯಸಾರನೆ
ಜಯ ನಮೋನಂತೋರುತೇಜನೆ ಭುವನಭಾವನನೆ ‖ ೧೫

*ಜಯ ನಮೋ ಪಕ್ಷೀಂದ್ರಸುಜನಾ
ಶ್ರಯ ಸುಧರ್ಮರತೇ[3] ಷ್ಟಭಯಹರ
ಜಯ ನಮೋಸ್ತು ನಮೋಸ್ತು ಎಂದಡಿಗಡರ್ದಮರಗಣ ‖ ೧೬

ನೀನೆ ರವಿ ಶಶಿ ಪವನ ಪಾವಕ
ನೀನೆ ಕಮಲಜ ರುದ್ರ ಗಣಪತಿ[4]
ನೀನೆ ವಿದ್ಯಾಧರ ಸುರೇಶ್ವರ ನಿಖಿಳಸಂಪೂಜ್ಯ ‖
ನೀನೆ ಸಾಕ್ಷಾದ್ವಿಷ್ಣು ಭುವನ

---

1 ನೆರೆದುದು, ಕ.　　2 ಸ್ತುತಿಯ, ಕ. ಖ.

3 ಸುಧಾರ್ಮಿಕೇ, ಕ. ಖ　　4 ಗುಣಗಣ, ಕ ಖ.

* 16 ನೇ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾರ್ಧವು ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸ್ಥಾನಸಂಭವಹೇತು ನೀನೇ
ನೀನೆ ಸಚರಾಚರವಿದೆಂದರು ಸುರರು ಕೈಮುಗಿದು ॥ ೧೭

ನಾವು ಮಱೆಹೊಕ್ಕೆವು ಮಹಾತ್ಮನೆ
ಬೇವುತಿದೆ ಯೆಮ್ಮೊಡಲು[1] ನಿನ್ನಮ
ಹಾವಿವೃದ್ಧತನೂತ್ಥಬಹಳಜ್ವಾಲೆಯಲಿ ಮುೞುಗಿ ।
ಕಾವುದೆಮ್ಮನು ವೀರ ಕಾರು
ಣ್ಯಾವಲೋಕನದಿಂದ ನಿನ್ನೀ
ಪಾವನಾಂಘ್ರಿಸಮಾಶ್ರಿತರನೆಂದುದು ಸುರಸ್ತೋಮ ॥ ೧೮

ಸುರಮುನೀಶ್ವರರಿಂತು ತನ್ನನು
ಶರಣುವೊಗಲೀಕ್ಷಿಸುತ ಖಗಪತಿ
ಕರತಳವ ನೆಗಹಿದನು ಹೋ ಹೋ ಭೀತಿ ಬೇಡೆನುತ ।
ಭರಿತತನುರಶ್ಮಿಗಳನುಪಸಂ
ಹರಿಸಿದನು ಬಳಿಕಾತ್ಮಜನನಿಯು
ಚರಣದಲಿ ತಲೆವಾಗಿ ನಿಂದನು ಮುಂದೆ ಕೈಮುಗಿದು ॥ ೧೯

ವಿನತೆಗೆ ನಮಿಸಿ ತಾನು ಮಗನೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ಕದ್ರುವಿನ
ಮನೆಗೆ ಸೇರುವಿಕೆ

ಹೇಳೆನಗೆ ಬೆಸವೇ[2]ನೆನುತಲಿರೆ
ಲೋಲಲೋಚನೆ ನಡುಗಿ ನಿಜವನು
ಹೇೞು ನಿನಗಾನಾರು ನಿನ್ನನು ಹೆತ್ತವಳ ದಿಟಕೆ ।
ಕಾಲಿಗೆಱಗುವಿ ನೀನದೇತಕೆ
ನೀಲಲೋಹಿತನೋ ವಿರಿಂಚಿಯೊ
ಪಾಲುಕಡಲ ಮಹಾತ್ಮನೋ ನೀನೆಂದಳಬುಜಾಕ್ಷಿ ॥ ೨೦

ಶಂಕೆ ಬೇಡೆಲೆ ತಾಯೆ ನಿನ್ನುದ
ರಾಂಕ ಸಂಭವ ನಾನು ಕಮಲಜ

1 ನಿನ್ನೊಡಲು, ಕ ಖ. 2 ಬೆಸಸೇ, ಕ.

ಶಂಕರಾಚ್ಯುತರೆಂಬವರು ತಾನಲ್ಲ ನಿನ್ನೊಡಲ ।
ಶಂಕೆಯುನು ತಾ ಕಳೆವೆ ನಂಜದಿ
ರಂಕುಶವದಾರೆನಗೆ ಜಗವನು
ಕಂಕುಳಲಿ ಧರಿಸುವೆ[1] ನಡೆವೆನಂಬರದಲೆಂತೆಂದ ॥　　೬೧

ಸಿಕ್ಕಿದೆನೆಲಾ ಮಗನೆ ಸವತಿಯು
ತೆಕ್ಕೆಯಲಿ ಬಱಿಮಾತುಗಳ ಬಲೆ
ಯಿಕ್ಕಿ ಹಿಡಿದಳು ಕಪಟದಲಿ ತಾ ದಾಸಿ ಯೆಂದೆನಲು ।
ಮಕ್ಕಳಾಟಕೆ ಬೇಡ ಸವತಿಯು
ಮಕ್ಕಳನು ನುಂಗುವೆನು ತಾ ಬಡ
ಹಕ್ಕಿ ಯೆನ್ನದಿರವ್ವ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ ಹೋಗೆಂದ ॥　　೬೨

ಎನಲು ಹರಸಿದಳಬಳೆ ಬಲುಗೈ
ಯೆನಿಸಿ ಬದುಕೆಂದೆನುತ ಪುಳಕಕೆ
ತನು ನೆರೆಯದೆನೆ ಹಿಗ್ಗಿದಳು ಹರುಷಾಂಬುಪೂರದಲಿ ।
ನೆನೆದು ಹೊಂದಿದಳಂಗವನು ನಿಜ
ತನಯನಂಗದಲಮರಿ ಬಿಟ್ಟಳು
ಮನದ ಸಂತಾಪವನು ತಕ್ಷ್ಯ್ರಸುತ್ತ ನಿಜಸುತನ ॥　　೬೩

ತೊತ್ತುಗೆಲಸಕೆ ತಡೆಯದೇಬೆಲೆ
ಪುತ್ರ ಕಾಲಕ್ಷೇಪ ವಾಯ್ತೆನೆ
ಹೊತ್ತುಕೊಂಡನು ತಾಯೆ ತೋಱಾಮನೆಯ ತನಗೆನುತ ।

ಕದ್ರುವಿನತೆಯರ ಸಂವಾದ.

ತೊತ್ತತಾಯನು ಸವತಿಯಿದಿರಲಿ
ಹೊತ್ತು ತಂದಿೞುಹಿದನು ಕಾಣುತ
ಮತ್ತಿದೇನಾರಾತನೆಂದಳು ವಿನತೆಯೊಳು ಕದ್ರು ॥　　೬೪

---

1 ಧರಿಸುವೆನು, ಕ. ಖ.

ಅಱಿಯೆನಾರೆಂವಕ್ಕ ಮಗನೆಂ
ದೆಱಗಿದನು ಕಾಲಿಂಗೆ ತನ್ನದು
ಬಱಿಯದಿದ್ದುದು ಕಂಡೆನಂಡವನಿಲಿಸಿದಂತಿರಲು ।
ಮಱುಗದಿರು ನೀನೆಂದನೆನಗೆನೆ
ಮಱೆಯು ಮಾತಿದು ಸಾರು ಕೆಲಸವ
ನೊಱಗಿಸದದಾರಾದೊಡಾಗಲಿ ಯೆಂದಳಾಕದ್ರು ॥ ೨೫

ಕದ್ರುವಿನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಹೊತ್ತು ತಾಯಿಮಕ್ಕಳನ್ನು
ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಯ್ಯುವಿಕೆ.

ತೊತ್ತೆ ನೀ ಹೊಱು ನನ್ನನೆನ್ನಯ
ಪುತ್ರರನು ಮಗ ಹೊಱಲಿ ಸಾಗರ
ವತ್ತಲದೆಲಾ ರಮ್ಯತರವಹ ವನಮದಾತ್ಮಜರ ।
ಚಿತ್ತದಲಿ ಲೋಲುಪ್ತಿಯಾಯಿತು
ಪುತ್ರಸಂದರುಶನದಲೆನಲಾ
ಮತ್ತಕಾಶಿನಿ ಯಾವಿನತೆ ಹೊತ್ತಳು ಸರಾಗದಲಿ ॥ ೨೬

ಹೊಱು ಮಗನೆ ನೀನೆನಲು ಕುಳ್ಳಿರಿ
ಗಱಿಯ ಕಡೆಸೆಱಗಿನಲಿ ನೀವೆನು
ತೆಱಗಿ ಪಕ್ಕವನೊಡ್ಡೆ ತಾ ಹತ್ತಿದುವು ಫಣಿನಿಕರ ।
ಹೊಱಗುಟಿಯದಂತೈದೆ ಜಲಧಿಯ
ಕುಱುವದೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು ನಾವಿಹ
ಮಿಱುಪುವೆಡೆ ಫಣಿಸಿಕರವೆನೆ ಬೆಳಗುತ್ತ ದಿಗುತಟವ ॥ ೨೭

ಸೂರ್ಯನ ತಾಪದಿಂದ ಕದ್ರುಪುತ್ರರ ಕೆಂಗೆಡುವಿಕೆ.

ಮುಗುಧೆ ನಡೆದಳು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಾ
ಹೊಗೆಮುಖದ ಕದ್ರುವನು ಜಲಧಿಗೆ
ನೆಗೆದನಿತ್ತಲು ಪಕ್ಷಿರಾಜನು ಪವನವೇಗದಲಿ ।
ಗಗನಮಣಿಮಂಡಲದ ಸಮ್ಮುಖ

ಕೊಗುಮಿಗೆಯು ರೋಷದಲಿ ಸುಮಹೋ[1]
ರಗನಿಕರ ಮುಮ್ಮಳಿಗೊಳಲು ಬಲುಬಿಸಿಲ ತಾಪದಲಿ ॥ ೧೮

ಹಾಱಿದನು ಖಗನಂಬರಾಗ್ರಕೆ
ತೋಱಿದನು ಬಿಸಿಲಿಂಗೆ ಬೆನ್ನನು
ಮೀಱಿದನು ಖೇಚರರ ಪಥವನು ಪನ್ನಗೇಶ್ವರರ ।
ಮಾಱಿದನು ಬಲುಮೂರ್ಛೆಗಳಲನು
ಹೋಱಿದನು ಕದ್ರುವಿನ ಗಂಟಲ
ನೂಱಿದನು ಹಾ ಯೆನಲು ಸುೞಿದಾಡಿದನು ಗಗನದಲಿ ॥ ೧೯

ಅದನ್ನು ಖೇಚರರ ವಚನದಿಂ ತಿಳಿದು ಕದ್ರು ಮಹೇಂದ್ರನಂ ಮರೆ ಹೋಗುವಿಕೆ

ಸತ್ತುದೋ ಉರಗಾಳಿ ಹರ ಹರ
ಕಿತ್ತುದೋ ನಾಗಾಲಯದ ಕದ
ಮೆತ್ತಿತೋ ಕದ್ರುವಿನ ಕುಲಕಲ್ಪದ್ರುಮದ ಬೇಱು ।
ಹೊತ್ತಿತೋ ಹೊಗುದುದ[2] ಮಹಾಖಗ
ಮೃತ್ಯುವಾದುದೆನುತ್ತ ಖೇಚರ
ರತ್ತರೊಱಲಲು ಕೇಳಿದಳು ಕೊಳುಗುಳವನಾಕದ್ರು ॥ ೨೦

ಭಯದಲಂದಾಕಂಪಿಸಿದಳ
ನ್ನಯವ ಕೆಡಿಸಿದಳಕಟೆನುತ ಹರಿ
ಹಯನನಭ್ಯರ್ಥಿಸಿದಳಂದಮರೇಂದ್ರಸೂಕ್ತದಲಿ ।
ಜಯ ನಮೋ ದೇವೇಂದ್ರ ಜಯ ಜಯ
ಜಯ ನಮೋ ಮಾಹೇಂದ್ರ ಜಯ ಜಯ
ಜಯ ನಮೋ ಸುಖಸಾಂದ್ರ ಭಕ್ತಚಕೋರಕುಲಚಂದ್ರ ॥ ೨೧

ನೀನೆ ರವಿ ಶಶಿ ನೀನೆ ಪಾವಕ
ನೀನು ನೀನೇ ವರುಣ ಪವನನು

---

1 ಮಹೋ, ಕ. ಖ.   2 ಹೊಗದುದೊ, ಕ. ಖ.

ನೀನೆ ಯಮ ವಿತ್ತೇಶನೀಶಾನನು ಸರೋಜಭವ ।
ನೀನೆ ನಾರಾಯಣನು ಭುವನ
ಸ್ಥಾನರಕ್ಷಕ ನಾಶಕಾರಣ
ನೀನೆ ಸಚರಾಚರಜಗನ್ಮಯನೆಂದಳಬುಜಾಕ್ಷಿ ॥ ೩೦

ಸ್ತುತಿಗೆ ತೆರಹಿಲ್ಲಕಟ ಕೆಟ್ಟೆನು
ಗತಿಯ ಕಾಣೆನು ಬೇಗ ಕರುಣಿಸು
ಶತಮುಖನೆ ಮಡೆಗಳ ಮಹೋರಗರೊಣಗಲಿನ ಮೇಲೆ ।
ಗತಿ ಯೆನಗೆ ಮತಿ ಯೆನಗೆ ನೀನೆನು
ತತುಳಮತಿಯಿಂ ಭಾವಿಸುತ್ತಿರೆ
ಶತಮುಖನು ಕಡಿ ಮೇಘನಿಕರದ ಸಂಕಲೆಯನೆಂದ ॥ ೩೩

ಇಂದ್ರನ ಪ್ರಸಾದದಿಂ ವೃಷ್ಟಿಯಾಗಲು ಕದ್ರುಪುತ್ರರ ದುಃಖನಾಶ.

ಕಡಿವುದೇ ತಡವಾಯ್ತು ಮೇಘದ
ಗಡಣವಾವರಿಸಿತ್ತು ನಭವನು
ಸಿಡಿಲು ಸಡಿಲಿದವಾಡಿದವು ಮಿಂಚುಗಳು ಚಂಚುಗಳ ।
ಕುಡಿಗಳಂತಿರೆ ಪಕ್ಷಿಪತಿಯಾ
ಯೊಡಲು ನೆನೆಯಲು ಗಗನಮಂಡಲ[1]
ವೊಡೆದುಸುಳಿವಂದದಲಿ ಸುಳಿದುದು ವೃಷ್ಟಿಯವನಿಯಲಿ ॥ ೩೪

ಚೇತರಿಸಿದುದು ಹೊತ್ತಿದುರಗ
ವ್ರಾತ ಸಪ್ರಾಣಿಸಿದಳವದಿರ
ಮಾತೆ ಮಹೇಂದ್ರನನು ಸ್ತುತಿಸಿದಳಧಿಕ ಹ[2]ರುಷದಲಿ ।
ಪೂತು ಮಝು ಸುರನಾಥ ಕಾರು
ಣ್ಯಾತಿಶಯಕಿದಿರುಂಟಲಾ ಯೆನ
ಲಾತಟಕಿಟಿದನು ಸೂರಿಯನಿಟಿವಂತೆ ಸಾಗರಕೆ ॥ ೩೫

---

[1] ಗಗನ, ಕ. ಖ. [2] ಸ್ತುತಿಸಿದಳುಹ, ಕ. ಖ.

ಇಱುಹಿದನು ಪನ್ನಗರ ನಿವಹವ
ನಿಱುಹಿದನು ನಿಜಜನನಿಯೊಲವನು
ಸಲಹಿದನು ಪನ್ನಗರನಾಪ್ತರನೊಲಿದು ಕರುಣದಲಿ ।
ಹೊಳಹಿದನು ಕದ್ರುವಿನ ಖಾತಿಯು
ಕಳುಹಿದನು ಖಗಕುಲಶಿರೋಮಣಿ
ತಿಳುಹಿದನು ತಾಯಿಗಳನಧಿಕಮನೋನುರಾಗದಲಿ ॥ ೪೫

ಫಲಕಥನ

ಇದು ಸಕಲಮಂಗಳಮಹೋದಧಿ
ಯಿದು ಸಕಲಪುರುಷಾರ್ಥಸನ್ನಿಧಿ
ಯಿದು ಸದಾಯುಃಕೀರ್ತಿಸಂಪತ್ಕರವಘೌಘಹರ ।
ಇದನು ಹೇಳುವ ಕೇಳುವಾ ಸದು
ಹೃದಯರನು ರಕ್ಷಿಸುವನೊಲಿದಾ
ಪದುಮದೃಶ ನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನು ಕರುಣದಲಿ ॥ ೪೬

ಆರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಏಳನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಪಕ್ಷಿರಾಜಮಹೇಶ್ವರನು ನೆಱೆ
ಭಕ್ಷಿಸಿದ ನಾಕಾರಿ ಖಳರನು
ರಕ್ಷಿಸಿದನಾಕಾನನಕ್ಕೈದಿ ಭೂಸುರಾಧಮನ ॥

ಗರುಡನು ಕದ್ರುಪುತ್ರರಿಂಗೂಡಿ ನಾಗಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದು
ಸಂತೋಷಪಡುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಶೌನಕ ಬಂದನಾನಾ
ಗಾಲಯಕೆ ನಾಗಾಂತಕನು ಸುವಿ
ಶಾಲಕಲ್ಪದ್ರುಮಲಲಿತವೇಷ್ಟಿತವನಾಂತರಕೆ ।
ಲೋಲತರಸಾರಂಗಶೃಂಗೋ
ತ್ತಾಲವಮಲ್ಲೀ ವಿಹಗಕಿನ್ನರ
ಜಾಲಸೇವಿತರಮ್ಯರತ್ನಸ್ಥಳಮನೋಹರಕೆ ॥ ೧

ಫಲಿತಕುಸುಮಿತಪಲ್ಲವಿತತರು
ಗಳಲಿ ಪುಷ್ಪಾವೋದರಮ್ಯಾ
ನಿಲನಿರಂತರವಿಚರಿತೋದ್ಯಾನದಲಿ ಸಾಗರದ ।
ಸಲ್ಲಲಿತವೀಚೀತತಿಮೃದೂ
ಚ್ಚಲಿತಜಲಚರನಿಕರಪರಿಮಂ
ಡಲಿತಪಾವನಭವನ ತಲೆದೂಗಿಸಿತು ಖಗಪತಿಯ ॥ ೨

ಕದ್ರುಪುತ್ರರ ಅಧಿಕ್ಷೇಪದಿಂ ಗರುಡನು ತಾಯಿಯಿಂದ ದಾಸ್ಯ
ಕಾರಣವನ್ನು ಅರಿಯುವಿಕೆ.

ಇಬಿದುದು ನಿಜಭವನದಲಿ ಮತ್ತಾ
ಖಿಳಮಹೋರಗನಿಕರವುಮದೆಲ
ವೆಲವೊ ದಾಸಿಯಮಗನೆ ಬಲ್ಲಿದನಾದೆ ಸತ್ವದಲಿ ।
ಜಲನಿಧಿಯ ತಾನಲ್ಲಿ ರಮ್ಯ
ಸ್ಥಳಕೆ ನೀ ಹೊತ್ತೊಯ್ದು ನಮ್ಮನು
ಹೊಳಹುದೋಱದೆ ಹೋದೆಯೆಂದರು ಕದ್ರುನಂದನರು ॥ ೩

ಎಂದೊಡದನಾಲಿಸುತ ಮನದಲಿ
ನೊಂದು ನುಡಿದನು ತಾಯೆ ತೊತ್ತಾ
ದೆಂದುಮೊದಲಾಗೀ ಮಹೋರಗ ಸಂತತಿಗೆ ನೀನು ।

ಎಂದುಪರಿಯಂತೇನು ಕಾರಣ
ವೆಂದೆನಲು ಕೇಳುತ್ತ ತನ್ನಯ
ನಂದನಂಗಿದನೆಂದಳಾಗಲೆ ವಿನತೆ ಸುರವನಿತೆ ॥ ೪

ಮಗನೆ ನೀನದನೇನು ಕೇಳುವೆ
ಹೊಗಿಸಿ ಬಡಿದಳು ಕದ್ರು ತನ್ನನು
ಮುಗುಧೆ ತಾ ಸುರತುರಗವ ನಾವು ಕಂಡೆವಬುಧಿಯಲಿ ।
ಭಗಿನಿ ಹೇೞೇ[1] ತುರಗವಾಲದ
ಬಗೆಯು ಬಿಳಿದೋ ಕಱಿದೊ ಯೆಂತಿದ[2]
ವಗಡಿಸಿ ಕೇಳ ಹೇೞಿದೆನು ನಾನದನು[3] ಬಿಳಿದೆಂದು ॥ ೫

ಅಲ್ಲ ಹುಸಿ ಕಱಿದೆಂದು ಹೇೞ್ದ
ಳಲ್ಲದುದನಾ ಕದ್ರು ಪಣವೇ
ನಿಲ್ಲಿ ಸೋತರೆ ತೊತ್ತು ನಾವೊಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಂಗೆನುತ ।
ಅಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಮಾಡಿ ಬಂಗೆವು
ಕಳ್ಳಮಕ್ಕಳ ಕರೆದು ಪೇೞಿವ
ಳೆಲ್ಲರಿಗೆ ನಿಜಮತವ ಕಱಿದನು ಮಾಡಿ ನೀವೆಂದು ॥ ೬

ಬೇಡ ತಮಗನ್ಯಾಯವೆನೆ ಕುಲ
ಗೇಡಿ ಕೊಟ್ಟಳು ಸರ್ಪಯಾಗವ
ಮಾಡಿ ಜನಮೇಜಯನು ಕೊಲ್ಲಲಿ ನಿಮ್ಮನೆಂದೆನುತ ।
ಆಡಿ ಶಾಪವನಲ್ಲಿ ಕೆಲರವ
ಳಾಡಿದುದಕೆ ಹಸಾದವೆಂದರು
ಕೂಡೆ ಹೊಕ್ಕರು ತುರಗಬಾಲವ ಕಾಮರೂಪಿಗಳು ॥ ೭

ಹೋಗಿ ಕಂಡೆವು ಮಱುದಿವಸ ಕಱು
ದಾಗಿ ತೋಱುವ ಬಾಲವನು ತಲೆ

1 ಕೇಳೀ, ಕ. ಖ 2 ಹೇೞೆಂ, ಘ. 3 ಹೇೞಿದೆನದನು, ಕ. ಖ

ವಾಗಿಸಿತು ವಿಧಿಯು ತನ್ನನನ್ಯವಿಧ[1] ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಲಿ ।
ಹೋಗಲದಕೇನೆಲೆ ಮಗನೆ ಹೊಱು
ಭೋಗಿನಿಕರವನೆನ್ನ ಬಸುಱಲಿ
ಭಾಗಧೇಯವಿಹೀನ ಜನಿಸಿದೆ ಯೆಂದಳಾತ್ಮಜಗೆ ॥ ೮

ಬಳಿಕ ಕುಪಿತನಾದ ಗರುಡನಿಗೆ ದಾಸ್ಯವನ್ನು ಕಳೆಯುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಎಂದೊಡೆಂದನು ಸಾಕುಸಾಕಿ
ನ್ನಿಂದ ಮೇಲೆಲೆ ತಾಯೆ ಫಡ ತೊ
ತ್ತೊಂದರಾವೆಡೆ ತೊಡವೆನವದಿರ ಬಾಚಿನಕ್ಕರವ ।
ಕೊಂದಳನ್ಯಾಯದಲಿ ಹರಹರ
ಹಿಂದಿನಿತುದಿನ ಸಾಧ್ವಿಯನು ತಾ
ನಿಂದು ಮಱುಗಿದೊಡೇನು ಫಲವಿನ್ನೆಂದು ಬಿಸುಸುಯಿದ ॥ ೯

ಶೋಕವನು ಬಿಡು ತಾಯೆ ತಾನಿರ
ಲೇಕೆ ಭಯ ನಿನಗುರಗಗಿರಗರ
ಲೋಕವನು ನುಂಗುವೆನು ಮುನಿದರೆ ಪನ್ನಗೇಶ್ವರರ ।
ಸಾಕು ನಡೆ ಮನೆಗೆನಲು ಸತ್ಯವ
ನೇಕೆ ಕೆಡಿಸುವೆ ಮಗನೆ ಕೊಡು ಜಗ
ದೇಕವೀರನೆ ಕದ್ರು ಬೇಡಿದುದೆಂದಳಾ ವಿನತೆ ॥ ೧೦

ತಾಯೆ ನೀ ಬೆಸಸಾ ಮನೋಭಿ
ಪ್ರಾಯವೇನೆಂಬುದನು ಭುವನನಿ
ಕಾಯದೊಳಗೆನಗಿಲ್ಲ ದುರ್ಲಭವಾದ ಪುರುಷಾರ್ಥ ।
ಈಯಲಾಪೆನು ಕಾಯಲಾಪೆನು
ವಾಯುಭೋಜನರವ್ವೆಯೆಂದುದ
ನಾಯತಿಕೆಯಲಿ ತಿಳಿದು ಹೇಳೆನಗೆಂದನಾಗರುಡ ॥ ೧೧

---

[1] ಅನನ್ಯ, ಕ.

ಎನಲು ಹೋದಳು ಕದ್ರುವಿನ ಮನೆ
ಗನುಪಮಮಹಾವಿನತೆ ತನ್ನಯ
ತನಯನೆಂದುದನೆಂದಳವಳಾಳಲೋಚನೆಯ ಹದನ ।
ಮನದೊಳಗೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ದುರ್ಲಭ
ವೆನಿಪದನು ಬೇಡುವೆನು ತರಲಿಖಿ
ಯನು ವಿಹಂಗಮನೆನುತ ನುಡಿದಳು ಕದ್ರು ಮಿಗೆ ನಗುತ ॥ ೧೦

ಅಮೃತವನು ತಂದೀವುದುರುವಿ
ಕ್ರಮಪರಾಕ್ರಮಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳೊಡೆ
ಸುಮತಿ ಸೆಱೆಯನು ಬಿಡುವೆನೆನ್ನಲಿ ಮಾತು ಹಲವಿಲ್ಲ ।
ಭ್ರಮಿತೆ ಹೋಗೆನೆ ಬಂದಳಾಸತಿ
ತಮವ ತಗುಳುತ ತೀವ್ರತೇಜದ
ಕಮಲಮಿತ್ರನ ಪೋಲು ಮೆಱೆವಾತ್ಮಜನ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ॥ ೧೩

ಈಕ್ಕುಲತೆ ಬೇಡೆಲೆ ಮಗನೆ ಗಂ
ಟಿಕ್ಕಿದೆನು ತಾ ಬಿಡಿಸಹೋದವ
ಳಕ್ಕನನು ಗೆಲಲರಿದು ಬೇಡಿದಳಮೃತವನು ತನಗೆ ।
ಎಕ್ಕತುಳದಲಿ ಹೋಗಿ ನೀ ತರ
ತಕ್ಕವನೆ ಸುಧೆಯನು ಸುರಾಲಯ
ಹೊಕ್ಕು ಹೊಱಡುವೊಡದು ಸದರವಲ್ಲೆಂದಳಾವಿನತೆ ॥ ೧೪

ದೇವದಾನವಮಥಿತಸಾಗರ
ದೇವನಲಿ ಸಂಭವಿಸಿತದಕಾ [1]
ದೇವರಿಪುಗಳು ಕಾದಿ ಸತ್ತರು ಪಡೆಯದಮೃತವನು ।
ಆವನೈ ನೀನದನು ತರಲು ವಿ [2]
ಭಾವಸುವಿನುರಿ ಹೊಕ್ಕು ಹೊಱಗು
ಜ್ಜೀವಿಸಿ ಮರಳುವುದೇ ಮೋಣೆಂದಳು ಸರೋಜಮುಖಿ ॥ ೧೫

1 ತದನಾ ಕ.   2 ನೀನದತಾಹೊಡೆ, ಕ. ಖ.

ಕದ್ರು ಬೇಡಿದ ಅಮೃತವನ್ನು ತರಲು ಗರುಡನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ.

ಸಾಕು ಭಯಬೇಡವ್ವ ತನಗಾ
ಪಾಕಶಾಸನನಲ್ಲ ಮೇಣು ಪಿ
ನಾಕಿ ವಿಷ್ಣು ವಿರಿಂಚಿ ಯಿದಿರೇ ಕೊಡದೊಡಾಸುರರ ।
ಲೋಕವನು ನುಂಗುವೆನು ಸುಧೆ ಸಹಿ
ತೇಕೆ ಕಳವಳ ತಾಯೆ ತನ್ನನು
ನೂಕಿ ನೋಡದುಭುತವ ತೋಱುವೆನೆಂದನಾ ಗರುಡ ॥ ೧೬

ಗರುಡನಿಗೆ ವಿನತೆಯ ಶುಭಾಶಾಸನ.

ಎನಲು ಹರಿಸಿದಳಬಲೆ ಬಲ್ಲಿದ
ನೆನಿಸಿ ಬದುಕೆಂದಾಕೆ ರಕ್ಷೆಯ
ನನುಪಮಗೆ ಕಟ್ಟಿದಳು ಪಕ್ಷಂಗಳನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ ।
ಅನಿಲನಪರಾಂಗವನು ಚಂದ್ರಮ
ನನಲನೀಶಿರವನು ಶರೀರವ
ವನುಜರಿಪು ರಕ್ಷಿಸಲಿ ಸರ್ವವನೆಂದಳಾ ವನಿತೆ ॥ ೧೭

ಮಗನೆ ತಾನನ್ನವರ ಕೃಛ್ರಾ
ದಿಗಳನಾಚರಿಸುತ್ತ ಶಕ್ರಾ
ದಿಗಳನಾ ಋಷಿಗಳನು ಪಿತೃಗಳನಖಿಳದೇವರನು ।
ಮುಗಿದ ಕೈಯಲಿ ಭಜಿಸುವೆನು ಶಾಂ
ತಿಗಳನಭ್ಯರ್ಥಿಸುವೆನು ನೀನು
ಮಿಗಿಲು[1] ಸಾಹಸಿಯಾಗು ಹರಸಿದೆನೆಂದಳಾತ್ಮಜಗೆ ॥ ೧೮

ಆಗ ವಿನತೆಯನ್ನು ಆಹಾರ ಬೇಡುವಿಕೆ.

ಸಸಿನವಿರು ಸಂತವಿರು ಘಡ ಚಿಂ
ತಿಸದಿರೇನರಿದೆಂಬ ಸುರರನು
ಹೊಸೆದು ತಹೆನಮೃತವನು ಸಾಕಿನ್ನದಱ ಮಾತುಗಳ ।

---

[1] ನೀನೆನಗೆ, ಕ ಖ.

ಹಸಿದೆನಾವುದು ಹೇಱು ನೀ ತನ[1]
ಗಶನ ಕಲ್ಪಿಸು ತೋಱು ಯೆಂದೆನೆ
ನಸುನಗುತ ನುಡಿದಳು ಲತಾಂಗಿ ನಿಜಾತ್ಮಸಂಭವಗೆ ॥ ೧೯

ಸಮುದ್ರಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಬೇಡರನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸೆಂದು ವಿನತೆಯು ಹೇಳುವಿಕೆ

ಅದೆ ಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯದಲಿ ತೋ
ರ್ಪುದು ನಿಶಿಚರರ ಕೇರಿ ನೀ ಹೋ
ಗಿ ದರಲದೆ ಅದೆ ಮಗನೆ ಖಳತದ್ಭವರಸಂಖ್ಯಾತ ।
ರುದರಪೋಷಣಕಹರು[2] ಧರಣೀ
ತ್ರಿದಶರನು ತಿನ್ನದಿರು ಹೋಗೆನ
ಲದನು ಕೇಳುತ ವಿಪ್ರರನು ತಾನಱಿಯುನೆಂತೆಂದ ॥ ೨೦

ಅಱಿವೆ ನಾನೆಂತೆನಲು ಕೆಂಡದ
ತೆಱನಹುದು ಗಂಟಲಲಿ ನೀಬಾ
ಯ್ದೆಱೆದು ನುಂಗುತ್ತಿರಲು ಬಂದೊಡೆ ವಿಪ್ರನದಱೊಳಗ ।
ಕುಱುಹು ಹೋಗೆಂದೆನಲು ಚರಣದ
ಲೆಱಗಿದನು ಬಲವಂದು ಮನದಲಿ
ಮಱುಗಬೇಡೆಂದತ್ತಲಂಬರತಳಕೆ ಲಂಘಿಸಿದ ॥ ೨೧

ಹೊರಟು ಬೇಡರನ್ನು ತಿನ್ನುವಿಕೆ.

ರೂಡಿಯುಲ್ಲಾಡಿತ್ತು ಪದಹತಿ
ಗೋಡಿದರು ಖೇಚರರು ಪಕ್ಷವ
ನೀಡಲಿಲ್ಲಂಬರವದೆನಲ್ಕೈದಿದನು ಖಳವೆರರ ।
ಬೀಡ ಮುತ್ತಿದನೊತ್ತಿದನು ಕಡೆ
ವೀಡ ಕಲಕಲು ಪದರಜವು[3] ತಮ
ಗೂಡೆ ಕವಿದುದು ಕಂಗಳದಿರನು ಕಾಣಲರಿದೆನಲು ॥ ೨೨

---

1 ಹೇಱುತನ, ಕ. ಖ. 2 ಉದರಪೋಷಣಕಹದು, ಕ. 3 ರಜದ, ಕ.

ಹಾಸಿದನು ತುಟಿಯೊಂದನಿಳೆಗಾ
ಕಾಶಕೊಂಡನು ನೆಗಹಿದನು ಸಲೆ
ಸಾಸಿಗನು ಬಹುಮಾರ್ಗದಿದಿರಲಿ ನಿಂದು ಖಗರಾಜ ।
ಆ ಸುರಾರಿಗಳೇನಿದೇನೋ
ದೇಶವಿಪ್ಲವವೆನುತ ಕವಿದರು
ನಾಶಕಾಲವಿದೆಂದು[1] ಕೈದುವ ಸೆಳೆದು ತಮತಮಗೆ ॥ ೨೩

ಕೆಡಸಿದುದು ಕಂಗಳನು ಕತ್ತಲೆ
ಕಡಿಕಡಿಯುವೀಪಕ್ಷಿತುಂಡವ
ನಡಸಿ ಹೊಕ್ಕದು ಬಾಯುದೆಲ್ಲವೆ ಮಾರ್ಗವೆಂದೆನುತ ॥ ೨೪

ಪೊಡೆ ನಿಷಾದಾಧಿಪರ ಸಹಿತರ
ನೊಡನೊಡನೆ ನುಂಗಿದನು ಹಸಿವಿಗೆ
ಕಡೆಯ ಕಾಣೆನೆನುತ್ತಲವಸಾನವನು ಖಳಕುಲದ ।

ಆಗ ವಿನತೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸುಡುವಿಕೆ.

ನಡುವೆ ಭೂಸುರನೊರ್ವನಂತಳ
ವಡೆಯೆ ದಾಸಿಯುವಳೊರ್ವಳನೆಡೆ
ಬಿಡದೆ ವಿಷಯಾಸಕ್ತನನು ನುಂಗಿದನು ಕಂಡೊಡನೆ ॥ ೨೫

ಕಟ್ಟೆಯೊಡೆದಂದದಲಿ ಬಾಯನು
ದುಷ್ಟಮನದ ನಿಷಾದಬಲ ಕಂ
ಗೆಟ್ಟು ಹೊಕ್ಕದು ಹೊಱಗೆ ಖಳನಿನ್ನೊಬ್ಬನುೞಿಯನೆನೆ ।
ಸುಟ್ಟನೊಬ್ಬನು ಗಂಟಲನು ಹಾ
ಕೆಟ್ಟೆನಾರೋ ವಿಪ್ರನೆನುತವೆ
ದುಷ್ಟಮರ್ದನನಾತನನು ನುಡಿಸಿದನು ತವಕದಲಿ ॥ ೨೬

1 ಕಾರಿಗಳೈದೆ, ಕ. ಖ. * 24ನೇ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾರ್ಧ ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅವನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ದಾಸಿಯೊಡನೆ ಬಿಡುವಿಕೆ.

ಆರು ಹಾರುವನ್ನೈಯು ನಿನಗೀ
ವೂರಲಿರಲೇತಕೆ ನಿಷಾದಕು
ಮಾರಿ ಹೆಂಡತಿ ತನಗೆ ಲೇಸಾಯ್ತಣ್ಣ ಹೊಱವಡೆನೆ ।
ನಾರಿಸಹಿತಲ್ಲದೆ ವಿನಿರ್ಗಮ
ಸೇರದೀಕೆಯನು ಕಾವುದೆನೆ ವಿ[1]
ಚಾರವೇಕಧಿದೈವವಲ್ಲಾ ವಿಪ್ರವರರೆಂದ ॥ ೨೭

ಹೊಱವಡೆನೆ ಹೊಱವಂಟನತ್ತಲು
ಸೆಱಗ ಹಿಡಿದಂಗನೆಯನಾ ದ್ವಿಜ
ಫ್ರೊಱಮಡಿಸಿ ಹರಸಿದನು ನೆಱೆ ಬಲವಂತನಾಗೆಂದ ।
ತೆಱೆದ ಬಾಯನು ಮುಚ್ಚಿದನು ಬಟ
ಕೆಱಗಿ ಭಟನಾ ವಿಪ್ರನಂಘ್ರಿಗೆ
ಕೊಱತೆಯಾಯ್ತಾಹಾರವೆಂದೆನುತ ಪಸರಿಸಿ ಗಱಿಯ ॥ ೨೮

ಆಹಾರಸಾಲದೆ ಕಶ್ಯಪನನ್ನು ಯಾಚಿಸುವಿಕೆ.

ಮತ್ತೆ ಖಗನಲ್ಲಿಂದ ಹಾಯ್ದನು
ತುತ್ತು ತೋಱೆನಗೆನುತ ತಂದೆಯ
ಹತ್ತಿರಕೆ ಹೊಱವಂಟು ನಿಂದಿರೆ ಕಶ್ಯಪನು ನಗುತ ।
ಪುತ್ರ ಬಂದೆ ಯಿದೇನು ಹೇೞು ಮ
ಹೋತ್ತಮನೆ ಹೇೞೆನುತ ನುಡಿಸಿದ
ನುತ್ತಮಾಂಗವ ತಡವಿ ಕಡುಮೋಹದಲಿ ನಂದನನ ॥ ೨೯

ತಾಯಿ ತನಗಾಹಾರವನು ಕೊಡ
ಲಾಯಿತುದರಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಕುಡು ತರು
ವಾಯುದೆನಗೆನಲದನು ಕೇಳುತ ಕಶ್ಯಪನು ನಗುತ ।

ಸೇರದೈಕ್ಕೈಗಾಯ್ತುದೇಕನೆ ಏ, ಕ.

ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಗಜಗಚ್ಛಪರನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಕಶ್ಯಪನಾಜ್ಞೆ

ಆಯುವೆಂತನೆ ಕೊಟ್ಟೆನದಕೋ
ದಾಯುವೆನು ಗಜಕಚ್ಛಪಂಗಳ
ಕಾಯದಾಹಾರವನು ಸಾಗರತಡಿಯುಂದೆಯೆಂದ ॥ ೩೦

ಆರುಯೋಜನದುದ್ದ ಗಜವೀ
ರಾರುಯೋಜನದ ನೀಳದಿಹನು
ಕೂರುಮನು ಯೋಜನಸಮುದ್ರದ ಶತಗುಣಾಯತವು ।
ಕಾರಣದಲುತ್ಪನ್ನವಾದವು
ವೀರ ನೀನಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳನಾ
ಹಾರವನು ಮಾಡೆನಲು ನುಡಿದನು ತಂದೆಗಾ ಗರುಡ ॥ ೩೧

ಗಜಕಚ್ಛಪಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣ

ತಂದೆ ಹೇಳೆನಗೇನು ಕಾರಣ
ದಿಂದ ಗಜಕಚ್ಛಪರು ಜನಿಸಿದ
ರೆಂದದನು ವಿವರಿಸುವುದೆನೆ ವೃತ್ತಾಂತಸಂಗತಿಯ ।
ಕಂದ ಕೇಳುಪಕಥೆಯನೆಸೆದರು
ಮಂದಮತಿಗಳು ವಿಪ್ರರಿಬ್ಬರು
ಬಂದ ಭವಣಿಗೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರವಾಗಿ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೨

ಧರೆಯಲೊಡಹುಟ್ಟಿದವರಿಬ್ಬರು
ವರವಿಭಾವಸುಸುಪ್ರತೀಕಾ
ಖ್ಯರು ವಿಭಾಗವ ಬೇಡೆ ಹಿರಿಯನನಾ ವಿಭಾವಸುವ ।
ಗುರುನಿರೋಧ ವ್ಯಸನ ಖತಿ ಮ
ತ್ಸರ ಮಮತೆ ಲೋಭಂಗಳೆಂಬಿವ
ತರಳ ನೀನಱಿಯೆ ಯೆಂದನು ತಮ್ಮನನುನೇಚಿ[1] ಜಱಿದು ॥ ೩೩

[1] ನೀನದನಱಿಯೆ ಯೆಂದನು ತಮ್ಮನನು, ಕ. ಖ.

ತೊಗಲು ಹರಿದರೆ ಮೈಯ್ಯಲಾನೂಣ
ಹೊಗುವವೊಲು ಬೇಱಾದೊಡಾ ದಾ
ಯಿಗರ ಮನವನು ಕೆಡಿಸುವರು ಕುಹಕಿಗಳು ಭೇದದಲಿ ।
ಬಗೆಯೆ ಬಾಂಧವಸಖ್ಯ ಕೆಡುವುದು
ಮುಗುಧ ಯಿೀಮಾತಿಸಿಂದೇನೆನೆ
ಮೊಗದಿಱುಹಿದನು ಸುಪ್ರತೀಕನು ಕೇಳದನು ನಯದೆ ॥ ೨೪

ಹುರಿಯ ಬಿಡಿಸಿದೊಡಹುದೆ ಬಲುಹೆದೆ
ಮರುಳೆ ವೊಡಹುಟ್ಟಿದವರೊಂದಾ
ಗಿರದೆ ಬೇಱಾಗಿರ್ದೊಡಹುದು ಮಹಾಘಸಂದೋಹ ।
ಗುರುವಿರೋಧ ವ್ಯಸನಖತಿ ಮ
ತ್ಸರ ಮಮತೆ ಲೋಭಂಗಳಂಬಿವ
ತರಳ ನೀನಱಿತಱಿತು ನಡೆ ಕೂಡಿಹುದು ಲೇಸೆಂದ ॥ ೨೫

ಮದಮುಖನೆ ಗಜವಾಗಿ ಬೀಟೆಂ
ದೊದಱಿ ಶಾಪವನಿತ್ತೊಡಾತನು
ಹದುಳ ಹಾಗಹುದೆನುತ [1] ಕೊಟ್ಟನು ಶಾಪವನು ಮಗುಟೆ ।
ಹ್ರದದ ಕಪನಾಚ್ಛಗೆನುತಲೊಂ
ದುದರದಲಿ ಜನಿಸಿದವರೀಪರಿ
ಯೊದೆಯು ಕಿಚ್ಚನು ಕಳದುಕೊಂಡರು ಮಗನೆ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೬

ಅರ್ಥಲೋಭದಲವರು ವಿಗತ
ಸ್ವಾರ್ಥರೆನಿಸಿದರದುನಿಮಿತ್ತದೆ
ಯರ್ಥಲೋಭವನುೞಿವುದಱಿವುಳ್ಳಾ ಮಹಾತ್ಮಕರು ।
ಅರ್ಥಿಸುವೊಡೆಲೆ ಮಗನೆ ಕೇಳದ
ನರ್ಥಕೇ ಕಾರಣವದಲ್ಲೈ
ವ್ಯರ್ಥವನು ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ತಪೋವ್ರತವನೆಂದ ॥ ೨೭

---

1 ನೀನಹುದೆನುತ, ಕ. ಖ.

ಜನಿಸಿದರು ಬಳಿಕವರು ಕೇಳಲೆ
ತನಯ ಘನಗಜಕಚ್ಛಪಾಂಗದ
ಲನುಪಮನೆ ತಾವೊಂದೆಡೆಯಲಾಪೂರ್ವವೈರದಲಿ ।
ವನವ ಹೊಱವಂಟಾಮಹಾಗಜ
ವನಜಕಚ್ಛಪನಿರ್ದ ಮಡುವಿಗೆ
ಕನಲುತೈತಂದಱಸುವುದು ತಾ ಬೃಂಹಣವ ರಚಿಸಿ ॥ ೩೮

ಕೇಳುತವೆ ಗಜಬೃಂಹಣವ ನಾ
ಕೀೞು ಕಚ್ಛಪವಾ ಹ್ರದದಲೋ
ಲಾಳಿಸುತ ಕರಚರಣಹತಿಯಲಿ ಜಲಚರವ್ರಜವ ।
ಬೀೞುಹೊಯಿವುತ ಕಮಲವನು ತಾ
ಕೂಳುಗೈವುತ ಕುಮುದನಿಕರವ
ಕಾಲವನು ಕಾಣಿಸುತ ಹೊಱವಡುತಿಹುದು [1] ತತ್ಕ್ಷಣಕೆ ॥ ೩೯

ಮತ್ತಗಜವಾ ಕೂರ್ಮನನು ಕಾ
ಣುತ್ತ ಸೊಂಡಿಲ ಸುತ್ತಿದಂತದ
ಲೆತ್ತಿ ಕಾಲಲಿ ತುೞಿದು ಲಾಂಗೂಲಾಗ್ರದಲಿ ಹೊಡೆದು ।
ಮಿತ್ತುವನು ಕಾಣಿಸಲು ನೆರೆಯದೆ
ಕಿತ್ತೊಡದ ಕೋಪದಲಿ ಬಿಡೆ ಹಳ
ಚುತ್ತ ಬೃಂಹಣರವವ ಮಾಡುತ್ತಿಹುದು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೦

ಗರುಡನು ಕಶ್ಯಪರು ಕೇಳಲು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ತಿನ್ನು ಹೋಗವನೆರಡ ನಾಕೊ
ಟ್ಟೆನ್ನುವುದು ಮೇಲುಳ್ಳ ಕಾರ್ಯವ
ನಿನ್ನು ಹೇಳ್ವೆ ಬಂದ [2] ಕಾರಣ ತೀವ್ರ ವೇಗದಲಿ ।
ತನ್ನ ಸಿಂಗವೆ ಹೇೞು ನೀನೆನೆ

1 ಹೊಱಡುವುದು, ಕ ಖ. 2 ಬಂದೆಯಿದೇನು, ಕ. ಖ.

ಪನ್ನಗರು ಪೀಯೂಷಕಾಂಕ್ಷೆಯು
ಲೆನ್ನನಟ್ಟಿದರಂಬೆಯನು ಬಿಡಹೇಳಿಸಿದರೆಂದ ॥ ೪೧

ಅಮೃತವನು ತಹೆನಪ್ಪ ನಿಮ್ಮಡಿ
ಮಮತೆಯುಂಟಲೆ ತಾಯ ಸೆಱೆ ನಿ
ರ್ಗಮಿತವಾಗಲಿ ತಲೆಯಲಿಡು ಕರತಳವ ನೀನೆನಲು ।

ಕಶ್ಯಪರ ಶುಭಾಶಾಸನ.

ಅಮಲಹೃದಯನೆ ಜಯಿಸು ಹೋಗಾ
ಅಮರರನು ಸುಖಿಯಾಗು ಹೋಗೆನು
ತಮರಿದನು ಕರತಳವನಂಗದಲಧಿಕಕರುಣದಲಿ ॥ ೪೨

ರಕ್ಷಿಸಲಿ ನಿನ್ನನು ಧರಾಶ್ರೀ
ರಕ್ಷಕನಿಳೆಯು [1] ಜಲನಭಂಗಳು
ರಕ್ಷಿಸಲಿ ರವಿಶಶಿತಾರಾಗ್ರಹನಿಕರವೊಲಿದು ।
ರಕ್ಷಿಸಲಿ ಕಮಲಜನು ಮತ್ತಾ
ದಕ್ಷಮುಖವಿಧ್ವಂಸಿ ಗಡ ಸೆಱೆ
ರಕ್ಷಿಸಲಿ ನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ ॥ ೪೩

ಏಳನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

---

1 ರಕ್ಷಕನಿಳ, ಕ. ಖ.

ಎಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಗಂಡುಗಲಿ ಗಜಕಚ್ಛಪಂಗಳ
ಕೊಂಡು ಹಾಯ್ದನು ವಾಲಖಿಲ್ಯರ
ಮಂಡಲವ ಕೈಗಾಯ್ದು ಖಗಪತಿ ಗಂಧಮಾದನಕೆ ||

ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಗರುಡನಿಗೆ ಗಜಕಚ್ಛಪರ ದರ್ಶನ.

ಕೇಳು ಶೌನಕಮುನಿಪ ಖಗಕುಲ
ಮೌಳಿ ತಾ ನಿಜಜನಕನಂಘ್ರಿಯ
ಬೀಳುಕೊಂಡಭಿನಮಿಸಿ ಹಾಯ್ದನು ತತ್ಸರೋವರಕೆ |
ಶೈಲರಾಜನ ತೆಱದಿ ಮೆಱೆವಾ
ಕೀಟಿ ಗಜಕಚ್ಛಪರನಾಸುವಿ
ಶಾಲತೆಯನೀಕ್ಷಿಸುತ ಮೆಱೆದನು ಹಸಿವನಾಗರುಡ || ೧

ಅವುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಅಂತರಿಕ್ಷಮಾರ್ಗದಿಂ ಅಂಬಾತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಬರುವಿಕೆ.

ಎರಡು ಕೈಯ್ಯಲಿ ನೆಗಹಿ ಕೊಂಡನು
ಕರಿಯನಾಕಚ್ಛಪನನಂಬರ
ಚರರು ಭಾಪನೆ ಬೊಬ್ಬಿಱಿದು ಪುಟನೆಗೆದನಂಬರಕೆ |
ಹರಹಿದನು ಪಕ್ಕವನು ದೆಸೆಗಳ
ಜಱಿದು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಕರೆದ ಸುಪ್ಪ
ಸರಿಸೆ ಪಕ್ಷಪುಟಪ್ರಭೂತೋದ್ದಂಡಪವನನಲಿ || ೨

ಕಾಲುಗುರ ಕೊನೆದಾಗಿನಲಿ ಗಿರಿ
ಸೀಳಿದುದು ಧರೆ ಕುಸಿದುದಾಪಾ
ತಾಳದತ್ತಲು ಕದಡಿದವು ಪದಹತಿಗೆ ಶರಧಿಗಳು ।
ಬೀಳುಕೊಂಡನು ತರಣಿ ತಾರಾ
ಮಾಲೆಗಳ ಕೆದಱಿದನು ಜ್ಯೋತಿಷ
ಡಾಳಿಸಿತು ಜಗದೇಕದೇವರ ವೀರನುರವಣೆಗೆ ॥ ೩

ಎಲ್ಲಿರಿಸಿ ತಾ ತಿಂಬೆನೀಗಜ
ಮಲ್ಲಕಚ್ಛಪಗಳನೆನುತ ಖಗ
ಮಲ್ಲನಂಬರಮಾರ್ಗದಲಿ ಸಾಗರಸಮೀಪದಲಿ ।
ಸಲ್ಲಲಿತತರುಗಳನು ನೋಡು
ತ್ತಲ್ಲಿ ತನಗೀಡೇನಿದೆನುತವೆ
ನಿಲ್ಲದಲಂಬುವೆಂಬ ತೀರ್ಥಕೆ ಬಂದನಾಗರುಡ ॥ ೪

ಆಗ ತದ್ವನಾಂತರದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ದೊಡ್ಡಮರದ ಧ್ವನಿಕೇಳ
ಬರುವಿಕೆ.

ದೇವವೃಕ್ಷಂಗಳ ಸುಬಹುಪು
ಷ್ಪಾವಳಿಯ ಫಲಗಳಲಿ ಧರಣೀ
ದೇವಸಂತುಷ್ಟಿಯನು ಮಾಡುತಲದಱೊಳಸೆದಿರಲು ।
ಈ ವಿಪಿನವತಿರಮ್ಯವಿದಱೊಳು
ಜೀವಭಕ್ಷಣೆ ಗೈವೆನೆನುತವೆ
ಪಾವಕಪ್ರತಿಮಾನನೈತಂದನು ವನಾಂತರಕೆ ॥ ೫

ನಡುಗಿದವು ಫಲನಿಕರವವನಿಗೆ
ಕಡಿದೊಣಗಿದವವೆಂಕುರಂಗಳು
ತುಡಿಕೆಗೊಂಡುದು [1] ಪತ್ರಚಯ ಬಾಡಿದವು ತಳಿರುಗಳು ।
ಕಡುಗಿ ಖಗನೈತರಲು ತರುಗಳು

1 ತುಡಿಕೆಗೊಂಡವು, ಕ. ಖ.

ನುಡಿದವೆಲೆ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ ನೀನಡಿ
ಯಿಡದಿರೆಮ್ಮಗೆ ಶಕ್ತಿಯಿನಿತಿಲ್ಲೆಂದು ತಮತಮಗೆ ॥ ೬

ಕೇಳಿ ಹುಯ್ಯಲನತ್ತಲೇ ಖಗ
ಬೀಳುಕೊಂಡನು ಹಲವುವಿಧತರು
ಶೈಲನಿಕರಂಗಳನು ಕಳಕಳದತ್ತಲಂಬುಧಿಯ ।
ಕೂಲವನಗಳನೀಕ್ಷಿಸುತ ಬರೆ
ಕೇಳಬಂದುದು ಮತ್ತೆ ಹೆಮ್ಮರ
ನಾಲಪಿತವಾವೀರವಿಹಗೇಶ್ವರಗೆ ದೂರದಲಿ ॥ ೭

ಆಮರವು ತನಗೆ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ನುಡಿದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲಾಗಿ
ಕೂಡುವಿಕೆ.

ತಂದೆ ಬಾರೈ ತನ್ನ ಶಾಖೆಯು
ದೊಂದಿಹುದು ಶತಯೋಜನವು ನೀ
ಬಂದು ಕುಳ್ಳಿಹುದಱ ಮೇಲೆ ನಿರಾಮಯವು ತನಗೆ ।
ಹಿಂದುಗಳೆಯದಿದನು ಮಹಾಮತಿ
ತಿಂದು ಗಜಕಚ್ಛಪರನಿದಱೊಳು
ಮುಂದೆ ನಡೆ ನಿಜಕಾರ್ಯಸಂಗತಿಗೆಂದುದಾ ವೃಕ್ಷ ॥ ೮

ಧರಿಸಲುೞಿಯಲಿ ಮೇಣ್ ಚರಣ
ಸ್ಪರಶವಾಗಲಿ ಸಾಕು ಘನತರ
ದುರಿತವೆನು ಪರಿಹರಿಸುವೆನು [1] ತರುಜನ್ಮಸಂಭವದ ।
ಪರಮಪಾವನಮೂರ್ತಿ ಬಾ ಯೆಂ
ದಿರದೆ ಕರೆಯಲು ಕೇಳುತವೆ ಖಗ
ವರನು ತನಗೊಂದಾಶ್ರಯುವದಾಯ್ತೆನುತ [2] ನಡೆತಂದ ॥ ೯

ಕಂಡನದಱ ಚ್ಛಾಯೆಯಲಿ ಕೆಳ
ಗೊಂಡು ಸುಖದಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ನೆಲೆ

1 ಪರಿಹರಿಸುವೆ, ಕ. ಖ. 2 ವಾಯ್ತೆನುತ, ಕ. ಖ.

ಗೊಂಡ ಖಗಮೃಗದೇವಕಿನ್ನರಮರ್ತ್ಯನಿಕರದಲಿ ।
ಅಂಡಜೇಂದ್ರನು ನಗುತ ಗಗನದ
ಮಂಡಲದಿ ನಿಱಿತಂದು ಶಾಖೆಗೆ
ಗಂಡುಗಲಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದನಾಕಾಲೂರಿ ಸಾಂಗದಲಿ ॥ ೧೦

ಆಗ ತಾನು ಕುಳಿತ ಶಾಖೆಯು ಮುಱಿಯಲು ಅದರಲ್ಲಿರುವ ವಾಲಖಿಲ್ಯರನ್ನು ನೋಡಿ ಚಿಂತಿಸುವಿಕೆ.

ಮುಱಿದು ಭೋಂಕೆನಲು ಪ್ರಳಯದ
ಬಱಸಿಡಿಲು ಹೊಡೆದಂತೆ ಚರಣದ
ಸೆಱಗು ಸೋಂಕಲು ಶಾಖೆ ವೀರವಿಹಂಗಮೋತ್ತಮನ ।
ತಿಱುಗಿ ಕಂಡನು ವಾಲಖಿಲ್ಯರು
ತುಱುಗಿ ತಲೆ ಕೆಳಗಾಗಿ ಹೊಸನೇ
ಸಱಿನ ಮಱಿಗಳವೋಲು ಜೋಲುತ್ತಿರಲು ಶಾಖೆಯಲಿ ॥ ೧೧

ಕಿಚ್ಚಿನಲಿ ಬಿದ್ದಂತೆ ಖಗಪತಿ
ಬೆಚ್ಚಿದನು ಬೆದಱಿದನು ಕಾಣುತ
ಸಚ್ಚರಿತರಿವರಾರೊ ಮಾರಿಯುದಾಯ್ತಲಾ ತನಗೆ ।
ಕೊಚ್ಚಿದೆನು ತರುಕೊರಳನೆನುತವೆ
ಹೆಚ್ಚಿ ಹಲುಬುತ ಬೀೞಲೀಸದೆ
ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡನು ಶಾಖೆಯನು ತುಂಡಾಗ್ರದಲಿ ಗರುಡ ೧೨

ಅಕ್ಕಟಾ ತರುಶಾಖೆಯ[1] ತಾ ಬ
ೞಕ್ಕರಿಸಿದೊಡೆ ಶಾಪವು ತನ್ನ[2]
ಮುಕ್ಕುವದಲಾಪರಮಋಷಿಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿದಱ ।
ಇಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕೆಯ ಮಾಡಿ ನೇೞಲಲಿ
ಸೊಕ್ಕಿ ಸುಖದಿಂದಿರ್ದವರ ಕೊಲೆ
ಯುಕ್ಕು ತನಗೆಂದು ಗರುಡನು [3]ಬಿಸುಸುಯ್ದು ಮನದೊಳಗೆ ॥

1 ಶಾಖೆಯನು, ಕ. ಖ. 2 ಶಾಪಾಗ್ನಿ ತನ್ನನು, ಕ. ಖ. 3 ತನಗೆಂದನು, ಖ, ಕ.

ತಪ್ಪಿಸಿದೆನಡಗಿರ್ದವರನೀ
ವಿಪ್ರಕುಲಕಿನ್ನೇನು ಗತಿ ಮತಿ
ತಪ್ಪಿತಾದುದು ಸಾಧಿಸುವರಾರೋ ಶಿವಾ ಯೆನುತ ।

ಏನೂ ತೋರದೆ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತಿರಗುವಿಕೆ.

ಉಪ್ಪರಿಸಿದನು ನಭಕೆ ರವಿರಥ
ತಪ್ಪೆ ಗೆಡೆಯುಲು ಪಕ್ಷಪುಟದಲಿ
ಸರ್ಪಕುಲಕಾನನಕುಠಾರನು ಸುರರು ಭಾಪೆನಲು ॥ ೧೪

ಇರಿಸುವೆನು ತಾನೆಲ್ಲಿ ತಾಪಸ
ವರರನಿವರನೆನುತ್ತ ಗಗನೇ
ಚರನು ಚಿಂತಿಸಿ ಸುಯ್ದು ತೊಳಲಿದನಖಿಳದಿಕ್ತಟವ ।
ಗಿರಿಗಳೊಡೆದವು ಜಗಗಳಡಕಿಲು
ಜಱಿದು ಬೀೞಲು ಬಗೆದವೆಮರರ
ಗಿರಿ ಗದೆಯು ಹೊತ್ತಂತೆ ತೊಳಲುತ್ತಿರ್ದನಭ್ರದಲಿ ॥ ೧೫

ಇೞುಹಿದೊಡೆ ಕೋಪಿಸುವದೀ ಮುನಿ
ಕುಲವೆನುತ ಗಜಕಚ್ಛಪಂಗಳ
ಕಳೇವರವನು ಕಯ್ಯನಖಮುಖದಗ್ರದಲಿ [1] ಕೋದು ।
ಪ್ರಳಯಮೇಘವು ಪೈಸರಿಸದಂ
ತಲುಕಲೀಯದೆ ಶಾಖೆಯನು ಖಗ
ಕುಲಶಿರೋಮಣಿ ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡೇ ತಿೞುಗಿದನು ಧರೆಯ ॥ ೧೬

ಆಗ ಸುರಮುನಿಗಳ ಸ್ತುತಿಯನಂಗೀಕರಿಸಿ ಗಂಧಮಾದನಕ್ಕೆ ಬರುವಿಕೆ.

ಭಾಪು ಭುವನಾಲಂಬ್ಯವಿಕ್ರಮ
ಭಾಪು ದುಸ್ಸಹಬಲಪರಾಕ್ರಮ

1 ನಖಮುಖಾಗ್ರದಲಿ ಕೊಯ್ದು, ಕ. ಖ.

ಭಾವು ಪೃಥ್ವಿದೀಪ ಭದ್ರಾಪಚಿತಿಚಿತತೋಷ ।
ಭಾವು ವಿಹಗಾಕಾರ ವಿಶ್ವಕ
ಳಾಪ ಜಯ ಜಯ ಜಯತು ಭಳಿರೇ
ಭಾಪೆನುತ ಹೊಗಳುತ್ತಲಿರ್ದುದು [1] ಸಕಲಮುನಿನಿಕರ ‖ ೧೭

ತರುಗಳನು ಮುಱಿಯುತ್ತ ಗಿರಿಗಳ
ಶಿರಗಳನು ಕೆಡವುತ್ತ ಗಗನೇ
ಚರರ ಗತಿಗೆಡಿಸುತ್ತ ರವಿಮಂಡಲವನಲೆಯುತ್ತ ।
ಇರದೆ ಭುವನಾವಳಿಗಳನು ಮಂ
ದರದ ಪೋಲು ಮಥಿಸುತ ಬಂದನು
ಗರುಡದೇವನು ಗಗನಗತಿಯಲಿ ಗಂಧಮಾದನಕೆ ‖ ೧೮

ಕಶ್ಯಪರು ಅದಂ ಕಂಡು ಶಾಖೆಯಂ ಬಿಡಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಕಂಡನಾಗಿರಿವಿಪಿನದಲಿ ಮಾ
ರ್ತಾಂಡಮಂಡಲದಂತೆ ಜಳಗುವ
ಖಂಡತೇಜೋಸಿಧಿಯ ನಾಕಶ್ಯಪಮಹಾಮುನಿಪ ।
ಕಂಡನೀತನನಾತನಂತದ
ದಂಡಧರಸಂತಿರೆ ಕರಿಕಮಠ
ತುಂಡನಖಮುಖದೀಪ್ತದಿವ್ಯಶರೀರಿಯನು ಮುನಿಪ ‖ ೧೯

ಏನಿದೇನೈ ತಂದೆ ಮಾಡಿದ
ಯೋನನಕಟಕಟಾಯ್ತುಲಾ ಕಡು
ಹಾನಿ ಹರಹರ ಮಗನೆ ಕುಲಸಂಕ್ಷಯವ ತಂದುದಲ ।
ಭಾನುಸನ್ನಿಭಋಷಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿ
ಗೇನು ಕಂಡೆ ಮಹಾತ್ಮ ಬಿಡದಿರು
ಮಾನಸಿಧ ಸುಯಿಧಾನದಲಿ ಶಾಖೆಯನು ಹಿಡಿಯೆಂದ ‖ ೨೦

1 ಹೊಗಳುತ್ತಿರ್ದರು, ಕ. ಖ.

ಬಿಟ್ಟೊಡುರುಹುವರಿವರು ನಿನ್ನನು
ಸೃಷ್ಟಿವೃತಿಯದು ಮಗನೆ ಕೋಪಿಸಿ
ದೃಷ್ಟಿಯಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಕಮಲಜರುದ್ರರೆಂಬವರು ।
ಕೆಟ್ಟರದಱಿಂ ಬಿಡದಿರೆಲೆ ಜಗ
ಜಟ್ಟಿವೀರನೆ ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲೆನು
ತುಟ್ಟಿಯುಪ [1] ಸಂಹರಿಸುತೆದ್ದನು ನೋಡಿ ಋಷಿಕುಲವ ॥ ೭೧

ಬಾಲನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು
ಕಶ್ಯಪರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ

ಮುಗಿದ ಕೈಯಲಿ ನಿಂದು ಮುನಿಪತಿ
ಮಗನ ಜೀವವ ಕಾಯಲೋಸುಗ
ಜಗದಧೀಶಾರಾಧಿತಾಂಘ್ರಿಗಳಿಂಗೆ ತಲೆವಾಗಿ ।
ಬಗೆಯಲಾಗದು ತಂದೆತಾಯ್ಗಳು
ಮಿಗೆಯೆ ಬಾಲಕೃತಾಪರಾಧವ
ಮುಗುಧನನು ಕೈಗಾಯ್ವುದೊಲವಿನಲೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೭೨

ದೇವ ದೀನರನಾದರಿಸರೆಲೆ
ದೇವ ದೀನದಯಾಪರರಲಾ
ಸೇವಕನ ಗುಣದೋಷವ ನೀವು ಕಾಯಬೇಕೆನುತ ।
ಭಾವಿಸಲಿ ನಿಮ್ಮಂಘ್ರಿಗಳಿಗೆ ಸು
ಭಾವನೆಯನಾಚರಿಸಿ ಬದುಕುವೆ
ದೇವ ದೀನಗೆ ದಯವ ಮಾಳ್ಪುದು ತಂದೆಗಳಿರೆಂದ ॥ ೭೩

ತಾಯ ಸೆಱೆಯನು ಬಿಡಿಸಲೋಸುಗ
ದಾಯಿಗರ ಮಾತಿನಲಿ ಬಂದನು
ಪೇಯವಹ ಪೀಯೂಷವನು ತಹಮನದ ಕಡುಹಿನಲಿ ।
ಕಾಯಬೇಹುದು ಸಕಲಜೀವನಿ

---

1 ನಿಲ್ಲೆನು ತುಟ್ಟಿದನು, ಕ, ಖ

ಕಾಯುಸಹಿತವ್ರತಿಗಳರೆನುತ [1] ಮ
ಹಾಯುಶೋನಿಧಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡನು ಬಹಳ ಮುನಿಕುಲವ ॥ ೨೪

ಆಗ ಅವರು ಅಭಯುವಂ ಕೊಡುವಿಕೆ.

ಎಂದೊಡದನಾಲಿಸುತ ಮುನಿಕುಲ
ಕಂದೆಱೆದು ಕೈನೆಗಹಿ ಭಯುಬೇ
ಡೆಂದು ಕಾರುಣ್ಯದಲವರು ಶಾಖಾಗ್ರದಿಂದಿೞಿದು ।
ಮಂದಿರವ ಮಾಡಿದರು ಹಿಮಗಿರಿ
ಕಂದರವನತ್ತಲು ಖಗಾಧಿಪ
ನೊಂದು ಮೃತ್ಯುವ ಗೆಲಿದೆನೆಂದನು ತನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ ॥ ೨೫

ಕಶ್ಯಪರಿಂದ ಶಾಖೆಯುನ್ನು ಬಿಡುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ತಿಳಿಯುವಿಕೆ.

ಬಿಡುವೆನೀಶಾಖೆಯುನು ತಾನಾ
ವೆಡೆಯುಲಿದಿರೊಳು ಬಿಡಲು ವಿಪ್ರರು
ಮಡಿವರೆನುತಾಬಾಲ ಶಾಖೆಯುನೊಯ್ಯನೋಸರಿಸಿ ।
ನುಡಿದನಾವೆಡೆ ಕೊಂಬನಿಡುಕುವೆ
ನಡೆಯು ಹೇಳೆನೆ ಮಗನ ಮಾತನು
ಕಡುಕರುಣಿ ಕೇಳುತ್ತ ಮಗುೞಿಂತೆಂದನೊಲವಿನಲಿ ॥ ೨೬

ಪ್ರಾಣಬಾಧೆಗಳಾಗದೆಡೆಯುನು
ಕಾಣೆ ನಾನಲೆ ಮಗನೆ ತುಹಿನ
ಕ್ಷೋಣಿಧರದಿಂದಾಚೆಯುಲಿ ಹಿಮಸುರಿವ ಬಾಧೆಯುಲಿ ।
ಪ್ರಾಣಿಮಾತ್ರವನುಳುಹ ಗಿರಿತಟ
ಹೂಣಿಗನೆ ಹೋಗಲರಿದು ವಂಶ
ಕ್ಷೋಣಿವೇತ್ರಪರೀತವದು ಠಾವಹುದು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೭

---

1 ಸಹಿತ ವರ್ತಿಗಳೆನುತ, ಖ, ಕ.

ಆಪ್ರಕಾರ ಹಿಮಗಿರಿಯ ಪಾರ್ಶ್ವದ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಖೆಯಂ ಬಿಸುಟು
ಗಜಕಚ್ಛಪಂಗಳನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ.

ತಿನ್ನು ನೀನದಱೊಳಗೆ ಹಿಡಿದುದ
ನೆನ್ನ ರಸ ಹೋಗೆನಲು ಕಶ್ಯಪ
ನುನ್ನತಾಂಘ್ರಿಗೆ ನಮಿಸಿ ನೀ ಗತಿಯೆನುತ ಬೀಳ್ಕೊಂಡ ।
ಹೊನ್ನಬಣ್ಣದ ಶಾಖೆ ಕಚ್ಛಪ
ಮನ್ನಣೆಯ ಗಜ ಸಹಿತ ಹಾಯ್ದನು
ದುನ್ನಿರೀಕ್ಷಣವೆನಿಪ ಗಿರಿಗೆ ಮನೋನುರಾಗದಲಿ ॥ ೨೮

ಗಂಡುಗಲಿ ಗಗನಾಂಗಣಕೆ ಬ್ರ
ಹ್ಮಾಂಡ ಗಱಿ ಹೊತ್ತಂತೆ ಹಾಯ್ದು
ದ್ದಂಡಪಕ್ಷಪುಟಪ್ರಹರದೆತಪನನ [1] ರಥವೊಡೆಯೆ ।
ಚಂಡವಿಕ್ರಮ ನೈದಿದನು ಕಡಿ
ಖಂಡವನು ಮಾಡುತ್ತ ತರುಗಳ
ತಂಡವನು ಸುಕ್ಷಿಪ್ರ [2] ಹಿಮಗಿರಿಪಾರ್ಶ್ವದಾಗಿರಿಗೆ ॥ ೨೯

ಬಿಸುಟನವಱೊಳು ಶಾಖೆಯನು ಧರೆ
ಕುಸಿಯೆ ಹೆಮ್ಮರದ ಕೋಟಿ ಮುಱಿಯೆ
ಮಸಗಿ ಬಱಸಿಡಿಲೆಱಗಿದಂತಾಯ್ತುಮಹಾರಭಸ ।
ಬಸುಱ ಬಿಚ್ಚಿದನೆರಡಱಂಗದ
ಬಿಸಿರಕುತ ವನದೊಳಗೆ ಕಡಲಿಡೆ
ಮುಸುಡನೂಱಿದನಾ ಮಹಾಗಜಕಚ್ಛಪಂಗಳಿಗೆ ॥ ೩೦

ಹಳ್ಳಿಸಿದನಂಗವನು ರಕುತದ
ಹಳ್ಳವನು ಸೇದಿದನು ಬಾಯ್ದೆಱೆ
ದಳ್ಳಿ ಹಿಂಗಲು ಮಾಂಸರಾಶಿಯನಗಿದನದ ಬಗಿದು ।

1 ಪ್ರಹರದಲಿನನ, ಕ. ಖ. 2 ತಂಡವನು ಕ್ಷಿಪ್ರದೆ, ಕ. ಖ.

ಬಲ್ಲಹನು ಕೇಳಿದನು ತಾನದ
ನೆಲ್ಲನಿತು ಹೊಱಗುೞಿಯದಂತಿರೆ
ಯೆಲ್ಲವನು ಜಠರೀಕರಿಸಿ ನಸು ಮಲಗಿದನು ಗರುಡ ॥ ೩೧

ಆಹಾರದಿಂದ ಕರ್ತವ್ಯಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹಪಡುವಿಕೆ.

ತಂದೆನಾಗಳ ಸುಧೆಯನಮರರ
ವೃಂದವನು ತಾ ಗೆಲಿದೆನಿನ್ನೀ
ನಿಂದುಧರನಡ್ಡೈಸಿದರೆ ಬಿಡುವೆನೆ ಜಗತ್ತ್ರಯವ ।
ಒಂದು ನಿಮಿಷದೊಳರಸುವೆನು ಘಡ
ಮಂದರ ಮಲವ್ರದೆ ಝುಷಾವಳಿಗೆ
ಯೆಂದೆನುತ ದಾಟಿದನು ಬಹಳವಮನೋರಥಾಂಬುಧಿಯ ॥ ೩೨

ಗೆಲಿದೆನೆಂದುಪರಿಶ್ರಮವನೊಡ
ಲೊಳಗಣುರಿಯನು ನಂದಿಸಿದೆನೆಂ
ದೊಲಿದು ತನುವನು ಹೊಳ್ಳಿಸಿದನನುಭವಿಸಿದಾಯಸವ ।
ಹಲವುಮಾತೇಕಾ ಮಹಾಮುನಿ
ಕುಲದ ಕೋಪಾಗ್ನಿಯಲಿ ತಪ್ಪಿಸಿ
ಸಲಹಿದನು ಪಿತನೆನುತ ಪೊಂಪುಳಿಯಾದನಾ ಗರುಡ ॥ ೩೩

ಫಲಕಥನ

ಇದು ಸಕಲಲೋಕೈಕಪಾವನ
ವಿದು ಸಕಲಪುರುಷಾರ್ಥಸಾಧನ
ವಿದು ಸದಾಯುಃಕೀರ್ತಿಬಲವಿಕ್ರಮವಿವರ್ಧನವು ।
ಇದನೊಲಿದು ಕೀರ್ತಿಸುವ ಕೇಳುವ
ಸದುಹೃದಯರನು ರಕ್ಷಿಸುವನಾ
ಪದುಮದೃಶ ನಿತ್ಯಾತ್ಮನೀವನಭೀಷ್ಟಸಂಪದವ ॥ ೩೪

ಎಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ

ರಾಯ ಮುನಿಕುಲಮಂಡನನು ರಿಪು
ರಾಯಖಂಡನನಮೃತವನು ಸುರ
ರಾಯ ರಾಯರ ಸದೆದು ಕೊಂಡನಖಂಡಬಲವನಧಿ ||

ಅಮೃತಾಹರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಗರುಡನು ಹಾರುವಿಕೆ

ಕೇಳು ಶೌನಕ ಗರುಡನಾವರ
ಶೈಲದಲಿ ಗಜಕಚ್ಛಪಂಗಳ
ಮೂಲಶಾಪಪ್ರಾಪ್ತಜನ್ಮವನವನು [1] ಪರಿಹರಿಸಿ |
ಬೀಳುಕೊಟ್ಟನು ಸದ್ಗತಿಗೆ ಸುರ
ಪಾಲಲೋಕವನೆಯ್ದಲೆಂದು
ಬ್ಬಾಳತನದಲಿ ಹೊಯ್ದು ಬೊಬ್ಬಿಱಿದಭ್ರಮಂಡಲಕೆ || ೧

ಆಗ ಸುರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಚಿಂತಾಕರವಾದ ಅಪಶಕುನಗಳು.

ಬರುತಿರಲು ಸುರಲೋಕದಲಿ ವೋ
ಹರಿಸಿದುದಪಶಕುನವು ದಿಕ್ಪಾ
ಲರ ಮಹಾಮಂದಿರಗಳಲಿ ಸುರಪತಿಯ ಸದನದಲಿ
ಬಿರಿದುದಿಳೆ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರನಿಕರದ
ಉರಿ ನೆಗೆದುದೆಡದಲ್ಲಿ ಗಾತ್ರ
ಸ್ಫುರಣವಾದುದು ಕಾದುವಾನಾಕಾಸಿಧಾರೆಗಳು || ೨

1 ಜನ್ಮವದನು, ಕ. ಖ.

ಹಳಚಿದವು ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರತತಿ ತ
ಮ್ಮೊಳಗವಾವರುಣಯಮಪವನ
ಜ್ವಲನಧನದೇಶಾನಸುರಪಮರುದಶ್ವಿಗಣದ ।
ಜ್ವಲಿತಬಹಳಜ್ವಾಲೆಯಲಿ ದಿ
ಗ್ವಳಯಧೂಮೋದ್ಧೂತಘನಮಂ
ಡಲಸಮಾಹೃತವಾಯ್ತಲಾ ನಿಮಿಷಾರ್ಧಮಾತ್ರದಲಿ ॥ ೩

ಬಣಗಿದವು ತಾರಕೆಗಳುದಕದ
ಡೊಣೆಗಳಾರಿದವರಿಕದಂಬರ
ಮಣಿಗೆ ಮೈಲಿಗೆಯಾಯ್ತು ಬಿದ್ದುದು ಪೀಠವವನಿಯಲಿ ।
ಮಣಿಮುಕುಟ ಜಾಱಿದುದು ತನು ಭೂ
ಷಣಗಳುಡುಗಿದುವಾರಿ ತೀರದ
ತೃಣಗಳೊಣಗಿದವೇನನೆಂಬೆನು ಸುರರ ದುಸ್ಸ್ಥಿತಿಯ ॥ ೪

ನೆತ್ತರಿನ ಮಳೆಗಱೆದುದಂಬರ
ಮತ್ತೆ ಮೇಘವ ಕಾಣದಗಲಕೆ
ಕೆತ್ತುದಂಧತಮಿಸ್ರವಿದಿರಿಕ್ಕೆಯಲಿ ಸುರರೊಡಲ ।
ಹೊತ್ತಿದುದು ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ಮೊಱೆದುದು
ಮೊತ್ತದುಲ್ಕಾಪಾತವದಿತಿಯ
ಚಿತ್ತ ಚಂಚಲವಾಯ್ತು ಕಂಡನು ಶಕ್ರನಾಹದನ ॥ ೫

ಇಂದ್ರನು ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯರಂ ಕರೆಸಿ ಯೋಚಿಸುವಿಕೆ.

ನಡುಸದನದೇನೇನು ಕಾರಣ
ಗಡಣದವಶಕುನಂಗಳಾರಿಗೆ
ತೊಡಕಹುದೊ ಕಲ್ಪಾಂತಕಾಲಪ್ರಳಯದಂತಿದೆಲ ।
ಕಡುಗಿ ಕಾದುವರಿಲ್ಲ ದೈತ್ಯರ
ನುಡಿಯಲಱಿಯೆನೆನುತ್ತ ಸುರಸಭೆ
ಯೊಡನೆ ಬರಲೈತಂದು ಬೆಸಗೊಂಡನು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ॥ ೬

ಏನಿದೇನ್ಯೈ ತಂದೆ ಬಂದುದು
ಹಾನಿ ಯಾರಿಗೆ ನಿಮ್ಮಡಿಗಳಿದ
ನೇನ ಕಾಣಿರೆ ಕಡುಗುವುತ್ಪಾತಂಗಳುರವಣೆಯು ।
ಏನು ಕಾರಣ ವಿದಕೆ ಕಾಣೆನು
ದಾನವರದಾಹವಕೆ ಬಾಹರಿ
ದೇನೆನಲು ಮನದೊಳಗೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತ ಗುರು ನುಡಿದ ॥ ೭

ಅಱಿತೆನಾನೆಲೆ ಮಗನೆ ಹಾಸಿಯು
ಹೊರಿಗೆ ನಿಮ್ಮಲಿ ನೀನು ಮಾಡಿದ
ದುರಿತಫಲವಿದು ವಾಲಖಿಲ್ಯಮಹಾಮುನೀಶ್ವರರ ।
ಅಱಿಯದಂದಾಕ್ರಮಿಸಿದಫವಿದು
ಬಱಿದೆ ಹೋಹುದೆ ಕಂದ ಬಂದುದು
ಬಱಿಯು ಮಾತೇಕಟಿವು ನಿಮಗೆಂದನು ಸುರಾಚಾರ್ಯ ॥ ೮

ತನುಜ ಕೇಳಾ ಕಶ್ಯಪನ ವರ
ತನಯ ತಾ ಬಂದಿಪ್ಪನು [1] ಗರುಡ
ನು ನವಮಹಾಬಲವೀರಮಹಾಗುಣಸಮನ್ವಿತನು [2] ।
ದನುಜಮನುಜಭುಜಂಗವೀರರ
ನೆಸೆಯುನಱಿ ಯಾಹವದ ಕೊಂಡೊ
ಯ್ವನು ಮಹಾಮೃತಭಾಂಡವನು ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲೆಂದ ॥ ೯

ಪರಿಹರಿಸುವೊಡೆ ಭಾಳನೇತ್ರಂ
ಗರಿದು ಜನಸಿಯು ಸೆಱೆಯು ಬಿಡಿಸಲು
ನಿರುತ ಮಾಡಿದ ಭಾಷೆ ತಹೆನಮೃತವನು ತಾನೆಂಯು ।
ಉರಗಪತಿಗಳನವಟಿನಲಿ ಗೆ
ಲ್ದರೆ ಪರಾಕ್ರಮವಲ್ಲ ತಾನದ
ಭರಿತವಾಗಿಯೆ ಮಾಡುವನು ಗೆಲೆ ಮಗನೆ ಹೋಗೆಂದ ॥ ೧೦

---

1 ಬಂದಿಹನು, ಕ ಖ. 2 ವಿಕ್ರಮಗುಣಮಹಾನ್ವಿತನು, ಕ. ಖ.

ಗರುಡನು ಅಜೇಯನೆಂದು ತಿಳಿದು ದಿಕ್ಪಾಲರನ್ನು ಬೆಸಸುವಿಕೆ.

ಎನೆ ಹಸಾದ ಭವತ್ಕೃಪಾಲೋ
ಕನಬಲವ್ರುಂಟೆನಗೆ ಗರುಡಗಿರು
ಡನನು ತಾ ಕಾಣೆನು ಘಡಘಡ ಯೆನುತ್ತ ಬೀಟ್ಕೊಂಡು ।
ಅನಿಲ ಯಮ ನೈಋತ್ಯ ವರುಣನು
ಧನಪವಾಯುಮಹೇಶರೆಂಬವ
ರನು ಕರೆದು ಬೆಸಸಿದನು ದೆಸೆದೆಸೆಗಿರದೆ ದಿಗಧಿಪರ ॥ ೧೧

ಬೆಸಸಿದನು ಬಲವೀರ್ಯಯುಕ್ತರ
ವಸುಗಳನು ರುದ್ರರನು ಸೂರ್ಯರ
ನಸಮಬಲವಿಕ್ರಮರ ವೀರಮರುತರನಶ್ವಿಗಳ ।
ಹೆಸರ ವಿವರವನಾಮರುದ್ಗಣ
ವಿಸರವನು ಮುಂಕೊಂಡು ಘನಪಾ
ರುಷಪರಾಕ್ರಮಯುಕ್ತರನು ವಿಶ್ವಾಮರೋತ್ತಮರ ॥ ೧೨

ಬಲ್ಲಿದನು ಗಡ ಗರುಡನೆಂಬವ
ನೆಲ್ಲರಿಗೆ ಬಲವೀರ್ಯವಿತರಣ
ವುಳ್ಳವನು ಗಡ ಗೆಲಿದು ನಮ್ಮನು ವಿಹಗನಮೃತವನು ।
ಕೊಳ್ಳದಿರನೇಳದವ [1] ಮಾಡದೆ
ಕಳ್ಳನಯ್ತುರುವೆಲ್ಲವನು [2] ಕೈ
ಕೊಳ್ಳಿ ಹೊಗಲೀಸದೆ ಮಹಾಮೃತವಮಂದಿರವನೆಂದ ॥ ೧೩

ಹೊಕ್ಕು ಹೊಱವಡುವಾತನಾರಿದ
ನೆಕ್ಕತುಳದಲಿ ದೈತ್ಯದಾನವ
ರೊಕ್ಕಲಿಸುವರು ಪಡೆಯಲಮೃತವನಾಹವಾಗ್ರದಲಿ ।
ಲೆಕ್ಕಿಸುವರೇ ವಿಹಗಗಿಹಗನ
ವಿಕ್ಕಡಿಯ ಮಾಡುವೆನು ವಜ್ರದ
ಲಿಕ್ಕಿ ನೀವಿದಕಂಜಬೇಡಾನಿಹೆನು ಹೋಗೆಂದ ॥ ೧೪

---

1 ನೇಳಿಲವ, ಕ.　　2 ನೈತರನೆಲ್ಲವನು, ಕ. ಖ.

ಮಸೆಸು ಮಸೆಸಾಯುಧವನಸ್ತ್ರ
ಪ್ರಸರಗಳ ಬೀಯ್ಯಾಗವ ತೆಗೆಸಾ
ಯುಸವುಮುಸಲವುಸುಂಡಿವುದ್ಗರತೋಮರಂಗಳನು ।
ಎಸೆವ ಶೂಲಕೃಪಾಣಪಟ್ಟಿಶ
ವಿಸರವನು ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಧಾರಾ
ಪ್ರಸರವನು ಪರಿಭಾವಿಸೆಂದನು ಸಾರಥಿಗೆ ಶಕ್ರ ॥ ೧೫

ಮಾಡಿ ಸುವಿಧಾನವನು ಸುಧೆಯನು
ಕೂಡೆ ಕಾದಿಹುದಸ್ತ್ರಶಸ್ತ್ರದ
ಗೂಡುಬಲೆಗಳ ನೋಡಿ ಸಬಳಕಠಾರಿಕಕ್ಕಡಿಯ ।
ಮೂಡಿಗೆಯ ತಲೆವೊನೆಯ ನೀಡಿ ವಿ
ಭಾಡಿಸಹಿತನ ಶಿರವನೆಸಕಲಿ
ಮಾಡಿ ಕೆಲಬಲವಾಗಿ ತೋಲಗಿಸಿ ಯೆಂದನಾ ಯಿಂದ್ರ ॥ ೧೬

ಯುದ್ಧಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸನ್ನದ್ಧರಾಗುವಿಕೆ.

ಎಂದು ಕಾಹನು ಹೇಳಿ ತಾನೇ
ನಿಂದ ಸುರರಲಿ [1] ತುಡುಕಿ ವಜ್ರವ
ನಿಂದ್ರನಮರರು ಭಾಪೆನಲು ಮಂಡಿಸಿ ಮದೇಭದಲಿ ।
ವಂದಿಗಳ ಮಾಗಧರ ಕಳಕಳ
ವೆಂದವಡೆದ ಮಹಾಮೃದಂಗದ
ದುಂದುಭಿಯ ಕಹಳೆಗಳ ರವವಾವರಿಸೆ ದಿಕ್ತಟವ ॥ ೧೭

ಆಗ ಗರುಡಾಗಮನವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರಲು ಗರುಡನ ಬರುವಿಕೆ.

ಬಂದೊಡಹುದಾಹವಕೆ ಖಗಪತಿ
ನಿಂದನಾದೊಡೆ ಬಲ್ಲಿದನು ಗಡ
ಚಂದ್ರಮೌಳಿವಿರಿಂಚಿವಿಷ್ಣುಗಳೆಂಬವರು ಮೋಣ್ಮೇ ।

1 ನಿಂದ ದಿವಿಜರಲಿ, ಕ. ಖ.

ಣ್ಬಂದು [1] ನೋಡಲಿ ಬರಲಿ ಶಿಖಿಯುನು
ಕಂದೆಱೆದು ಹೋಗುವದೆ ಶಲಭವ
ದೆಂದೆನುತ ಗರ್ಜಿಸುತಲಿರ್ದುದು ಕೂಡೆ ಸುರನಿವಹ ॥ ೧೮

ಮಿತ್ತುವಿಗೆ ಹೊಗಲರಿದು ಹೊಗುವೊಡೆ
ಯೆತ್ತಣದು ತಾ ವಿಹಗನರಗಿನ
ಪುತ್ತಳಿಯು ಪರಿಭವಿಸಲಳವೇ ಪಾವಕನ ಹೊಳಲ ।
ಮತ್ತೆ ನೋಡುವವೈ ಸಲೆ ಯೆನು
ತ್ತಿತ್ತ ಕೆಂಪೊತ್ತಿದುದು ನಭವನು
ಕೆತ್ತವೊಲು ತಾ ಕಾಣಬಂದುದು ಖಗನ ತನುಕಾಂತಿ ॥ ೧೯

ಬೀಸಿದುದು ಬಿಱುಗಾಳಿ ತೆಗೆದಾ
ಕಾಶಚಾರಿಗಳೊಡಲಿನುರಿಯುರ
ಗಾಶನನ ಪಕ್ಷಪ್ರಭೂತೋದ್ದಂಡಪವನನಲಿ ॥
ಸೂಸಿದುದು ಕೆಂದೂಳಿ ದೆಸೆಗಳ
ವಾಸಿದುದು ಸುರರದೆಯು ಧೈರ್ಯವ
ಕೀಸಿದುದು ತಡವಿಡುತ ಕಂಡುದು ಖಗಪತಿಯು ಬರವ ॥ ೨೦

ಮಂದರದ ಮಹಗಿರಿಗ ಗಱಿಗಳು
ಬಂದವೊಲು ಕೃತಪೂರ್ವಕಾಲದ
ಲಿಂದ್ರನುಱಿ ಧಾಳಿಯಿಟ್ಟನೊ ಶೈಲಗಳ ರಾಜಿಗೆನೆ ।
ಬಂದನಮರಾವತಿಗೆ ವಿನತಾ
ನಂದನನು ನತಜನರ ಹೃದಯಾ
ನಂದನನು ರಿಪುಕುಲಭಯಂಕರಮೂರ್ತಿಯುರವಣಿಸಿ ॥ ೨೧

ಇಂದ್ರನ ಬರುವಿಕ.

ರೂಢಿಗತಿಯಾಯ್ತಮರರಿಗೆ ನೆಱೆ
ಗಾಢವಿಕ್ರಮದಾರುಭಟಗಳ

---

[1] ವೇಣ ಬಂದು, ಕ. ಖ.

ಪ್ರಾರ್ಥಿಯನು ನೋಡಿ ತೊಳತೊಳಗುವಲೋಕಪಾಂಕರ |
ಗಾಢವಾಯ್ತಿನ್ನೇನು ನಿಮ್ಮನಿ
ರೂಢಿಯಿದು ತಗೆ ಮತ್ತೆ ಹಸ್ತಾ
ರೂಢನಿವನಾರೆನುತ ಬಂದನು ಹೊರಗೆ ಸುರಪತಿಯು ‖ ೨೨

ಇಂದ್ರನ ಸ್ಪರ್ಧಾವಚನವು, ಉಭಯರ ಪರಾಕ್ರಮವು

ಕಂಡನೀತನನಾತನೇನ್ನೈ
ಚಂಡವಿಕ್ರಮ ಬಂದೆ ಸುಧೆಯನು
ಕೊಂಡು ಹೋಹಭಿಲಾಷೆಯಲಿ ಕೈಯದೆಯಲಿರಿಸಿದೆಲ |
ಪುಂಡರೀಕಾಸನನ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ
ಗಂಡುಗಲಿ ನೀನೊಡೆಯನೊಬ್ಬನೆ
ಕೊಂಡು ಹೋಗಾ ಪಡೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸು ಸಿಲ್ಲು ನೀನೆಂದ ‖ ೨೩

ನಿಂದನಿದೆ ಕೊಳ್ಳೆನುತ ಬಾಣದ
ವೃಂದವನು ಸೈಗಱೆದನಂದು ಪು
ರಂದರನು ಸಂಪೂರ್ಣಕೋಪಾಟೋಪದಲಿ ಜಱಿದು |
ಮುಂದು ಗೆಡಿಸಿದನಕಟಕಟ ತಾ
ನಿಂದ್ರನಲ್ಲಾ ಯೆನುತ ಬಹ ಶರ
ವೃಂದವನು ತೂಱಿದನು ಪಕ್ಷಪುಟಾಗ್ರದಲಿ ಗರುಡ ‖ ೨೪

ತೋಱು ತೋಱಿನ್ನೊಮ್ಮೆ ತೋಱೆನು
ತೇಱಿಸಿದ ರೋಷದಲಿ ಕಡು ಕಾ
ಹೇಱಿ ಕಂಗಳನಮರಪತಿ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಸಂತತಿಯ |
ತೋಱಿದನು ಖಗಪತಿಗೆ ಬಱು ಬಿಲು
ಕಾಱನಹೆಯೋ ಯೆನುತ ಗಗನಕೆ
ಹಾಱಿಸಿದಸಿನಿತುವನು ಬಾಯಲಿ ಕಚ್ಚಿ ಮುಱಿಮುಱಿದು ‖ ೨೫

ಫಡ ತೊಲಗು ತೊಲಗಸ್ತ್ರಶಸ್ತ್ರದ
ತೊಡಕು ತನಗೇಕೆ ತೆಗೆ ತೆಗೆಯೆನು

ತಡಸಿ ಪಕ್ಷಾಗ್ರದಲಿ ಬೀಸಿದನು ಸಲೆ ಸುರಪತಿಯ ॥
ಕೆಡಹಿ ಪ್ರಾಕಾರವನು ಬಾಗಿಲ
ನೊಡೆದು ಪೊಕ್ಕನು ಲೋಕಪಾಲರ
ನೊಡೆತುಳಿದು ಕಲಕಿದನು ವೊಂದೇನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲಿ ॥ ೭೬

ಹೊಕ್ಕನೋ ಖಗನಕಟದಟರನು
ಮಿಕ್ಕನೋ ಕೈಕೊಳ್ಳು ಕೊಳ್ಳನು
ತೆಕ್ಕಟಗನನು ಬೀಱುಹೊಯ್ಸುಬಳದಲಿ ಹೊಯ್ಯೆನುತ ।
ಕಕ್ಕಡೆಯೆ ಕಡಿ ತಲೆಯ ಸಬಳದ
ಚಕ್ರಮುಸಲಮುಸುಂಡಿಮುದ್ಗರ
ದುಕ್ಕುಹಿಡಿಗಳ ಗಡಣದಲಿ ಮುಸುಕಿದುದು ಸುರನಿಕರ ॥ ೭೭

ಕೈದುವಿನ ಮಪೆಗಳನು ಪಕ್ಷದ
ಲೈದೆ ಹೊಱಬೀಸಿದನು ನಖದಲಿ
ಕೊಯ್ದು ಬೀಸಾಡಿದನು ಗಜರಥತುರಗಪಙ್ಕ್ತಿಗಳ ।
ಭೇದಿಸಿದನತಿಬಲರ ತುಂಡದ
ಲೂದಿವನು ಕೆಲಬಲದ ಸುಭಟರ
ಹಾದಿಯಲಿ ಹರಹಿದನು ನೆರಹಿದನಂತಕನ ಪುರದಿ ॥ ೭೮

ಕೆದಱಿದನು ಕೆಂದೂಳಿಯನು ಪ
ಕ್ಷದಲಿ ಕಾಲಲಿ ಕಾಣಲರಿದಾ
ಕದನದಂಗವನೆನಲು ಕತ್ತಲೆ ಕೆತ್ತುದಂಬರವ ।
ಕದನಗಲಿಗಳು ಖಗನೆನುತ ಕಾ
ದಿದರು ತಮ್ಮೊಳಗೊಬ್ಬರೊಬ್ಬರು
ಅದಟರಿಱಿದರು ಕಾಣದಾಖಗಪತಿಯ ವಿಗ್ರಹವ ॥ ೭೯

ಇಂದ್ರನ ರಥವನ್ನು ಆವರಿಸಿದ ಧೂಳಿಯನ್ನು ವಾಯು ತೊಲಗಿಸುವಿಕೆ.

ಕಂಡನದನಾಕೊಳುಗುಳವನಾ
ಖಂಡಲನು ತನ್ನಯ ರಥಾಗ್ರದ
ಮಂಡಲಕೆ ಕೆಂದೂಳಿ ಕವಿದುದು ಕೆಟ್ಟೆನಾಹವವ ।

ಕಂಡು ಕಾದುವರಿಲ್ಲ ಕಲಿಗಳು
ಕೊಂಡನೋ ಖಗನಮೃತವನು ತರೆ
ಚಂಡಮಾರುತನಾದನೆಂದನು ಮೋಹರವ ನೋಡಿ ॥ ೨೦

ಜೀಯ ಬೆಸನೇನೆನುತ ಬಂದನು
ವಾಯು ತೆಗಸಾಕತ್ತಲೆಯ ಪೂ
ರಾಯವಾದೀರಜದ ರಾಶಿಯ ಬೇಗ ಮಾಡೆನಲು ।
ಬಾಯ ಮುಚ್ಚುವ ಮುನ್ನ ಮೋಹರ
ವಾಯೆನಲು ಧೂಳೀಪಟಲವನು
ಬೀಯ ಮಾಡಿದನೆಲ್ಲವನು ಬೀಸಾಡಿ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ॥ ೨೧

ಬಳಿಕ ಯುದ್ಧಾರಂಭ.

ಮತ್ತೆ ಮೋಹರಿಸಿತ್ತು ಸುರಬಲ
ವೆತ್ತ ವೆಣ್ದೆಸೆ [1] ಯೆತ್ತಲುರುಬುವ
ದೆತ್ತಲುಂ ವಿಹಗಪತಿ ತಾನೆತ್ತಣದದಿಂತೆನಲು [2] ।
ಮುತ್ತಿ ಮುಸುಕಿದರಸ್ತ್ರಶಸ್ತ್ರವ
ಮೆತ್ತಿದರು ಮೈನೆರೆಯದನ ನೊಟಿ
ಗುತ್ತ ಮೇಘವ್ರಾತ ಗಿರಿಯನು ಮುಸುಕುವಂದದಲಿ ॥ ೨೨

ಹಾಱಿಸಿದನನಿತಸ್ತ್ರಶಸ್ತ್ರವ
ನೇಱಿಸಿದನಂಬರಕೆ ಧರಣಿಗೆ
ಮಾಱಿದನು ತೂಱಿದನು ಮಿಗೆ ತನ್ನೆರಡು ಪಕ್ಕದಲಿ ।
ತೋಱಿದನು ವಿಕ್ರಮದ ಕಡುಹನು
ಬೀಱಿದನು ಭಯರಸದ ಲಹರಿಯ
ಸಾಱಿಸಿದನಂತಕಗೆ ಬಿಸಿರಕುತದ ಮಹಾಧನವ ॥ ೨೩

ಒಡ್ಡಿ ಹರಿಗೆಯಲಿಱಿ ಕಠಾರದ
ಲಡ್ಡವಿಸು ಹೊಯ್ ಶೂಲದಿಂದಿಡು

---

1 ವೆಳದೆಸೆ, ಕ. ಖ. 2 ವಿಹಗಪತಿಯು ತಾನೆತ್ತಲಿಂದೆನಲು, ಕ, ಖ.

ಪ್ರೊಡ್ಡಿಯಲಿ ವಧಿಯಿಸುವನನು ಚಕ್ರದಲಿ ಕಡಿಯೆನುತ ।
ಗಡ್ಡವೆನು ಗಂಟಿಕ್ಕಿ ಕವಚದ
ದೊಡ್ಡದೇಹದಲವರಿ ದಿಗಧಿಪ
ರಡ್ಡವಿಸಿದರು ಹೋ ಹೊ ನೀ ನಿಲ್ಲೆನುತ [1] ಖಗಪತಿಯ ‖ ೨೪

ಬಂದಿರೈ ಲೇಸಾಯ್ತು ತಪ್ಪೇ
ನೆಂದೆನುತ ಮೋಹರವನೊಡೆತುಳಿ
ದೊಂದುಗಲಿಸಿದನೊರಸಿದನು ಪಕ್ಷದಲಿ ಕೈದುಗಳ ।
ಮುಂದುವರಿವಾ ದೆಸೆಯ ಪತಿಗಳ
ನೊಂದೆರಡು ಮೂಱೆಂದು ನಾಲ್ಕೈ
ದೆಂದು ನಖಮುಖಗಳಲಿ ಹೊಯ್ದಾಡಿದನು ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ‖ ೨೫

ತೆಱೆಯ ಹೊಕ್ಕಿಭದಂತೆ ಹಱುವನು
ಬಱಸಿಡಿಲು ಬಗೆವಂತೆ ಕಡುಗುವ
ಕುಱಿಯ ಹಿಂಡನು ಹೊಕ್ಕ ಹೆಬ್ಬುಲಿಯಂತೆ ಸುರಬಲವ ।
ಮುಱಿದನೊತ್ತಿದ ನೆತ್ತಿದನು ಮು
ಕ್ಕುಱುಕಿ ಮೊಗದನು ಮೋದಿದನು ಹೊ
ಕ್ಕಱಿದನೊರಸಿದ ನಟನದಿಂದನಹಿತಕುಲಾರಾತಿ ‖ ೨೬

ಕಡಲು ಹರಿದುದು ಸೈನಿಕರ ಗಿರಿ
ಯೊಡೆದು ಹರಿವಂದದಲಿ ರಕುತದ
ಮಡು ಸುದುಸ್ತರವಾಯ್ತು ರಥಕರಿತುರಗಸಂತತಿಗೆ ।
ಕೆಡೆದುದಿಭಘಟೆ ನೆಗ್ಗಿದುದು ರಥ
ನೊಡಲನುಱಿದುದು ತುರಗ ಕಾಲಾ
ಳಡೆಗುಣವ ನೋಡಿದುದು ಕಾಲನ ಪುರಕೆ ಕಡಿವಡೆದು ‖ ೨೭

ದೇವತೆಗಳ ಪಲಾಯನ

ಓಡಿದರು ಗಂಧರ್ವಸಾಧ್ಯರು
ಕೂಡೆ ಮೂಡಣದೆಸೆಗೆ ರುದ್ರರು

1 ನಿಲ್ಲುನೆಲ್ಲೆನುತ, ಕ ಖ.

ಕೂಡೆ ವಸುಗಳು ಸಹಿತಲಾದಕ್ಷಿಣದಿಶಾವರವ |
ನೋಡಲದಿತಿಯ ಸುತರು ಪಡುವಣ
ಕಾಡ ಹೊಕ್ಕರು ಬಡಗದೆಸೆಯಲಿ
ಬೀಡ ಬಿಡಿಸಿದರಶ್ವಿನೀದೇವರುಗಳಳವೞಿದು || ೩೮

ಅನಲನಡಗಿದನಂತಕನು ಕಾ
ನನವ ಹೊಕ್ಕನು ನಿರುತಿ ವರುಣನ
ಮನೆಗೆ ಬಾ ನೀನೆಂದನನಿಲಕುಬೇರರೆಂಬವರು ||
ತನುವ ಮಱೆದರು ಮಿಕ್ಕವರ ಮೂ
ತೆನಗೆ ಬಾರದು ಹೇಳುವರು ವಾ
ಹನವನೀೞದಾಯುಧವನುೞಿದಾಲೇಂಕರಾವೆನುತ || ೩೯

ಅಮೃತಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಗರುಡನು ಬಂದಾಗ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದ
ಭೌಮನನನ್ನು ಸೋಲಿಸುವಿಕೆ.

ಬಂದನಮೃತಾವಾಸಕೆಲ್ಲರ
ಹಿಂದುಳುಹಿ ಕಾಹಿನ ದುರಾತ್ಮರ
ಕೊಂದು ಹೊಕ್ಕನು ಮಿಕ್ಕನಾಸುರಕುಲದ ಮೋಹರವ |
ಮುಂದುವರಿವದಟನನು ಕಾಣು
ತ್ತಂದು ಕಾಹಿನ ನಾಯಕರ ನಿ
ಲ್ಲೆಂದು ಭೌಮನನೆಂಬವನು [1] ತಾಗಿದನು ಖಗಪತಿಯು || ೪೦

ಎಱಕ ನಾತನು ಖಗನೊಡಲು ಧ
ಟ್ಟುಱಿಕಲಮಳಾಸ್ತ್ರದಲಿ ಹೋಹೋ
ಮೆಱೆದೆನು ಮತ್ತೇನು ವೀರರ ದೇವ ನೀನೆನುತ |
ಬೆಱ ನೊಡಲಲಿ ತುಂಡದಗ್ರದೆ
ನೊಱ್ಕ ತುೞಿದನು ಜೀವಕಾಯುವ
ನುಱಿದನು ಬೞಿಕಮೃತದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನಾಗರುಡ || ೪೧

1 ಜೌತ್ಯಸನೆಂಬವನು, ಕ. ಖ.

ಅಲ್ಲಿ ಉಜ್ವಲನಾದ ಅಗ್ನಿಯುಂ ಕಂಡು ಮಾರ್ಗವಂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಿಕೆ.

ಕಂಡನದಱೊಳಗಾತನಾಬ್ರ
ಹ್ಮಾಂಡಪರಿಯಂತವನು ವೇಷ್ಟಿಸಿ
ಕೊಂಡು ಪಾವಕನುಜ್ಜ್ವಲಜ್ಜ್ವಾಲಾವಳಿಗಳಿಂದ [1] ।
ಕೆಂಡಗೆದಱಲು ನೂಱುಯೋಜನ
ಮಂಡಲಾಕಾರದಲಿ ಕವಿದಿರೆ
ಕೊಂಡ ಹೆಜ್ಜೆಯ ತೆಗೆದು ನಿಂದನಿದೇನಿದೇನೆನುತ ॥ ೪೨

ಬಟ್ಟೆಗೊಡು ಹುತವಹನೆ ಲೋಕಾ
ಧಿಷ್ಠಿತನೆ ಸುರಪಿತೃಗಳಿಗೆ ನೀ
ನಿಷ್ಟನೆನಿಸುವೆ ನೋಡಲಾಭುವನೈಕಪಾವನನೆ ।
ಬಟ್ಟೆಗೊಡು ಸುಜನೈಕವಂದ್ಯಾ
ಭೀಷ್ಟಮೂರ್ತಿಯೆ ಪುಣ್ಯಕೀರ್ತಿಯೆ
ಬಟ್ಟೆಗೊಟ್ಟುಳುಹೆನುತ ಖಗನಭ್ಯರ್ಥಿಸಿದನೊಲಿದು ॥ ೪೩

ಬಗೆವನೇ ಸಾಮವನು ಧಗಧಗ
ಭುಗಿಭುಗಿಲು ಭೋರೆಂದು ಕುಡಿನಾ
ಲಗೆಗಳಂಡಕಟಾಹವನು ಕಾಸಿದುದು ಕುಣಿಕುಣಿದು ।
ಹೊಗೆಯು ಹೊರಳಿಯು ಕೆಂಗಿಡಿಯು ನೆಗ
ಱಗೆಯು ಸಂವರ್ತಾಗ್ನಿಯಂತಿರೆ
ಹೊಗುವ ಮಾತೇನೀಕ್ಷಿಸುವೊಡರಿದಾಯ್ತು ಖಗಪತಿಗೆ ॥ ೪೪

ಅಗ್ನಿಯು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಒಲಿಯದಿರಲು ನದೀತಟಾಕಾದಿಗಳ
ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು ಕಾರಲಾಗಿ ಅಗ್ನಿಶಮನ.

ಕೆಟ್ಟನಿದು ವಿಪರೀತವಾಯ್ತೆನು
ತಟ್ಟಹಾಸವ ಮಾಡಿ ಖಗಪತಿ
ತೊಟ್ಟು ಸಾವಿರಮುಖಗಳನು ನಿಜಯೋಗಶಕ್ತಿಯಲಿ ।

---

1 ನುಜ್ಜ್ವಲಾವಳಿಗಳಿಂದ, ಕ. ಖ.

ಕಟ್ಟುಗೆಡೆ ಧುನಿನಿವಹಗಳ ಮುಖ
ವಿಟ್ಟು ಕುಡಿದನು ಕಾರಿದನು ಜಗ
ಜಟ್ಟಿ ಪಾವಕನೊಳಗೆ ಸಂವರ್ತಾಭ್ರದಂದದಲಿ ॥ ೪೫

ಏನನೆಂಬೆನು ತೀರ್ದುದಾಪವ
ಮಾನಸುಖನುಬ್ಬಿದಯು ಕಬ್ಬೊಗೆ
ಹಾಸಿಗೊಂಡುದು ಕಿಡಿಗಳಡಗಿದವಡಗಿತಾ ಜ್ವಾಲೆ ।

ಮುಂದೆ ಹೋಗಲಾಗಿ ಶಸ್ತ್ರದುರ್ಗದ ನಿವಾರಣೆ

ಸ್ಥಾನ ಬಿಸಿಯಾರಿದುದು ಹೊಕ್ಕನು
ವೈನತೇಯನು ಮುಂದೆ ಕಂಡನು
ಭಾನುತೇಜದ ಶಸ್ತ್ರದುರ್ಗವ ನೋಡಲರಿದೆನಲು ॥ ೪೬

ಇದು ಪ್ರಳಯವಾಯ್ವಾವೆನೆಲೆ[1] ಹೊ
ಕ್ಕವನು ಹೊಱವಡುವಧಿಕಬಲನೆನು
ತೊದೆದನಸ್ತ್ರದ ದುರ್ಗವನು ಪಕ್ಷದಲಿ ತುಂಡದಲಿ ।

ಚಕ್ರವಂ ಕಂಡು ಅಣುರೂಪದಿಂದ ಅದರ ನಾಭಿಯಲ್ಲಿ
ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವಿಕೆ.

ಕೆದಱಿ ಹೊಕ್ಕನು ಮುಂದೆ ಕಂಡನು
ಕುದಿವ ಸಾಹಸ್ರಾರಘನಯಂ
ತ್ರದ ಮಹಾಚಕ್ರವನು ತಿರುಗುತ್ತಿರಲು ತೀವ್ರದಲಿ ॥ ೪೭

ಕಂಡು ತಲೆದೂಗಿದನು ಖಗನು
ದ್ದಂಡಚಕ್ರವ ಗೆಲುವುಪಾಯುವ
ಪುಂಡರೀಕಾಸನನೆ ಬಲ್ಲನೆನುತ್ತ ಬಿಸುಸುಯ್ದು ।
ಚಂಡಬಲನಣುರೂಪವನು ಕೈ
ಕೊಂಡು ಚಕ್ರದ ನಾಭಿಯೊಳಗಿರ
ಲಂಡಜೇಂದ್ರನು ಕಂಡನಮೃತವನದಱ ಕೆಳಗಿರಲು ॥ ೪೮

---

[1] ಪ್ರಳಯವಾಯ್ವಾವನೊ, ಕ. ಖ.

ಅದರ ಕೆಳಗಿರುವ ಸರ್ಪಗಳಂ ಕಂಡು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ
ಅಮೃತಕಲಶವನ್ನು ಹರಿಸುವಿಕೆ.

ಮತ್ತೆ ಕಂಡನು ಕೆಳಗಿೞಿದು ಬಲು
ಮೃತ್ಯು ಬಾಯ್ದೆಱೆದೆರಡು ರೂಪವ
ಹೊತ್ತ ತೆಱವಲಿ ರೌದ್ರಮುಖದ ಭಯಂಕರಾನನದ ।
ಎತ್ತಿದಲೆಗಳ ಕುಪಿತನಯನದ
ತತ್ತುಮಿಂಚನು ಜಱುವ ಜಿಹ್ವೆಯು
ಹೊತ್ತುವುಸುರಿನ ಹೊಗುವ ದಾಡೆಯು ದಡಿಗಫಣಿವರರ ॥ ೪೯

ಘಾತುಕರು ನೋಡಿದರೆ ಭಸ್ಮೀ
ಭೂತರಹರಾರಾಗೊಡಾಗಲಿ
ಭೂತನಾಥಗೆ ಪುಗಲರಿದವರೊಡನೆ ಕಾದುವರೆ ।
ವೀತನಿದ್ರರು ವಿಹೃತನೇತ್ರರು
ಮಾತು ಹಲವೇನಮೃತಕಲಶದ
ಮಾತು ಬೇಡೆಂಬಂತೆ ಕಾದಿಹರೆರಡು ದಿಕ್ಕಿನಲಿ ॥ ೫೦

ನೆಗಹಿ ಕೊಂಡನು ಸುರರ ಸಿರಿಯನು
ನೆಗಹಿ ಕೊಂಬಂದದಲಿ ಚಕ್ರವ
ನುಗಿದು ಬಗಿದೋಡಿದನು ಹೊಱವಂಟನು ನಭೋಗತಿಗೆ ।
ಖಗವರನು ಕೈಕೊಂಡು ಮುನ್ನಿನ
ಜಗದಗಲವಾಕಾರವಮರರ
ತಗುಳಿದನು ಸತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ॥ ೫೧

ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಚಂಡವಿಕ್ರಮನಮರರನು ಬೆಂ
ಕೊಂಡು ತಂದನು ಸುಧೆಯನವನಿಗೆ
ಕಂಡು ನಾರಾಯಣನ ಕರುಣವ ಪಡೆದನಾ ಗರುಡ ||

ಅಮೃತಹರಣದಿಂದಾದ ದುರ್ಗತಿಯನ್ನು ಸುರರು
ಹರಿಗೆ ಸೂಚಿಸುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಶೌನಕಮುನಿಪ ಸದೆದು ಸು
ರಾಳಿಯನು ಪೀಯೂಷದುರ್ಗವ
ಬೀಳಹೊಯ್ದನು ಕೆಡಹಿದನು ಪೀಯೂಷಪಾಲಕರ |
ಕೋಳುವಿಡಿದಮೃತವನು ಹಾಯ್ದನು
ಹಾಳು ಮೋರೆಯ ತ್ರಿದಶಪುರವನು
ಬೀಳುಕೊಂಡೊಲೆವಂತೆ ಮೆಱೆದುದು ಸುರಪತಿಯ ವಿಭವ || ೧

ಕಟ್ಟುದೋ ಸುರಲೋಕ ಭಂಗವ
ತೊಟ್ಟುದೋ ನೆಱೆ ತೊಡೆದುದೋ ತ್ರೈ[1]
ವಿಷ್ಟಪಾಧೀಶ್ವರರ ಹೆಸರನು ಹೇಳಲೇಕಿನ್ನು |
ದುಷ್ಟಖಗನೆಳದೊಯ್ದನಮೃತವ
ನಷ್ಟಪವಿಯಾಯ್ತೂರು ಯೆನುತವೆ
ಬಿಟ್ಟು ಕೊಂಡರು ಬಾಯ ಬಿಡುತ ಕ್ಷೀರವಾರಿಧಿಗೆ || ೨

1 ತೊಡೆದುದೊಮಹಾತ್ರಿ, ಕ. ಖ.

ಹುಯ್ಯಲಿಡುತವೆ ಹೋದರಮರರು
ಕೈಯ್ಯ ಸೊಪ್ಪನು ಸೆಗಹಿ ಮನ್ಮಥ
ನಯ್ಯನಲ್ಲಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಲಿ ದುಗ್ಧಾಬ್ಧಿಯಭಿಮುಖಕೆ ।
ಮೆಯ್ಯನೀಡಾಡಿದರು ಸಂಸ್ತುತಿ
ಗೆಯ್ಯಲದನಾಲಿಸುತ ಪನ್ನಗ
ಶಯ್ಯನಂದು ನೆಗಹಿದನಬ್ಜಸಮಾಸ್ಯದಲಿ ನಗುತ ॥ ೩

ಹರಿ ಅಭಯವಂ ಕೊಟ್ಟು ಅಮರಾವತಿಗೆ ಬರುವಿಕೆ.

ಹೋಹೊ ಅಂಜದಿರಂಜದಿರಿ ನಿ
ಮ್ಮೊಹವವ ನಾನಱಿದೆನನಗದು
ಸಾಹಸದ ಸಂರಂಭವಾಗಂಭೀರವಿಕ್ರಮನ ।
ಬಾಹುಬಲವವನೊಡನೆ ಸಲ್ಲದು
ಸೋಹಿನಲಿ ತಾ ತೆಗೆವೆ ನಿಲ್ಲೆನು
ತಾ ಹರಿಯು ನೆಱೆ [1] ಬಂದನಮರಾವತಿಗೆ ಗೆಲವಿನಲಿ ॥ ೪

ನಡೆಯೆನುತ ನಯನಾಭಿರಾಮನು
ಪಡೆಗೆ ಕೈಬೀಸಿದನು ಬಂದನು
ಜಡವ ಘನಗಂಭೀರಭೇರೀಪಟಹಶಂಖದಲಿ ।
ಒಡೆದುದಬುಜಭವಾಂಡವೆನೆ ಬೆಳು
ಗೊಡೆಯು ಚಾಮರನಿಕರ ದೆಸೆಗು
ಗ್ಗಡದ ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯದಲಿ ಖಗರಾಜನಿದ್ದೆಡೆಗೆ ॥ ೫

ನೀಲಮೇಘನಿಭಾಂಗಕಾಂತಿಯ
ಲೋಲಮಣಿಕುಂಡಲದ ವಿಮಲಕ
ಪೋಲಮಂಡಲದೆಸೆವ ಕಮಲದಳಾಯತೇಕ್ಷಣದ ।
ಶ್ರೀಲಲಾಟದ ಮೌಳಿಮಕುಟದ

1 ಮಹಾಹರಿ, ಕ, ಖ.

ಕೀಲಣದ ನವರತ್ನ ಕಾಂತಿಯ
ಜಾಲದಲಿ ಜಗದೇಕನಾಥನು ಬಂದನಾಹವಕೆ ॥ ೬

ಕೊರಳ ಹಾರದ ಕೌಸ್ತುಭದ ಪೇ
ರುರದ ವರಸಿರಿವತ್ಸನಾಭಿಯ
ಕರಕಮಲಕಂಕಣದ ಕೇಯೂರದ ಚತುರ್ಭುಜದ ।
ಅರಿಗದಾಶಾರ್ಙ್ಗದ ಭುಜಂಗಳ
ಭರಿತತೇಜದ ದಿವ್ಯಪೀತಾಂ
ಬರದ ಮಂಗಳಮೂರ್ತಿ ಬಂದನು ಗರುಡನಭಿಮುಖಕೆ ॥ ೭

ವಂದಿಗಳ ಕಳಕಳದ ಮಾಗಧ
ವೃಂದದೊತ್ತೊತ್ತುಗಳ ಸೂತರ
ಸಂದಣಿಯ ಗಂಧರ್ವಕಿನ್ನರಗೀತಸಂಸ್ತುತದ ।
ದುಂದುಭಿಯ ಕಳಕಳದ ಬಹುವಿಧ
ದಿಂದೆಸೆವ ಬಹುಭದ್ರವಾದ್ಯದ
ಸಂದ ಸುರರೈ[1]ಶ್ವರ್ಯದಲಿ ಬಂದನು ಸುರಾಲಯದಿ ॥ ೮

ಸುಱಿವ ಸುಮನೋವೃಷ್ಟಿಯಲಿ ಮಿಗೆ
ಮೊಱೆವ ವೀಣಾವೇಣುಮುರಜದ
ಕರಪುಟದ ಮೌಳಿಗಳಲೊಪ್ಪುವ ಲೋಕಪಾಲಕರ ।
ಸರಸಿಜಾಸನರುದ್ರವಿಬುಧೇ
ಶ್ವರನಿಷೇವಿತಪಾದಪೀಠದ
ಕರುಣಿಗಳ ದಾತಾರ ವೈದೋಱಿದನು ಖಗಪತಿಗೆ ॥ ೯

ಆಗ ಗರುಡನು ಹರಿಯುಂ ಕಂಡು ನೀನಾರೆಂದು ಕೇಳಲು
ಹರಿಯ ಉತ್ತರ.

ಗಂಡುಗಲಿ ಯಮೃತದ ಕಲಶವನು
ಕೊಂಡು ಹಾಯ್ದೈತರಲು ನಭದಲಿ

---

1 ಸುಮನ್ನೈ, ಕ. ಖ.

ಕಂಡನಾಕಮನೀಯಕೀರ್ತಿಯ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯನು ।
ಅಂಡಜೇಂದ್ರನು ನಗುತ ಸಿಂದನು
ಪುಂಡರೀಕದಳಾಕ್ಷನಿದಿರಲಿ
ಪಂಡಿತನೆ ನೀನಾರು ಹೇಳೆನಗೆಂದು ಬೆಸಗೊಂಡ ॥ ೧೦

ಹೇೞು ಹೇೞ್ವೆ ಯೆನಲು ಖಗಪತಿ
ಪಾಲುಗಡಲ ಮಹಾತ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲಲೋಚನ ಕಮಲಭವರೀ ಮುಖ್ಯರಿವರೆನಗೆ ।
ಕೇಳು ಪುತ್ರ ಸಪುತ್ರರೈ ಕೀ
ಳಾಳುಗಳು ಸುರರಲಿ ಚರಾಚರ
ಜಾತಿ ವೆನ್ನಯ ಲೀಲೆ ನಾರಾಯಣನು ತಾನೆಂದ । ೧೧

ಹರಿಯು ವರವಂ ಕೇಳೆನಲು ಗರುಡನ ಅನಾದರಕ್ಕೆ ಹರಿಯ
ಅಪಹಾಸ.

ಮೆಚ್ಚಿದೆನು ಖಗಮಱಿಯೆ ನಿನ್ನಯ
ನಿಚ್ಚಟದ ಬಲವೀರ್ಯಶೌರ್ಯದ
ಹೆಚ್ಚುಗೆಯ ವಿಕ್ರಮಪರಾಕ್ರಮಶಕ್ತಿಯನು ಕಂಡು ।
ಮೆಚ್ಚಿದೆನು ನೀ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳನ
ಲಚ್ಯುತನ ನುಡಿಗಳಿಗೆ ನಕ್ಕನು
ಮುಚ್ಚುಮಱಿಯಾಕಿವನು ತಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಹೆನೆಂದ [1] ॥ ೧೨

ನಕ್ಕನಸುರಾರಾತಿ ನೋಡಿದ
ನಿಕ್ಕಲದ ಕಮಲಜಭವಾದ್ಯರ
ನೆಕ್ಕಟಿಗನುಬ್ಬಾಳಿಯನು ಕಂಡಿರೆ ಖಗಾಧಿಪನ ।
ಸಿಕ್ಕಿಸುವೆನತಿಬಲನನೆನುತವೆ
ಜಕ್ಕುಳಿಸಿ ಕಡೆಗಣ್ಣನೀಕ್ಷಿಸಿ
ರಕ್ಕಸರ ಕುಲವೈರಿ ನುಡಿದನು ನಗುತ ಖಗಪತಿಗೆ ॥ ೧೩

[1] ಸಾಮರ್ಥ್ಯನಹನೆಂದ, ಕ. ಖ.

ತಿರುಗಿ ಉಭಯುರ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ವಾಹನನಾಗೆಂದು ಕೇಳುವಿಕೆ.

ಈವೆ ನೀನೆನಗೇನನಿಲ್ಲದೊ
ಡಾವದಡಿಯುಲಿ ಬಿದ್ದ ನಿನ್ನನು
ಕಾವ ದಾತರ [1] ಗಂಡನೆಂಬ ಮಹಾತ್ಮ ಮರುಳನಲ ।
ದೇವರೆಂಬವರ್ಯದೆ ತನಗನು
ಜೀವಿಗಳು ತಾವೇನು ಕಾಣದೆ
ಗಾವಿಲನೆ ತಾನೀವೆ ನೆಲ್ಲವ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳೆಂದ ॥ ೧೪

ಆಗಲದಕೇನಾಯ್ತು ತಪ್ಪೇ
ನೀಗಳೆಂದನು ವರತಪೋವ್ರತ
ಯೋಗನಿಷ್ಠ ದ್ವಿಜರು ತನಗಧಿದೈವರವರಿತ್ತು ।
ಭಾಗಧೇಯವಿದೆನಗೆ ವಾಹನ
ವಾಗು ನನಗೆಂದರ್ಥಿಸಿದನಾ
ಯೋಗಮಾಯಾಧೀಶ್ವರನು ನಗುತಾ ಖಗೇಶ್ವರನ ॥ ೧೫

ಅದಕ್ಕೊಪ್ಪಲು ಹರಿಯು ನೀನು ವರವಂ ಬೇಡೆನಲು
ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಕೇಳುವಿಕೆ.

ಕೇಳಿ ತಲೆದೂಗಿದನು ಹೋಹೋ
ಕೋಳುವಿಡಿದೈ ತನ್ನನಾರಿಗೆ
ಹೇಳುವೆನು ತಾನಾಗಿ [2] ವರವನು ಕೆಡಿಸಿದಕಟಕಟ ।
ಕಾಲಸಿಡು ಮಸ್ತಕದೆಲೆಲೆ ಕರು
ಣಾಳುಗಳ ದಾತಾರ ಅಹಿಕುಲ
ಕಾಲನೊಡನಿಂತೆಂದನಧಿಕಮನೋನುರಾಗದಲಿ ॥ ೧೬

ಬೇಡಿಕೊಂಡೆನು ವರವ ನೀನುಂ
ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಲೆ ವೀರ ತನ್ನನು
ಜೋಡು ಮಾಡದಿರೆನ್ನ ದರುಶನ ವಲ್ಲಹಲ್ಲಿಳಗೆ ।

---

1 ಮೂವದಾರಶ, ಕ. ಖ.   2 ವಾಹಂತೆ, ಕ, ಖ.

ಬೇಡು ಮೆಚ್ಚಿದೆನೆನಲು ಖಗನೀ
ಡಾಡಿದನು ಪದದಲಿ ತನುವನಾ
ಬೇಡುವೆನು ತನಗೊಡೆಯರಾಜ್ಞಾಪಿಸುವುದದನೆಂದ ॥ ೧೭

ಮತ್ತೆ ದುರ್ಲಭವೇನು ನಿನ್ನನು
ಹೊತ್ತು ನಡೆವಂಗೆನಗೆ ತನ್ನಯ
ತೊತ್ತಲಾ ವರಮುಕ್ತಿ ನಿನ್ನ ಪದಾಬ್ಜಸೇವಕಗೆ ।
ಮೃತ್ಯು ಜರೆ ಯೆರಡಿಲ್ಲದಂತೊಲಿ
ದಿತ್ತು ರಕ್ಷಿಸನಾಥ ನಾನೆನ
ಲುತ್ತಮಾಂಗವ ತಡವಿ ಸೂಸಿದನಂಜಬೇಡೆಂದ ॥ ೧೮

ಅಮೃತವನ್ನು ಇಲ್ಲೇ ಬಿಡೆಂದು ಹೇಳಲು ತಾಯ ಸೆರೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು
ಬಯ್ಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಕಂದ ಕೇಳ್ಯ ಕಾಡುತಿದೆ ಸುರ
ವೃಂದ ತನ್ನನು ಸುಧೆಗೆ ಕೇಳಿ
ನ್ನೊಂದು ಮಾತನು ಕೊಂಡು ಪೋಹುದಯೋಗ್ಯಃಮೃತವನು ।
ಬಂದುನಿಮಿಷವಿದಿಲ್ಲದಿರೆ ನೆಱೆ
ಹೊಂದುವುದು ಸುರಕುಲವೆನಲು ಗೋ
ವಿಂದನಂಘ್ರಿಗೆ ನಮಿಸಿ ಬಿನ್ನಹಮಾಡಿದನು ಗರುಡ ॥ ೧೯

ತಾಯ ಸೆಱೆಯಲಿ ಹಿಡಿದು ಪನ್ನಗ
ದಾಯಿಗರು ನಾಚಿಸಿದರೆನ್ನನು [1]
ಪಾಯುವ ಬಿಡಿಸುವವರೆ ಗಡ ತೋಱಿಸು ದುರಾತ್ಮರಿಗೆ ।
ಬಾಯ ಹೊಗಲೀಸನೆ ನಿಜಾಭಿ
ಪ್ರಾಯವನು ನಾ ಬಲ್ಲೆನೆನೆ ನಾ
ರಾಯಣನು ನಸುನಗುತ ಮನ್ನಿಸಿ ಕಳುಹಿದನು ಖಗನ ॥ ೨೦

1 ನಾಚಿಸಿದರೆ ನಗವು, ಕ. ಖ

ಹರಿಯು ಶುಭಾಶಾಸನವಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಲು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನೊಡನೆ ಸಂವಾದ.

ನೆನೆದ ಹೊತ್ತೊಳಿತಹುದು[1] ಸುಖಿಯಾ
ಗೆನುತ ಮೈದಡವಿದನು ಕರುಣಾ
ವನಧಿ ವಿಹಗೋತ್ತಮನನನುರಾಗದಲಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು ।
ನೆನೆದನಂತರ್ಧಾನವನು ಬಳಿ
ಕನುಪಮನು ಗಗನದಲಿ ಬರುತಿರ
ಲನಿಮಿಷೇಂದ್ರನು ತಾಗಿದನು ಬೆಂಬತ್ತಿ ಮಾರ್ಗದಲಿ ॥ ೨೧

ಕೊಳಚೆನೀರ ಹುಳು ಕುಡಿವುದು ಸರಿ[2]
ಪ್ರಳಯಕಲ್ಪಾಂತದ[3] ಸಮುದ್ರ
ಕ್ಕೆಣೆವೆನೆಂಬುದು ಬಾಲ ನೀ ನೆನೆದುದು ಸುದುಸ್ತರವು[4] ।
ಗಳಹು ಬಳಿಕೆಲ್ಲವನು ಬಿಡು ಬಿಡು
ಕುಲಿಶವನು ತನ್ನಾಣೆ ತನ್ನಲಿ
ಬಳಿಕ ಚಿಂತಿಸಬೇಡ ಮಾತಿನ್ನಿಲ್ಲ ತೆರಹೆಂದ ॥ ೨೨

ಆಗ ಇಂದ್ರನ ವಜ್ರಪ್ರಯೋಗ

ಆದೊಡಿದೆ ಕಲ್ಪಾಂತಜಲಧಿಯು
ಸೇದುವೊಡೆ ಬಡಬಾಗ್ನಿ ತಾನಾ
ರಾದೊಡೇನಿದಕೊಳ್ಳೆನುತ ಕೋಪಾಗ್ನಿಯಲಿ ಬೆಂದು ।
ಕಾದ ಕಂಗಳಲುರಿಯನುಗುಳುತ
ಹೋದೆ ಯಿನ್ನೇನೆನುತ ದುರ್ಧರ
ನಾದದಲಿ ತೆಗದಿಟ್ಟನಾವಜ್ರದಲಿ ಖಗಪತಿಯು ॥ ೨೩

ಅದು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಲು ಗರುಡನ ಅಪಹಾಸ.

ಇಟ್ಟನೋ ವಜ್ರದಲಿ ಸುರಪತಿ
ಕೆಟ್ಟನೋ ಖಗಪತಿ ನಿರರ್ಥಕ

---

1 ಹೊತ್ತೈಹುದು, ಕ. ಖ. 2 ಕುಡಿವುದದುಸರಿಯಿಲಾ, ಕ. ಖ.
3 ಕಲ್ಪದ, ಕ. ಖ. 4 ದಂತೆ ದುಸ್ತರವಲಾಲಾಭ್ಯ, ಕ ಖ.

ಮುಟ್ಟಿ ಬದುಕುವರುಂಟೆ ಹರ ಹರ ಯೆನುತ ಜನ ಬೆದಱೆ |
ಬೆಟ್ಟವನು ಕಡಿಗಳೆವ ವಜ್ರವು
ಬಟ್ಟೆದೆಗೆದುದು ಖಗನ ಸಮ್ಮುಖ
ಕೊಟ್ಟದ ಜ್ವಾಲೆಯಲಿ ನಿಂದಂತಾಯ್ತು ಮೂಲೋಕ ॥ ೨೪

ಕಂಡನಂದಾ ವಿಹಗಪತಿ ಕೈ
ಕೊಂಡನಿಂದ್ರನ [1] ವಜ್ರವನುಮಾ
ಖಂಡಲಂಗಿದನೆಂದನೊಯ್ಯನೆ ನಗುತ ಲೀಲೆಯಲಿ |
ಗಂಡುಗೆಡಿಸಿದೆ ಬಱಿದೆ ವಜ್ರವ
ಕೊಂಡು ಹೋಗದೆ ನೀನು ಬಿಸುಟರಿ
ಭಂಡನನೆ ಹೋಗಿನ್ನು ಸುಖದಲಿ ನೀನು ಹೋಗೆಂದ ॥ ೨೫

ಅಲ್ಲದೊಡೆ ತಾ ನಾಚಿಸುವನ
ಲ್ಲಲ್ಲ ನಿನ್ನನು ಮೇಣಪೋಹವಿ
ದಲ್ಲ ತಾಪಸವರ [2] ದಧೀಚಿಯ ಕಾಯದಸ್ಥಿಯನು ॥
ಬಲ್ಲಿದನೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ ಯೆಂಬುದ
ಬಲ್ಲೆ ನಿತ್ತೆನು ಗಱಿಯನೊಂದನು
ಹೊಳ್ಳುಗಳೆಯಲಿ ವಜ್ರಕೆಂದನು ಸುರಪತಿಗೆ ಗರುಡ ॥ ೨೬

ಎಂದೆನುತ ಗಗನದಲಿ ಮೊಱಗುತ
ಮುಂದುವರಿದೈತಹಮಹಾಸ್ತ್ರ
ಕ್ಕೊಂದು ಗಱಿಯನು ಕೊಳ್ಳನುತ ಖಗರಾಜನೊಲವಿನಲಿ |
ಎಂದೊಡದನೇನೆಂಬೆನಮರರ
ವೃಂದವೃಷ್ಟಿಯೆನೆ ಬಿದ್ದುದಾಗಱಿ
ಸಂದೊಡೆಯ [3] ಗಿರಿಯಂತೆ ವಜ್ರದ ಹತಿಯಲವನಿಯಲಿ ॥ ೨೭

ಉಱುವ ದಿವ್ಯಮಹಾಯುಧಕ್ಕೆ ಕಿ
ಗ್ಗಱಿಯನಿತ್ತೆನೆನುತ್ತ ಮನದಲಿ

---

1 ನೆನ್ನದು, ಕ ಖ. 2 ತಾಪಸ, ಕ. ಖ. 3 ಸಂದುಡಿದ, ಕ. ಖ

ಮಱುಗದಿರು ನೀನಾಂಪ್ರದೊಂ [1] ದೇ ಗಱಿಯು ಕಡೆಸೆಱಗ |
ಬಱಿದೆ ನಾಚಲದೇಕೆನಲು ಶಚಿ
ಯೆಱೆಯನದನಾಲಿಸುತ ಕಾಣದೆ
ಗಱಿಯು ಕಡೆಯನು ಮೋಣು ನಗಹಲು ನೆರೆಯೆನಿಂತೆಂದ ॥ ೨೮

ಮೃದೂಕ್ತಿಪೂರ್ವಕ ಗರುಡನೊಂದಿಗೆ ಇಂದ್ರನ ಸ್ನೇಹ

ಆರು ನೀನೆಲೆ ವೀರ ನಿನ್ನಾ
ಕಾರವದ್ಭುತ ನಿಜಪರಾಕ್ರಮ
ವಾರಿಧಿಯ ನೆಲೆಗಾಣ್ಬವರಿ [2] ದಾಯ್ತೆಲೆ ಸಖಿಯೆ ನಿನ್ನ |
ಸಾರಬಲವಿನಿತೆಂದು ತಿಳಿಯೆ ಮ
ನೋರಥವು ಸೌಖ್ಯವನು ತನ್ನಲಿ
ಸೇರಿಸೆಂದನು ವಿನಯದಲಿ ಖಗಪತಿಗೆ ಸುರನಾಥ ॥ ೨೯

ಸೇರುತಿದೆಲಾ ಸಖ್ಯ ನಿನ್ನಲಿ
ವೈರವೆನಗಿನಿತಿಲ್ಲ ವೆನ್ನ ಶ
ರೀರದಲಿ ಹೇಳುವೊಡೆ ಯೋಗ್ಯವೆ ಆತ್ಮಸಂಸ್ತುತಿಯು |
ಸೂರಿಗಳು ಮಾಡುವರೆ ಹೇಳಾ
ವೀರ ಸಖಿ ನೀನೆಂದೆ ಯದಱಿಂ
ದಾರು ಸಖಿಯರ್ಥಿಸುತಿರದನಾ [3] ಚರಿಸದಿಹರೆಂದ ॥ ೩೦

ಗರುಡನು ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ತಿಳಿಸುವಿಕೆ

ಸುರವರನೆ ಕೇಳಖಿಳಗಿರಿವನ
ವರವನಧಿ ಕಾನನ ಮಹಾಸಾ
ಗರವ ಸಪ್ತದ್ವೀಪ ಧರೆ ಸಹಿತಖಿಳಭುವನವನು |
ಧರಿಸುವೆನು ತಾನೊಂದುಪಕ್ಕದ
ಲೊರವಡೆನಿತುಂಟನಿತರಧಿಕವೆ
ಸೊರಹಲಱಿಯೆನಜಾಂಡಮಂಡಲ ತೃಣವಿದೆನಗೆಂದ ॥ ೩೧

1 ವೇಗಾಪದೊಂದೇ, ಕ. ಖ. 2 ಗಾಣದ, ಕ. ಖ. 3 ಸಿಕರವ, ಕ. ಖ.

ಇಂದ್ರನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಗರುಡನು ಸ್ವಾಕಾರವನ್ನು ತೋರಿಸುವಿಕೆ

ಎಂದೊಡಾ ಸುರವರನು ಮಗುಳಿಂ
ತೆಂದ ನಹುದೋ ವೀರ ಬಲ್ಲಿದ
ನೆಂದಱಿವೆ ನಾಕಾರದಳತೆಯ ತೋಱಬೇಹುದಲೆ ।
ತಂದೆ ಸಖ ಯಾನಾದೊಡೆನೆ ವಿಹ
ಗೇಂದ್ರನಿಂದ್ರನ ಮಾತ ಕೇಳುತ
ಮಂದಹಾಸದಲಮರಪತಿಗಿಂತೆಂದ ನೊಲವಿನಲಿ ॥ ೩೨

ನೋಡ ಬಹುದೇ ಪಕ್ಷದಗಲವ
ನೀಡುವೊಡೆ ತೆರಹಿಲ್ಲ ಕಮಲಜ
ನಾಡಲೇತಕೆ ಕೃಪಣನಾವನು ಗಗನದೃಷ್ಟಿಯಲಿ ।
ನೋಡುವರೆ ನನಗೊಂದು ಗಱಿಯನು
ನೀಡಲಿಂಬಿಲ್ಲಂಬರವ ಕಡೆ
ಮಾಡಿ ತೋಱಿಸುವೊಡಿಂದಿದನು ನಗುತ ಸುರಪತಿಗೆ ॥ ೩೩

ವೀರ ಕಂಡೇಗೈವೆ ವಜ್ರವಿ
ದಾರಿಸಿದ ತನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಷದ
ಸಾರವನು ಮತಿಯುತನೆ ಮತ್ತಿನ್ನೇನ ಬೆಸಗೊಂಬೆ ।
ಭೂರಿಭಯರಸಸಬುದವಿದು ನಿ
ಸ್ಸಾರರಣ ನೋಡಾದೊಡೆನುತ ಮ
ಹೋರಗಾಂತಕನಮರರುಘೂಯೆನೆ ತೋಱದನು ನಿಜವ ॥ ೩೪

ಮುಱುಗಿದವು ದೆಸೆಯೆಂಟು ಪಕ್ಷದ
ವಳಯವೇಕಾಂಗದಲಿ ಧ್ರುವಮಂ
ಡಲಕೆ ಸಂಕಟವಾಯ್ತು ಶಿರವನು ನೆಗಹಿದನು ಮೇಲೆ ।
ಇಳೆ ರಸಾತಳಕಿಳಿದುದಂಘ್ರಿಯ
ನೆಲೆಯ ಕಂಡವರಾರು ಭುವನಾ
ವಳಿ ತದಾತ್ಮಕವಾದುದೊಂದೇ ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲಿ ॥ ೩೫

ಘಾಸಿಯೊದನು ತರಣಿ ತೇಜೋ
ರಾಸಿಯಂಗಚ್ಛವಿಯು ನೀಕ್ಷಿಸಿ
ವಾಸವನು ನಡುಗಿದನು ಜಯ ಜಯ ಯೆಂದುದಮರಗಣ ।
ಸೂಸಿದರು ಪೂಮಳೆಯ ನಾಕಮ
ಲಾಸನಾದ್ಯರು ಮೇಗೆ ಶಿರದಲಿ[1]
ಭಾಸುರಾಂಗಪ್ರಭೆಯಿನೆಸೆದನು ತೀವ್ರತೇಜದಲಿ ॥ ೩೬

ವಿಸ್ಮಿತನಾದ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗೆಂದು ಬೆಸಸುವಿಕೆ

ಸಾಕು ಸಖಿಯೇ ಕಂಡೆನೆಂಬೊಡೆ
ನೂಕವಾಲಿಗಳಂಗವಟ್ಟದ
ಲೇಕದೇಶವ ನೀಕ್ಷಿಸುವೊಡಾನಾವನೆಂದೆನುತ ।
ಪಾಕಶಾಸನನೀಕ್ಷಿಸಲು ಸಾ
ಕ್ಷ್ಯಾಕೃತಿಯು ಕೈಕೊಂಡು ನುಡಿದನು
ಲೋಕಪಾಲನೆ ಹೋಗು ನಿಳಯಕೆ ಯೆಂದನಾ ಗರುಡ ॥ ೩೭

ಬಳಿಕ ಅಮೃತವು ದುಷ್ಟರಿಗೆ ಭೋಗ್ಯವಾಗದಂತೆ ಆಲೋಚನೆ

ಎಂದೊಡೆಂದನು ಸಖಿತನಕೆ ತಾ
ಸಂದೆನಲ್ಲೈ ತಂದೆ ನೀ ನಿದ
ನೊಂದ ಸಲಿಸಲು ಬೇಹುದೀವುದು ಸುಧೆಯನೆನಗೆನಲು ।
ತಂದೆ ನಿನಗದಱಿಂದ ಫಲವೇ
ನಿಂದಿದನು ಸೇವಿಸಿದೊಡುರಗರು
ಕೊಂದರೆಂದಱಿ ತನ್ನನನುಚಿತವಮಾಡಬೇಡೆಂದ ॥ ೩೮

ಕೊಟ್ಟು ಅಮೃತವನೆನ್ನ ಕಾರ್ಯವ
ನೆಟ್ಟನಾಗಿಸಿ ತಾಯ ಸೆಱೆಯನು
ಬಿಟ್ಟೆನೆನಿಸುವೆನೊಯ್ದು ಸುಧೆಯನುಮಿಾವೆನುರಗರಿಗೆ ।

---

1 ಶಿರವನು, ಕ. ಖ

ಮುಟ್ಟಿತೆನಿಸಿದ ಬೞಿಕದನು ನೀ
ನಿಷ್ಟವಾದರೆ ಕೊಂಡು ಬಹುದೆನೆ
ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹುವೆನೊಂದು ವರವನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳೆಂದ ॥ ೩೯

ಇಂದ್ರನಿಂದ ಸರ್ಪಗಳು ತನಗಾಹಾರವಾಗುವ ವರವಂ ಪಡೆದು
ತಾಯು ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಅಶನವಾಗಲಿ ಕದ್ರುತನಯರ
ವಿಸರವೆನಗೆಲೆ ದೇವ ಕಾಂಕ್ಷಿಸಿ
ದೆಸೆವ ವರವಿದೆನಲ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟನು ಜಯಿಸು ಹೋಗೆನಲು ।
ವಸುಧೆಗೈತಂದನು ಸುರೇಂದ್ರನ
ನೊಸಲ್ಲು ಬೆಡಱಲು ಜನನಿಯಂಘ್ರಿಯು
ವಿಸರುಹಕೆ ತಲೆವಾಗಿ ನಿಂದನು ವಿನಯದಲಿ ಗರುಡ ॥ ೪೦

ತಾಯು ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಸರ್ಪಗಳಿಗೆ ಅಮೃತವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು
ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಬನ್ನಿರೆನ್ನುವಿಕೆ

ತಂದೆನಮೃತವನವ್ವೆ ತಂದೆನು
ತಂದೆ ಯಿದೆ ಯಿದೆ ಯೆನಲು ಬದುಕೆಲೆ
ಕಂದ ಕಲ್ಪಸಹಸ್ರವನು ದೀರ್ಘಾಯುವಾಗೆನಲು ।
ನಿಂದು ಹರಸಿದಳಬಲೆ ಕದ್ರುವೆ
ನಂದನರಿಗೀಯೆನಲು ಕರೆದನು
ಬಂದು ಕದ್ರುಕುಮಾರಕರ ಪೀಯೂಷವಿದೆ ಯೆನುತ ॥ ೪೧

ಕೊಟ್ಟೆನಮೃತವ ನಿದೆ ಯಿದನು ದಿಟ
ಕೊಟ್ಟೆನೊಲಿದಂತಿದನು ಕೊಂಬುದು
ದುಷ್ಟರಿರ ಹಾಸುವದು ದರ್ಭೆಯನವನಿಯಲಿ ಸುಧೆಯ ।
ನೆಟ್ಟನಿರಿಸುವೆಯಿಲ್ಲಿ ಯಿದೆ[1] ಯಿದೆ
ಮುಟ್ಟದಿರಿ ಶುಚಿ ಯಲ್ಲದವರಿದು
ಶಿಷ್ಟವಿಹಿತಸ್ನಾನರಾಗಿಯೆ ಕೊಂಬುದಿದನೆಂದ ॥ ೪೨

---

1 ನೆಟ್ಟನಿರಿಸಿದೆ, ಕ ಖ.

ಆಗ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ದರ್ಭೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಸುಧೆಯನ್ನು
ಇಂದ್ರನು ಅಪಹರಿಸುವಿಕೆ.

ಅಲ್ಲವೇ ತೊತ್ತಲ್ಲವೆ ಯಲ್ಲ
ಅಲ್ಲ ಬಿಡಿ ತೊತ್ತಲ್ಲ ಪನ್ನಗ
ರೆಲ್ಲವರು ಸುಸ್ನಾನರಹವೆಂದೆನುತ ತಮತಮಗೆ ।
ನಿಲ್ಲದೈದಿದರುರುನದಿಯ [1] ಜಲ
ದಲ್ಲಿ ಗಾಕ್ಷಣಬಂದನಮರರ
ಬಲ್ಲಹನು ಕೊಂಡೊಯ್ದನಮೃತವನಱಿಯದಂದದಲಿ ॥ ೪೩

ತಿರುಗಿ ಅಮೃತಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬರಲು ಅಮೃತವಂ ಕಾಣದೆ ಸರ್ಪಗಳ ದುಃಖ

ಬಂದು ಮಡಿಗಳನುಟ್ಟು ಕುಂಕುಮ
ಚಂದನಾಗರುಭೂಷಣಂಗಳ
ನಂದದಲಿ ಧರಿಸಿದರು ತಮ್ಮೊಳಗೊಬ್ಬರೊಬ್ಬರನು ।
ಹಿಂದುೞಿಹಿ ನಾ ಮುನ್ನ ತಾ ಮು
ನ್ನೆಂದು ತಿವಿದಾಡುತ್ತ ಪನ್ನಗ
ವೃಂದವೆಡರಿನೊಳುಂ [2] ಮುೞುಗಲ್ಕೈತಂದುದಾಕ್ಷಣಕೆ [3] ॥ ೪೪

ಕುಡಿಯಲಮೃತವನಖಿಳಲೋಕ
ಕ್ಕೊಡೆಯರಹೆವಜರಾಮರತ್ವವ
ಪಡೆದು ಬೞಿಕಿದಿರಾರು ಕಾಂಬೆವೆ ಗರುಡಗಿರುಡರನು ।
ಮೃಡವಿರಿಂಚಿಸುರೇಂದ್ರರೆಂಬರ
ನೆಡಹಿ ಕಾಂಬೆವೆ ನೂಕು ನೂಕೆನು
ತಡಸಿ ಕಪಿತಂದರು ಮಹೋರಗಸಿಕರ ಬೊಬ್ಬಿಱಿದು ॥ ೪೫

ತಂದನಾಯಾಸವನು ನೋಡದೆ
ವೃಂದದಮರರ ಸದೆದು ತನುಗುಣ
ಸಂದುದಲ್ಲಮೃತವದು ಭಾಗ್ಯಾಧಿಕರು ನಾವೆನುತ ।

---

1 ರುೞುವನದಿಜಲ, ಕ. ಖ. 2 ವಂಬರ, ಕ. ಖ 3 ದುದುತ ತೀಕ್ಷ್ಣಕೆ, ಕ ಖ

ಮುಂದಣವರನು ಕೆಡೆತುಳಿದು ಸಾ
ರೆಂದೆನುತಧಿಕ ಸಂಭ್ರಮದಲಿ
ಯ್ತಂದರೇನೆಂಬೆನು ಮಹೋರಗನಿಕರದುತ್ಸಹವ ॥ ೪೬

ಬೇಡ ಬೇಡೆಲೆ ಬಲ್ಲೆನೆಲ್ಲರು
ಕೂಡಿಕೊಂಡೇ ಕುಡಿವುದಮೃತವ
ನೋಡಲಾಗದು ಸಾಹಸ ಕ್ಷಮಿಸೆನುತ ಕೆಲಕೆಲರು ।
ಕೂಡೆ ಹುಲುಗೈಗಳನು ನೆಗಹಿದ
ರೋಡಿದರೆ ಕೇಳುವವರಾರಿದ
ನೀಡಿಱಿದು ತಾವೊಬ್ಬರೊಬ್ಬರು ಹರಿದರಾ ಸ್ಥಳಕೆ ॥ ೪೭

ಕಾಣೆವೇನಾಯ್ತೆರಿಸಿದೆಡೆಯಲಿ
ಮಾಣದಮೃತವ ಕದ್ದರಾರೋ
ಪ್ರಾಣವನು ನೆಱೆ ಕೊಂಡರಕಟಾ ಕೆಟ್ಟೆವೆಂದೆನುತ ।
ಹೂಣಿಗರು ನೆಕ್ಕಿದರು ದರ್ಭೆಯ
ತ್ರಾಣವಿದು ಸುಧೆಗೆನುತ ಜಿಹ್ವಾ
ಶ್ರೇಣಿ ಸೀಳಿದುದೊಂದೆರಡು ಸೀಳಾಗಲಹಿಕುಲದ ॥ ೪೮

ಇದುವೆ ಲಾಭವೆನುತ್ತ ದುಮ್ಮಾ
ನದಲಿ ಹಿಂಗಿದುದಹಿನಿಕರವಾ
ಪದುಮಮುಖಿಯನು ಬಿಟ್ಟು ವಿನತೆಯನಧಿಕತಾಪದಲಿ ।
ಕುದಿಯುತಿರ್ದುದ ನೋಡಿ ಖಗಪತಿ
ಯಧಿಕಬಲಪೌರುಷಪರಾಕ್ರಮ
ದುದಯವನು ಶುಭವಹುದೆ ಹೇಳಿನ್ಯಾಯನಿಷ್ಠರಿಗೆ ॥ ೪೯

ಗರುಡನು ತಂದ ಅಮೃತವು ಸರ್ಪಗಳಿಗೆ ಏಕೆ ಸೇರಲಿಲ್ಲವೆಂಬ
ಶೌನಕಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ

ಸೂತ ಹೇಳೈ ಗರುಡ ತಂದನು
ಪೂತವಾದಮೃತವನು ಸೇವಿಸ

ಲಾತುರದಿ ನಡೆತಂದು ಕಾಣದುದೇನು ಹೊಸತೆನಲು ।
ಮಾತ ಕೇಳುತಲುಸುರಿದನು ಸಂ
ಪ್ರೀತಿಯಲಿ ಋಷಿನಿವಹಕಂದಾ
ಖ್ಯಾತನಹ ಪೌರಾಣಿಕನು ಸುಧೆಯುಡಗಿದಂದವನು ॥ ೫೦

ಗರುಡ ಹೇಳ್ದನು ಮೊದಲು ಸಖ್ಯವ
ಬೆರಸುವಾಗಲು ಶಕ್ರನೊಡನೆಲೆ
ಸುರಪಗಹಿಗಳಿಗೆ ಸುಧೆಯನು ತೋಱಿ ಮುಂದಿರಿಸಿ ।
ಭರದಿ ತೊಲಗುವೆನದನು ಮುಟ್ಟನು
ಮರಳಿ ನೀನೊಲಿದಂತೆ ಮಾಡೆನೆ
ಧರೆಗಿೞಿದು ದೇವೇಂದ್ರ ಬಂದನದೃಶ್ಯರೂಪದಲಿ ॥ ೫೧

ಗರುಡನಹಿಗಳಿಗಿತ್ತು ಸುಧೆಯನು
ತೆರಳಿದನು ನಿಜಜನನಿ ಸಹಿತಾ
ದುರುಳರೆಲ್ಲರು ಪೋಗಿ ನದಿಗೆ ಸ್ನಾನವನು ರಚಿಸಿ ।
ಧರಿಸಿ ವಸನವಿಭೂಷಣಂಗಳ
ನುರುತರದ ಸೌಗಂಧ್ಯಮಾಲ್ಯಾಂ
ಬರದಿನುರಗರು ಬರುತಲಿರೆ ಯಿಂದ್ರನದನೊಲಿದೊಯ್ದ ॥ ೫೨

ಮತ್ತೆ ಬಂದರು ಕದ್ರುತನಯರು
ತತ್ತುಗೊಂಬೆವೆನುತ್ತ ಸುಧೆಯನು
ಸುತ್ತಿ ಕಾಣದೆ ಸತ್ತವೊಲು ಹಂಬಲಿಸಿ ಹಳವಿಸುತ ।
ಮೃತ್ಯುಮುಖರಳಲುತ್ತಲವರಿಗೆ
ವಿಸ್ತರದಿ ಸಿದ್ಧಿಸುವುದೆ ಸುಧೆಯು [1]
ಚಿತ್ತವಿಸಿ ಮುನಿಗಳಿರ ದೈವಪ್ರೇರಿತವೆನಂದ ॥ ೫೩

ವಿನತೆಯು ದಾಸ್ಯವನ್ನು ಬಿಡಿಸುವಿಕೆ.

ಅಡಗುವಿಕೆ ಕೇಳಂದನಿಂದಿರ
ನಡಿ [2] ಗೆಱಗಿ ಸಿರಿಗರುಡದೇವರ

---

1 ಸುಧೆಯುನೀವು, ಕ. ಖ 2 ಅಡಗಲಿಕೆಕೇಳೆಂದು ಇಂದ್ರನು ಯಡಿ, ಕ. ಖ.

ಝುಡಿತೆಯಲಿ ತಾ ಕಳುಹೆ ಬಂದನು ಕದ್ರುವಿನ ಮನೆಗೆ ।
ತಡೆಯದ್ಯೆದಿದ ಸುಧೆಯ ತೋಱಿಸಿ
ಯಡಿಗೆಱಗಿ ತನ್ನಾತ್ಮಜನನಿಯ
ಬಿಡಿಸಿದನು ತಾ ಸೆಱೆಯನಾಕ್ಷಣ ಮುನಿಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೪

ಗರುಡನು ವಿತಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸರ್ಪಗಳನ್ನು ನುಂಗುವಿಕೆ.

ಇನ್ನು ಹೇಷ್ವೆ ವ್ಯಾಳಜಾತಿಯ
ಕುನ್ನಿಗಳಗಿನ್ನಿಂತು ಯೆನುತಲಿ
ಪನ್ನಗಾರಿಯು ವಿತಳಕಿೞಿದನು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲಿ ।
ಪನ್ನಗರ ಮೋಹರವ ನೆಲ್ಲವ
ಮನ್ನಿಸದೆ ಲೇಸಾಗಿ ನುಂಗಿದ
ತನ್ನ ಜನನಿಯ ಹುಸಿದು ತೊತ್ತನು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟುದಕೆ ॥ ೫೫

ಆಗ ಸರ್ಪಮುಖ್ಯರು ಗರುಡನಿಗೆ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಕಪ್ಪವಂ
ಕೊಡಲೊಪ್ಪಲು ಕೊಲೆ ಬಿಡುವಿಕೆ

ಉರಗಜಾತಿಯನ್ನೆದೆ ನುಂಗಲು
ನೆರೆದು ನಾಲ್ವರು ಬಂದು ನಮಗಿ
ನ್ನರಿದು ಬದುಕಲು ನಿನ್ನ ಕಯ್ಯಲದೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸೆ ।
ಗರುಡದೇವರು ಬೞಿಕ ನಾಗರ
ಹಿರಿಯರೊಳು ಪರಿವಿಡಿಯೆ ನುಡಿ
ದರು ಸುರರ ದಿನಕೊಂಮ್ಮೆ ಕೊಡುವುದು ನಮಗೆ [1] ಕಪ್ಪವನು ॥
ಎನಲು ಶ್ರಾವಣಶುದ್ಧ ಪಂಚಮಿ
ದಿನದಿ ಕೊಡುವೆವು ನಿಮಗೆ ಕಪ್ಪವ
ನೆನಲು ಬಿಟ್ಟನು ಕೊಲೆಯನಾಕ್ಷಣ ಗರುಡನಹಿಕುಲದ ।
ಮನವೊಲಿದು ಕರ್ಕೋಟಕನ ತಾ
ವಿನತೆಯಾತ್ಮಜ ಕರೆದು ನುಡಿದನು
ಅನುಜ ಕೇಳ್ಳೆ ನಿನ್ನ ನೆನೆವರು ಧನ್ಯರಹರೆಂದು ॥ ೫೬

1 ಕೊಡುವೆವು ನಿಮಗೆ, ಕ. ಖ.

ತಾಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಇನ್ನೇನಪ್ಪಣೆಯೆನ್ನಲು ನನ್ನ ಮನೋರಥ
ಸಂಪೂರ್ಣವಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ

ಇತ್ತಲಾಜನನಿಯ ಹೊರೆಗೆ ವಿಹ
ಗೋತ್ತಮನು ನಡೆತಂದನೆಱಗಿದ
ನುತ್ತಮಾಂಘ್ರಿಗಳಿಂಗೆ ಬೆಸಸಿನ್ನಾವುದೆನಗೆನುತ ।
ಪುತ್ರವಚನವನಾಲಿಸುತ ಪುಳ
ಕೋತ್ತರದ ಸುಪ್ರೇಮಜಲಸಂ
ವೃತ್ತಲೋಚನೆ ಯಪ್ಪಿದಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಯ್ತೆನುತ ॥ ೫೮

ಎಸೆದನೀಪರಿ ಗರುಡದೇವನು
ದೆಸೆ ಹೊಗಳೆ ಯಶ್ರಮದಲತಿಮಾ
ನುಷಪರಾಕ್ರಮಸತ್ವಬಲಸಂಯುಕ್ತನೆಂದೆನಿಸೆ ।
ಶಶಿವದನೆ ವಿನತೆಯ ಮನೋರಥ
ದೆಸಕ ಫಲವಾದಂತೆ ರಮಿಸುತ
ಋಷಿಕುಲದ ಧರ್ಮದಲಿ ಸುಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಯೆಸೆದಿರ್ದ ॥ ೫೯

ಆವನಿದನೋದುವನು ಕೇಳುವ
ನಾವನಿದನುತ್ತಮವಿಹಂಗಮ
ದೇವನುದಯವನಮಳಚಾರಿತ್ರವನು ಮನವೊಲಿದು ।
ಕಾವನವರನು ಪರಮಕಾರು
ಣ್ಯಾವಲೋಕನದಿಂದ ಸೌಖ್ಯವ
ನೀವ ಸಿರಿನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನು ಕರುಣದಲಿ ॥ ೬೦

ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ.

———:o.———

ಸೂಚನೆ

ಹೇಳಿದನು ಗರುಡಪ್ರಭಾವದ
ಮೂಲಕಾರಣಸಂಗತಿಯಿನಾ
ವಾಲಖಿಲ್ಯರ ಚರಿತವನು ಸಂಕ್ಷೇಪದಲಿ ಸೂತ ॥

ಗರುಡನ ಪರಾಕ್ರಮಾದ್ಯತಿಶಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಕೇಳಿದೆನೆಲೈ [1] ಸೂತ ತ್ರಿಭುವನ
ಪಾಲಕರನೆಲ್ಲರನು ಖಗಪತಿ
ಸೋಲಿಸಿದನು ಸಮಗ್ರಬಲತೇಜಃಪ್ರತಾಪದಲಿ ।
ಏಳಿಗೆಯು ವಿಕ್ರಮದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು
ಮೂಲಕಾರಣವಾವುದುತ್ತಮ
ಶೀಲಗುಣಸಂಪನ್ನ ಹೇಳೆನಗೆಂದನಾ ಮುನಿಪ ॥ ೧

ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ—ಕಶ್ಯಪರ ಯಾಗಾರ್ಥವಾಗಿ ಸಮಿತ್ಕು
ಶಾದಿಗಳನ್ನು ತರಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸುವಿಕೆ

ಎಂದೊಡೆಂದನು ಸೂತನಧಿಕಾ
ನಂದದಲಿ ಶೌನಕಗೆ ಭೃಗುಕುಲ
ನಂದನನೆ ಕೇಳಾದೊಡಾ ವಿಹಗೋತ್ತಮೋದ್ಭವವ ।
ಅಂದವನು ಹೇಳುವೆನು ಕಶ್ಯಪ
ನೊಂದುದಿನ ವರಯಾಗಕರ್ಮವ
ನಿಂದುಮಾಪ್ಪೆನೆನುತ್ತ ಬೆಸಸಿದನಾತ್ಮಜರಿಗೊಲಿದು ॥ ೨

---

1 ಕೇಳಿದೆನ್ನೈ, ಕ. ಖ.

ವರಸಮಿತ್ಕುಶಗಳನು ತಹುದ
ಧ್ವರಕೆ ನೀವೆಂದೆನುತ ನಿಜಪು
ತ್ರರಿಗೆ ವಾಸವಮುಖ್ಯರಿಗೆ ವರವಾಲಖಿಲ್ಯರಿಗೆ ।

ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರು ಸಮಿತ್ಕುಶಾದಿಗಳನ್ನು ತರುವಿಕೆ.

ಕರೆದು ಬೆಸಸಿದರಿವರು ವಿಪಿನಾಂ
ತರಕೆ ಹೋಗಿ ಸಮಿತ್ಕುಶಾದ್ಯು
ತ್ತರಮಹಾಧ್ವರಸಾಧನವ ಸಾಧಿಸಿದರೊಲವಿನಲಿ ॥ ೩

ಸಂದ ಮಖಸಾಧನಸಮಿತ್ಕುಶ
ವೃಂದವನು ವಿಪಿನಾಂತರದ ವರ
ಕಂದಮೂಲಫಲಂಗಳನು ಸಂವರಿಸಿ ತಮತಮಗೆ ।
ತಂದು ಹೊರೆಗಳ ಕಟ್ಟಿ ವರಮುನಿ
ವೃಂದವಾಸವಮುಖ್ಯರಮರರು
ಬಂದರೆಲ್ಲರು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡರು ಮರಳಿದರು ಮನೆಗೆ ॥ ೪

ಆಗ ಇಂದ್ರನು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ವಾಲಖಿಲ್ಯರಂ ಕಂಡು
ಪರಿಹಾಸಮಾಡಿ ದಾಟಿ ನಡೆಯುವಿಕೆ.

ಕಂಡನಾಖಂಡಲನು ಬರುತು
ದ್ದಂಡತೇಜದ ವಾಲಖಿಲ್ಯರ
ಮಂಡಲವನಂಗುಷ್ಠಮಾತ್ರಶರೀರರೆಂದೆನಿಸಿ ।
ಮಂಡೆಗಳಲೊಂದೊಂದು ಸಮಿಧೆಯ
ಕೊಂಡು ಕೃಶತರಗಾತ್ರರೆನೆ ಮುಂ
ಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರಲು ಮುಮ್ಮಾರ್ಗದಲಿ ಮುನಿನಿಕರ ॥ ೫

ಬಳೆಯುತವೆ ಕೃಶಸೂಕ್ಷ್ಮಕಾಯರು
ಕೊಳಚಿನೀರಲಿ ಮುಳುಗುತೇಳುತ
ಬಳಲುತೈತರೆ ಮುಂದೆ ಹೋಹ ಮಹಾಮುನೀಶ್ವರರ ।
ಭಳಗವನು ಕಾಣುತ್ತ ನಕ್ಕನ

ತುಳಬಲಾನ್ವಿತನಧಿಕಗರ್ವದ
ಲಲಘುಭಾರವ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡ್ಯೆತರುತ ಮಾರ್ಗದಲಿ ॥ ೬
ಅಕಟಕಟ ಕೃಶಗಾತ್ರರತಿ ಬಾ
ಲಕರು ಭಾರಾಕ್ರಾಂತನಿಜಮ
ಸ್ತಕರೆನಿಸಿ ಕುಳಿಗಳಲಿ ಬೀಳುತ್ತೇಳುತಳಲುತ್ತಾ ।
ಶಕುತಿಹೀನರು ಹೋಹುದನು ಮತಿ
ವಿಕಳನೀಕ್ಷಿಸಿ ಗರ್ವದಲಿ ಪಾ
ಮಕನವೋಲಿರೆ ದಾಂಟಿ ನಡೆದನು ವರತಪಸ್ವಿಗಳ ॥ ೭

ಆಗ ಇಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ವಾಲಖಿಲ್ಯರ ಕೋಪ.

ಕೇಳು ಶೌನಕ ಕಂಡುದಾಮುನಿ
ಜಾಲವಮರೇಶ್ವರನ ನಿಜಕೃತ
ಹೇಳನವನುರುತರತಪೋಜ್ವಾಲೆ ಕೋಪದಲಿ ।
ಮೇಳವಡೆದುದು ನೋಡಿ ಮೇಲೆ ಕ
ರಾಳನಯನರುಸುರಿದನೆ ಯೆಡ
ಗಾಲನದಕೇನಾಯ್ತುನುತ ಕನಲಿದರು ಸುರಪತಿಗೆ ॥ ೮
ಹೋ ಹೊ ಕಂಡಿರೆ ಗರ್ವವನು ಘನ
ವಾಹನನಸಮರೂಪ [1] ವಿಕ್ರಮ
ಬಾಹುಬಲಸಂಪನ್ನ ತಾನೆಂದಧಿಕತರಮೆಸೆವ ।
ಸಾಹಸಿಕತನವವನು ದುರ್ಬಲ [2]
ದೇಹಿಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಬಲವನು
ಹೂಹೆ ನೋಡಲಿ ಯೆನುತ ಗರ್ಜಿಸಿದುದು ಮುನಿಸ್ತೋಮ ॥ ೯

ಬೇರೆ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂತ ಯಾಗವನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವಿಕೆ.

ಇಂದ್ರತನದೈಶ್ವರ್ಯಮದದಲಿ
ಮುಂದುಗಾಣನು ಮಾಪ್ಪೆವಿನ್ನೊ

---

1 ವಾಹನಮವಾರೂಪ್ಯ, ಕ ಖ. 2 ನಹನಾಹನುದುರ್ಲಭ, ಕ, ಖ.

ಬ್ಬಿಂದ್ರನನು ತೆಗದೀತನಿಂದ್ರತ್ವವನು ಬೇರೊರಿಸಿ |
ಕೊಂದೊಡಹುದಪಕೀರ್ತಿ ತಮಗದು
ಹೊಂದುವದು ಬೇಡೆನುತ ತಮ್ಮೊಳ
ಗೊಂದು ಮತವನು ಮಾಡಿದರು ತೊಡರ್ಗಿದರು ತಾವದಕೆ ‖ [1] ೧೦

ಮೊದಲುಗೊಂಡರು ಬೇಱೆ ಮಖವನು
ಮದಮುಖನನೆಬ್ಬಿಟ್ಟ ಸುರಪನ
ಪದವನೇಱುವ ವೀರ್ಯಶೌರ್ಯಬಲೋಪಪನ್ನನನು |
ತ್ರಿದಶಪತಿಯನು ಪಡವೆವಾವೆಂ
ದುದಿತದಿವ್ಯಮನೋರಥದಲ
ಗ್ಗದ ಮಹಾಮುನಿವರರು ನೆಗೞಿದರಧ್ವರಕ್ರಿಯವ ‖ ೧೧

ಸರ್ವವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನಿಗಿಂತ ಅಧಿಕನಾದವನು ಜನಿಸಬೇಕೆಂದು
ಆಹುತಿಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಿಕೆ.

ಶೌರ್ಯದಲಿ ಶಕ್ರಂಗೆ ನೂರ್ಮಡಿ
ವೀರ್ಯದಲಿ ಸಾಸಿರ್ಮಡಿ ಬಲ
ಸ್ಥೈರ್ಯವಿಕ್ರಮನಿಜಪರಾಕ್ರಮಗುಣಸಮೃದ್ಧಿಯೊಳಂ [2] |
ಧೈರ್ಯದಲಿ ಹದಿನಾಲ್ಕುಜಗಕನಿ
ವಾರ್ಯನೆನಿಸಿ ಮಹಾಬಲಾಧಿಕ
ನಾರ್ಯನೊಬ್ಬನು ಜನಿಸಲೆಂಬಾಹುತಿಯ ನೀಡಿದರು ‖ ೧೨

ಕಾಮವೀರ್ಯನು ಕಾಮರೂಪನು
ಕಾಮಗಮನನು ಕಾಮತೇಜೋ
ಧಾಮ ಕಾಮಬಲಾನ್ವಿತನು ಕಾಮಪ್ರದನು ಧರೆಗೆ |
ಕಾಮಹರನಿಂದಧಿಕನೆನೆ ಸು
ತ್ರಾಮಲೋಕಭಯಂಕರನು ವರ
ಧೂಮಕೇತುವೆ ಜನಿಸಬೇಕೆಂದರು ಹುತಾಶನಗೆ ‖ ೧೩

---

1 ತಾಪಸವ, ಕ ಖ 2 ವಿಕ್ರಮಪರಾಕ್ರಮಬಲೈಶ್ವರ್ಯದ ಸಮೃದ್ಧಿಯಲಿ, ಕ ಖ.

ಯಾಗ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕಶ್ಯಪರ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಕಂಡನದ ಕಶ್ಯಪನು ಮಿಗೆ ಬೆಸ
ಗೊಂಡನೇನನು ಬಯಸಿದಿರಿ ಕೈ
ಕೊಂಡಿರೇತಕೆ ಯಾಗಕರ್ಮವನೆಲೆ ಮುನೀಂದ್ರರಿರ ।
ಚಂಡತೇಜೋನಿಧಿಗಳಿರ ಬ್ರ
ಹ್ಮಾಂಡಸುಖನಿಸ್ಪೃಹರಿದೇನೆನೆ
ಮಂಡಲದ ಮುನಿವರರು ಪಿತಗೆಂದರು ಮನೋರಥವ ॥ ೧೪

ಇಂದ್ರಗೆ ಶತ್ರುವಂ ಪಡೆಯಲೆನ್ನಲು ಇಂದ್ರನಪರಾಧವೇನೆಂದು ಕೇಳುವಿಕೆ

ತಂದೆ ಕೇಳಾದೊಡೆ ಸುರೇಂದ್ರನ
ಕೊಂದು ಕೂಗುವ ವೀರನೊಬ್ಬನ
ಸಿಂದು ತಾವಭ್ಯರ್ಥಿಸಿದೆವೀಹವ್ಯವಾಹನನ ।
ಎಂದೊಡೇನನ್ಯಾಯವನು ಸಿಮ
ಗಿಂದ್ರನಾಚರಿಸಿದನು[1] ಕೊಲುವಿರಿ
ನಂದನರೆ ನೀವೇಕೆನಲು ಹೇಳಿದರು ಮುನಿವರರು ॥ ೧೫

ಐಶ್ವರ್ಯಮದದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋದುದೇ ಯೆಂದುತ್ತರ

ಮಱೆಯ ಮಾತೇಕಿಂದ್ರ ನಮ್ಮನು
ಕುಱಿತು ತನ್ನೈಶ್ವರ್ಯಮದದಲಿ
ನೆಱೆ ಕುರುಡುಗಣ್ಣಾಗಿ ನಮ್ಮನು ದಾಂಟಿ ಹೋದನಲೈ ।
ಕೊಱತೆ ಯೆಮಗಿಲ್ಲಾದೊಡೇನಾ
ಚರಿಸಬೇಹುದು ಮೂಢಮತಿಯನು
ಹಱಿದು ಕಂಗಳ ಪಟಲವನು ಕೇಳೆಂದರಾಮುನಿಗೆ ॥ ೧೬

ವರಪರಾಭವವಂಜನವಲಾ
ಸಿರಿಯ ಮದದಲಿ ಕಾಣದವರಿಗೆ
ಪರಮಶಾಂತಿಪ್ರದವದೇ ಸಾಧನವದಿಹಪರಕೆ ॥

---

1 ಚರಿಸಿದಿರಿ, ಕ ಖ

ಉರಿಯ ಹೋಲುವ ವೀರನನು ತಾ
ಹರಿಯನಭ್ಯರ್ಥಿಸುವೆವೆದಖಿಂ
ದುರಿವುದಿಂದ್ರನ ಮದವದೆಂದರು ಪರಮಋಷಿವರರು ॥ ೧೭

ಅಂತಹ ಯಜ್ಞವು ಬೇಡೆಂದು ಕಶ್ಯಪರ ವಚನ

ಸಾಕು ಸಾಕನುಚಿತದ ಮಖವನ
ದೇಕೆ ಮಾಡುವಿರುಪಶಮಿಸುವುದು
ಪಾಕಶಾಸನನಿದಿರೆ ನಿಮಗೆ ಮಹಾಮುನೀಂದ್ರರಿರ ।
ಲೋಕಪೂಜ್ಯರು ನೀವು ಏಗತವಿ
ವೇಕನೊಡನೆ ವಿರೋಧ ನಿಮಗೇ
ಕಾಕುಳವ ಮಾಡದಿರಿ ಭುವನವನೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೮

ಪ್ರಳಯಮಾರುತಗೇಕೆ ನೂಕುವಿ
ರೆಳಮುಗಿಲ ಮೋಹರವೆಸಿಂದ್ರನ
ಕೊಲೆಗೆ ಮೋಹವಿದೇಕೆ ನೋಡಿದೊಡಾಗದೇ ಮುನಿದು ।
ನಳಿನನಾಭನ ಸೀಮೆ ನಾವಿರ
ಲಳಿವೊಡಖುಹುವರಾರು ನಿಮಗಾ
ನೆಲೆಯ ತೋಖುವರಲ್ಲ ಮೂಲವ ಬಲ್ಲವರಿಗೆಂದ ॥ ೧೯

ಸೃಷ್ಟಿಯನು ಮಾಡುವನು ಕಮಲಜ
ನಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕರು ಕಾರ್ಯ್ಯರು
ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹಮುಖದಲಿ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಸಂಸ್ಥಿತಿಯ [1] ।
ಅಷ್ಟಮೂರುತಿ ಕಡೆಗೆ ಹಣೆಗಣ
ದೃಷ್ಟಿಯಲಿ ಹೋಮಿಸುವನಿದನು
ತೃಷ್ಟಮತಿ ಮಾಖುವನದಾವನು ತಂದೆಗಳಿರೆಂದ ॥ ೨೦

ಯತಿಗಳಿರ ಕೇಳಿಂ ಜಗತ್ಸಂ
ಸ್ತುತಿಗ ಕಾರಣವನುಪಮತಪೋ

1 ಸ್ತುತಿಯ, ಕ. ಖ.

ವ್ರತಗಳವು ವಿಪರೀತಹೇತುಗಳಾದರಾರಿದಕೆ |
ಗತಿ ವೃಥಾಶ್ರಮವಾಗದೇ ಸುರ
ಪತಿಯುದಾರೊಳಗಾರು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಪತಿಯು ಪರುಠವವೀಜಗತ್ತ್ರಯವೆಂದನಾ ಮುನಿಪ || ೨೧

ಬೇಡ ಮಖವಿದು ಪರಮಪುರುಷನ
ಜೋಡುಯಂತ್ರದ ಹಾಹೆ ಯೀಜಗ
ಮೂಡಬಾರದು ಮನದೆ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮವಿದನಾರೂ |
ಕೋಡಗಕೆ ಕಲ್ಪದ್ರುಮವ ನೀ
ಡಾಡುವರೆ ಕಡಿದೀತಪಸ್ವಿನ
ಕೇಡ ನೋಡಿರಿ [1] ತಂದೆಗಳಿರೆಂದನು ಮುನಿವ್ರಜಕೆ || ೨೨

ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸಂಕಲ್ಪದಂತೆ ನಿಮ್ಮುದರದಲ್ಲಿಯೇ ಮಗನು
ಜನಿಸಲೆಂದು ಋಷಿಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಆದೊಡಾಗಲಿ ನಿಮ್ಮ ವಚನವ
ನಾದರಿಸಿದೆವು ತಮ್ಮ ಸಂಕ
ಲ್ಪೋದಯಬಲದೆ [2] ಸುರಪತಿಯ ಗರ್ವವನು ಖಂಡಿಸುವ |
ಆದವನು ನಿಮಗೊಬ್ಬ ಮಗನರಿ [3]
ಭೇದನೈಕಸಮರ್ಥನಿದಕನು
ಮೋದ [4] ಮಾತ್ರವನೀವುದೆಂದರು ವರಮುನೀಶ್ವರರು || ೨೩

ಶಿಖಿಯುಪಾಸನದಿಂದ ಜನಿಸಿದ
ಸುಖಿಯು ಬಲವಂತನಹನೀ [5] ಶತ
ಮಖನನಭಿಗಮಿಸಿ ಬಟಿಕಾವೀರನಿಂದ್ರನಲಿ |
ಸಖಿತನವನಾಗಿಸಲಿ ಪಾಲಿಪು
ದಖಿಳಲೋಕಹಿತಾರ್ಥ ತಿರ್ಯ
ಙ್ಮುಖವ ಧರಿಸಲಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡೆನು ನಿಮ್ಮನಾನೆಂದ || ೨೪

1 ನೋಡದಿರೆ, ಕ. ಖ. 2 ದಯವದೆ, ಕ ಖ 3 ನಲೆ, ಕ ಖ.
4 ವಾದ, ಕ. ಖ 5 ಸುಖಿಮುಖನು ಬಲವಂತನೀತನು, ಕ. ಖ.

ಆಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತಿಕ್ರಮ ಮಾಡಬೇಡವೆಂದು ಇಂದ್ರನಿಗೆ
ತಂದೆಯ ಬುದ್ಧಿವಾದ.

ಎಂದು ಮುನಿಗಳ ಕೈಯ್ಯಲಿತ್ತು ಪು
ರಂದರನ ಕೈವಿಡಿದು ತಂದರ
ವಿಂದನಯನನ ವೊಮ್ಮನುಂ ಮಹವಿಂದು ತನಗೆನುತ ।
ಕುಂದಬಿಡಿಸಿದೆನವರ ಚಿತ್ತದ
ಮಂದಮತಿಯಾಗದಿರು ವಿಪ್ರರು
ವಂದ್ಯರಲ್ಲವೆ ಮಗನೆ ಯೆಂದನು ಸುರಪತಿಗ ಮುನಿಪ ॥ ೧೫

ಶ್ರೀ ಕೆಡುವುದಾಯುಷ್ಯ ಕೆಡುವುದು
ಲೋಕವೆರಡಱ ಸೌಖ್ಯ ಕೆಡುವುದು
ಬೀಕಲಹುದೈಶ್ವರ್ಯ ಕೆಡುವುದು ವಿಜಯವಿಕ್ರಮವು ।
ಲೋಕಪೂಜ್ಯದ್ವಿಜರವಜ್ಞೆಯ
ನೇಕಸುಕೃತವ ಕೆಡಿಸುವುದು ನರ
ಕೈಕಹೇತುವದೆಂದು ತಿಳಿ ನೀನೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೬

ಆಗ ಋಷಿಪ್ರಸಾದದಿಂ ಜನನವೇ ಗರುಡನ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ
ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ

ಎಂದು ಮರಳಿದನತ್ತಲಾ ಮುನಿ
ವಂದ್ಯಕಶ್ಯಪನಿತ್ತಲೀ ಮುನಿ
ವೃಂದವೂಡಿದುದವಭೃಥವನೈದಿದನು ಸುರನಾಥ ।
ಇಂದುಮುಖಿ ವಿನತೆಯುಲಿ ಮುನಿಕುಲ
ವಂದ್ಯನಾಕಶ್ಯಪನ ಬಸುಱಲಿ
ನಂದನನು ಜನಿಸಿದನು ವೀರವಿಹಂಗಕುಲನಾಥ ॥ ೧೭

ಭುವನವಂದ್ಯನೆ ಕೇಳು ಬಟಿಕಾ
ಹವಮಹಾವೀರಂಗೆ ಮುನಿಪ
ಟ್ಟವನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನಭಿಷೇಕಾನೀಕವನು ರಚಿಸಿ ।

ಭುವನದಲಿ ಪಕ್ಷೀಂದ್ರನೀತನು
ದಿವಿಜರಿಂದ್ರನುಮಾಮಹೇಂದ್ರನು [1]
ಸವನಿಸಲಿ ವರಸಖ್ಯವಿಬ್ಬರಿಗೆಂದು ಪತಿಕರಿಸಿ ॥ ೨೮

ಆರು ಸರಿ ಖಗಪತಿಗೆ ಭುವನಾ
ಧಾರ ವಿಷ್ಣುವನೊಲಿದು ಧರಿಸುವ
ಭೂರಿಬಲಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿನ್ನೀಧರೆಗೆ ಗುಣನಿಧಿಗೆ ।
ಸಾರತಾಪಸವೀರತಪಕಾ
ಕಾರವಾಯ್ತೆನೆ ಗರುಡದೇವನ
ಭೂರಿಸುಮಹತ್ವ [2] ವನು ಬಣ್ಣಿಸಲರಿದು ತನಗೆಂದ ॥ ೨೯

ಫಲಕಥನ.

ಇದು ಮಹಾದುರಿತಾಘಹರ ವಿಂ
ತಿದು ಮನೋರಥಸಿದ್ಧಿಗಾಗರ
ವಿದು ವಿನಾಶನಶತ್ರುಬಾಧಾಪರಣಸಾಖ್ಯಕರ ।
ಇದನು ಹೇಳುವ ಕೇಳುವಾಸದು
ಹೃದಯರನು ರಕ್ಷಿಸುವ ನೊಲಿದು
ಪದುಮದೃಶನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನು ಕರುಣದಲಿ ॥ ೩೦

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

---

1 ಮಾತೀಂದ್ರನಿಂದ್ರನು, ಕ. ಖ.   2 ಭೂರಿಮಹತ್ವ, ಕ. ಖ.

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಶೇಷನರ್ಥಿಸಿ ಪರಮಸಾಖ್ಯವಿ
ಶೇಷವನು ಚರಿಸಿದನು ತಪವನ
ಶೇಷವಿಷಯವ ತೊಱೆದು ಪಡೆದನಶೇಷಸಂಪದವ ||

ಶೌನಕಪ್ರಶ್ನೆ.

ಸೂತ ಹೇಳೇನಾಯ್ತು ಬಳಿಕಾ
ಮಾತೆ ಯಿತ್ತಾಶಾಪವುರಗ
ವ್ರಾತ ಪತಿಗಳಿಗೇನ ಮಾಡಿದರವರು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯುವ |
ಆತೆರವ [1] ಹೇಳೆನಗೆ ಭುವನ
ಖ್ಯಾತರಲ್ಲವೆ ಕಾದ್ರವೇಯರು
ತಾತ ಹೇಳೆನಗೆನಲು ಮಗುಳಿಂತೆಂದನಾಸೂತ || ೧

ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ—ತಾಯ ಶಾಪದಿಂ ಸರ್ಪಗಳು ಚಿಂತಿಸುವಿಕೆ

ಕೇಳು ಶೌನಕ ತಾಯ ಶಾಪವ
ಕೇಳುತವೆ ಮಱುಗಿದರು ಬಹಳ
ಜ್ವಾಲೆಯುಲಿ ಮುಳುಗಿದರು ಮರಣಭಯಾತುರರು ಬಳಿಕ |
ಹೇಳಿ ಫಲವೇಸಿನ್ನು ಮಾತೆಯು
ಕೀಳಶಾಪವ ಪರರಿಗುಸುರಿದೊ
ಡಾಳಿಗೊಂಬರು ಗತಿಯುದಿದ [2] ಕಿನ್ನಾವುದಕಟೆನುತ || ೨

---

1 ಆತುರರು, ಕ, ಖ. 2 ಖತಿಯುವಿದ, ಕ. ಖ.

ಈತೆಱದಿ ಕಾಕೋದರಾವಳಿ
ಭೀತಿ ಗೊಳುತವೆ ತಮ್ಮೊಳೊಂದ
ಖ್ಯಾತಿಯಲಿ ತಾವೇಱವ ತೆಱನಾಯ್ತೆನುತಲಳುಕುತಿರೆ ।

ಅದರಲ್ಲಿ ಶೇಷದೇವರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದುಷ್ಟ ಸರ್ಪಗಳ
ಸಂಗವಂಬಿಟ್ಟು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುವಿಕೆ

ಜಾತಕಶ್ಯಪತನುಜರೊಳು ವಿ
ಖ್ಯಾತಮಹಿಮನು ಶೇಷನೆಂಬವ
ನಾತತುಕ್ಷಣ ಭೀತಿಗೊಂಡನು ತನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ ॥ ೩

ಘೋರರೂಪರು ಘೋರಕರ್ಮರು
ಘೋರರೋಷವಿಶಿಷ್ಟಹೃದಯರು
ಘೋರತರವಿಷವೀರ್ಯ ದೂಷಿತಮುಖರು ಮೂಜಗಕೆ ।
ಘೋರತರಭಯದುಃಖಕಾರಿಗ
ಳಾರುವೆನು ಸೈರಿಸದ ಪಾಪಿ
ಚಾರರುರಗರೆನುತ್ತ ಬಿಸುಟನು ಸಂಗವನು ಖಳರ ॥ ೪

ದುರ್ವಿನೀತರು ಸೈರಿಸರು ಕಿಱಿ
ಯುವ್ವೆಯನು ತತ್ಪುತ್ರವರ್ಯನು [1]
ಸರ್ವವೀರರ ದೇವನಲ್ಲಾ ಗರುಡನಾತನಲಿ ।
ನಿರ್ವಹಿಸುವರೆ ವೈರವನು ವಿಷ
ಗರ್ವಿತರು ದುಷ್ಪುತ್ರರವರನು
ಸರ್ವಥಾ ಬಿಡಳವ್ವೆ ತನಗಿನ್ನಾರು ಗತಿಯೆಂದ ॥ ೫

ವೈರವತಿಬಲನೊಡನೆ ಜನನಿಯು
ಘೋರತರವಹ ಶಾಪವಿಂತೆರ
ಡಾಱು ಮಾಣಿಸಬಹುದು ಬಂದುದು ಕೇಡು ತನಗಿನ್ನು ।

1 ರಿವರನು, ಕ ಖ.

ಆರು ಗತಿ ಕಾಣರು ದುರಾತ್ಮರು
ಬೇರುಗೊಲೆಯುನೆನುತ್ತ ಬಿಸುಟನು
ದಾರಮತಿ ಜನನಿಯನು ಸಹಜನಿಜಾಪ್ತಬಾಂಧವರ ॥ ೬

ಸಂಗವೇ ಸುಡು ಕಷ್ಟದುರ್ಜನ
ಸಂಗವದಱಿಂ ಕಷ್ಟ ಮಾಪ್ಪೆನು
ಸಂಗವನು ಸಜ್ಜನರಲತಿಶಯಪುಣ್ಯವಂತರಲಿ ।
ಸಂಗ ಸಕಲಸ್ವಾರ್ಥಸಾಧನ
ಸಂಗವಾತ್ಮಸುಖೈಕಬಾಧನ
ಸಂಗಹೀನರ ಸಂಗ ಗತಿಯೆನುತ ಹೊಱವಂಟ ॥ ೭

ಇರದೆ ಹೊಕ್ಕನು ಗಂಧಮಾದನ
ಗಿರಿಯ ಪುಣ್ಯಗ್ರಾಮವೊಪ್ಪುವ
ಪರಮಪಾವನವೆನಿಸಿ ಮೆಱೆವಾಬದರಿಕಾಶ್ರಮವ ।
ಚರಿಸಿ ತಪವನು ದೇಶದೇಶಾಂ
ತರದೊಳಗೆ ತೊಳಗುತ್ತ ಗಮಿಸಿದ
ನಿರದೆ ಗೋಕರ್ಣಾದಿಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವಿದ್ದೆಡೆಗೆ ॥ ೮

ಬಂದನಾಪುಷ್ಕರಕೆ ಮಗುಱಿ
ಲ್ಲಿಂದ ಹಿಮಗಿರಿಪಾರ್ಶ್ವದಾಶ್ರಮ
ವೃಂದವನು ಸಾರಿದನು ಸೇರಿದನುರುತಪೋಧನರ ।
ವೃಂದ[1]ವನು ಸಚ್ಚರಿತಗುಣಗಣ
ಕಂದವನು ಬಹುಕಾಲ ತಪದಲಿ
ನಿಂದು ನಿರ್ಮಲಹೃದಯನಿದ್ದನು ನಿಯಮನಿಷ್ಠೆಯಲಿ ॥ ೯

ಧರೆಯ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರನಿಕರವ
ನಿರದೆ ಸೇವಿಸುತಾತ್ಮನಿಷ್ಠೆಯ
ಉರಿವಿಜಯನಿಂದ್ರಿಯವನಡಗಿಸಿ ಮೌನಿಯೆಂದೆನಿಸಿ ।

1 ದಂಡ, ಕ. ಖ.

ಪರಮಪಾವನಕೀರ್ತಿಸುಶ್ರವಣ
ವಿರಚಿತಾಮಳತಪವ ತಾನಾ
ಚರಿಸುತಿರ್ದನು ಶೇಷನಪಗತದೋಷನೆಂದೆನಿಸಿ ॥ ೧೦

ಭಾಸುರಾಮಲಮೃದುಶರೀರನು
ಶೇಷನಾಚರಿಸಿದನು ತಪವನು
ಭೂಶಯನನಿರಶನಮುಖಾಕ್ಲೇಶಂಗಳನು ಧರಿಸಿ ।
ಪೈಸರಿಸಿ ನಡುಬಾನೊಳಗುವ [1]
ನೇಸರಿನ ತಾಪದಲಿ ಮೃದುಲಶಿ [2]
ರೀಷಕುಸುಮದ ತೆರದಿ ಬಾಡಿದನಧಿಕತಾಪದಲಿ ॥ ೧೧

ಈರೀತಿ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಶೇಷದೇವರ ಬಳಿಗೆ ಬಹ್ಮನ ಆಗಮನ

ಇನಿತು ತೀವ್ರತಪಃಪ್ರಭಾಸ್ಪದ
ನೆನಿಸಿ ಕೃಶತರಗಾತ್ರನನಶನ [3]
ಮುನಿಜನರ ಜಾಲದಲಧಿಷ್ಠಿತಿವಂತ [4] ನೆಂದೆನಿಸಿ ।
ಅನಘ [5] ನಿರಲಾಪುಷ್ಕಲವನದಿ [6]
ನೆನೆಯುತಿರಲೈತಂದ [7] ಪದುಮಭ
ವನು ಮಂಚೆಯುತಖಿಳಾ [8] ಮರೇಶ್ವರಮುನಿವರರು ಸಹಿತ ॥ ೧೨

ಮೊಳೆವ ದುಂದುಭಿಶಂಖವೀಣಾ
ಮುರಜಪಟಹಪಟುಸ್ವನದಿನಂ
ಬರದಿನೆಸೆದನು ಸಿದ್ಧವಿದ್ಯಾಧರರ ಕಿನ್ನರರ ।
ಭರಿತಜಯರವಸಂಸ್ತುತಿಯುಲ
ಪ್ಸರಸಿಯರ ಸಂಗೀತನೃತ್ಯದ
ಪರಮವಿಭವದಲಂದು ಮೈದೋರಿದನು ಕಮಲಭವ ॥ ೧೩

---

1 ಮರುದೇಹಕರಗುವ, ಕ. ಖ.
2 ನೇಸರಿಂಸೀತೊಯಿದ್ಧಶಿ, ಕ. ಖ.
3 ಕೃಶಗಾತ್ರನಸ್ರಾಂಗದಾ, ಕ. ಖ.
4 ಜನಜಾಲದಲಧಿಷ್ಟಿಗಿಗಂತ, ಕ. ಖ.
5 ಅನಟ, ಕ. ಖ.
6 ಲಾರಣ್ಯದಲಿ, ಕ. ಖ.
7 ನೆನೆದೈತಂದನಲ್ಲಿಗೆ, ಕ. ಖ.
8 ವನಖಿಳಾ, ಕ. ಖ.

ಬ್ರಹ್ಮನಂ ಕಂಡು ಶೇಷಕೃತಸ್ತುತಿ.

ಕಂಡನಿದಿರಲಿ ಹೊಳದು ತೋರುವ
ಪುಂಡರೀಕಾಸನನ ಪದದಲಿ
ದಿಂಡುಗೆಡಸಿದನೊಡಲನವನಿಗೆ ಜಯ ನಮೋ ಯೆನುತ ।
ಗಂಡುಗಲಿ ತಾಪಸರ ದೇವನು
ಮಂಡೆಯಲಿ ಮುಕುಳಿತಕರಾಂಜಲಿ
ಪುಂಡರೀಕವ ಹೊತ್ತು ಕುಣಿದನು ಭಕ್ತಿಭಾವದಲಿ ॥ ೧೪

ಜಯ ನಮೋ ಜಗದೇಕಕರ್ತೃವ
ಜಯ ಜಯತು ಜಗದೀಶ್ವರೇಶ್ವರ
ಜಯ ನಮೋ ಜಗದೇಕಭರ್ತೃವೆ ಜಯ ಮಹೇಶ್ವರನೆ ।
ಜಯ ನಮೋ ಜಗದುದ್ಭವಸ್ಥಿತಿ
ಲಯವಿಹಾರನೆ ನಿಗಮಸಾರನೆ
ಜಯ ವರೇಣ್ಯ ಶರಣ್ಯ ಘನಕಾರುಣ್ಯವಿಗ್ರಹನೆ ॥ ೧೫

ರಕ್ಷಿಸೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು ಬ್ರಹ್ಮನು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಲು ಉತ್ತರ.

ತಂದೆ ರಕ್ಷಿಸೆನುತ್ತ ಚರಣ
ದ್ವಂದ್ವದಲಿ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದಿರ
ಲಿಂದಿರಾರಮಣಾತ್ಮಜನು ಕಾರುಣ್ಯದಲಿ ನೋಡಿ ।
ಕಂದ ಬಾರೈ ಹೇಳಿದೇತಕೆ
ಬಂದೆ ತಪದಲಿ ಕಾರಣವ ಹೇ
ಳೆಂದು ಮೈದಡವಿದನು ನಸುನಗುತಹಿಕುಲೇಶ್ವರನ ॥ ೧೬

ಕಾರಣವ ಬೆಸಗೊಂಬೆ ಜೀವ
ಪ್ರೇರಕನೆ ಚೈತನ್ಯರೂಪನೆ
ಬೇಱೆ ಬೆಸಗೊಳಲುಂಟೆ ಬೇರನು ಶಾಖೆಗಳ ತಿಳಿವ ।
ಕಾರಣಜ್ಞನೆ ಕದ್ರುಪುತ್ರರು

ಮೇರೆಯನು ಮೀಱಿದರು ಪಾಪಾ
ಚಾರರೊಡನಿರಲಾರದಿತ್ತಲು ಬಂದೆ ನಾನೆಂದ ॥ ೧೭
ಮಂದಮತಿಗಳು ವಿನತೆಯನು ನೆಱೆ
ನಿಂದಿಸುವರಾವಿನತೆಯಾತ್ಮಜ
ನೆಂದೊಡವನಸುವಿಂಗೆ ಮುನಿವರು ಪಾಪಕರ್ಮಿಗಳು ।
ಬಂದುದದಱಿಂದೞಿವು ವಂಶಕೆ
ತಂದೆ ಬಲ್ಲೈ ವೈರವೇ ಸಲೆ
ಸಂದೊಡೆನ್ನನು ಜಱಿದು ಕಳವರು ಖಾತಿಯಲಿ ಖಳರು ॥ ೧೮
ಓವೆನೆನಗಿನ್ನೇನು ಗತಿ ಯೆನು
ತೀವಿಪಿನವನಗಿರಿನದೀಜಲ
ಸೇವೆಯಲಿ ಸಲೆ ಪಾಪಕರ್ಮವ ಜಱಿದು ಸದ್ಗತಿಗೆ ।
ದೇವ ಪದಸೇವೆಯನು [1] ಮಾಳ್ಪೆನು
ಸಾವೆನೆಂದೇ ನೆನೆದು ತಪದಲಿ
ಭಾವವನು ಮಾಡುವೆನು ಮನದಲಿ ನಿಮ್ಮ ಶ್ರೀಪದದ ॥ ೧೯
ಕಂಡೆನಿನ್ನಗ ದೇವ ನಿಜಪದ
ಪುಂಡರೀಕವನಿದನು ಬಹುಳೋ
ದ್ದಂಡಪುಣ್ಯದ ಫಲದಪೂರಾಯುದ ಸಮೃದ್ಧಿಯಲಿ ।
ಹಿಂಡಿದೆನು ಮನದಳಲನಾರ್ತಿಯ
ಖಂಡಿಸಿದೆನಿನ್ನೊಂದು ಬಿನ್ನಹ
ಪುಂಡರೀಕೋದ್ಭವನೆ ಚಿತ್ತವ ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದ ॥ ೨೦

ತಾಯ ಶಾಪಕ್ಕೆ ಸಹೋದರರ ದುಶ್ಚೇಷ್ಟೆಗು ಭೀತಿಪಟ್ಟು ತಪವಂ ಮಾ
ಡುವೆನೆನಲು ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಭಯವಚನವು ವರಪ್ರದಾನವೂ.

ಎಂದು ತಪವನು ನೂಕಿ ಚರಣ
ದ್ವಂದ್ವದಲಿ ಹೊರಳುತ್ತ ರಕ್ಷಿಸು

1 ಸಂಭಳವ, ಕ. ಖ.

ತಂದೆ ತನ್ನನನಾಥನನು ಕಾರುಣ್ಯದಿಂದೆನಲು ।
ಮಂದಹಾಸದಲೆತ್ತಿದನು ಬಾ
ಕಂದ ಬಾರೆಲೆ ಕೊಡುವೆ ನೀ ಗೋ
ವಿಂದನಂಘ್ರಿಯ ಪ್ರಿಯನೆ ಬಾ ಯೆನುತಪ್ಪಿದನು ತೆಗೆದು ॥ ೨೧

ಭುವನವಂದ್ಯನೆ ಕೇಳು ಮೇಲೊರೆ
ವ ವರವೀವುದು ತನಗೆ ಮತಿ ಸಂ
ಭವಿಸಲಾಗದಸಂಗತದ ವರ್ಜಿಸಲಿ ಪಾಪಗಳು ।
ಸವನಿಸಲಿ ಸತ್ಸಂಗ ಸದ್ಧ
ರ್ಮವನು ಮಾಡುವ ಪುಣ್ಯಮತಿ ಬೇ
ಡುವೆನು ಪುಣ್ಯಕೃಪಾಕರನೆ ಕರುಣಿಸುವುದೆಮಗೆಂದ ॥ ೨೨

ತಾಯ ಶಾಪವು ಖಳರ ಜೀವವ
ಬೀಯ ಮಾಳ್ಪುದು ಬೆದಱದಿರು ಪಾ
ಪಾಯುಗಳು ಬದುಕುವರೆ ಭೂತದ್ರೋಹಿಗಳು ದಿಟಕೆ ।
ಆಯುವಂತನೆ ನೀನು ಮನದಲಿ
ಬೇಯದಿರು ಬಾಧಿಸದು ನಿನ್ನನು
ತಾಯ ಶಾಪವದಮಳಚರಿತನೆಂದನಬುಜಭವ ॥ ೨೩

ಬೇಡು ವರವನು ಮಗನೆ ಸಂಶಯ
ಬೇಡ ಬಿಡು ಭೀತಿಯನು ಮನದಲಿ
ನಾಡೆ ಮೆಚ್ಚಿದೆನಮಳಚರಿತನೆ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳೆನಲು ।
ಕೂಡಿ ಕರಮುಕುಳವನು ಶಿರದಲಿ
ಬೇಡುವೆನು ಧರ್ಮವನು ಧರೆಯಲಿ
ಕೂಡೆ ಮತಿಯನು ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದೆಱಗಿದನು ಪದಕೆ ॥ ೨೪

ಎಂದೊಡಹುದೈ ವೀರ ತನ್ನನು
ಬಂದಿ ಹಿಡಿದೈ ಮಗನೆ ಮೆಚ್ಚಿದೆ
ನಿಂದುಧರನಾಯುಷ್ಯವಾಗಲಿ ನಿನಗೆನುತ ಹರಸಿ ।

ನಿಂದು ತೆಗದಪ್ಪಿದನು ಕೊಟ್ಟೆನು
ಕಂದ ಕಾಂಕ್ಷಿತವರವನಾನಿ
ನ್ನೊಂದ ಹೇಳುವೆನದನು ಸುಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೫

ಭೂತಭೌತಿಕನಿಕರಸಹಿತೀ
ಭೂತಳವನಿದನೆಲ್ಲವನು ನೀ
ನೋತು ಧರಿಸೆಲೆ ಮಗನೆ ಚಲಿಸದ ವೋಲು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ।
ಆತು ನಿಲ್ಲೆನಗಿಷ್ಟವದು ಸಲೆ
ಭೂತಹಿತವಾಪರಮಪುರುಷ
ಪ್ರೀತಿಕರವಿದಱಿಂದಧಿಕವಿಲ್ಲೆಂದನಬುಜಭವ ॥ ೨೬

ಇತ್ತೆನಜರಾಮರತೆಯನು ನಿನ
ಗುತ್ತಮೋತ್ತಮವೀರ್ಯಶೌರ್ಯಗ
ಳೊತ್ತರದ ಸಂಸಿದ್ಧಿಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನು ನಿನಗೆನುತ ।
ಸತ್ವನಿಧಿ ಬೋಳೈಸುತಿರಲುರ
ಗೋತ್ತಮನು ತಂದಿರಿಸು ಶಿರದಲಿ
ಹೊತ್ತುಕೊಂಬೆ ಚರಾಚರವ ಭೃತ್ಯ ನಿಮಗಾ[1] ನೆಂದ ॥ ೨೭

ವರದಾನವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊರೆಯಲು ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ
ಹೋಗೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮನಾಜ್ಞೆ.

ಇಂತಿ ಮಗನೆ ಪಾತಾಳಲೋಕಕೆ
ತಲೆಯುಲಿರಿಸುವುದಲ್ಲ ಬಡಹೋಱ
ಸಲೆ ಸಮಸ್ತದ್ವೀಪಸಾಗರಶೈಲವನಸಹಿತ ।
ವಿಳಸದಂಡಕಟಾಹವಿದು ತಾ
ತಲೆಯುಲಿರಿಸಿದ ಭಾರವೆಲಸದಿ
ರಿಳೆ ನಿನಗೆ ಮಾರ್ಗವನು ಕೊಡುವಳು ತಂದೆ ಹೋಗೆಂದ ॥ ೨೮

---

[1] ನಿಮ್ಮಡಿಭೃತ್ಯನಾ, ಕ. ಖ

ಕಾರ್ಯವು ಸುಲಭವಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದುಬೇಡಲು
ಅನುಗ್ರಹಿಸುವಿಕೆ.

ನಿಮ್ಮಡಿಯ ಕೃಪೆಯುಂಟು ಹೊಱುವೆನು
ಹಮ್ಮ ನುಡಿವವನಲ್ಲ ಸಾಹಸ
ಸಮ್ಮತಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಕಿಂಕರಗೆ ।
ಹೆಮ್ಮ ಗಂಡೆನು ಶಿರದಲಿಡು ನಿಜ
ರಮ್ಯ ಹಸ್ತಾಂಬುಜವನೆನುತಾ
ಬೊಮ್ಮನಂಘ್ರಿಯ ಬೀಱುಕೊಂಡನು ಶೇಷನಭಿನಮಿಸಿ ॥ ೨೯

ಹೋಗು ಸುಖಿಯಾಗೆನುತ ತಲೆಯನು
ತೂಗಿ ಶಿರದಲಿ ಕಯ್ಯನಿಟ್ಟನು
ರಾಗದಲಿ ಸಖ ನಿನಗೆ ಗರುಡನೆನುತ್ತ ಕೈವಿಡಿದು ।
ನಾಗವೈರಿಯು ಕರೆದು ಸಖ್ಯವ
ಭೋಗಿರಾಜನಲಾಚರಿಸಿ ಗುಣ
ಸಾಗರನ ಕಳುಹಿದನನಂತನನಧಿಕಕರುಣದಲಿ ॥ ೩೦

ಬ್ರಹ್ಮಗಮನಾನಂತರ ಶೇಷನ ಭೂಭಾರವಹನವರ್ಣನೆ.

ಇತ್ತಲಜನಡರಿದನು ನಭವನು
ಮೊತ್ತದಮರರು ಸಹಿತನಾಗಕು
ಲೋತ್ತಮನು ರಸೆಗಿೞಿದನಂದು ಮನೋನುರಾಗದಲಿ ।
ಹೊತ್ತು ನಿಂದನು ಧರೆಯ ನೊಂದೇ
ವೃತ್ತಫಣಿಮಂಡಲದಲರಳನು
ಮತ್ತಗಜ ಹೊಱುವಂತೆ ಶೇಷನಶೇಷಜನ ಹೊಗಳೆ ॥ ೩೧

ಸೃಷ್ಟಿಯನು ನೆಱೆ ಧರಿಸಲೆಂದಜ
ನಟ್ಟಕಂಬವೊ ಮೇಣು ಬೆಳ್ಳಿಯ
ಬೆಟ್ಟವೋ ಭವಗಿರಿಯೊ ಹೇಳೆನಲಧಿಕತೇಜದಲಿ ।
ವಿಷ್ಟಪಾಧೀಶ್ವರನ ಹೊಗೞಲು

ದೃಷ್ಟಿ ಮೋಹನಮೂರ್ತಿ ನಿಂದನು
ವಿಷ್ಟರಶ್ರವನಾಜ್ಞೆಯಲಿ ನಿಜಯೋಗಲೀಲೆಯಲಿ ॥ ೩೦

ಓಲಗಿಸಿದುದು ಸಕಲಪನ್ನಗ
ಜಾಲವಾತನ ಪದವನವನತ
ಮೌಳಿಯಲಿ ಸುರಸಿದ್ಧಕಿನ್ನರದೈತ್ಯದಾನವರು ।
ಹೇಳಿದುದನಾಚರಿಸುವರು ತಾ
ಹೇಳಲರಿಯೆನು ಯೋಗಸಿದ್ಧಿಗೆ
ಮೂಲಭವನದ ತೆರದಿ ರಂಜಿಸಿದನು ಜಗತ್ತ್ರಯವ ॥ ೩೩

ಇಂತು ಧರಿಸಿದನೊಂದು ಮುಖದಲ
ನಂತಭೂಮಿಯ ನಾಥನಾಜಗ
ದಂತರಂಗನಿವಾಸವಿಷ್ಣುವೆನೊಂದು ರೂಪದಲಿ ।
ಕಂತುಹರಭೂಷಣನೆನಿಸಿದನ
ನಂತಗುಣನಿಧಿ ಯೊಂದುರೂಪಿನ
ಲೆಂತು ಬಣ್ಣಿಸಲರಿವೆ ನಾ ನಿಜಯೋಗಸುಖನಿಧಿಯ ॥ ೩೪

ಎಸೆದನಿಂತು ಸಹಸ್ರಗುಣಗಣ
ವಿಸರನೆನಿಸಿ ಸಮಸ್ತಲೋಕಕೆ
ಶಶಿನಿಭಾಂಗನು ಮಂಗಳಪ್ರದನಾಗಿ ನೆಱೆ ಧರಿಸಿ ।
ವಸುಧೆಯನು ಲೀಲೆಯಲಿ ಭುವನ
ಪ್ರಸರಪಾವನನೆನಿಸಿ ಕರುಣಾ
ರಸಮಹೋದಧಿ ಯೋಗಸಾಂಖ್ಯಜ್ಞಾನನಿಧಿಯೆನಿಸಿ ॥ ೩೫

ಫಲಕಥನ

ಆವನಿದನೋದುವನು ಕೇಳುವ
ನಾವನಿದನೊಲಿದೀ ಮಹೋರಗ
ದೇವನಮಳಚರಿತವನು ಪಾವನಚರಿತ್ರರನು ।

---

1 ಭುಜಭವನ, ಕ. ಖ.

ಈವಿವುಳಪುಣ್ಯಾತ್ಮರನು ಕರು
ಣಾವಲೋಕನದಿಂದ ಸಂತತ
ಕಾವನಾನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನು ಮನವೊಲಿದು ॥ ೩೬

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು

ಹದಿಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ

ವಾಸುಕಿಯ ತಂಗಿಯಲಿ ತೇಜೋ
ರಾಶಿಯೆನಲಾಸ್ತೀಕನೆಂಬ ಮ
ಹೀಸುರೋತ್ತಮನುದಿಸಿದನು ಸಂಪನ್ನಗುಣವನಧಿ ॥

ಇತರ ಸರ್ಪಗಳು ತಾಯ ಶಾಪಭಯದಿಂದ ಚಿಂತಿಸುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಶೌನಕ ವರಮಹೋರಗ
ಜಾಲವಾನಿಜಜನನಿಯಿತ್ತಾ
ಕೀಳ ಭೀಕರಶಾಪದಲಿ ನೆಱೆ ಬೆಂದು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ।
ಬಾಳುವಂದವದೆಂತೆನುತ ಸುವಿ
ಶಾಲಮತಿಗಳು ಸುಯ್ದು ಚಿಂತಿಸಿ
ಕೋಳುವೋದರು ಮರಣಭಯದಲಿ ಬಹಳದುಸ್ಥಿತಿಗೆ ॥ ೧

ಈಸಮಸ್ತಮಹೋರಗರ ಕುಲ
ಭೂಷಣನು ಭುವನೈಕವಂದ್ಯನು
ವಾಸುಕಿಯೆನಿಪ್ಪುರಗಪತಿ ನೆರಹಿದನು ಮತಿಯುತರ ।

ಭಾಸುರೋರಗಮಂತ್ರಿಗಳನವಿ
ನಾಶವಂತಹುದೆನುತಿದಕೆ ಮ
ತ್ತೋಸರಿಸದಾಳೋಚನೆಯ ಮಾಡಿದರು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ॥ ೨

ಬಂದುದಲ್ಲೈ ಶಾಪವೆಲ್ಲರಿ
ಗಿಂದು ಸುಕುಲಕ್ಷಯಕೆ ಕಾರಣ
ತಂದುದಲ್ಲೈನಮ್ಮ ಮನದಲಿ * ಘೋರತರಭಯವ ।
ಮಂದಮತಿಗಳು ನಾವು ತಪ್ಪಿಸು
ವಂದವನು ನಿಶ್ಚಯಿಸದೀಪರಿ
ತಂದೆಗಳಿರಿಹುದನುಚಿತವು ನೀವೆಱಿಯಿರೇ ಯೆಂದ ॥ ೩

ಹುಟ್ಟಿ[1] ಜನಮೇಜಯನು ತಂದೆಯ
ಮುಟ್ಟಿದನು ತಕ್ಷಕನೆನುತ್ತವೆ
ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯ ಮಾಡ್ಪ ನೆಱೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನು[2] ದಿಟಕೆ ।
ಇಟ್ಟಕಿಚ್ಚಿದು ಜನನಿ ನಮ್ಮನು
ಬಿಟ್ಟು ಹೋಹುದ ಕಾಣೆನೇತಕ
ದೃಷ್ಟವಿರಹಿತರಾಗಿ ನೀವಿಹಿರಂದನುರಗೇಂದ್ರ ॥ ೪

ಹೇಳಿ ಬುದ್ಧಿಯನಿಲ್ಲಿ ಶಾಪವ
ಸೋಲಿಸುವ ಪರಿಯಂತು ಬಂದುದು
ನಾಳೆ ನಿಶ್ಚಯವೆಲ್ಲರಿಗೆ ಕಡು ಗೇಡು ನಾವಿನ್ನು ।
ಬಾಳುವುದು ಹುಸಿ ಬಱಿದೆ ಚಿಂತಾ
ಲೋಲಮತಿ ಮಱುಗಿದೊಡೆ ಫಲ ಕೈ
ಮೇಳವಿಸುವುದೆ ಭಾಗ್ಯಹೀನರಿಗೆಂದು ಬಿಸುಸುಯ್ದು ॥ ೫

ಸುಯ್ದು ಸಭೆಯಲಿ ನೊಂದು ವಿಧಿಯನು
ಬಯ್ದು ಬಸವಳಿದಳಲಿ ಕೊರಳನು

---

1 ತಹುದನುನಯಕ. ಕ ಖ. 2 ನಿಮ್ಮನೆಲ್ಲರನು, ಕ. ಖ.

* ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಯಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಈಪರ್ಯಂತ ಪಾದಪೂರ್ತಿ ಮಾಡಿದೆ.

ಕೊಯ್ದುದೋ ವಿಧಿ ಕೆಟ್ಟುದೋ ಕುಲವೆನುತ ಚಿಂತಿಸಲು |
ನೆಯ್ದ ನೆಯ್ಗೆಯ ಬಿಡಿಸಲಱಿಯೆನು
ಗೆಯ್ದುದಿದು ಸಂಭ್ರಾಂತಿ ಚಿಂತೆಯು [1]
ನಯ್ದುತಿರಲೇ ಯೆಂದನೇಲಾಪುತ್ರನವರೊಡನೆ [2] ॥ ೬

ಶಾಪಪರಿಹಾರೋಪಾಯವನ್ನು ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರು ಹೇಳುವಿಕೆ

ಸಾಸಿಗರಿರಬಲದಿರಿ ತನ್ನಭಿ
ಲಾಷೆಯನು ಕೇಳುವುದು ಪಾಂಡುಪ
ಹೀಶನಂದನನಂದನನ ಸುಕುಮಾರಕನ ಸುತನಾ |
ವಾಸವನು ನಾವ್ಯದಿ ವಿಪ್ರನ
ವೇಷದಲಿ ಬೋಧಿಸಲು ಸರ್ವವಿ
ನಾಶಕರವಾ ಮಾತನಾಡದಿರೆಂದು ಭೂಮಿಪನ ॥ ೭

ಸತ್ಯಸಂಧನು ವಿಪ್ರವಚನವ
ನುತ್ತರಿಸಲಱಿಯನು ಮಹಾಮತಿ
ಮೃತ್ಯುಮಱಿಂದುರಗರಿಗೆ ತಪ್ಪುವುದು ನಮಗೆನಲು |
ಮತ್ತದೇತಕೆ ದೈನ್ಯವಾ ನೃಪ
ಸತ್ತಮಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳಹೆವವನ [3]
ಚಿತ್ತವನು ವಶಮಾಪ್ಪೆವೆಂಪರು ಪನ್ನಗರು ಕೆಲರು ॥ ೮

ಚಂಡಮುಖಕರ್ಮವನು ನೃಪ ಬೆಸ
ಗೊಂಡೊಡಲ್ಲೆಂದೆಂಬವಘವನು
ಪಾಂಡುನಂದನ ಮಾಡಲಾಗದು ನಾಶಪಿಹಪರಕೆ |
ಕೊಂಡೇಱವುದಘವಡಿಗೆ ನರಕದ
ಕೊಂಡದೊಳಗಾಡುವರೆನುತ್ತು
ದ್ದಂಡಮತಿಯನು ಬೋಧಿಸುವೆವೆಂದರು ನಯಾನ್ವಿತರು ॥ ೯

1 ಗೆಯ್ದುವಾಸಂಭ್ರಾಂತಚಿತ್ತವ, ಕ ಖ   2 ಪುತ್ರರವರೊಡನೆ, ಕ. ಖ
3 ಮಂತ್ರಿಗಳವರ, ಕ ಖ

ಅಲ್ಲ ತೆಗೆ ಯಜ್ಞಾಂಗಕರ್ಮವ
ಬಲ್ಲೆನೆಂದೈತಂದ ವಿಪ್ರರ
ನೆಲ್ಲರನು ಕಚ್ಚುವುದು ಹೋಹುದು ವೇಷವನು ಮರೆಸಿ ।
ಇಲ್ಲ ಬೞಿಕಾ ಯಜ್ಞಗಿಜ್ಞದ
ತಲ್ಲಣದ ತನಿಬೇಗೆ ನಮಗೇನು
ತಲ್ಲಿ ಕೆಲರು ಕುಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇೞಿದರು ನಿಜಮತವ ॥ ೧೦

ಆಗದಾಗದು ವಿಪ್ರವಧೆ ನಿ
ರ್ಭಾಗಧೇಯರೆ ಹಸಿದರಾದರೆ
ಭೋಗಿಸುವರೆ ವಿಷವನು ನಿಮ್ಮಡಿ ಕೇಡ ತಂದಿರೆಲೈ ।
ಲೋಗರಾದಿರಿ ನಿಮಗೆ ನೀವೇನು
ತಾಗಮಜ್ಞರು ಜಱಿದರವರನು
ಭೋಃ ಗುಣವ ಕೇಳೆಂದರವರೊಳು ಮತ್ತೆ ಕೆಲಕೆಲರು ॥ ೧೧

ಕೊಲಲದೇತಕೆ ವಿಪ್ರರನು ನೆಱೆ
ಕೊಲುವುದಾ ಯಜಮಾನಿಯರ್ಗಳ
ಲಲನೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡಲಾಗದು ಯಜ್ಞಕರ್ಮವನು ।
ಕೊಲೆಗೆ ನಾವಳುಕಿದರೆ ಶಾಪವ
ಗೆಲುವ ಪರಿಯೆಂತೆಂದರವರೊಳು
ಕೆಲರು ಜಲವನು ರೂಷಿಸುವೆವೆಂದರು ಮರಾತ್ಮಕರು ॥ ೧೨

ಕೆಲರು ಋತ್ವಿಜರಹೆವು ಬೇಡುವ
ವಲಘುಮಿತಿಯನು ದಕ್ಷಿಣೆಯನಿದ
ನುೞಿವುದಧ್ವರಕರ್ಮವನು ನೀವೆಂದು ನಾವದನು ।
ಗೆಲುವೆವೆಂದರು ಕೆಲರು ಕೆಲರಾ
ಚಲನಸಖನಲಿ ಮೂತ್ರಿಸುವೆವು ಬೊ
ಗಳುವ ನಾಯಿಗಳಾಗಿ ಯೆಂದರು ಮಂತ್ರಕೋವಿದರು ॥ ೧೩

ಗಳಹಲಱಿಯೆವು ಹಲವು ಮಾತನು
ಕೊಲುವೆವಾವವನಿಪನ ಶಾಖಾ

ವಳಿಯ ಸವರಲದೇಕೆ ಬಱಿದೆ ಬಣಗುವತಳಿರುತಿದಾ ।
ಕೊಲೆ ನಿರರ್ಥಕ ಮೇಣು ಮುನಿದರೆ
ಕುಲವನುರುಹುವಭೂಮಿಪಾಲನ
ಛಲ ನಮಗೆ ದುಸ್ಸಹವೆ [1] ತಮಗೆಂದೊವರಿದರು ಕೆಲರು ॥ ೧೪

ವಿರುದ್ಧಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ವಾಸುಕಿಯು ನಿವಾರಣೆಮಾಡುವಿಕೆ

ಸಾಕು ಸಾಕೆಲವೆಲವೊ ಹೋಹೋ
ವ್ಯಾಕುಲತೆ ಫಲವೇನು ಮಂತ್ರವ
ನೇಕಮುಖವಾಯ್ತಾಗಲಾಗದು ನಿಮ್ಮ ಮತವೆನ್ನ ।
ಲೋಕನೀತಿಗೆ ಬಾದೊಂದೇ
ಸಾಕು ಪೂರ್ವಕೃತಾಘವೃತ್ತರ
ವೇಕೆ ನೆರವಿರಿ ಖೂಳರಿರ ನೀವೆಂದನುರಗೇಂದ್ರ ॥ ೧೫

ಮೃತ್ಯು ವಿಹಿತ ಪರಾಘದಿಂದೊ
ತ್ಪತ್ತಿಯಲಿ ಸಾಯ್ವಿರನು [2] ಪಾತಕ
ಚಿತ್ತರಿರ ಪರಿಹಾರವೆಂತಹುದಘಕೆ ಮೇಣಘಕೆ ।
ಮತ್ತುಪಾಯುವ ಬಲ್ಲೆವೆಂಬುದೆ
ಚಿತ್ತನಿರ್ಮಳವಾದವರು ತನ
ಗುತ್ತಮರಹರು ನುಡಿದನೇಲಾಪುತ್ರನಗ್ರಜಗೆ ॥ ೧೬

ಇದಕೆ ಉಪಾಯವನ್ನು ನೀನೇ ಚಿಂತಿಸೆನಲು ದೈವಾನುಗ್ರಹ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು
ಪೂರ್ವಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ

ಅಣ್ಣ ಚಿತ್ತೈಸದಕೆ ನಿಷ್ಕೃತಿ
ಪುಣ್ಯಕರ್ಮದಲಲ್ಲದಾಗದು
ಕಣ್ಣು ಹುಡಿ ಯಿರೆ ಕಯ್ಯಲೇತಕೆ ಕೊಡುವೆ ದರ್ಪಣವ ।
ಪುಣ್ಯಹೀನರ ಮಾತ ಕೇಳ್ದೊಡೆ

---

1 ದುರ್ಲಭವೆ, ಕ. ಖ 2 ಸ್ವಾಮಿಯನು, ಕ. ಕ.

ಮಣ್ಣು ಹೊಯ್ಯುವುದು ಕಡೆಗೆ ಬಾಯಲಿ
ತಿಣ್ಣವಹುದೀರಾಜಕಾರಣಭಾರ ನಿನಗೆಂದ ‖ ೧೭

ಮಱಿಪುಗುವದಾಪತ್ತು ಬಂದರೆ
ಮಱೆಯದಧಿದೈವವನು ವಿಪ್ರರ
ನಱಿತು ತಮಗುಳ್ಳವರು ನಾವವರಿಗೆ ವಿರೋಧವನು ।
ನೆಱೆ ರಚಿಸೆ ಬಂದೀವಿಪತ್ತನು
ಹೊಱಗಳೆವ ಪರಿಯೆಂತು ಬಾಹಿರ
ರಱಿಚಿದರೆ ಬಲ್ಲವರು ಕೊಂಬರೆ ಪಾತಕವನೆಂದ ‖ ೧೮

ಹೇೞುವೆನು ತಾನೊಂದುಪಾಯುವ
ಕೇಳಿದೆನು ಪೂರ್ವದಲಿ ವಿಬುಧರ
ಜಾಲ ಜಗದ ಪಿತಾಮಹನ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ನಡೆತಂದು ।
ಹೇೞಿದರು ಜಗವಿದು ಮಹೋರಗ
ದೂೞಿಗದಲುೞುವುದನು ಕಾಣೆವು
ಪೂೞಿದರು ಪನ್ನಗರು ಧರಣಿಯುನೆಂದು ಭೀತಿಯುಲಿ ‖ ೧೯

ಅಂಜದಿರಿ ಸುರವರರೆ ಭೂಪತಿ
ಸಂಜನಿಸುವನು ಪಾಂಡುಕುಲದಲಿ
ಭಂಜಿಸುವ ಭುವನದಲಿ ನಿಜಜನಕನನು ತಕ್ಷಕನು ।
ಅಂಜಲಿಸಲದ ಕೇಳಿ ರಿಪುಕುಲ
ಭಂಜನನು ಹೋಮಿಸುವನುರಗರ
ಪುಂಜವನು ನಿಮಗೇಕೆ ಭಯುವೆಂದನು ಸರೋಜಭವ ‖ ೨೦

ದುಷ್ಟರನು ಹೋಮಿಸುವನೆಲ್ಲರ
ನಿಷ್ಠೆಯುಲಿ ಕೆಲಕೆಲರು ಧರ್ಮವಿ
ಶಿಷ್ಟರುೞಿವರು ಲೋಕಹಿತಕಾರಿಗಳು ಸಾಧುಗಳು ।
ನಷ್ಟವದಱಿಂದಾಗದೀಜಗ
ಕಿಷ್ಟರಹ ನಿಮಗೇಕೆ ಚಿಂತಾ
ವಿಷ್ಟರಾಗಲದೇಕೆ ನೀವಿನ್ನೆಂದನಬುಜಭವ ‖ ೨೧

ನಿರುತವನು ಕೇಳ್ವೊಡೆ ಯಯಾವರ
ವರಕುಲೋದ್ಭವನೆನಿಪ ಭೂಸುರ
ವರಜರತ್ಕಾರುವಿಗೆ ಮಗನಾಸ್ತೀಕನೆಂಬುವನು ।
ಪರಮಧಾರ್ಮಿಕನುದಿಸುವನು ತ
ದ್ಧರಣಿಪಾಧ್ವರಕರ್ಮವಿದು ಪರಿ
ಹರಿಸುವುದು ಬಳಿಕಾತನಿಂದವೆ ಯಂಜ ಬೇಡೆಂದ ॥ ೧೧

ಪಂಕಜಾಸನನಿಂತುಸುರಲಾ
ತಂಕವನು ಮೋಣಿಸಿದನಾ ತಾ
ಯಂಕದಲಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದು ಕೇಳಿದೆ ನಾನು ಬಾಲ್ಯದಲಿ ।
ಸಂಕಟವ ತಾಳದಿರು ಮನವನು
ಮುಂಕೊಳಿಸು ಧರ್ಮದಲಿ ಮತಿಯನು
ಶಂಕೆ ಬೇಡಳಿವಿಲ್ಲ ಧರ್ಮಪರಾಯಣರಿಗೆಂದ ॥ ೧೨

ಸಾಧುಗಳಿಗೆ ಹಾನಿಯಾಗಲಾರದೆಂಬುದಂ ಕೇಳಿ ಆಸ್ತೀಕಜನನಪ್ರಶ್ನೆ.

ಎನಲು ತಪ್ಪದು ತಮ್ಮ ತನ್ನಯ
ಮನಕೆ ಘನಪರಿತೋಷವಾಯ್ತು
ನ್ನನುಜ ಬಾ ಯೆನ್ನರಸ ಬಾ ಯೆನ್ನಯ್ಯ ಬಾ ಯೆನುತ ।
ತನುವ ತೆಗೆದಪ್ಪಿದನು ಬಲ್ಲೊಡೆ
ತನಗೆ ಹೇಳಾ ವಿಪ್ರನಾವೆಡೆ
ಜನಿಯಿಪ ಜರತ್ಕಾರುನಂದನ ತಮ್ಮ ಹೇಳೆಂದ ॥ ೧೩

ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ— ಜರತ್ಕಾರುವು ಭಾವಿಯಲ್ಲಿ ಜೋಲಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಿತೃಗಳಂ
ಕಂಡು ಹೀಗಿರಲು ಕಾರಣಪ್ರಶ್ನೆ.

ಬಲ್ಲೆನದನಂಭೋಜಸಂಭವ
ಸೊಲ್ಲಿಸಿದನಮರರಿಗೆ ಮದುವೆಯ
ನೊಲ್ಲದಾ ದ್ವಿಜನಡವಿಯಲಿ ಸಂಚರಿಸುತಿರಲೊಮ್ಮೆ ।
ಬಳ್ಳಿಯನು ಹಿಡಿದೊಂದು ಭಾವಿಯ

ಲೆಲ್ಲ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಪಿತೃಗಳು
ತಲ್ಲಣಿಸುತಿರೆ ಕಂಡು ನೀವಾರೆಂದನಾ ವಿಪ್ರ ॥ ೨೫

ಇಲಿಯು ಕಡಿದಾಬಳ್ಳಿಯನು ಹಿಡಿ
ದಲಘುಮಹಿಮರು ಜೋಲುವಿರಿ ಕೈ
ಗಳನು ನೀಡುವುದೆತ್ತಿಕೊಂಬೆನು ನಿಮ್ಮನಾನೆನಲು ।
ಸಲುವುದಿದ ನೀನಾರು ಕರುಣವ
ನಲಘುಮತಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದೆ
ತಿಳುಹೆನೆ ಯಯಾವರಕುಲೋದ್ಭವನಹುದು ತಾನೆಂದ ॥ ೨೬

ನಿನ್ನ ವಿರಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಂತತಿಯಿಲ್ಲದೆ ನಮಗೀಯವಸ್ಥೆಯೆಂದು
ಪಿತೃಗಳ ಉತ್ತರ.

ನಿರುತ ತವೆ ಲೇಸಾಯ್ತು ಯಾಯಾ
ವರರು ನಾವೆಲೆ ತಂದೆ ನೀನೀ
ವಿರತಿಯನು ಕೈಕೊಂಡಕಾರಣ ದುಃಸ್ಥಿತಿ ಯಿದೆಮಗೆ ॥
ದೊರಕಿದುದುಸಂತಾನವಿಲ್ಲದೆ
ಪೊರೆವರಾರಿನ್ನೆಮ್ಮನೇತಕೆ
ಮರುಳು ಮಗನೆ ವಿರೋಧಿಸುವೆ ಹೇಳೆಂದರವರಂದು ॥ ೨೭

ತನ್ನ ಹೆಸರಿನ ಕನ್ಯೆಯು ದೊರಕಿದರ ವಿವಾಹಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನೆಂದು
ದೇಶಸಂಚಾರ ಮಾಡುವಿಕೆ

ಬಱಿಯ ಕನ್ಯೆಯನು ನೀಡಿದರೆ ಬಹು
ಪರಿಯ ಕಾಣೆವೆನಲ್ಕೆ ಮಾಣಲೆ
ವಿರತಿಯನು ಸತಿ ತನ್ನ ಪೆಸರುಳ್ಳಾದೊಡಹುದೆನಗೆ ।
ಬರೆವೆ ನಾನಿನ್ನೊಂದನಪ್ರಿಯ
ಕರವ ಮಾಡಿದೊಡಾಕೆಯೊಡನಾ
ನಿರೆನು ಸಂಶಯವಿಲ್ಲೆನುತ್ತವರಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡ ॥ ೨೮

ತಿರುಗುತಿರ್ಪನು [1] ಧರೆಯುಲಾದ್ವಿಜ
ವರನು ತನ್ನಯ ಹೆಸರ ಸತಿಯನು
ನಿರುತ ಕಾಣದೆ ದೇಶದೇಶಾಂತರಗಳಲಿ ತೊಳಲಿ ।

ಆಗ ಆ ಜರತ್ಕಾರುವಿಗೆ ಅದೇ ಹೆಸರ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡಲು
ಸರ್ಪಗಳು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ವನದಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯರಾಗಿರುವಿಕೆ

ಉರಗರಾಜನೆ ಕೇಳು ಕೊಡುವುದು
ನಿರುತ ತಂಗಿಯ ಮುನಿಗೆ [2] ನಿನ್ನಯ
ವರ ಪರಮಕ್ಷೇಮವನು ನೀ ಬಯಸುವೊಡೆ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೯

ಲೇಸನಾಡಿದೆ ತಮ್ಮ ತನ್ನೊಡ
ಲಾಸಱಡಗಿತು ತಮ್ಮ ನಿನ್ನಯ
ಭಾಷಿತವನಿದ ಕೇಳಿ ಕಳದೆವು ಶಾಪದುರುಭಯವ ।
ಭೂಸುರೋತ್ತಮನನು ವಿಚಾರಿಸು
ಮಾಸಲೞಿಯಳು ತಂಗಿ ಕರೆದಾ
ದೇಸಿಗನನೀಕ್ಷಣವ ಮದುವೆಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದ ॥ ೩೦

ಆಮುನೀಶ್ವರನೊಂದು ಸಮಯವ
ನಾಮಹಾಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಮಾಡಿದ
ನಾಮುನಿಪ ಬೇಡಿದ ಮುಹೂರ್ತಕೆ ಕೊಟ್ಟೊಡವನೊಲಿದು ।
ಸಾಮದಲಿ ತಾ ಮದುವೆಯಪ್ಪೆನು
ರಾಮಣೀಯಕವನಿಸಿ ಬೇಡಿದೊ
ಡಾ ಮುಹೂರ್ತಕೆ ದೊರಕದಿರ ಬೞಿಕಲ್ಲಪರಿಣಾಮ ॥ ೩೧

ಅದಱಿನಲೆ ಕೇಳಣ್ಣ ನಾವೀ
ಪದುಮಮುಖಿ ಸಹ ತೊಳಲಬೇ
ಹುದು ಸಪಮೆಳನ ಬೞಿವಿಡಿಯಬೇಕೇಷೆಂದು ತವಕದಲಿ ॥
ಪಮಳದಲಿವರು ಕಾಮರೂಪಿಗ

1 ತಿರುಗುತ್ತೈದನೆ, ಕ. ಖ   2 ನನ್ವಯಕೆ, ಕ. ಖ.

ಳದು ಮೊದಲು ತನ್ಮನಿಯನು ಬಿಡುವು
ದದುಭುತವೆನೆ ತೊಳಲಿದರು ವನಕದ್ರುಶ್ಯರೂಪದಲಿ ॥ ೩೨

ಆಗ ಜರತ್ಕಾರು ತಾನು ಕನ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿರುವೆನೆಂದೊದರುವಿಕೆ.

ಇರೆ ವರಜರತ್ಕಾರು ವೊಂದಿನ
ಭರದಲೈದಿದರಣ್ಯವ ಗಿರಿಶಿ
ಖರವಲಿ ಮುದದಿ ನಿಂದು ವಿಜನವಿದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ।
ವರಜರತ್ಕಾರುವಿಗೆ ಕನ್ನಿಕೆ
ವರಜರತ್ಕಾರುವನು ಪಡೆದತಿ
ಭರದಲಿರಲುಂಟೆ ತನಗೆಂದೊಯ್ಯನವೆ ನೆಱೆ ನುಡಿದ ॥ ೩೩

ಪರಮಋಷಿ ತನಗನ್ಯತ ಹೊದ್ದದ
ತೆಱದಿ ಕರೆದನು ಗಿರಿಶಿಖರದಲಿ
ನಿರುತವಚನವಿದೆಂದು ಕಟ್ಟೇಕಾಂತದಲಿ ನುಡಿದ ।

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸರ್ಪಗಳು ಆಕ್ಷಣವೇ ಇದೋ ಕನ್ಯೆ ಯೆಂದೊಪ್ಪಿಸಲು
ಜರತ್ಕಾರುವಿನ ವಚನ

ಸ್ವರಹೊಱಡುವುದೆ ತಡವದಾಗಲು
ತರಳಲೋಚನೆ ಯೀಕೆ ನಿನ್ನಪೆ
ಸರಿನ ಸತಿ ಯಿಹಳದ ಕೊ [1] ಯೆಂದರು ಪನ್ನಗೇಶ್ವರರು ॥ ೩೪

ಅಕಟ ವಿಜನವಿದೆಂದು ನುಡಿದರೆ
ಪ್ರಕಟಿಸಿತು ವಿಧಿ ಯಿದಕೆ ತಕ್ಕಂ
ತಕುಟಿಲವ ನೆನೆಯುತ್ತ ನುಡಿದನು ಕುಂಡಲಿಗಳೊಡನೆ ।
ವಿಕಲೆ ಯೆನ್ನಯ ಮನವನಱಿಯದೆ
ಸುಕರವಲ್ಲದ ಕ್ರಿಯೆಯ ವೆಸಗಿದೊ
ಪುಕುತಿಪೂರ್ವಕದಿಂದ ತೆಜಿಸುವೆನೀ ಮಹಾಸತಿಯ ॥ ೩೫

---

1 ಪೆಸರಿನವಳಿದಕೊ, ಕ. ಖ.

ನನಗೆ ಅಪ್ರಿಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಇವಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವೆನೆಂಬುದಂ ಕೇಳಿ ಅದಕ್ಕೊಪ್ಪುವಿಕೆ.

ಎಂದು ಸಮಯವ ನುಡಿಯಲವರಹು
ದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವನು ಬಳಿಕ್ಕವೆ
ರೊಂದಿದರು ಸಂತೋಷಸಾಗರದೊಳಗೆ ಮನಮುಳುಗೆ ।
ಕುಂದನುಳಿದರು ತಮ್ಮ ಕುಲದೊಳ
ಗಿಂದು ಬೆಳಸಿತು ಯಾಯವರಸಂ
ಬಂಧವೆಂದತಿಮುದವ ತಾಳ್ದರು ಪನ್ನಗೋತ್ತಮರು ॥ ೩೬

ಅವರಿಗೆ ವಿವಾಹವಾಗಿ ಗರ್ಭಧಾರಣ.

ತಂದರಾತನ ನೊಲಿದು ಮಾಡಿದ
ರಿಂದು ವೈವಾಹವನು ಸಾರಾ
ನಂದದಲಿ ಬಳಿಕಾ ಜರತ್ಕಾರುಗೆ ಜರತ್ಕಾರು ।
ಇಂದುಮುಖಿಯಾಗಿರಲು ವಧು ತಾ
ವೆಂದು ಸುಖಿಯಾಗಿರಲು ಧರಿಸಿದ
ಳಂದು ಗರ್ಭವನಾಮಹಾಸತಿ ಸಕಲಗುಣವಸತಿ ॥ ೩೭

ಸತಿಯ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಜರತ್ಕಾರು ಮಲಗಿರಲು ಸಂಧ್ಯಾತಿಕ್ರಮ ಭಯದಿಂದ ಸತಿ ಎಬ್ಬಿಸುವಿಕೆ

ಮುನಿಪ ಕೇಳೊಂದುದಿನ ತನ್ನಯ
ವನಿತೆಯಂಕದ ಮೇಲೆ ತಲೆಯಿ
ಟ್ಟನುಪಮನು ಮಲಗಿರ್ದನುಱೆ ನಿರ್ವಿಣ್ಣನೆಂದೆನಿಸಿ ।
ಇನನಿಳಿದನಸ್ತಗ ಮಹಾಬ್ಧಿಯ
ಮನೆಗೆ ಮುನಿ ನಿದ್ರೆಯಲಿ ಮುಳುಗಿರ
ಲನುಪಮಾಂಗನೆ ತಾನೆ ತನ್ನೊಳಗೆಂದಳೀಪದನ ॥ ೩೮

ಸಂದನಿನನಂಬುಧಿಗೆ ಸಂಧ್ಯಾ
ವಂದನೆಯ ಹೊತ್ತಾಯ್ತು ಮುನಿಪತಿ

ಕಂದೆಱೆಯನಿನ್ನವನನೆಬ್ಬಿಸದೊಡೆ ಮಹಾತ್ಮಕನು ।
ಇಂದು ಮುನಿವನೊ ಕೋಪಯುಕ್ತನು
ಮಂದಮತಿಯೆಬ್ಬಿಸಿದೆ ತನ್ನನು
ಕೊಂದೆ ಯೆಂಬನೊ ಮಾಳ್ಪುದೇನೆಂದಳಲಿದಳು ತರಳೆ ॥ ೩೯

ಕೋಪವನು ಮಾಡಿದರೆ ಮಾಡಲಿ
ತಾಪವೆನಗದಕಿಲ್ಲ ಧರ್ಮದ
ಲೋಪವನು ಕಾಣುತ್ತ ತಾನಿಹುದುಚಿತವಲ್ಲೆನುತ ।
ಓಪನನು ತರಳಾಕ್ಷಿ ಮಧುರಾ
ಳಾಪದಲಿ ಬೋಧಿಸಿದಳಂತೀ
ರೂಪಗುಣಸಂಪನ್ನೆ ಧರ್ಮವಿನಾಶಕಾರ್ಪಣ್ಯೆ [1] ॥ ೪೦

ಎದ್ದು ಕೋಪದಿಂದ ನಿನ್ನ ತ್ಯಜಿಸಿದೆನೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಎದ್ದನಾಮುನಿ ಕೋಪ ತನುಗೊಂ
ಡೆದ್ದವೋಲಂಗನೆಯನೀಕ್ಷಿಸಿ
ನಿದ್ರೆಯನು ನೀ ಕೆಡಿಸಿದೆ ಯಲಾ ತನಗೆ ವಿಪ್ರಿಯವ ।
ಹೊದ್ದಿಸಿದೆ ನಿನ್ನೊಡನೆ ತಾನಿರೆ
ಗೆದ್ದಿಸಿದೆ ಇದೆ ಮೋಹಪಾಶವ
ನೊದ್ದೆನೆಂದನು ಮುನಿಪನಾಮಾನಿನಿಗೆ ಮುನಿದಂತೆ ॥ ೪೧

ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದೆ ನನ್ನನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದರೆ ತಮ್ಮ ಪಿತೃಗಳ ಮನೋರಥ
ಪೂರ್ಣವಾಗಲಾರದೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು ಪುತ್ರನಾಗುವನೆಂದು
ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಕೆಟ್ಟೆನಾನೇನೆನುತ ತನ್ನನು
ಬಿಟ್ಟುಹೋಹ ಮಹಾತಿನಿಷ್ಠೆಯು
ಬಿಟ್ಟು ಶೀಲಾನ್ವಿತೆಯನಂಘ್ರಿ [2] ಸರೋಜಸಂಶ್ರಿತೆಯ ।
ಮುಟ್ಟಲಾಗದೆ ಧರ್ಮಲೋಪದ

1 ಕರವಿಣ್ಯೆ, ಕ. ಖ 2 ಬಿಟ್ಟೆಲಾ ತನ್ನಂಘ್ರಿ, ಕ. ಖ.

ಕೆಟ್ಟದೆಶೆಯಿಂದೆಚ್ಚರಿಸಿದೆನು
ಬಟ್ಟೆದಪ್ಪುವಳಲ್ಲ ನೆಱೆ ತಾನೆಂದಳಿಂದುಮುಖಿ ॥ ೪೨

ಸುಮ್ಮನಿರು ಸಾರೆತ್ತ ವೆತ್ತಣ
ಧರ್ಮಗಿರ್ಮದ ಲೋಪ ತನ್ನನು
ನೆಮ್ಮುವುದೆ ಫಡ ತಾನದಾರೆಂದಱಿಯೆ ಧರ್ಮವನು ।
ನಿರ್ಮಿಸಿದವರದಾರು ತನ್ನವಿ
ಕರ್ಮಕಂಜುವೆ ನೀನಿದೇತ
ಕ್ಕುಮ್ಮಳಿಸದಿರು ಕಾಂತೆ ಸುಖಿಯಾಗೆಂದನಾ ವಿಪ್ರ ॥ ೪೩

ಆವ ಗತಿಯನು ಕಂಡೆ ತನಗೆಲೆ
ದೇವವರಪಂದಿತನೆ ತನ್ನಯ
ಜೀವವುಳಿವುದೆ ಬಿಸುಟೊಡೆನ್ನನನಾಥೆಯನು ದಿಟಕೆ ।
ಆವ ಮನದಭಿಸಂಧಿಯಲಿ ಭೂ
ದೇವವರ ನಿನಗಿತ್ತರೆನ್ನನು
ಜೀವದೊಡೆಯನೆ ವಿಫಲವಾಯ್ತೆಂತೆನುತ ಹಲುಬಿದಳು ॥ ೪೪

ತಂಗಿ ಮಗನನು ಪಡೆದಳಾದರೆ
ಹಿಂಗುವುದು ಮೃತ್ಯುವಿನ ಭಯವೆಂ
ದಂಗವಣೆಯನು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟರು ತನ್ನ ನಿನಗೆಂದು ।
ಭಂಗವಾಯ್ತು ಮನೋರಥಕೆ ಮುನಿ
ಪುಂಗವನೆ ಹೇಳೆಂತು ಗತಿ ತ
ನ್ನಂಗಿಯನು ನಡುನೀರೊಳದ್ದಿದೆ ಯೆಂದಳಿಂದುಮುಖಿ ॥ ೪೫

ನನಗೆ ಗತಿ ಮತಿ ನೀನೆ ಕೆಟ್ಟೆನು
ಹಾನಿಗೊಳಗಾಯ್ತುರಗಕುಲ ಕರು
ಣಾನಿಧಿಯೆ ಕಾರುಣ್ಯವನು ಮಾಡುವದನಾಥೆಯಲಿ ।
ಜ್ಞಾನವಂತನೆ ಯೆನುತ ಕಂಬನಿ
ಯಾನನದಲುಕ್ಕಾಡಲತ್ತು ಮ
ಹಾನಿತಂಬಿನಿ ಹೊರಳಿದಳು ಪತಿಯಂಘ್ರಿಕಮಲದಲಿ ॥ ೪೬

ಏೞು ಮಗನಹನಂಜಬೇಡೆಲೆ
ಬಾಲೆ ಬೆದಱದಿರರ್ಕವಹ್ನಿ
ಜ್ವಾಲೆಗಳ ಬೆಳಂಬೆಯ ವೊಲುರುತರತೇಜನೆಂದೆನಿಸಿ |
ಪಾಲಿಸುವನುರಗರನೆಲೆ ಬಱಿದೆ
ತಾಳದಿರು ಶೋಕವನೆನುತ್ತವೆ
ಬೀೞುಕೊಟ್ಟು ಮುನೀಂದ್ರನೈದಿದ ವರತಪೋವನಕೆ ॥ ೪೭

ಪತಿಯುಗಲಲು ವಾಸುಕಿಯು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ನಡೆದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಬಱಿಕ ಗರ್ಭಿಣಿ ಪೋದಳಗ್ರಜ
ನಲಘುಮಂದಿರದಲ್ಲಿಗಾತನು
ಲಲನೆಯನು ಬೆಸಗೊಂಡನೇನ[2] ತಂಗಿ ದುಮ್ಮಾನ |
ಇೞಿವುತದೆ ಕಂಬನಿ ಮುಖಾಬ್ಜದ
ಲುೞಿಸದುಳ್ಳುದ ಹೇೞೆನಲು ಕಾ
ದಲನ ಕಳುಹಿಯೆ ಬಂದೆನೆಂದಳು ಕಾನನಕೆ ತರಳೆ ॥ ೪೮

ಹದನನೆಲ್ಲವ ಕೇಳಿ ವಾಸುಕಿ
ಬೆದಱಿ ನುಡಿದನು ತಂಗಿ ನೀಂ ಕಡಿ
ಸಿದೆ ಮನೋರಥವನು ಗತಪ್ರಾಣದ ಮಹೋರಗರ |
ಉದರವಾಸನದಾರು ಪುತ್ರನೊ
ಇದು ಸುಪುತ್ರಿಯೊ ಕೊಂದೆ ತನ್ನನು
ಕುದಿದು ಫಲವೇನಮಗೆ ಪುಣ್ಯವಿಹೀನರಾವೆಂದ [1] ॥ ೪೯

ಅಣ್ಣ ಚಿಂತಿಸ ಬೇಡ ನೀವೇ
ಪುಣ್ಯವಂತರು ತಾಪಸಾಗ್ರಿಮ
ಗಣ್ಯನಹ ಗಂಡಳಿಯನನೃತವದಲ್ಲ ಮುನಿವಚನ |
ತಿಣ್ಣದಿನ್ನಂತೇಕೆ ಪಾಪವ

1 ಫಲವೇನು ಪುಣ್ಯಹೀನರು ತಾವೆಲೆಯೆಂದ, ಕ. ಖ. 2 ಕುಲವನೇತಕೆ, ಕ. ಖ.

ನುಣ್ಣ ಉರಗರ ಕುಲಕದೇತಕೆ 2
ಬಣ್ಣಿಸುವೆ ಭಂಗವನು ನೀನೆಂದಳು ಸರೋಜಮುಖಿ ॥ ೫೦

ಆಗ ವಾಸುಕಿಯು ಸಂತೋಷಪಡಲು ಅದರಂತೆ ಪುತ್ರಜನನ.

ಎನಲು ತಂಗಿಯ ನುಡಿಗೆ ವಾಸುಕಿ
ಮನದ ಸಂತಾಪವನು ಬಿಟ್ಟನು
ವನಿತೆ ಪಡೆದಳು ಪುತ್ರನನು ಕಾಲದಲಿ ಕಮನೀಯ ।
ನನಲಸನ್ನಿಭತೇಜನನು ಬಳಿ
ಕನುಪಮನು ತಾ ಬಳವುತಿರ್ದನು
ಮನೆಯೊಳಗೆ ವಾಸುಕಿಯ ಮನದುತ್ಸಾಹ ಬಳವಂತೆ ॥ ೫೧

ಆಸ್ತೀಕನೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಬಾಲಕನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ.

ಚ್ಯವನನಲಿ ಬಳಿಕಾತನಭ್ಯಾ
ಸವನು ಮಾಡಿದನಖಿಳವಿದ್ಯಾ
ನಿವಹವನು ಸೇಖಿಸಿದನಾಸ್ತೀಕಾಖ್ಯೆಯಲಿ ಮುನ್ನ ।
ಯುವತಿಗಸ್ತಿಯೆನುತ್ತ ಮುನಿ ಗ
ರ್ಭವನು ಮುಟ್ಟಿದನಾಗಿ ಕೇಳಾ
ಭುವನಪಾವನಮೂರ್ತಿಯಿರ್ದನು ನಾಗವಾಸದಲಿ ॥ ೫೨

ಹೇಳಿದೆನು ಮುನಿನಾಥ ದುರಿತ
ವ್ಯಾಳವಿಷಹರವೆನಿಪ ಮುನಿಕುಲ
ಮೌಳಿಚಾರಿತ್ರವನು ಭುವನಪವಿತ್ರವನು ನಿನಗೆ ।
ಹೇಳುವೆನು ತಾನೇನನಿನ್ನು ಗು
ಣಾಲಯನೆ ಹೇಳೆನುತ ಸೂತನು
ಹೇಳಿದನು ನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣಪರಾಯಣಗೆ ॥ ೫೩

ಹದಿಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಹೇಳಿದರು ಜನಮೇಜಯಗೆ ಸುವಿ
ಶಾಲಮತಿಗಳು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮುಖ
ಮೂಲಕಾರಣವಹ ಪರೀಕ್ಷಿತನೃಪನ ಸಂಗತಿಯ ||

ಸರ್ಪಯಾಗಕಾರಣವನ್ನು ಕುರಿತು ಶೌನಕಪ್ರಶ್ನೆ.

ಸೂತ ಹೇಳ್ತೈ ಸರ್ಪಯಾಗ
ಖ್ಯಾತದುಷ್ಕರಕರ್ಮನಿಷ್ಠೆಗೆ
ಹೇತುವಾವುದ ಹೇಳು ತನಗಾಪಾಂಡುನಂದನರು |
ಧೂತಪಾತಕನಿಕರರಲ್ಲೈ
ಘಾತಿಸಿದನಂತುರಗಕುಲವನು
ಭೂತಳಾಧಿಪನೆನಲು ಮುಗುಳಿಂತಂದನಾಸೂತ || ೧

ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ— ಪರೀಕ್ಷಿತನ ಆಖ್ಯಾನಪ್ರಾರಂಭ

ಕೇಳು ಶೌನಕ ಪರಹಿತೈಕವಿ
ಶಾಲಸಂಪನ್ನಿಧಿಯೆ ಯಾಗಕೆ
ಮೂಲವೆನಿಪ ಪರೀಕ್ಷಿದಾಖ್ಯಾನವನು ಮನವೊಲಿದು |
ಹೇಳುವೆನು ಜನಮೇಜಯಕ್ಷಿತಿ
ಪಾಲ ವೊಂದಿನವಖಿಳಮಂತ್ರಿಗ
ಳೋಲಗದೊಳೊಪ್ಪಿದನು ಕುಳ್ಳಿರ್ದಂದನವರೊಡನೆ || ೨

ಏನು ಹದನಯ್ಯನನು ತಕ್ಷಕ
ಕಾನನದಲೇಕುರುಹಿತೆಂಬುದ

ಕೇನು ಕಾರಣ ಹಗೆಗೆ ಹರ ಹರ ಪನ್ನಗಾಧಿಪಗೆ ।
ದಾನವಾಂತಕನೊಲವಿನವರಿಗೆ
ಹಾನಿಯೆಂತೋ ಹೇಳಿ ನೀವೆನ
ಲಾನೃಪೋತ್ತಮನೊಡನೆ ಬಿನ್ನೈಸಿದರು ಮಂತ್ರಿಗಳು ॥ ೩

ಪರೀಕ್ಷಿತನಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಕನಿಗೆ ಏಕೆ ವಿರೋಧವೆಂದು ಜನಮೇಜಯಪ್ರಶ್ನೆಗೆ
ಮಂತ್ರಿಗಳುತ್ತರಾರಂಭ

ಉಂಟು ಕೃಷ್ಣನ ಕರುಣ ನಿಮ್ಮೊಳ
ಗೆಂಟುಮಡಿ ನೃಪನಣಿಯಲಱಿವನೆ
ಗಂಟಲೊಳಗಾತಕ್ಷಕನ ಹಗೆಯಿಲ್ಲ ತಾತನಲಿ ।
ವೆಂಟಣಿಸಿದುದು ವಿಪ್ರತನಯನ
ಕುಂಟಣಿಯು ಬಲು ಶಾಪ ತಂದೆಯ
ಕಂಠವನು ಕೊಯ್ಸಿದನು ಚಿತ್ತೈಸೆಂದರವನಿಪಗೆ ॥ ೪

ಹೇಳಿದೇತಕೆ ತನಗೆ ತನ್ನಯ
ಬಾಲತನದಲಿ ಮಡಿದನಯ್ಯನು
ಹೇಳನವದೇಕಾರ್ಯರಲ್ಲಾ ವಿಪ್ರವರರೆಮಗೆ ।
ಹೇಳಿರಿ ದ್ವಿಜಸುತನ ಕೋಪಕೆ
ಮೂಲವೇನಾರಾತನಾರೆನೆ
ಹೇಳಿದರು ಮಂತ್ರಿಗಳು ತದ್ವೃತ್ತಾಂತಸಂಗತಿಯ ॥ ೫

ಪರೀಕ್ಷಿತನು ಬೇಟೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಉಪೇಕ್ಷಿತನಾಗಿ ಅವರ
ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಮೃತಸರ್ಪವನ್ನು ಹಾಕುವಿಕೆ

ಆದೊಡವಧರಿಸಾ ಪರೀಕ್ಷಿತ
ಮೇದಿನೀಪತಿ ಧರ್ಮರಕ್ಷಾ
ಪಾದನೈಕಪರಾಯಣನು ಸುರವಿಪ್ರಪೂಜಿತನು ।
ಹೋದನವನಿಪನೊಂದುದಿನ ಮೃಗ

ಭೇದಿಗಳ ಸಹಿತೊಂದುವಿಪಿನವಿ
ಭೇದದಲಿ ಮುನಿವರಶಮೀಕಸಮಾಖ್ಯನಾಶ್ರಮಕೆ ॥ ೬

ವಸುಮತೀಪತಿ ಕಂಡ ವರತಾ
ಪಸನನಾಮೃಗ ಹೋದ ಮಾರ್ಗವ
ಬೆಸಗೊಳಲು ಬೇಱೊಂದನಱಿಯದೆ ಯೋಗನಿಷ್ಠೆಯಲಿ ।
ಉಸುರದಿರಲುರಗನನು ಕೊಂದಾ
ಹಸಿವುತೃಷೆಯಲಿ ನೃಪನು ತನು ತು
ಟ್ಟಸಲು ಕೊರಳಲಿ ಸುತ್ತಿ ಬಂದನು ಮರಳಿ ನಿಜಪುರಕೆ ॥ ೭

ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಋಷಿಪುತ್ರನು ಏಳುದಿನದೊಳಗೆ ತಕ್ಷಕನಿಂದ ನೃಪಗೆ ಮರಣವಾಗಲಿ ಎಂದು ಶಪಿಸುವಿಕೆ.

ಅದನಱಿತು ತತ್ಪುತ್ರನಾಡುತ
ವಿದಿತಶೃಂಗಿಯೆನಿಪ್ಪನತಿಕೋ
ಪದಲಿ ಕೊಟ್ಟನು ಶಾಪವನು ಬಾಲಕನು ಭೂಪತಿಗೆ ।
ಮದಮುಖನನವನಿಪನನೇಳ್ದಿವ
ಸದೊಳಗುರುಷಲಿ ತಕ್ಷಕನು ತ
ಪ್ಪದು ಮದುಕ್ತಿಯೆನುತ ಬಂದನು ತಂದೆಯಿದ್ದೆಡೆಗೆ ॥ ೮

ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಶಾಪವನ್ನು ಹೇಳಲು ಅಯುಕ್ತ ಮಾಡಿದೆ ಯೆಂದು ಶಮೀಕರು ನೃಪನ ಬಳಿಗೆ ಗೌರಮುಖನನ್ನು ಕಳುಹುವಿಕೆ

ತಂದೆಯನು ಕಾಣುತ್ತ ವರಮುನಿ
ನಂದನನು ಬಾಯ್ಬಿಡಲು ಕೇಳುತ
ಕಂದೆಱೆದು ಗಳದುರಗನನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟು ಮಗನೊಡನೆ ।
ಎಂದನೇತಕ್ಕಳುವೆ ನೀನೆಲೆ
ತಂದೆ ಯೆನುತವೆ ಕೇಳಿದನು ಮುನಿ
ಸಂದ ವೃತ್ತಾಂತವನು ಮಱುಗಿದನಂದು ಮನದೊಳಗೆ ॥ ೯

ಸುಯ್ದು ಚಿಂತಿಸಿ ನೃಪನ ಕೊರಳನು
ಕೊಯ್ದ ಪಾತಕಿ ಯೆನುತ ಮಗನನು
ಬಯ್ದು ಬಹಳಕೃಪಾವನಧಿ ಭೂಪೋತ್ತಮನ ಹೊರೆಗೆ ।
ವೈದೆಗೆಯುದಟ್ಟಿದನು ಶಿಷ್ಯನ
ನೈದಿದನು ತಾ ಗೌರಮುಖನೊಲಿ
ದೈದಿ ಬಿಸುಟನು ವಾರ್ತೆಯನು ಬೆದಱಿದುದು ಸಭೆ ನೃಪನ ॥ ೧೦

ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ ಪರೀಕ್ಷಿತನ ಆಲೋಚನೆ

ಮುನ್ನವೇ ತಾ ನೆನೆವುತಿರ್ದನು
ತನ್ನ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮವಿದು ನೆಱೆ
ಬನ್ನಬಡಿಸದೆ ಹೋಹುದಲ್ಲೆಂದದುವೆ ಬಂದುದಲ ।
ಇನ್ನು ಮಾಡುವದೇನೆನುತ ನೃಪ
ಖಿನ್ನನಾದಂತಿರಲು ನೆನೆದೆವು
ಪನ್ನಗೇಂದ್ರನ ಭಯವನಪಹರಿಸುವ ಮನೋರಥವ ॥ ೧೧

ಬಂದು ಕಂಭದಲೊಂದು ಮನೆಯನು
ತಂದೆ ಮಾಡಿದೆವಮರನದಿಯಲಿ
ಬಂದು ತಕ್ಷಕನೇಱದಂತಿರೆ ರಚಿಸಿ ರಕ್ಷೆಯನು ।
ಸಂದ ಸಚಿವರು ಸಹಿತ ನೃಪನಾ
ಮಂದಿರವಲಿರಲೇೞನೆಯ ದಿನ
ಬಂದೊಡಾಱಿದ ಸಾಧ್ಯಕೆ ತರುವರೆಂದರವನಿಪಗೆ ॥ ೧೨

ಏೞನೆಯ ದಿನದೊಳಗೆ ಪನ್ನಗ
ಪಾಲತಕ್ಷಕನುರುಹುವನು ಭೂ
ಪಾಲನನು ಗಡ ನೋೞ್ಪೆನೆನುತವೆ ಕಾಶ್ಯಪಾಹ್ವಯನು ।
ಕೇಳಿ ಧನಕಾಂಕ್ಷೆಯಲಿ ಬರುತಿರೆ
ಖೂಳತಕ್ಷಕನವನ ಕಂಡನು
ಹೇೞಿದೆಲ್ಲಿಗೆ ವಿಪ್ರ ಪಯಣವದೆನುತ ಬಸಗೊಂಡ ॥ ೧೩

ಪರೀಕ್ಷಿತನನ್ನು ತಕ್ಷಕನು ಕಚ್ಚಿದಾಗ ಬದುಕಿಸಲು
ಹೋಗುವೆನೆಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಚನ.

ತಕ್ಷಕನು ತಾ ಮುನಿವನು ಗಡ ಪ
ರೀಕ್ಷಿದವನೀಶ್ವರನ ಮೇಲೆ ತ
ತುಕ್ಷಣದಲೆತ್ತುವೆನು ವಿಷಯೋಗವನು ಕೆಡೆಯೊದೆದು ।
ರಕ್ಷಿಸುವೆನುರುಮಂತ್ರಜಲದಿಂ
ದಾಕ್ಷಣವೆ ತಾ ಬಂದೆನದಕದ [1]
ಪೇಕ್ಷಿತವಲಾ ಸಕಲಲೋಕಕ್ಕೆಂದನಾ ವಿಪ್ರ ॥ ೧೪

ಅದು ನಿನಗಸಾಧ್ಯವಾದಕಾರಣ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗೆಂದು
ತಕ್ಷಕನೆನಲಾಗಿ ಆ ಉಭಯರ ಸಂವಾದ.

ಉಂಟು ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ ನೃಪತಿಗೆ
ಕಂಟಕನು ತಕ್ಷಕನು ನಿನಗದು
ಗಂಟಲೊಳಯಿಂಕೆಟಿವ ತುತ್ತೇ ವಿಪ್ರ ಮರುಳನಲ ।
ನಂಟ ಪರಿಹರಿಸಿದರೆ ನಿನಗೇ
ನುಂಟು ಬಱಿದೆ ಮನೋರಥಕೆ ಕಡೆ
ಯುಂಟೆ ಬಟಿಲದೆ ಭಂಗವಡೆಯದೆ ಮನೆಗೆ ತಿರುಗೆಂದ ॥ ೧೫

ಗಟಿಹದಿರು ನಡೆ ತನ್ನ ಮಂತ್ರದ
ಬಲುಹನದನೀನಱಿಯ ಟೋಕಳಿ
ಗಳಯದಿರು ನೃಪವರನು ಭಸ್ಮೀಭೂತನಾಗಿರಲುಂ ।
ತಳದು ಮಂತ್ರದ ಜಲದಲೆತ್ತುವೆ
ನಲಘುಧರ್ಮಾತ್ಮನನು ಪಾಂಡವ
ಕುಲಜನನು ನೀನೇಕೆ ತನ್ನನು ಬೆದಱಿಸುವೆ ಯೆಂದ ॥ ೧೬

ವೃದ್ಧವಿಪ್ರನೆ ಹೇಟು ಕಡೆಯ ವಿ
ರುದ್ಧವನು ದಿನನಾಥನಿಟದಪ
ವೃದ್ಧಿಗೆರಡೇ ಘಟಿಗೆ ವಿಷ್ಣುವ ಮಾಪ್ಪೆ ನೀನೇಕೆ ।

---
[1] ಬಂದೆನ ಕ. ಖ.

ಶ್ರದ್ಧೆಯುಂಟೈ ಬರುವ ಭಂಗದ
ಸುದ್ದಿಯನು ನೀ ಹೇಳಬೇಡೆನೆ
ಸಿದ್ಧಿಯೇನೆಲೆ ವಿಪ್ರ ತಕ್ಷಕನಾನು ಹೇಳೆಂದ ॥ ೧೭

ಎನ್ನ ವಿಷವನು ಪರಿಹರಿಸುವೊಡೆ
ಪನ್ನಗಾಭರಣಾದ್ಯರಿಂಗರಿ
ದುನ್ನತರಲಾ ವಿಪ್ರ ಪರಿಹರಿಸುವ ಸಮರ್ಥರೆನೆ ।
ಅನ್ಯ ನಾನಲ್ಲೀಶ್ವರನ ಕೃಪೆ
ತನ್ನದೈ ಸಲೆ ಸರ್ಪ ತಾನದ
ನೆನ್ನಲೀ ಹೊತ್ತೀನು ಫಲ ಕಂಡಱಿಯಬಹುದೆಂದ ॥ ೧೮

ಕಂಡಱಿವೆನೀ ಕ್ಷಣದಲಾನೆಲೆ
ಪಂಡಿತನೆ ತೋಱುವುದು ನಿನ್ನು
ದ್ದಂಡಮಂತ್ರದ ಗಿಂತ್ರದಳವನು ನೋಟ್ಪೆನೀಮರನ ।
ಕೊಂಡು ಮುಗಿಸುವೆ ನೆತ್ತು ನೆಱೆ ನೀ
ಗಂಡುತನವುಂಟಾದೊಡೆನೆ ಕೈ
ಕೊಂಡೆನಾನದ ಬಣಗುಸರ್ಪನೆ ಬೇಗ ಮಾಡೆಂದ ॥ ೧೯

ನನ್ನ ವಿಷದಿಂದ ಸುಟ್ಟು ಬೀಳುವ ಈ ಮರವನ್ನು ಬದುಕಿ
ಸೆನಲು ಅದೇರೀತಿಯಾಗಿ ಬದುಕಿಸುವಿಕೆ.

ಆತುರಿಸಬೇಡಾದೊಡಿದ ಕೋ
ಕೌತುಕವ ನೋಡೆನುತ [1] ಕ್ರೋಧಾ
ಘಾತಯುತತಾ [2] ವ್ರಾಕ್ಷನೊಂದಾಲದ ಮಹಾಮರನ ।
ಘಾತುಕನು ಮುಟ್ಟಿದೊಡೆ ಭಸ್ಮೀ
ಭೂತವಾದುದು ಬಿದ್ದುದವನಿಗೆ
ಚೇತರಿಸು ನೀನಾಪೊಡಿದ ಕೊಳ್ಳೆಂದನಾ ದ್ವಿಜಗೆ ॥ ೨೦

1 ಮುಳುಗುವೆ ಕ. ಖ. 2 ಗ್ನಿಯಲಿ ತಾ ಕ. ಖ.

ಮುಟ್ಟಿ ಮಂತ್ರಿಸಿದರೆ ಮಹಾದ್ವಿಜ
ಸೃಷ್ಟಿಗದುವೇ ಭಂಗ ನೋಡಾ
ದುಷ್ಟಪನ್ನಗ ಮಂತ್ರಜಲವನು ನೋಡು ನೋಡೆನುತ ।
ದೃಷ್ಟಿಯಲಿ ಮಂತ್ರಜ್ಞನೀಕ್ಷಿಸೆ
ಕೊಟ್ಟುದಸುವನು ಭಸ್ಮಭಾವವ
ಬಿಟ್ಟುದಂಕುರಿಸಿತ್ತು ಪಲ್ಲವಿಸಿತ್ತು ಮರನಾಯ್ತು ॥ ೨೧

ಹೊನ್ನಬಣ್ಣವದಾಯ್ತು ಮರವದು
ಹೊನ್ನಶಾಖೆಗಳಿಂದ ಮೆಱೆದುದು
ಮುನ್ನಿನಿಂದತಿಶಯಸಮಗ್ರತರಾಗ್ರಪರ್ಣದಲಿ ।

ಅದನ್ನು ಕಂಡು ತಕ್ಷಕನು ಕೇಳಿದಷ್ಟು ಧನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವಿಕೆ.

ಪನ್ನಗೇಂದ್ರನು ಕಂಡನವನತಿ
ಖಿನ್ನನಾದನು ವಿಫಲವಾದುದು
ತನ್ನ ಮನದಂಗವೆಣಿಯೇನೆಂತೆಂವನಾ ದ್ವಿಜಗೆ ॥ ೨೨

ಏನನಭ್ಯರ್ಥಿಸುವೆ ಹೋಹೆ ಯ
ದೇನು ಕಾರಣ ಮಾಟ್ಪುದೇನಾ
ಮಾನವೇಶ್ವರನಾವುದದು ಕರ್ತವ್ಯ ನಿನಗೆನಲು ।
ಹಾನಿಯಿಂ ವಿರಹಿತರ ಮಾಡಿ ಮ
ಹಾನುಭಾವರ ಕೆಡುವರೇ ಧನ
ಹೀನಗೆನಗವನೀವನಿಷ್ಟಾರ್ಥವನು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೩

ಐಸಲೇ ತಾನೀವೆನರ್ಥವ
ನೇಸನಭ್ಯರ್ಥಿಸುವೆ ಹೇಟೆನೆ
ಲೇಸನಾಡಿದೆ ಬಱಿದೆ ಧನವನು ಕೊಂಡು ಫಲವೇನು ।
ನಾಶವಲ್ಲೈ ಪರರ ಜೀವವ

ಸಾಸಿಗನು ರಕ್ಷಿಸಿದ ಫಲವವಿ
ನಾಶಪದವೆಂದೆಂಬರುಭಯಾರ್ಥವದು ತನಗೆಂದ ॥ ೨೪

ವಿಪ್ರಶಾಪದಲಱವ ನೃಪನನು
ತಪ್ಪಿಸುವೆನೆಂತೆಂಬೆ ವಿಧಿಕೃತ
ತಪ್ಪಲಱುಪುದೆ ಕಾವರಾರಾಯುಷ್ಯವಿಲ್ಲದನ ।
ತಪ್ಪಿದಲ್ಲಿ ಲಘುತ್ವ ನಿನಗಿಲೆ
ವಿಪ್ರ ಭಾವಿಸಿ ನೋಡು ಧನವನು
ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಯಲಿ ತುಂಬಿ ಕೊಡುವೆನು ಹೋಗು ನೀನೆಂದ ॥ ೨೫

ಏಕೆ ನಿನಗೀ ವೈರ ತಕ್ಷಕ
ಸಾಕು ನಾ ರಕ್ಷಿಸುವೆನೆನೆ ಹಿಂ
ದೇಕೆ ಖಾಂಡವದಹನದಲಿ ಫಲುಗುಣನು ಸಲೆಮುಳಿದು ।
ಸೋಕಿದನು ತನ್ನವನು ಬಱಿದೇ
ಕಾಕುಳವ ಮಾಡಿದನು ಹಗೆಯನು
ಸಾಕುವೆನು ಬಲು ವಿಪ್ರಶಾಪ ಸಹಾಯವಾಯ್ತೆಂದ ॥ ೨೬

ಎಂದೊಡಾಲಿಸಿ ನೋಡಿ ತನ್ನೊಳ
ಗಂದು ತಿಳಿದನು ವಿಗತಜೀವನ
ನಿಂದು ಬಱಿದೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಲದೇನು [1] ಫಲವೆನುತ ।
ಎಂದವನನಿತು ಧನವನುಂ ಕೊಡ
ಲಂದು ಮರಳಿದನಾದ್ವಿಜೋತ್ತಮ
ನೊಂದುಪಾಯವ ಗೆಲಿದೆನೆಂದನು ತನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ ॥ ೨೭

ತಾನು ರಾಜನನ್ನು ಸೇರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಸಂಗಡ ಇರುವವರನ್ನು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೇಷದಿಂದ ಫಲಪಾಣಿಗಳಾಗಿ ಹೋಗೆಂದು
ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಇಂತು ತಪ್ಪಿಸಿ ಬರುತ ತನ್ನಲಿ
ಚಿಂತಿಸಿದನಾ ತಕ್ಷಕನು ನೃಪ

---

1 ಕಿತ್ಸೆಯಲೇನು ಕ. ಖ.

ನೆಂತು ಗೋಚರವೆಹನು ಕೊಲುವೆನದೆಂತು ತಾನವನ ।
ಮಂತ್ರಿಗಳ ಬಲುಮಂತ್ರವಾದಿಗ
ಳಂತರಾಳದಲಿರ್ದವನನೆಂ
ದಿಂತು ತನ್ನೊಡನಿರ್ದವರಿಗಿದನೆಂದನುರಗೇಂದ್ರ ॥ ೨೮

ಭೂಸುರರು ನೀವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಮ
ಹೀಶನಲ್ಲಿಗೆ ಮರೆಸಿ ಕೊಂಡೀ
ವೇಷದಲಿ ಕೊಡುವುದು ಸುಪುಷ್ಪಫಲಾವಳಿಯನೆನುತ ।
ಸಾಸಿಗನು ಕಳುಹಿದರೆ ಬಂದರು
ಭೂಸುರಾಕಾರದಲಿ ಕೊಟ್ಟರು
ಲೇಸೆನಿಪ ಫಲಪುಷ್ಪನಿಕರಂಗಳನು ಭೂಪತಿಗೆ ॥ ೨೯

ಅವರೊಪ್ಪಿಸಿದ ಒಂದು ಫಲದಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಕನು ಹುಳವಾಗಿದ್ದು
ಹೊರಟು ರಾಜನನ್ನು ಕಚ್ಚುವಿಕೆ.

ಅದರೊಳಗೆ ತಾನೊಂದು ಫಲದ
ಲ್ಲೊದಗಿ ಬಂದನು ಕುಹಕತಕ್ಷಕ
ಹೃದಯಹರವೆಂದೆನಿಪಬಹಳುವೋದ ಮಘಮಘಿಸೆ ।
ಅದರೊಳುತ್ತಮವಾದ ಫಲವನು
ಮೊದಲಲವನಿಪ ತಾನೆ ಕೊಂಡುಳಿ
ದುದನು ಕೊಟ್ಟನು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗಿವ ಮೆಲ್ಲಿ ನೀವೆನುತ ॥ ೩೦

ಇಳಿದನಪರಾಂಬುಧಿಗೆ ರವಿಯುರ
ಛಳಿಗೆಗಂಜುವನಲ್ಲ ತಾನಿ
ನ್ನಿಲವೊ ತಕ್ಷಕಗಿಕ್ಷಕನಿನಿನ್ನೇನೆಂದು ಹರುಷದಲಿ ।
ಫಲವ ಕಯ್ಯಲಿ ಹಿಡಿದು ಮಂತ್ರಿಗ
ಳೊಲಿಯೆ ಸುಗಿಸುತ ಕಂಡನೊಂದನು [1]
ಹುಳುವನದರೊಳು ಕೃಷ್ಣವರ್ಣದ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪದಲಿ ॥ ೩೧

1 ಕಂಡನು ಕ ಖ.

ಬಾರನೇತಕೆ ತಕ್ಷಕಾಖ್ಯಮ
ಹೋರಗನು ವಿಪ್ರಾತ್ಮಜನ ನುಡಿ
ಘೋರಶಾಪವಿದೆಂತು ತಪ್ಪಿಸಬಲ್ಲರಾರದನು |
ಸಾರವಿದೆಲೇ ಹುಳುವಿದೆನ್ನಸು
ಹಾರಿ ತಕ್ಷಕನಾಗಿ ಸುಡಲಿ ಶ
ರೀರವನು ಭೂಸುರನ ಶಾಪವೆ ಸಲಿಸಬೇಕೆಂದ ॥ ೩೨

ನಕ್ಕು ಸರಸವ ಮಾಡಿ ಮುದದಲಿ
ಸೊಕ್ಕಿ ಕೊರಳನು ಹೊಡೆಯೆ ಫಲದಲಿ
ಡೊಕ್ಕರಿಸಿದನು ನಾಗರಾಜನು ಕೊರಳನವನಿಪನ |
ಧಿಕ್ಕೆನಲು ಚಲಿಸಿದುದು ಸಭೆ ನೃಪ
ಚಕ್ರವರ್ತಿಯನುರಗ ವೇಷ್ಟಿಸ
ಲಿಕ್ಕಲದ ಮಂತ್ರಜ್ಞರೋಡಿದರಂಜಿ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ॥ ೩೩

ಭೂಪನನುನೀಕ್ಷಿಸುತ ಸಂವಿ
ದ್ರೂಪಪರಮಾತ್ಮನಲಿ ಬಂದನು
ಕಾಪಟಿಗನುರುಹಿದನು ಕಾಯುವನುರುವಿಷಾಗ್ನಿಯಲಿ |
ತಾಪಗೊಂಡುದು ಸಕಲಜನವಾ
ಭೂಪನಟವನು ಕಂಡು ಮನದಲು
ತಾಪವುದಿಸೆ ವಿಷಾಗ್ನಿಮಾತ್ರದಲೊಂದು ನಿಮಿಷದಲಿ ॥ ೩೪

ಹಳಚಿ ಹೋದನು ಮಿಂಚಿನಂತಿರೆ
ಥಳಥಳಿಸಿ ಗಗನದಲಿ ಸೂರ್ಯನ
ಹೊಳಹು ಹುರಿಗೊಂಡಂತೆ ತಕ್ಷಕನಾ ನಿಜಾಲಯಕೆ |
ಬಳಿಕ ನಿಜಸಂಸಾರಕರ್ಮವ
ನೊಲಿದು ಮಾಡಿದುದಾಪ್ತಜನವೆಲ
ವೆಲವೊ ವಿಪ್ರನ ಹದನಿದೆಂದರು ಮಂತ್ರಿಗಳು ನೃಪಗೆ ॥ ೩೫

ನೋಡಿದೆವು ಬಾಲ್ಯದಲಿ ನಿನ್ನನು
ರೂಢಿಗಾಶ್ರಯವಾಗಿ ನಿನ್ನಯ
ಪ್ರಾಥ ಮಗನೇ ಕಲ್ಪತರುವಿನ ಬೀಜದಂಕುರವು ।
ಬೇಡಿಕೊಂಬೆವು ದೇವ ಸಂಶಯ
ಬೇಡ ನಿನ್ನಲಿ ಕರುಣವನು ನೆಱೆ
ಮಾಡುವನು ನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನು ಮನವೊಲಿದು ॥ ೩೬

ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು

ಹದಿನೈದನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಗುರುಚರಣಸೇವೆಯಲಿ ಪಡೆದರು
ಪರಮಪಾವನವಾಹ ಕೀರ್ತಿಯ
ಧರೆಯೊಳುದ್ದಾಲಕನು ಮುನಿಕುಲತಿಲಕನುಪಮನ್ಯು ॥

ಶೌನಕ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಸೂತ ಹೇಳ್ಪೈ ಪೂರ್ವದಲಿ ವಿ
ಖ್ಯಾತನೆನಿಸುವುದಂಕಮುನಿಯೊಡ
ನಾತಪೋನಿಧಿಯೆನಿಸುವುದ್ದಾಲಕನುನುಪಮನ್ಯು ।
ಭೀತಿಯನು ನೆಱೆ ತೊಱೆದು ಸಹಜ
ಪ್ರೀತಿಯಲಿ ಗುರುವಿನ ನಿರೂಪವ
ನೋತು ಶಿರದಲಿ ಧರಿಸಿ ನಡೆದುದನಱುಹು ನಮಗೀಗ ॥ ೧

ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ—ಉದ್ದಾಲಕನೂ ಉಪಮನ್ಯುವೂ ಧೌಮ್ಯರಿಗೆ ಶಿಷ್ಯರಾಗುವೆವೆನಲು ಸಂವಾದ

ಎನಲು ಹೇಳಿದನು ಸೂತನಾವರ
ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಭೃಗುವರಕುಲಜನಿತ
ರೆನಿಸುವನುಪಮಚರಿತನುದ್ದಾಲಕನುನುಪಮನ್ಯು ।
ಘನತಪೋನಿಧಿಯೆನಿಪುದಂಕನು
ಮನದ ಧೃತಿಯಿಂದಾದರದಲಂ
ದನುನಯದಲಾಯೋಧಧೌಮ್ಯನ ಕಂಡು ನಮಿಸಿದರು ॥ ೧

ಮುನಿವರೇಣ್ಯ ಮಹಾಮಹಿಮ ನೀ
ನನಘನೆಂಬುದ ಕೇಳ್ದು ಬಂದೆವು
ಮನವೊಲಿದು ವೇದಾದಿವಿದ್ಯವ ಕಲಿಸಿ ಸಲಹೆಂಮು ।
ನಿನಗೆ ಶಿಷ್ಯರು ನಾವು ನಮ್ಮಯ
ಮನವಚನಕಾಯದಲಿ ತವ ಪದ
ವನಜಸೇವೆಯನೆಮಗೆ ತಾರಣವಾಗಿ ಚರಿಸುವೆವು ॥ ೨

ಎನಲು ನಗುತಾ ಮುನಿಪ ನುಡಿದನು
ಘನವಲಾಗುರುಭಜನೆ ಲೋಕಕೆ
ಮನವೊಡಲು ತಾ ಸಕಲ ಸಾರ್ಥವು ತಪ್ಪಿದರೆ ಘನದುರಿತ ।
ನೆನೆಯಬಾರದ ತೆಱದಲಪ್ಪುವು
ದನುನಯವು ನೀವ್ ನೆನೆದು ನಿಶ್ಚಯ
ವನು ತಿಳಿದು ಹೇಳುವುದು ನೀವೆನೆ ನುಡಿದರವರಂದು ॥ ೪

ಎಲೆ ಮುನೀಶ್ವರ ನಿಮ್ಮ ಚರಣದ
ಲಲಿತಸೇವೆಯೆ ಗತಿಗೆ ಸಾಧನ
ವೆಲಸದೆಮ್ಮವಧಾನ ತ್ರಿಕರಣ ಶುದ್ಧಿ ನಿಮ್ಮಡಿಯ ।
ಸುಲಭವಲಿ ಭಜಿಸುವವು ವಿದ್ಯೆಯ

ಕಲಿಸುವುದು ಕರುಣದಲಿ ನೀವೆಯೆ
ನಲು ಸುಶಿಷ್ಯರನಂದು ಪತಿಕರಿಸಿದನು ಮುನಿ ನಗುತ ॥ ೫

ಎಲೆ ಮುನಿಗಳಿರ ಮೇಲೆ ಪೇಳ್ವೆನು
ಸಲೆ ವುದಂಕಚರಿತ್ರವನು ಮ
ತ್ತೊಲಿದು ವುದ್ದಾಲಕನ ಯುಪಮನ್ಯುವ ಮಹಾಕಥೆಯ ।
ಸುಲಭದಲಿ ನಾನೊರೆವೆ ನೀವಿದ
ನೊಲಿದು ಕೇಳುವುದೆನುತ ಮತ್ತಾ
ಲಲಿತಸನ್ಮತಿ [1] ಸೂತ ಹೇಳಿದನಾ ಮಹಾಕಥೆಯ ॥ ೬

ತನ್ನ ಭೂಮಿಗೆ ಹರಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹೋಗದಂತೆ ಮಾಡೆಂಬ ಗುರುವಿನಾಜ್ಞೆಯಂತೆ ಉದ್ದಾಲಕನು ನಡೆಯುವಿಕೆ

ಗುರುವಿನಾಜ್ಞೆಯ ತಲೆಯಲಾನುತ
ಪರಮವೇದಾಧ್ಯಯನಪರರಾ
ಗಿರಲು ಸಂತೋಷದಲಿ ಮಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದುದಿವಸದಲಿ ।
ಗುರು ಕರೆದನುದ್ದಾಲಕನನೆಲೆ
ತರುಣ ನಮ್ಮಯ ಮಾನ್ಯವೃತ್ತಿಯ
ಲುರುತರಧರಣಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳದಿಹುದಲ್ಲಿ ಘನಶಾಲಿ ॥ ೭

ಹರಿವ ಜಲವನು ನಮ್ಮ ಧರಣಿಯ
ಹೊರಗಿರಿಸಲನ್ಯರು ಕೊಂಡು ಹೋ
ಹರು ಘನದುರಾತ್ಮಕರವರ ಸೀಮೆಗೆ ಪೋಗದಂದದಲಿ ।
ಭರದಿನುದಕವ ತಿರುಹು ನಮ್ಮಯ
ಧರೆಗೆ ನೀನೆನೆ ಶಿರದಲಾನುತ
ಭರವಸದಿ ತಾ ಬಂದು ಕಂಡನು ಹರಿವ ಶಂಬರವ ॥ ೮

ಪರರ ಭೂಮಿಗೆ ಪೋಪುದಕಟಾ
ಭರದೆ ಜಲವನು ತಾನು ತಿರುಹಲು

---

1 ಲಲಿತಮಹಾಮತಿ, ಕ. ಖ.

ತರಳೆ ಗುದ್ದಲಿಯೆಂದು ಪೋದರೆ ತಡವಲಾ ಯೆನುತ ।
ಭರದಿ ಪೋಪೀಯುದಕವನು ತಾ
ತಿರುಹಿಸುವೆನೆಂದೆನುತಲಲ್ಲಿಯೆ
ಕರದ ತಲೆದಿಂಬಿನಲಿ ಪವಡಿಸಿದನು ನಿಜೇಚ್ಛೆಯಲಿ ॥ ೯

ಸಂದಿಯಲಿ ಜಲ ಪೋಗಲೀಯದೆ
ತಂದು ಮೃತ್ತಿಕೆಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿಯೆ
ಬಂದ ಜಲವೆಲ್ಲವನು ತಿರುಹಿದನಾತ್ಮಧಾರುಣಿಗೆ ।

ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಗುರುವು ಬಂದು ಕಂಡು ಸಂತೋಷಿಸಿ ನಿನಗೆ ಸಕಲವಿದ್ಯಾಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಲಿಯೆಂದು ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ

ಸಂದುದೀಪರಿ ಹಲವು ದಿನವದ
ಕಂದು ಗುರು ತಾ ನೆನೆದನಾಗಳೆ
ಕಂದನಾವೆಡೆ ಯೆನುತ ಬಂದನು ಕಂಡನೀಹವನ ॥ ೧೦

ಅಕಟ ಮಗನ ನಿರರ್ಥದಲಿ ತಾ
ನಕುಟಿಲನ ಕಳುಹಿದರೆ ನಮ್ಮಯ
ಬಕುತಿಯಲಿ ತನ್ನೊಡಲ ಮೋಹವ ತೊರೆದು ದೃಢತೆಯಲಿ ।
ಪ್ರಕಟದಲಿ ತಾನಡ್ಡಬಿದ್ದೀ
ಸಕಲಜಲವನು ನಮ್ಮ ಭೂಮಿಗೆ
ಸುಕರದಲಿ ತಿರುಹಿದನು ಹರ ಹರ ಯೆನುತ ಹರುಷಿಸಿದ ೧೧

ಬಂದು ಕೈವಿಡಿದೆತ್ತಿ ಕೇಳಲೆ
ಕಂದ ಮೆಚ್ಚಿದೆನೆಂದು ಬಹಳಾ
ನಂದದಲಿ ಹರಸಿದನು ಮಸ್ತಕಕಿರಿಸಿ ಹಸ್ತವನು ।
ಸಂದ ಸಕಲಸುವಿದ್ಯೆಗಳು ನಿನ
ಗಿಂದು ಫಲಿಸಲಿ ಗಾರುಹಸ್ತ್ಯಕೆ
ಛಂದದಲಿ ನಡೆ ಯೆಂದು ಕಳುಹಿದರಾತ ಬೀಳ್ಕೊಂಡ ॥ ೧೨

ಬಳಿಕ ಉಪಮನ್ಯುವನ್ನು ಮನಃಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥವಾಗಿ ಗೋರಕ್ಷಣೆ
ಮಾಡೆಂದು ವನಕೆ ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ.

ಬೞಿಕಲಂದುಪಮನ್ಯುವಿರುತಿರೆ
ಕಳೆದು ಪೋದುದು ಕೆಲವು ದಿನ ಮ
ತ್ತಳುಕದವನಧ್ಯಯನಪಾಠದ ಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದಿರಲು ।
ತಿಳಿಯಲೆಂದೀತನ ಮನವನಾ
ಕಳನು ಕಾವುದು ಹೋಗು ನೀನೆಂ
ದಳುಹದಟ್ಟಲು ಕಾದನವ ಗೋವುಗಳ ಮನವೊಲಿದು ॥ ೧೩

ಈಗ ಒಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಗೋವನ್ನು ಮನೆಗೆ ತರಲು
ಗುರುವು ಕೋಪಿಸಿ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅರ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಂದು
ಸಾಯಂಕಾಲಕ್ಕೆ ಗೋಸಹಿತ ಬಾಯೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಒಂದುದಿನ ಗೋವೃಂದವನು ಸಾ
ನಂದದಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನಸಮಯದ
ಲಂದು ತರಲಾಶ್ರಮಕೆ ಗುರು ಕಂಡಧಿಕಕೋಪದಲಿ ।
ಬಂದೆಯೇತಕೆ ಪಶುಗಳನು ನೀ
ನಿಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲಿ ತಂದರೆ
ನೊಂದವುಪವಾಸದಲಿ ಕೆಡಿಸಿದೆ ಯೆಂದು ಗರ್ಜಿಸಿದ ॥ ೧೪

ಎಲೆ ಗುರುವೆ ನಿರ್ವ್ಯಾಜದಲಿ ತಾ
ನೊಲಿದು ಬಂದವನಲ್ಲ ನನಗಿಂ
ದಲವಕ್ಷುಧೆಯನು ತಾಳಲಾರದೆ ಬಂದೆನೆಂದೆನಲು ।
ಘೞಿಲನಾಮುನಿ ನುಡಿದನಡವಿಯ
ಲಲಿತಕೋಮಲದರ್ಕಪತ್ರವ
ಸುಲಭದಲಿ ನೀ ಭುಜಿಸಿ ಕಾವುದು ದಿನವ ಕಡೆಗಣಿಸಿ ॥ ೧೫

ಎನೆ ಹಸಾದವೆನುತ್ತ ಹೋದನು
ಮನದೊಳನುಮಾನಿಸದೆ ಗೋವುಗ
ಳನು ಗೊಳಿಸಿ ಘನದರ್ಕಪತ್ರವ ಭುಜಿಸಿ ಹಲಕಾಲ ।

ಅನುನಯದಿ ಸಾಯಾಹ್ನಸಮಯಕೆ
ಮನೆಗೆ ಬಹನೀ ತೆಱದಲಿರುತಿರೆ
ಘನತರೋಷ್ಣವದಡರಿ ಕೆಟ್ಟವು ನಯನವಾಮುನಿಗೆ ॥ ೧೬

ಹೀಗೆ ಬಹುಕಾಲ ನಡೆಯಲು ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ದೇಹತ್ರಾಣ ಕಡಿಮೆ ಯಾದುದಂ ಕಂಡು ಗುರುವುಪದೇಶಿಸಿದ ಮಂತ್ರಜಪದಿಂದ ಸೂರ್ಯ್ಯಾಪರೋಕ್ಷವಂ ಹೊಂದಿ ರೋಗನಿವೃತ್ತಿಯಾಗುವಿಕೆ.

ಇರಲಿರಲು ಪಥ ಕಾಣಬಾರದೆ
ಕರದ ಸನ್ನೆಯ ಸೋಹೆವಿಡಿದಾ
ಚರಿಸುತಿರೆ ಗುರುವೆಱಿದನಕಟಾ ಶಿಷ್ಯನಾಯಸವ ।
ಪರಿಹರಿಪೆನೀ ಕ್ಷಣದಲೆನುತವೆ
ಕರೆದು ಮನದೆರಕದಲಿ ಪೇೞ್ದನು
ತರಣಿ ಮೆಚ್ಚುವ ಮಂತ್ರಗಳನತಿಸಾಧ್ಯತರವಿಧಿಯ ॥ ೧೭

ಒರೆದು ಘನಮಂತ್ರೋಪದೇಶವ
ನಿರದೆ ಕಳುಹಲು ಬಂದು ಮಿಂದಾ
ಸುರನದಿಯ ತೀರದಲಿ ನಿಂದಾವಶ್ಯಕವ ರಚಿಸಿ ।
ವರಮುನೀಶ್ವರನಿತ್ತ ಮಂತ್ರವ
ಸ್ಮರಿಸಿ ಕರಗಳನೆತ್ತಿ ರವಿಯ
ನುಱೆ ಮನದಿನೀಕ್ಷಿಸಿ ಸುರುಚಿರಧ್ಯಾನಪರನಾದ ॥ ೧೮

ಜನನರಹಿತನೆ ಲೋಕಭಾವನ
ನೆನಿಖಿಳಾತ್ಮಕನೆಯಜರವರೇ
ಣ್ಯನೆ ಯನುಪಮಾನಘಶುಭದಧರ್ಮ[1] ಸ್ವರೂಪಕನೆ ।
ಘನಮಹಿಮ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿನಿಧಾ
ನನೆ ಪ್ರಳಯರೂಪಕಸೂರ್ಯನೆ
ಯನುಪಮಾರ್ಣವ ಕಾರುಣಿಕ ರವಿ ನಿನಗೆ ಶರಣೆಂದ ॥ ೧೯

---

1 ನನುಪಮಧರ್ಮ, ಕ. ಖ.

ಘನವಿವಸ್ವಾನುವೆ ಮಹಾಜಗ
ವನು ಧರಿಸಿಯಿರ್ದಂತರಾತ್ಮನೆ
ಜನವಬೆಳಗುವ ದೀಪರೂಪನೆ ಲೋಕಹಿತಕಾರಿ ।
ಅನುದಿನವು ನೀನಾದಿ ನಿನ್ನನು
ನೆನೆವೊಡರಿದು ಸಹಸ್ರಲೋಚನ
ಗನುಪಮಿತತೇಜನೆ ಸುರರೊಳುತ್ತಮ ನಮೋಯೆಂದ ॥ ೨೦

ನಮಿಸುವೆನು ಸವಿತೃಸ್ವರೂಪನೆ
ನಮಿಸುವೆನು ಜಗದೇಕಚಕ್ಷುವೆ
ನಮಿಸುವೆನು ಜಗದುದಯರಕ್ಷಾಪ್ರಳಯಕಾರಣನೆ ।
ನಮಿಸುವೆನು ವೇದಸ್ವರೂಪನೆ
ನಮಿಸುವೆನು ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕಾರಣ
ನಮಿಸುವೆನು ಬ್ರಹ್ಮೇಶ ನಾರಾಯಣ ನಮೋ ಯೆಂದ ॥ ೨೧

ಎಂದು ಬಹುವಿಧವಾದ ತುತಿಗಳ
ಲಂದು ಹೊಗಳೆ ಮಹಾಮಹಿಮನಹ
ಛಂದದಲಿ ವೇದಾತ್ಮನನು [1] ಮೆಚ್ಚಿಸಲು ರವಿ ಬಂದು ।
ಕುಂದದಾನಂದದಲಿ ದೃಷ್ಟಿಗ
ಳೊಂದೆ ಕಾಣಿಸಿ ಬೇಗನಾ ರವಿ
ಸಂದನಂದಾಕಾಶಕತ್ತಲು ಮುನಿಪ ಹರುಷಿಸಿದ ॥ ೨೨

ಅದನ್ನು ಗುರುವು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು
ಉಪಮನ್ಯುವಂ ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ

ಬಂದು ಗುರುಚರಣಾರವಿಂದಕೆ
ವಂದಿಸಲು ಮಿಗೆ ಕೇಳ್ದನಧಿಕಾ
ನಂದದಲಿ ಪರಿಣಮಿಸೆ ಮೆಚ್ಚಿದನಾತ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ।
ತಂದೆ ನಿನಗೆ ಸಮಸ್ತವೇದಗ

---

1 ಛಂದವೇದೋರೂಪನನು, ಕ. ಖ

ಳಿಂದು ಫಲಿಸಲಿ ಹೋಗು ನೀನೆಂ
ದಂದು ಮಸ್ತಕಕಿರಿಸಿ ಕರವನು ಕಳುಹಿದನು ನಲಿದು ॥ ೨೩

ಬಂದನಂದುಪಮನ್ಯು ಬಹಳಾ
ನಂದದಲಿ ಲೋಕದಲಿ ಕೀರ್ತಿಯ
ನಂದು ಪಡೆದನು ಗುರುಪ್ರಸಾದ ಕರುಣದ ಬಲದಿಂದ ।
ಇಂತಿದನು ಹೇಳಿದೆನು ನಿಮಗಿ
ನ್ನೊಂದಿತೇ ಘನಹರುಷವೆನೆ ಮನ
ದಂದು ನಿತ್ಯಾತುಮನ ನೆನೆದರು ಭಾವಶುದ್ಧಿಯಲಿ ॥ ೨೪

ಹದಿನೈದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು

ಹದಿನಾರನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಬಂದು ಕಂಡನುದಂಕನವನಾ [1]
ಕಂದಜನಮೇಜಯಮಹೀಪತಿ
ಗಂದು ಕಥನವನಱುಹಿ ಸರ್ಪಾಧ್ವರಕೆ ತೊಡಗಿಸಿದ ॥

ಸಶಿಷ್ಯರಾದ ಉದಂಕರು ಬರಲು ಅವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಆಗಮನಕಾರಣ ಪ್ರಶ್ನಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಾರಂಭ.

ಹೇಳಿದರು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಭೂಮೀ
ಪಾಲಜನಮೇಜಯಗೆ ಬಳಿಕಾ
ವೇಳೆಯಲಿ ಶಿಷ್ಯಪ್ರಶಿಷ್ಯರು ಸಹಿತುದಂಕಮುನಿ ।

1 ರಾಜವನವಾ, ಕ. ಖ.

ಜಾಳಿಸಿದ ಶಾಂತಿಯಲಿ ಪೂರ್ವದ
ಕಾಲದಲಿ ತಕ್ಷಕನು ಮಾಡಿದ
ಖೂಳತನವನು ನೆನೆದು ಬಂದನು ನೃಪನ ಹೊರೆಗಾಗಿ ‖ ೧

ಬರಲು ಮುನಿಗಿದಿರೆದ್ದು ಭಕ್ತಿಯ
ಭರದಿ ವಂದಿಸಿ ಸತ್ಕೃತಿಯುನಂ
ದರಸ ವಿರಚಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಿಕ ಬರವೇನೆಂದು ಬೆಸಗೊಳಲು ।
ಹಿರಿದು ಸಲ್ಲಾಪಗಳ ಮಾಡುತ
ಪರಮತತ್ತ್ವವನೊರೆದು ಮೆಲ್ಲನೆ
ಮರುಳತಕ್ಷಕಗುಪಹತಿಯು ನೆನೆದಾಗಳಿಂತೆಂದ ‖ ೨

ರಾಜ್ಯಪಾಲನವೂ ಶತ್ರುಸಂಹಾರವೂ ರಾಜಧರ್ಮವು.

ಆದೊಡೇನೆಲೆ ಭೂಪ ರಾಜರು
ಮೇದಿನಿಯು ನಾಳ್ವವರೆಗೊಂದೇ
ಕಾವ ಕರಣ ಪದುಳದಿ ರಾಜ್ಯವನಾಳಿ ಧರ್ಮದಲಿ ।
ಕಾದಿದರೆ ಪ್ರತಿಭಟನ ನಿಖಿವುದು
ಭೇದದಲಿ ನೆಱೆ ಕೊಂದವರ ಮಿಗೆ
ಭೇದಿಸಿಯೆ ಕೊಲಬೇಕು ಹಿಂಸೆ ಯದಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರದಲಿ ‖ ೩

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು ನಾರದೋಪದೇಶದಿಂದ ರಾಜಸೂಯ ಮಾಡಿದ
ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ

ಎನುತ ಯತಿವಗನೆಂದ ಕೇಳೈ
ಜನಪ ನಿನ್ನಯ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ
ವಿನುತಶೌರ್ಯವನಱಿಯಲುಶ್ರೀಸೋಮಕುಲದವರ ।
ಜನಪತಿಲಕರ ಕುಂತಿಪುತ್ರರ
ಮನೆಗೆ ನಾರದ ಬಂದ ಪಾಂಡುವಿ
ಗನಿತು ಮರ್ಧರವೃತ್ತಿಯೆಂಬುದ ಹೇಳೆಯಾಕ್ಷಣದಿ ‖ ೪

ಜನಪತಿಯು ಬಲ ಬಹಳವಿರಲಿಕೆ
ವಿನುತಭಂಡಾರವನು ತರಿಸಿದ
ಜನಪ ಮಾಡಿದ ರಾಜಸೂಯುವನೆಂದು ಪಾಂಡುವಿಗೆ ।
ಎನಿತೊ ಫಲ ಮೇಳವಿಸೆ ಯಿಂದ್ರನ
ವನಿತೆಯುರು ಬಿತ್ರಿಕಾತಸೋಲಗ
ದನುವ ಕಾಣರು ಪಾಂಡುನೃಪತಿಯು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫

ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೆ ವಿರೋಧಿಗಳನ್ನು ವ್ಯಥೆಪಡಿಸವುದು ಪುತ್ರನ ಕರ್ತವ್ಯ
ವಾದ ಕಾರಣ ಸರ್ಪಾಧ್ವರವ ಮಾಡೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ

ಮಾತೃಪಿತೃಗಳ ಹಗೆಯು ತೆಗೆಯದ
ನೇತಕಾ ಸುತ ಜನಿಸಿ ಫಲವೇ
ಭೂತನಿಕರದುವರದಲಿ ಜನಿಸಿದರೆ ಜಗತ್ತುಗಳು ।
ಓತು ಕೇಳ್ಳ ಸಗಣಿಯೊಳು ತಾವ್
ನೇತು ಸಾವಿರಹುಳುಗಳೆಂಬೀ
ಮಾತು ಪೊದಗುಗು ಜನದ ವಚನದಿ ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬

ಆ ಮಹಾಪಾಂಡವರ ಕುಲದಲಿ
ಭೂಮಿಪತಿ ನೀ ಜನಿಸಿ ತಂದೆಯೊ
ಳಾ ಮಹಾಹಗೆ ಪುರಗತಕ್ಷಕನಿರಲು ಕೈಗಾದೆ ।
ಭೂಮಿಯೊಳಗಹಿವಂಶವಾದ

ಗ. ಪುಸ್ತಕಪಾಠ—

* ನಾತಗನಿತ್ಯೈಶ್ವರ್ಯಸಂಪದವಿದ್ದು ಫಲವೇನು ।
ಖ್ಯಾತಿಯನಿತಿದ್ದೇನು ಸುಜನ
ಪ್ರೀತಿಕರವೆನೆ ತಂದೆಗಧಿಕಸು
ಖ್ಯಾತಿಶಯವನು ದೊರಕಿಸುವುದೇ ಧರ್ಮವ್ರತವೆಂವ ॥ ೬
ಕಾಮವಾಗಲಕಾಮವಾಗಲಿ
ಭೂಮಿಗಧಿಕವ್ವೇಷಿಗಳ ನಿ
ಸ್ಸೀಮತನದಿಂ ಕೊಲುವುದೇ ಸಜ್ಜನರ ಧರ್ಮವದು ॥

ಸ್ತೋಮವನು ನೀ ಕೆಡಿಸಬೇಕೆನೆ
ಭೂಮಿಪತಿ ಬೆಚ್ಚಿಕೆಂದನಾಮುನಿಗಧಿಕಹರುಷದಲಿ ॥ ೭

ಅದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ರಾಜನೆನ್ನಲು ವಿಪ್ರಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸರ್ವವೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದೆಂದು ಉತ್ತರ.

ಹುದುಗಿಹೆನು ತಾನೆಂಬ ಭೇದದ
ಹದನನರಿಯೆನದೆಂದೊಡಾಯುತಿ
ಯಿದು ಬೆಚ್ಚಿಕ ತಾನೊಂದು ಗಹನವೆ ದ್ವಿಜರ ಭಜಿಸಿದೊಡೆ ।
ಹದನ ಕಾಂಬರು ಭೂಸುರೋತ್ತಮ
ರದಕೆ ತತ್ಕ್ಷಣ ಹೋಮದಲಿ ತಾವ್
ಸದೆದು ಕೊಡುವರು ನಿನಗೆ ವಿಪ್ರರು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೮

ಅನಿಮಿಷರ ಮುಖರೂಪನಪ್ಪ[1] ನ
ಲನ ಕರೆದು ಸರ್ಪಗ್ರಸನವಹು
ದೆನೆ ವಸಧಿಯು ಗಭೀರತನವನು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲಿ ।
ಮುನಿಪನೊಬ್ಬನು ಕುಡಿದು ಕಳೆಯನೆ
ಜನಪ ನಿನ್ನಯ ಪೂರ್ವಪುರುಷನ
ತನುವಿನ ಕ್ಷಯ ತಳೆಯಲಾಕ್ಷಣ ಹೀನಕಳೆಗಳನು ॥ ೯

ಕೂಡಿ ತಳೆಯರೆ ಶಶಿಯನೆಂದರೆ
ರೂಢಿಯುಹ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕವ
ಮಾಡನೇ ಕಮಲಜನು ಭೂಮಿಗೆ ತಾನು ಗೋಹಲನ ।
ನೋಡಿ ಕಳೆಯರೆ ಯಾ ಸುರೇಶನ
ಗಾಢದೈಶ್ವರ್ಯವನು ರೂಢಿಸಿ
ರೂಢಿಯಲಿ ಭಿಕ್ಷುಕನ ಮಾಡರೆ ತೀರ್ಥಮೌಳಿಯನು ॥ ೧೦

ತಾಮಸಕ್ಕಧಿಕಾರಿ ಮಾಡರೆ
ಭೂಮಿಯೊಳ್ ದ್ವಿಜರಿಂಗೆ ತಾನದು

1 ಮುಖನಪ್ಪನ, ಕ. ಖ. ಮುಖನಪ್ಪೊಡನ, ಗ.

ನೇಮಿಸಲು ನಿಲಲುಂಟೆ ಯೆಂದರೆ ಭೂಪನಿಂತೆಂದ ।

ರುದ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಶಪಿಸಿದವರ ಹೆಸರುಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಸೋಮಶೇಖರಮುಖ್ಯನಾಕಿ
ಸ್ತೋಮವನು ಶಪಿಸಿರ್ದವರ್ಗಳ
ನಾಮವನು ತನಗರುಹಿ ಯೆಂದರೆ ಮುನಿಪನಿಂತೆಂದ ॥ ೧೧

ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ—ಸುರರು ಸರ್ವೋತ್ತಮದೇವತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಭೃಗು ರುಷಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ.

ಮೊದಲು ಮನ್ವಂತರದ ಕೃತಯುಗ
ವಿದಿತದಲಿ ತೆತ್ತೀಸಕೋಟಿಯು
ತ್ರಿದಶರೆಲ್ಲರು ನೆರೆದು ಪದ್ಮಜವಿಷ್ಣುರುದ್ರರಲಿ ।
ಅದಟುದೈವವದಾರು ನಂಬಲು
ವಿದಿತವನು ತಾವರುವೆವೆಂದಾ
ತ್ರಿದಶಗಂಗೆಯ ತಡಿಯ ನೆರೆಯಲಿ ಕೂಗಿ ಭೃಗುಋಷಿಯ ॥ ೧೨

ಆಗ ಭೃಗುವು ಈಶ್ವರನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕೋಪಬಂದಿರುವದಂ ಕಂಡು ಶಪಿಸುವಿಕೆ.

ನೆರೆದು ಕಳುಹಿದರವರ ಗ್ರಾಮಕೆ
ವರಮಹಾಋಷಿ ಮೊದಲು ಹರಿದನು
ಹರನ ಗ್ರಾಮಕೆ ಹೋಗಿ ಶೂಲಿಯ ಸಮಯವೇನೆನಲು ।
ಹರನು ಕೇಳುತ ಕೋಪದಿಂದವೆ
ಬರೆ ಮಹಾಋಷಿ ಕಂಡು ಶಾಪವ
ನೊರೆದ ಗಂಗಾಧರಗೆ ತಾಮಸಜನಕೆ ಗುರು ನೀನು ॥ ೧೩

ಬಳಿಕ ಬ್ರಹ್ಮನ ಬಳಿಗೆ ಬರಲು ಆತನು ತನಗೆ ಮಾನಮಾಡದೆ ಇದ್ದದ್ದ ರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಶಾಪವಂ ಕೊಡುವಿಕೆ.

ಎಂದು ಬೇಗದಿ ಕಮಳಭವನನ
ಮಂದಿರಕೆ ಬರೆ ಪದ್ಮಸಂಭವ

ಬಂದ ಮುನಿಗಾಸನವನೀಯದೆ ಯಿರಲಿಕಾ ಮುನಿಪ ।
ಅಂದು ಶಾಪವ ಕಮಲಜಂಗಿಂ
ತೆಂದನೀಜಗದಲ್ಲಿ ಮೇಣೊಂ
ದೊಂದು ಗ್ರಾಮದ್ವಾರಬಂಧದ ಮುಂದೆ ಗೋಹಲನ ॥ ೧೪

ಛಂದದಿಂದಿರುತಿಹುದದಗಸೆಯೊ
ಳೆಂದು ತಾ ಶೀತೋಷ್ಣವಾತಕೆ
ನೊಂದು ಸದ್ದ್ವಿಜರಿಂಗಮವಸರವೀಯದನ ಗತಿಯು ।
ಲೆಂದುವೀ ಪರಿಯುಹುದು ಧರೆಯಲಿ
ಸಂದ ಜನರ ವಿವಾಹದಾದಿಯು
ಲೊಂದು ರಾತ್ರಿಯು ನಾಲ್ಕು ಹಗಲಲಿ ಬಂದು ಗೋಹಲನ ॥ ೧೫

ವೇದಿಸಿದ ನೈವೇದ್ಯಗಿಂದವೆ
ಯಾವರಿಸಿ ತಾ ಮಿಥುನವರ್ಗಕೆ
ಸಾಧಿಸಿದ ಪರಮಾರ್ಥಭೋಗವ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ।
ಆದುರಾಗ್ರಹಿಮಿಥುನಕೆಯು ಬಹು
ಬಾಧೆ ತಾನಹುದೆಂದು ಭೃಗುಋಷಿ
ಮೋದಿಸಿಯಲದನಱುಹಿ ಬಂದನು ಕ್ಷೀರಸಾಗರಕೆ ॥ ೧೬

ಕ್ಷೀರಸಾಗರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮಲಗಿದ್ದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಎದೆಗೆ ಒದೆಯಲು ಕೋಪಿಸದೆ ಪರಮಾದರದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ್ದರಿಂದ ವಿಷ್ಣುವೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮನೆಂದು ತಿಳಿಸುವಿಕೆ

ಬೇಗದಲಿ ಬಂದುರಗವಾಸಿಯು
ಯೋಗನಿದ್ರಾಂಗನೆಯು ಭೇದದ
ರಾಗದಲಿ ಪವಡಿಸಿದ ಮಧುಮರ್ದನನ ಬಂದೊದೆದ ।
ಆಗಳಾತನ ವಕ್ಷಭಾಗವ
ತಾಗಿಸಿದ ತಾನಗ್ರಪಾದದಿ
ಮೇಗಳಱಿತಾದೇವನೆದ್ದನು ಮುನಿಯ ಚರಣವನು ॥ ೧೭

ಹಿಡಿಕಿಸುತ ಕುಳ್ಳಿರ್ದು ಮುನಿಪಗೆ
ನುಡಿದನೈ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು ನಿನ್ನಯ
ಯಡಿಗಳಿವು ಭರದೊದ್ದವೀಗಳು ತನ್ನ ಹೇರುರವ ।
ಅಡಿಗಡಿಗವೂ ಸರ್ವದೈತ್ಯರ
ಹೊಡೆಗಳಿಂದವೆ ಕಠಿಣವಾದುದ
ನೆಡಹಿ ನೊಂದವವೆನುತಲಿದಿರಾಗೆದ್ದನಸುರಾರಿ ॥ ೧೮

ಎನಲು ಹರುಷದಿ ಮುನಿಪನಾಕ್ಷಣ
ವನಿಮಿಷರು ಮುಂತಾಗಿ ಹೊಗೞಲು
ಜನಜನಿತ ತಾನೊಬ್ಬ ತಾಮಸನೊಬ್ಬ ರಾಜಸನು ।
ವಿನಯದಲಿ ತಾನೊಬ್ಬ ಸಾತ್ವಿಕ
ವನಜಲೋಚನದೇವ ತಾನೇ
ಜನಜನಿತ ಸರ್ವೋತ್ತಮೋತ್ತಮನೆಂದು ಹೊಗೞಿದನು ॥ ೧೯

ಹೊಗೞಲಾತನ ಪದದ ಹೆಜ್ಜೆಯು
ಬಗೆಯಲಾ ಶ್ರೀವತ್ಸಲಾಂಛನ
ಜಗಕೆ ಶ್ರೀವತ್ಸಾಂಕನಾದನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ।
ನಿಗಮಗೋಚರದೇವನನು ತಾ
ಜಗವೆಱಿಯಲೊದೆದಾಮಹಾಮುನಿ
ವಿಗಡದೇವೋತ್ತಮನ ಕಂಡನು ದ್ವಾಪರಾಂತ್ಯದಲಿ ॥ ೨೦

ಹಿರಿಯುರನು ತಮ್ಮಂಘ್ರಿ ಸೋಂಕಿದ
ವರಮುನಿಪಗಾಮ್ಲೇಚ್ಛ ಜನ್ಮವು
ಭರವಸವು ತಾನೆಂದು ಮುಂದಣಕಥೆಯ ಕೇಳೆಂದ ।
ಸುರಪತಿಯು ಸಕಲಾನುವಿಭವವ
ನುಱುಹಿ ಮುನಿ ದೂರ್ವಾಸನಾಕ್ಷಣ
ಶರಧಿಯೊಳು ತಾ ಮುೞುಗಿಸಿದನಾಸುರೇಶ್ವರನ ॥ ೨೧

---

1 ಪದವು, ಕ. ಗ.

ಅಗಸ್ತ್ಯರ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸುರರು ಬ್ರಹ್ಮನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ವಾತಾಪೀಲ್ವರ
ಬಾಧೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಮತ್ತೆ ಕೇಳ್ಯ ನೃಪಶಿರೋಮಣಿ
ಚಿತ್ತವಿಸು ಮತ್ತಾಯಗಸ್ತ್ಯನ
ಸತ್ತ್ವದುನ್ನತಿಯನು ಮಹಾಂರಾಶಿಯನು ಕುಡಿದುದನು ।
ಬಿತ್ತರದಿ ತಿರುಗುವನು ಲೋಕಕೆ
ಹತ್ತಿದವು ನಾಲ್ಕೈದುವಸ್ತ್ರಗ
ಳೊತ್ತಿ ಯಿಾತ್ರೈಲೋಕ್ಯಜೀವನ ಕಾದುತಿರೆ ಬಳಿಕ ॥ ೭೨

ಸಕಲಸುರಗಣ ನೆರೆದು ಬಂದಾ
ಬಕುತಿಯಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಂಗೆ ಲೋಕವ
ವಿಕಳಗೊಳಿಸುವ ಹದನ ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿದುದು ಬಳಿಕ ।
ವಿಕಳವಾಗಲು ವಾತಪೀಲ್ವಲ
ರಕಟ [1] ಭೂಸುರನಿಕರ ವೆಲ್ಲವ
ಪ್ರಕಟದಲಿ ಭಕ್ಷಿಸುತಲಿರ್ಪರು ವಿಂಧ್ಯಪರ್ವತದಿ ॥ ೭೩

ನಿಂದಿರದೆ ತಾವಂದವಾಗಿಯೆ
ಮುಂದೆ ಸೂರ್ಯನ ರಥದ ಮೇಲಕೆ
ನಿಂದು ಲಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ಯಿಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಾವಿರಕೆ ।
ಇಂದಿಳಯು ಪೊಡೆಗೆಡುವುತ್ತೈದೆಳ
ತಂದ ರಾಕ್ಷಸರೆಲ್ಲ ತೆಂಕಣ
ಸಿಂಧುವಿನೊಳಡಗಿದ್ದು [3] ತಂಮನು ಕೊಂದು ಕೂಗುವರು॥ ೭೪

ಅವರಿಗವದಿರು ನೆರವುಗೊಡುತಿವ
ರವನಿಯುಲಿ ಲಂಕಾಧಿಪತಿಸಹ
ಶಿವಶಿವಾಅಯ್ದ್ಯದುಬಾಧೆಗೆ ಯೇನು ಹದನೆನಲು ।
ಅವರಿಗೆಂದನು ಕಮಲಸಂಭವ

---

1 ಸಕಲ, ಕ. ಗ. 2 ವಾದುದು, ಕ. ಗ. 3 ದುಂದುಭಿಯುಲಡಬಿದ್ದು, ಕ. ಗ.

ದಿವಕೆ ನಿಂದಿರಲಾಪ ದೈವ
ಪ್ರವರವಿಲ್ಲದೆ ಸಕಲಋಷಿಕುಲಕಾಗಿ ಯರಿದೆಂದ ॥ ೨೫

ಆವನೊಬ್ಬನು ರಾಜರಾಜರ
ಠಾವನೈದಿಯೆ ರಾಜದರುಶನ
ಸೇವನವನಾ ರಾಜದ್ರವ್ಯವ ಕೊಂಬ ರಾಜರಲಿ ।
ಆವ ಮನ್ನಿಸಿಕೊಂಬನಾತನೆ
ಯೀವಿಷಯವ ಗೆಲಲರಿದೆಂ ದರೆ
ದೇವಗಣ ತಮಗಖಿಳಮುನಿಗಳ್ಗೆ ಬ್ರಹ್ಮನಿಂತೆಂದ ॥ ೨೬

ಆವ ರಾಜರ ದರುಶನಂಗಳು
ಭಾವಿಸಲು ತಮಗಿಲ್ಲವಾದರೆ
ದೇವಕುಲಕಿನ್ನಾರು ಗತಿ ಹೇಳೆಂದರಾಸುರರು ।

ಅಗಸ್ತ್ಯರ ಬಳಿಗೆ ಹೋದರೆ ನಿಮ್ಮ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವುದೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮನ ಉತ್ತರ.

ನೀವು ಹೇಳಿದುದೈದು ಠಾವಿನ
ದೇವವಿಗ್ರಹಕೊಬ್ಬ ಪರಿಭವ
ಭಾವಿಸಲು ನೀವೀಸು ಜಠರವನಗಸ್ತ್ಯಮುನಿರಾಯ ॥ ೨೭

ಆತನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ನುಡಿವುದು
ವೀತರಾಗದಲಿದು ಸಮಸ್ತ
ಪ್ರೀತಿಯುವ ನೆಱೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಾತಗುಸುರುವುದು ।
ಆತ ಹೇಳಿದ ತೆಱದೆ ಯಮರರು
ಯಾತತುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಬಂದರು
ವ್ರಾತು ಹರವರಮುನಿಪಕುಂಭಜನಾಶ್ರಮಕ್ಕೊಲಿದು ॥ ೨೮

ದೇವತೆಗಳು ಅಗಸ್ತ್ಯರಲ್ಲಿ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವಿಕೆ.

ಬಂದು ಸಾಷ್ಟಾಂಗದಲಿ ಮುನಿಪಗೆ
ವಂದಿಸಿದುದಾದೇವನಿಕರವು

ಹಿಂದುಗಳೆಯದೆ ತಮ್ಮಭೀಷ್ಟವ ನುಡಿದರಾಮುನಿಗೆ ।
ತಂದೆ ಕೇಳ್ಯ ತಮ್ಮವಸ್ಥೆಯು
ನಿಂದು ವಿಧಿಪನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದರೆ
ಯಿಂದು ನಿಮ್ಮಯು ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿದನೆಂದರವರಂದು ॥ ೧೯

ದಿನಕರನ ರಥಕಡ್ಡಲಾಗಿಯೆ
ತನು ಬಳದುದಾವಿಂಧ್ಯಪರ್ವತ
ಕನಿತುವಾಗಿಯೆ ಭೂಮಿ ತಗ್ಗಿತು ಬಡಗದಿಕ್ಕಿನಲಿ ।
ಮುನಿನಿಕರವೊಂದೆಸೆಗೆ ಸಾರಲು
ವನಧಿಯೊಳಗಡಗಿದ್ದ ರಾಕ್ಷಸ
ರನಿತು ತಾವೈನೂರುಕೋಟಿಯುಲೆಂವು ಕಾಡುವರು ॥ ೨೦

ನಿಮ್ಮವಸ್ಥೆಯನೇನು ಕಾರಣ
ನಮ್ಮ ಮುಂದಱುಹುವಿರಿ ನೀವೆನೆ [1]
ಘಮ್ಮನಾಕ್ಷಣ ಮುನಿಗೆ ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿದರು ಸುರರು ।
ನರ್ಮದಾತೀರದಲದಿಬ್ಬರು
ಕರ್ಮಿಗಳು ವಾತಾಪಿ ಯಿಲ್ವಲ
ರೆಮ್ಮ ಕಾಡುವ ಕಥೆಯ ನೀ ಕೇಳೆಂದರಾಮುನಿಗ ॥ ೨೧

ಮುನ್ನ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನು ಕೃತಕದಿ
ಮನ್ನಿಸಿಯೆ ತಾವ್ ಕರೆದು ರಾಕ್ಷಸ
ರಿನ್ನುತಮಗರಿದೆನುತ ಬಂದೊಳಹೊಕ್ಕರಂಬುಧಿಯು ।
ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮುತನಿಬರ
ವುನ್ನತಿಯ ಕಾಡುತಿವೆರವರಿಗೆ
ಕುನ್ನಿಗಳ ಕಾಡುವರು ಬಪ್ಪರು ಲಂಕೆಯುತಿಖಳರು ॥ ೨೨

1 ಮುಂದಱಿದಪುದುಯೆನಲಿಕೆ, ಕ. ಖ.

ಅವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಬಂದು ಗ್ರಾಸವಂ ಬೇಡಲು ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ವಾತಾಪಿಯನ್ನು ಕೊಂದು ಅಗಸ್ತ್ಯರಿಗೆ ಆಹಾರ ಕೊಡುವಿಕೆ.

ಆವನಾನೊಬ್ಬನನು ಕಾಣೆವು
ದೇವಮುನಿ ಯೆನೆ ಮುನಿಪನಾಗಳು
ದೇವನಿಕರಕೆ ನುಡಿದ ತಾಪವನೀಗ ನೀಗಿಸುವೆ ।
ತಾವೆನುತ ಪರಿತಂದನಾಕ್ಷಣ
ದೇವಮುನಿ ವಾತಾಪಿಯಿಲ್ವಲ
ರಾವಸಥಕೈದಿ [1] ವರ ಗ್ರಾಸವನಾಗ ಬೇಡಿದನು ॥ ೩೩

ಬೇಡಲಿಕೆ ಹರಿತಂದು ಯಿಲ್ವಲ
ಕೇಡ ನೆನೆ ವಾತಪಿಯ ಕರೆದಡೆ
ನೋಡಿ ಭಿಕ್ಷವ ಕೊಡುತ ಕೆಟ್ಟನು ಕೊಂದ ಪಾತಕದಿ ।
ರೂಢಿ ಮೆಚ್ಚಲು ಬತ್ತಿಕ ವಿಪ್ರನ
ಘಾಡದಲಿ ಕಾಲೊಬ್ಳದು ಭೋಜನ
ಮಾಡಿಸಿದ ತಾನಧಿಕಹರುಷದೊಳರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೪

ಪೂರ್ವದಂತೆ ವಾತಾಪಿಯನ್ನು ಕರೆಯಲು ವಾತಾಪಿ ನನ್ನುದರದಲ್ಲಿ ಜೀರ್ಣನಾದನೆಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಡುವಿಕೆ

ಅನ್ನವಿಕ್ಕಿದೊಡುಂಡ ಮುನಿಪನು
ತನ್ನ ಮನದೊಳು ನೆನೆದು ಮಂತ್ರವ
ಮುನ್ನಲಾವಾತಾಪಿಯೆಂದಡೆ ನೆನೆದು ತಾ ಕರೆಯೆ ।
ಸನ್ನುತದಿ ಮುನಿ ಕೇಳ್ದು ಮೌನದಿ
ನನ್ನಲಿಯೆ ವಾತಾಪಿ ಜೀರ್ಣವು
ಮುನ್ನೆನುತ ಮುನಿ ಸಂದ ವಿಪ್ರರ ಹಾನಿಯೆಲ್ಲವನು ॥ ೩೫

---

1 ತಾಪಿಗೈದಿದನ, ಕ. ಗ.

ಅಗಸ್ತ್ಯರು ಮಾರ್ಗವ ಕೇಳಲು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ವಿಂಧ್ಯಾಚಲವನ್ನು ಭೂಮಿ ಯಲ್ಲಿ ಬತ್ತುವಿಕೆ.

ಪರಿಹರಿಸಿ ವಿಂಧ್ಯಾಚಲೇಂದ್ರಕೆ
ಹರಿದು ಬಂದಾ ಮುನಿಪ ಶಿಷ್ಯನ
ಕರೆದು ನುಡಿದನು ಶಿರವ ಕೊಡು ಶೂಲಿಯು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವ ।
ಅರಸ ಕೇಳೈ ಮುನಿಯ ಮಾತನು
ಸರಕುಗೊಳ್ಳದಲಿರಲಿಕಾಕ್ಷಣ
ಪುರವಣಿಸಿ ಶಿರವೇರಿ ಪೊತ್ತಿದ ವಾಮಪಾದದಲಿ ॥ ೩೬

ಒತ್ತಲಿಕೆ ವಿಂಧ್ಯಾಚಲೇಂದ್ರನು
ವತ್ತಿ ಸರಿದನು ಭೂಮಿಯೊಳಗಾ
ವಿಸ್ತರಿತ ತಾ ಲಕ್ಷಯೋಜನದುದ್ದದಳತೆಯನು ।
ಇತ್ತಲಾವಿಂಧ್ಯಾಚಲೇಂದ್ರನು
ಮತ್ತೆ ಭೂತಳದಿಂದ ಕೇಳೈ
ಬಿತ್ತರದಿ ನೋವುತ್ತ ಬಂದನು ಮನದಿ ಯೋಚಿಸುತ ॥ ೩೭

ಅಳವು ನಮಗಿಲ್ಲೆನುತ ವಿಂಧ್ಯನು
ನೆಲೆಯ ಕಾಣದೆ ತನ್ನ ಮನದಲಿ
ತಿಳಿದು ನೋಡುತ ಹಮ್ಮನುಳಿದಾಪಾವಘಾತದಲಿ ।
ಇಳಿದ ವಿಂಧ್ಯನ ತನ್ನನುಜ್ಞೆಯು
ಬಳಿಕ ಸಲಿಸುವುದೆನುತ ಹೇಳಿದ
ಮುಳಿದು ದಕ್ಷಿಣಕಡಲಿನತ್ತಲೆ ಯಜ್ಞಪುರುಷನನು ॥ ೩೮

ಅಗ್ನಿಯು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳಾದ ನಳನೀಲರನ್ನೊಪ್ಪಿಸುವಿಕೆ.

ಕಾಣುತವೆ ಬರೆ ಯಾತನೆದ್ದನು
ಗೋಣ ಮಣಿದು ನುಡಿದನು ತನ್ನಯ
ಜಾಣರಪ್ಪ ಪುತ್ರರನು ನಿಮಗೀವೆ ಕೇಳುವುದು ।

ಕ್ಷೀಣಮತಿಯಷ್ಟೆನ್ನ ಪುತ್ರರ
ಕ್ಷೋಣಿಯೊಳಗಾದ್ಯರನು ಮಾಡೆನು
ತಾಣೆಯಲಿ ತಾ ಕೊಟ್ಟ ಮುನಿಪತಿಗಗ್ನಿ ಯಾತ್ಮಜರ ॥ ೩೯

ಆವರೊಡನೆ ಸಂಚರಿಸುತ ಸಮುದ್ರತೀರದಲ್ಲಿ ಮುನಿಯು ಶೌಚವಮಾಡಿ ಬರುವುದರೊಳಗೆ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿದ್ದ ಪೂಜೋಪಕರಣಗಳು ಸಮುದ್ರ ಸೇರುವಿಕೆ.

ಕೊಂಡನಾ ನಳನೀಲರಿಬ್ಬರ
ಚಂಡಮುನಿ ತಾ ಬರುತಲವನಿಯ
ಮಂಡಲದಿ ಬೆಸಗೊಂಡ [1] ಶಿಷ್ಯರ ದೇವಪೂಜನಕೆ ।
ಕಂಡು ಮಕರಾಕರವನೀ ಋಷಿ
ಪಂಡಿತನು ತಾ ಶೌಚಕೆಂದಾ
ದಂಡೆಯಲಿ ತಿರುಗಿದನು ಮುನಿ ಪೌತ್ತರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೦

ಶಿಷ್ಯರಿಬ್ಬರು ದೇವಪೂಜೆಯು
ವಶ್ಯದುಪಕರಣಗಳ ಬೆಳಗುತ
ಮಾಸ್ಯದಲಿ ಕೈಯಿಂದಲೊಂದಾ ಗಿಂಡಿಯುದಕವನು ।
ದೃಶ್ಯದಲಿ ಬುಡುಬಡನೆ ಬಿಡುತವೆ [2]
ಹಾಸ್ಯದಲಿ ತಮ್ಮರ್ಥಿಯಂತಿರೆ [3]
ಮೃಶ್ಯವೀಚಿಗಳಳದವೆಲ್ಲವಬಿಸುಟುದಬ್ಧಿಯಲಿ [4] ॥ ೪೧

ಗುರುವು ಬಂದ ಬಳಿಕ ಸಮುದ್ರನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಕೋಪದಿಂದ ಸಮುದ್ರಪಾನಮಾಡುವಿಕೆ.

ಮರಮುನಿಯು ತಾ ಬರವ ಕಾಣುತ
ಪರಮದೇವರ ಪೂಜೆ ಯೆಲ್ಲವ
ಶರಧಿಯೊಳು ಬಿಟ್ಟಾಗ ವಹ್ನಿತನಯರು ಚಿರಕಾಲ [5] ।

---

1 ಕಂಡಾಗ, ಕ. ಗ   2 ಗಳವೃತ, ಕ ಗ.   3 ಯಾಗಲು, ಕ. ಗ.
4 ಯುಸ್ಯನೀಕ್ಷೆಸಿದಲ್ಲಿ ಯೆಲ್ಲವಬಿಸುಡೆ ಶರಧಿಯಲಿ, ಕ, ಗ.
5 ಜರಿರಲುಬಿರುಘಾಯು, ಕ. ಗ

ಇರುತ ನೆನೆದರು ತಮ್ಮ ಗುರುವಿನ
ನಿರುತಕೋಪಾಟೋಪವೆಲ್ಲವ
ನಱಿದುತತ್ಕ್ಷಣ ಶರಧಿಯುದಕವ ತೋಡಿ ಹಾಕುತಿರೆ ‖ ೪೮

ಚಲ್ಲಿತಾಕ್ಷಣ ದೇವಪೂಜನ
ಕೆಲ್ಲ ಹರಿದುದು ಬರುತಿರಲು ಬೞಿ
ಕೆಲ್ಲ ತರುಮರಗಳನು ಗಿರಿಗಳ ಕಿತ್ತು ಮೊಱೆಯುತವೆ ।
ಕಲ್ಲುವರೆಗಾ ವಾಹಿನಿಯು ಬರೆ
ನಿಲ್ಲದಾನಳನೀಲರಿಬ್ಬರು
ಮಲ್ಲಿ ಪೊಂದಾಲದೊಳು ವೃಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿದರು ‖ ೪೯

ಇರುತಿರಲಿಕೊಂದೆರಡು ಜಾವದ
ನಿರುತದಲಿ ಶೌಚಾಚಮನಗಳ
ನಿರದೆ ಮಾಡಿಯೆ ದೇವಪೂಜೆಯ ಮಾಳ್ಪ ಭರದಿಂದ ।
ಬರಲಿಕಲ್ಲಿಯ ತರುಗಿರಿಗಳಾ
ಧರಣಿಯುಲಿ ಕೆಡೆದಿರಲು ವಿಸ್ಮಯ
ಭರದಿ ಚಿರ ನಿಂದಿರಲು ಬಂದರು ಶಿಷ್ಯರಾಕ್ಷಣಕೆ ‖ ೫೦

ವಂದಿಸಿದರತಿಭಯದಿ ಚಾಚಿವ
ರಂದು ಶಿರಗಳನಾಗಳುತ ತಾ
ವೆಂದರಾಗುರುವಿಂಗೆ ವಿನಯದೆ ಬಾಗಿ ಭಾವದಲಿ ।
ಇಂದು ನದಿಯಧಿಪತಿಯು ನುಂಗಿದ
ತಂದೆ ಯಾಲದ ಮರನ ಹತ್ತಿಯೆ
ಕುಂದದುೞಿದೆವು ನಾವೆನಲು ಮುನಿಯಧಿಕರೋಷದಲಿ ‖ ೫೧

ಕೋಪಿಸಿದನಾಕದಲುವಾಗಳು
ವಾಪುರಂದರಮುಖ್ಯನಾಕಿಗ
ಳಾಪಸತ್ವಾಧಿಕವಮಹಾಬ್ಧಿಯ ತಡಿಯ ಸಾರುತಿರೆ[1] ।

---

1 ಹಿಡಿದು ಸಾಗರವ, ಕ. ಗ.

ತಾಪದೀಕ್ಷಿಸಿ ಮುನಿಪ ತನ್ನಯ
ರೂಪವನು ತೋಱಿಸುವೆನೆನುತಿರೆ
ಕೋಪದಿಂದೀತನ ಮಹತ್ತ್ವವ ಸಮುದ್ರ ಬಗೆಯದಿರೆ ॥ ೪೬

ನುಂಗಿದನು ತಾನೊಂದು ಲಕ್ಷತ
ರಂಗದಗಲಸಮುದ್ರದೇವರ
ನುಂಗೆ ನುಣ್ಣಗೆ ಯಿರಲಿಕಾತನ ಪಾತ್ರ ಬಯಲಾಯ್ತು ।
ಅಂಗವಿಸಿ ಬೞಿಕಿತ್ತ ಮುಂದಣ
ತುಂಗಶರಧಿಯದೆರಡು ಲಕ್ಷವ
ನುಂಗಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಯಿರದೆ ಮುಂದಣಬುಧಿಗನುವಾದ ॥ ೪೭

ಒಂದುಲಕ್ಷದ ಘಾತವದಱೊಳು
ಕುಂದದಿರುತಿಪ್ಪಜೀವ [1] ಕೋಟಿಯ
ಲೊಂದನೞಿಯದೆ ನುಂಗಿದನು ಬೞಿಕಂದಗಸ್ತ್ಯಮುನಿ ।

ಆಗ ಖಿನ್ನನಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡ ಸಮುದ್ರನನ್ನು ಮೂತ್ರರೂಪವಾಗಿ ಬಿಡಲು ಅಲ್ಲಿ ಪರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಮಾಸಸ್ನಾನ ಫಲದ ವರವಂ ಕೊಡುವಿಕೆ.

ಅಂದು ನಾನಾ ಪರಿಯ ಸತ್ವವು
ಘಂದದಲಿ ನೆಱೆ ಕೋಳು ಪೋಗಲಿ
ಕಂದು ಗಂಗಾಪತಿಗೆ ಸಂಕಟವಾಗೆ ಮುನಿಪತಿಯ ॥ ೪೮

ಪೊಗೞಿದರೆ ತಾನಾಗ ಮುನಿಪನು
ವುಗುಳಲಿಕೆ ಮನದಿಚ್ಛೆಮಾಡಲು
ಜಗದ ನದಿನದವಾಗಳಾಯಿತು ಮುನಿಯ ಕರುಣದಲಿ ।
ಉಗುಳುಗಳಿದಾಬಳಿಕಲಂಬುಧಿ
ಯುಗುಳ ತಾನುಚ್ಛಿಷ್ಟವೇ ಯಹು
ದುಗುಳಬೇಡೈ ಯೆನಲು ಮೂತ್ರಿಸಿ ಕಳದನಾಕಡಲ ॥ ೪೯

---

1 ಪ್ಪತ್ತೇಳು, ಕ, ಗ.

ಕಡಲ ಮೂತ್ರಿಸಿ ತುಂಬಿ ಮುನ್ನಿನ
ತಡಿಯನೆಲ್ಲವನಾಗ ಶರನಿಧಿ
ನುಡಿಯತ್ತೈ ತಾನಾಗಗಸ್ತ್ಯಗೆ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ |
ಪೊಡವಿಯಲಿ ತಾನಶುಚಿಯಾದೆನು [1]
ಮಿಡುಹುವಾದೆನದೊಬ್ಬರಾವರು [2]
ಬಿಡದೆ ಪಾನಸ್ನಾನವಮಾಡುವರಿಲ್ಲ ತನ್ನೊಳಗೆ || ೫೦

ಎನಲು ಕುಂಭಜನಾ ಸಮುದ್ರಗೆ
ವಿನಯದಿಂದುಸುರಿದನು ಚಂದ್ರಮ
ದಿನಪತಿಯು ತಾನೊಂದು ರಾಸಿಗೆ ಬಂದ ದಿನಗಳಲಿ |
ಮನವೊಲಿದು ತಾ ಮಿಂದ ಮನುಜಗ
ದೆನಿತು ಫಲ ತಾನಹುದದೆಂದೊಡೆ [3]
ಘನತರಶ್ರೀಮಾಸವಾಸದ ಫಲವನೈದುವರು || ೫೧

ಎಂದು ತನ್ನಯ ದೇವಪೂಜೆಯ
ನಂದು ಕಂಡನಗಸ್ತ್ಯ ಕಡಲಿಂ
ಗಂದು ತನ್ನಾಜ್ಞೆಯನು ಕೊಟ್ಟನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ |
ಇಂದು ಮೊದಲಾಗೆನ್ನ ಶಿಷ್ಯರು
ಛಂದದಲಿ ಮುಟ್ಟದುದ ನುಂಗಿದ
ರೆಂದು ವೀಪರಿಯೊನಲಿಕೆಂದನು ಜಲಧಿ ಮುನಿವರಗೆ || ೫೨

ನಿಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರು ಮುಟ್ಟದೊಂದುವ
ಸುಮ್ಮನಾನುಂಗಿದರೆ ಲೋಕದ
ಧರ್ಮವೈದುವೆವೆಂದು ಮುನಿಪನ ವರುಣ ಬೇಡ್ಕೊಟ್ಟ |
ಬೊಮ್ಮರಕ್ಕಸಕೋಟಿ ನೆರೆದಿಹ

---

1 ತಾನಾವೆಯಾದುದು, ಕ ಗ. 2 ಮುಡುಗಪೋದೆನು ಪೊಬ್ಬರಾಗಿಯೆ, ಕ. ಗ.
3 ತಾನಹುದುವಂದಿಸಿ, ಕ. ಗ.

ಗವ್ಯದಾಸಾನಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ
ರವ್ಯನವತಾರಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವದೊಳಂಟು ಚಾಕಡಿಗೆ ॥ ೫೩

ಆಯಿತ್ತೈ ತಾ ಕೇಡು ಲಂಕೆಗೆ
ನ್ಯಾಯಗತಿಯಲಿ ನೀಲನಳರಿಂ
ದಾಯಿತ್ತೈ ತೆತ್ತೀಸಕೋಟಿಗೆ ಹರುಷದುಬ್ಬುಗಳು ।
ರಾಯ ಕೇಳ್ಳೆ ಬಟಕಗಸ್ತ್ಯನು
ವಾಯುದಲಿ ದಕ್ಷಿಣಕೆ ನಿಲಲಿಕೆ
ಯಾಯಿತ್ತೈ ತಾ ರೂಢಿ ಸಮತಳ ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲಿ ॥ ೫೪

ದೇವರೆಂದಾಯ್ತೈದು ಕಾರ್ಯವ
ನೋವಿ ಮಹಮುನಿ ನಿಮಿಷಮಾತ್ರಕೆ
ತಾವು ಮಾಡಿಯೆ ಮೆಱೆದರುನ್ನತತೇಜದಳತೆಯಲಿ ।
ಆವುದ್ಯೆ ಕಾಂಡಿನ್ಯಋಷಿಪರ
ತಾವಿನಲಿ ತಾ ಕಾಣಬಪ್ಪುದು
ಬೂವಿಯಿಂ [1] ಹದಿನೆಂಟು ಲಕ್ಷಕೆ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೫

ಆಯಿತ್ತೈ ತಾನಾಗಗಸ್ತ್ಯನು
ನ್ಯಾಯುವಲ್ಲೆಂದಱಿದು [2] ಶಿಷ್ಯರ
ಮಾಯ [3] ಶಪಿಸಿದ ನೀವು ಮರ್ಕಟರೂಪು [4] ಗೊಂಡಿಹುದು ।
ಮಾಯದೀಸಾಗರನ ಮೇಲೆಯು
ದೇವಪೂಜೆಯ ಕೊಂಡೆನೆಂಬೀ
ನ್ಯಾಯುವಱಿಯದಪರಾಧವಿಟ್ಟರೆ ಯೆಂದು ಕಳುಹಿದನು ॥ ೫೬

ಚಂದ್ರನು ದಕ್ಷಪುತ್ರಿಯರಾದ ಅಶ್ವಿನ್ಯಾದಿಗಳಂ ವಿವಾಹಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಮವಾಗಿ ವರ್ತಿಸದೆ ಇರಲು ಕ್ಷಯಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಲೆಂದು ದಕ್ಷನ ಶಾಪ.

ಈಮಹಾಚಂದ್ರಮಗೆ ದಕ್ಷನು
ನೇಮಿಸನೆ ತನ್ನಮಳಪುತ್ರಿಯ

1 ಭೂವರದಿ, ಕ ಗ. 2 ನ್ಯಾಯವಲ್ಲಯೆಂದೆನಲು, ಕ ಗ.
3 ತಾಯಿ, ಕ. ಗ 4 ವರವಾರಾಹ, ಕ. ಗ.

ಕಾಮಸಂಗವ ವರ್ಜಿಸಲು ಕ್ಷಯವೆಂದು ಶಾಪವನು ।
ಭೂಮಿಪತಿ ಕೇಳ್ಸಪ್ತವಿಂಶತಿ
ಯೀ ಮಹಾತಾರೆಗಳು ದಕ್ಷನ
ಪ್ರೇಮಪುತ್ರಿಯರಾದರಿಪ್ಪತ್ತೇಳು ನಾಮದಲಿ ॥ ೫೭
ವರಸತಿಯರವರೊಳಗೆ ಮೋಹದ
ಪರಮಪುತ್ರಿಯರಿರಲಿಕೆಲ್ಲರ
ಧರೆಯು ಪೊಗಳಲು [1] ಕರ್ಮಕಾರಿಯರೆಂದು ಮನ್ನಿಸುತ ।
ನಿರುತದಿವರಿಂ ಹಿರಿದು ರೋಹಿಣಿ
ವರಸುತೆಯ ಮೇಲಧಿಕಮೋಹದಿ
ಹರಿಯ ಜನ್ಮದ ತಾರೆಯೆಂದೇ ಹಿರಿದು ಮನ್ನಿಸುವ ॥ ೫೮
ಆಸುತೆಗೆ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ
ವಾಸುದೇವನ ಹಿರಿಯ ಕಂದನು
ಭೂಸುರರ ಮೊದಲಿಗನು ಕಮಳಜನೆಂದು ಮನ್ನಿಸುವ ।
ಈಸು ಧನ್ಯರದಾರು ಮಕ್ಕಳ
ಕೋಶದಲು ರೋಹಿಣಿಯನೆಂದಾ
ಭೂಸುರೋತ್ತಮ ದಕ್ಷ ಕೊಂಡಾಡಿದನು ರೋಹಿಣಿಯ ॥ ೫೯
ಆಕೆಮೊದಲಾಗಮಳಸತಿಯರ
ನೇಕಲಗ್ನದಿ ಮದುವೆಮಾಡಿದ
ಲೋಕದಲು ಚಂದ್ರಮಗೆ ದಕ್ಷನು ಪರಮಪ್ರೀತಿಯಲಿ ।
ಆಕುವರಿ ರೋಹಿಣಿಯು [2] ಮೋಹವ
ನೇಕವಿಧದಲಿ ಚಂದ್ರ ತಾಳ್ದುಜೆ [3]
ನಾಕಜರ ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷವಿರಲದ [4] ಸೈರಿಸದೆ ॥ ೬೦
ಪುರುಷಸಂಗಮ ವಿಲ್ಲವೆಂದಾ
ಹಿರಿದು ಖಾತಿಯ ತಾಳ್ದು ತಂದೆಗೆ

---

1 ಷೋಡಶ, ಕ, ಗ 2 ಆಕೆ ಕೃತ್ತಿಕೆಯೊಳಗೆ, ಕ. ಗ.
3 ಇರಲಿ ರೋಹಿಣಿ, ಕ. ಗ. 4 ವದೊಂದು, ಕ. ಗ.

ಪರಿಯುನಱುಹಲು ದಕ್ಷ ಕೋಪಿಸಿ ಶಾಪವಿರಿಸಿದನು ।
ಪಿರಿದು ಸತಿಯುರ ಸಂಗ ನಿನಗದು
ಹರಿದು ಹೋಗುವುದೆನಲು ತಾರಾ
ವೆರನನನಿಬರು ಬಿನ್ನವಿಸಿ ತಾತನುಱೆ ಬೇಡಿದರು ॥ ೬೧

ಬೇಡಲಿಕೆ ಪೂರ್ಣಿಮಿಯುಲೊಂದಿನ
ಕೂಡಲೀತನ ಕಳೆಯು ಷೋಡಶ
ರೂಢಿಪತಿ ಕೇಳೆಂದು ಕ್ಷಯುಕಳೆಯಾದ ವಿವರವನು ॥
ಮಾಡಿದಂತವ ಹೇಟಿ ಪುನರಪಿ
ರೂಢಿಪತಿ ಬೆಸಗೊಂಡನಗ್ನಿಯು
ನೋಡಿ ಶಾಪವನಿತ್ತನಾವೆನದೆಂಬುದನು ತಿಳಿಪಿ ॥ ೬೨

ಇಂದ್ರನು ವೃತ್ರಾಸುರನ ಸಂಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ದಧೀಚಿಯ ಬೆನ್ನೆಲುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಿಕೆ.

ಎನಲಿಕೆಂದನು ಪೂರ್ವಕಾಲದಿ
ವಿನುತಮುನಿಪ ದಧೀಚಿ ಯೊಂದಿನ
ಮನೆಯುಲಗ್ನಿಷ್ಟೋಮಯಾಗವ ಮಾಡುತಿರಲಂದು ।
ಅನಿಮಿಷಾಧಿಪ ಬಂದನಗ್ಗದ
ಘನತೆಯಿಂದಾ[1] ತಿಥ್ಯಕಾಲದಿ
ವಿನುತವಿಜ್ಞಾಪನೆಯ ಮಾಡಲಿಕಾತ ಬೆಸಗೊಂಡ ॥ ೬೩

ಏನು ಪರಿಣತಿ ನಿನಗದೆನೆ ಹರಿ
ಯಾನತದಿ ಮುನಿಗೆಂದ ನಿಮ್ಮಯ
ಸ್ಥಾನದಲಿ ಪೃಷ್ಠಾಸ್ಥಿಯನು ಕೊಡಿ ಯಿಾಗ ತನಗೆಂದು ।
ಮೌನದಲಿ ಕ್ಷಣವಿದ್ದು ಯಾತ್ಮ
ಜ್ಞಾನದಲಿ ಭಾವಿಸಲು ತನುವಿಗೆ
ಹಾನಿಯುಹುದೆಂದಿದೊರ್ಡೊಮ್ಮೆಗೆ ವಿಧಿ ವಿಧಾತ್ರನಲಿ ॥ ೬೪

---

[1] ಘನತರದಯಾ, ಕ. ಗ.

ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಗೆಯ್ದು ನಾಕ್ಷಣ [1]
ವೆಂದನಿಂದ್ರಗೆ ತನ್ನಯಸ್ಥಿಯ
ನಿಂದು ತಾ ತೆಗೆದೀವೆನಾದೊಡವಾತ್ಮಘಾತದಲಿ |
ಬಂದು ಹತ್ಯವು ಸಮನಿಸುವುದೆನು
ತೊಂದು ತೆಗೆವೊಡೆ ನಿನಗೆ ಹತ್ಯದ
ದಂದುಗವು ದೊಡ್ಡಿಯದು ಸಮನಿಪುದೆನುತಲುಭಯರಿಗೆ ‖ ೬೫

ಪಾಪವಿಲ್ಲದ ಲೆಕ್ಕ ನೀನೇ
ಕೋಪವಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನಯಸ್ಥಿಯ
ರೂಪವನು ತೆಗೆ ಯೆನಲಿಕಿಂದ್ರನ ಕಾಮಧೇನುವನು |
ಆಪುರಂದರ ತರಿಸಿ ಮುನಿಪತಿ
ಯಾಪವಿತ್ರಾಂಗವನು ನೆಕ್ಕಿಸೆ
ಪಾಪರಹಿತಳ ಜಿಹ್ವೆಮಧ್ಯಕೆ ಯಿಂದ್ರವಜ್ರವನು ‖ ೬೬

ತೀದು ಕೊಡದನು ಬಳಿಕ ಮುನಿಪನೊ
ಳಾದ ತನುವಿನ ಮಜ್ಜೆಮಾಂಸವ
ನಾದಯಾಂಬುಧಿ ನೆಕ್ಕಿ ಹೋಯಿತು ಚರ್ಮರುಧಿರಗಳ |
ತೀದು ಹೋಗಲಿಕುಳಿದವಾತನ
ಶೋಧಿಸಿದ ಸರ್ವಾಂಗದೆಲುಗಳೊ
ಳಾವಧೀಚಿಯು ಬೆನ್ನ ಬೆಳಗಿನ ಯೆಲುವನಮರೇಂದ್ರ ‖ ೬೭

ಆಗ ದಧೀಚಿಯ ಪತ್ನಿ ತನ್ನ ಪತಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು
ಕೇಳಲು ಉತ್ತರಹೇಳದೇ ಇರಲು ಸರ್ವಭಕ್ಷಕನಾಗೆಂದು ಶಪಿಸುವಿಕೆ

ಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿಕಾತನಂಗನೆ
ಕಂಡಳಾಗ ದಧೀಚಿಯಂಗದ
ದಂಡಿಯನು ಪರದೆಲುವಿನಿರವನು ಪರಯಶೋನ್ನತಿಯ |
ಕುಂಡಮಧ್ಯದೊಳಿರ್ದ ಸ್ವಾಹೆಯ

---

1 ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು ಯಾಕ್ಷಣ, ಕ, ಗ.

ಗಂಡನನು ಕೇಳಿದಳು ತನ್ನಯ
ಗಂಡನೇನಾವಪನೊ ಯೆನಲಾಗನಲನುಸುರದಿರೆ ॥ ೬೮

ಕೋಪಿಸಿಯೆ ಶಪಿಸಿದಳು ನಾಕಜ
ಪಾಪರಹಿತರ ಮುಖನನಾಗಳು
ವೀಪತಿವ್ರತೆ ಸರ್ವಭಕ್ಷಕನಾಗು ಹೋಗೆನಲು ।
ಭೂಪ ಕೇಳ್ಕೆ ಮುನ್ನವನಲನು
ತಾ ಪುರೋಡಾಶನವನುಂಬನು
ತಾಪಸನ ಕೈಯಿಂದ ಮತ್ತೇನಾದ ವಸ್ತುವನು ॥ ೬೯

ಅನಲನಾಹುತಿಗೊಳ್ಳದಿರುತಿರೆ
ವನಿತೆ ಶಪಿಸಿದಳೆಂದುಮೊದಲಾ
ಗನಲನಾದನು ಸರ್ವಭಕ್ಷಕನಾದನದಱಿಂದ ।

ಆ ಎಲುವಿನಿಂದ ವೃತ್ರಸಂಹಾರವಾಯಿತೆನಲು ವಜ್ರಪಿರಲು ಅಸ್ಥಿಯನ್ನು ಯಾಚಿಸಿದ ಕಾರಣಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ಮಧುಕೈಟಭರಿಂದ ಬಾಧಿತರಾದ ದೇವತೆಗಳ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ನುಂಗಿದುದರಿಂ ದಧೀಚಿಯ ಅಸ್ಥಿಯು ಬಲಿಷ್ಠವೆಂದುತ್ತರ.

ಅನಿಮಿಷಾಧಿಪನಾದಧೀಚಿಯ
ಘನತರತೆ ಯೆಲುವಿಂದ ವೃತ್ರನ
ತನುವನು ಕೆಡಹಿದನುರುಮಾರ್ಗಣದಂತೆ ಬೆಳಗುತಿರಲ್ [1]। ೭೦

ಮೊದಲು ವಜ್ರವ ನುಂಗೆ ತ್ವಷ್ಟ್ರನ
ಯುದಟಪುತ್ರನ ಜಯಿಸಲಿಚ್ಛೆಯು [2]
ಹದನ ಕೇಳಿನ್ನಿಂದ್ರನೇತಕೆ ಮುನಿಯುಲಸ್ಥಿಯನು ।
ಹದನ ಹೇಪೆನಲೊರೆದ ಚೇಡಿದ
ವಿಧಿಯು ಪೂರ್ವದ ಕದನದನಿಮಿಷ
ತುದರು [3] ಮಧುಕೈಟಭರು ರಾಕ್ಷಸರಿಬ್ಬರಿರಲಿಕ್ಕೆ ॥ ೭೧

1 ಬೆಳವ ದಿನ ದಿನವ, ಕ ಗ. 2 ಯೆನಲು ಭೂತಿಲ, ಕ. ಗ.
3 ಷದವರು, ಕ. ಗ.

ದೇವರೆಲ್ಲರು ನೆರೆದು ತಮ್ಮಯ
ದೇವಕರ್ಮದ ಕೈದುವೆಲ್ಲವ
ನೋವಿ ಕೊಟ್ಟರು ಜತನ ಮಾಡಲು ಮುನಿಯು ಕರಗಳಲಿ |
ದೇವದೈತ್ಯರಿಗೀಯದಿರಿ ಯೆಂ
ದಾವಿಬುಧಸಂತತಿಗಳಾಗಲು
ದೇವಲೋಕಕ್ಕೇಱಲಿತ್ತಲವರ್ಗಳ ಕೈದುವನು || ೨೦

ಆದಧೀಚಿಯು ಕಾದುಕೊಂಡಿರ
ಲಾದವೈ ಹದಿನಾಱು ಸಾವಿರ
ಮೇದಿನಿಯು ವತ್ಸರವು ಮುನಿ ಬೞಿಕಂದು ಚಿಂತಿಸಿದ |
ಈ ದುರಾಗ್ರಹದಿಂದ ಕಾಯಲು
ಮಾದವೈ ತಮ್ಮಂಗಮಂತ್ರವು
ವೇದ ವೈದಿಕಜಾಪ್ಯಪೂಜಾಯಜ್ಞ ಮೊದಲಾಗಿ | ೨೧

ಎಂದು ತಾನಾಕೈದುಗಳ ವರ
ವೃಂದವನು ನುಂಗಿರಲವಸ್ಥಿಯೊ
ಳೆಂದು ಕೂಡಿರಲಸ್ಥಿ ಗತವಾಗಿರಲು ಪಲಕಾಲ |
ಮೂರುತಲೆಯುಳ್ಳ ವಿಶ್ವರೂಪನ ತಲೆಗಳನು ಇಂದ್ರ ಕಡಿಯಲು ಇಂದ್ರ ಸಂಹಾರಾರ್ಥ ತ್ವಷ್ಟೃ ವೃತ್ರನನ್ನು ಪಡೆಯುವಿಕೆ
ಸಂದಿರಲಕೀನಾಲ್ಕುಯುಗಗಳು
ಕುಂದದೈವತ್ತಾಱು ಸಾವಿರ
ವೃಂದ ತಿರುಗಲು ತ್ವಾಷ್ಟ್ರನಿಂದ್ರನ ವರಪುರೋಹಿತನು || ೨೨

ಆತನಲಿ ಶಿರ ಮೂಱು [1] ತಾವಿರ
ಲೋತು ಪೊಂದಱಲಮೃತಪಾನವು
ಕಾತರಿಸದೊಂದಱಲಿ ಸುರೆ ತಾ ನೊಂದಱಲಿಸೋಮ [2] |
ಈತೆಱದಿ ವರಋಷಿಯ ಸುತನಿಂ

1 ಪೆರಡು, ಕ. ಗ, 2 ಸೋಮಪಾನದಲಿ, ಕ. ಗ.

ತಾ ತರುಣಲತೆಯಂತೆ ಕಡಿದನ
ದಾ ತತುಕ್ಷಣ ವರಪುರೋಹಿತಶಿರವನೊಱಬನು [1] ॥ ೭೫

ಬಂದು ವರ್ಷವು ಕಳೆಯುತಿರೆ ಮ [2]
ತ್ತಂದು ಪೊಱಗಣ ಪೊಲಸು ಹಾದ
ತ್ತಂದು ವಿಪ್ರರ ಮುಖದಿ ಯಾಗವ ಮಾಡಿ ದೇವಪನ ।
ಇಂದು ಕೊಲುವುವೆನುತ್ತ ತೊಡಗಿದ
ನಂದು ತನ್ನಯ ಕಯ್ಯ ಸಾಗದ
ಕಿಂದು ಯಜ್ಞವ ಮಾಡೆ ಭೇದಿಸಿ ಬಂದ ಕೊಲುವುದಕೆ ॥ ೭೬

ಅಂದು ಹುಟ್ಟಿದ ವೃತ್ರದೈತ್ಯನ
ಯಂದವನು ಕೊಲಲೆನುತಲಿಂದ್ರನು
ಬಂದು ಬೇಡಿದನಾದಧೀಚಿಯನೆಲುವಿನುಬ್ಬಟೆಯು ।
ಬಂದು ಬೇಡಲಿಕಾದಧೀಚಿಯು
ನೊಂದು ಕೊಟ್ಟನು ತನ್ನ ದೇಹವ
ನಂದು ನೋಡದೆ ಪರರ ಕಾರ್ಯವ ಮಾಡಿ ಯಿಹಪರವ ॥ ೭೭

ಸಾದಿಸಿದ ಕೈವಲ್ಯವಾಸವ
ಮೇದಿನಿಯಲತಿದಾನಶೂರರು
ವಾದಿವಾಕರತನಯನೊಬ್ಬನು ತಿದಿಯ ಸುಲಿದಿತ್ತ ।
ಮೇದಿನೀಪತಿ ಶಿಬಿಯು ಖಂಡವ
ಶೋಧಿಸಿಯೆ ತೆಗದಿತ್ತ ಕೀರ್ತಿಯ
ಸಾಧಿಸಿದ ತನ್ನೆಲುವನಿತ್ತು ದಧೀಚಿ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೭೮

ಜೀವನವನೊಲಿದಿತ್ತ ಯಕ್ಷನು
ಭಾವಿಸಲು ಸತ್ಕೀರ್ತಿಕಾಮಿನಿ
ಯಾವಿರಿಂಚಿಯ ಲೋಕಪರಿಯಂತಾಗಿ ಬಳೆದಿರಲು ।
ಆವಧುವಿಗೊಂದಮಳವಸ್ತ್ರವ

1 ನೆರಡುಶಿರಗಳನ್ನು, ಕ. ಗ. 2 ಕೋಟೆಯುವುಬ್ಬಿದೈವ, ಕ. ಗ.

ಭೂವಧೂವಲ್ಲಭನು ಕೊಡಲಿಕೆ
ದೇವ ನಿನ್ನಯ ಪಿತನನಿತ್ತನು [1] ದ್ವಾಪರಾಂತ್ಯದಲಿ ॥ ೭೯

ಪರೀಕ್ಷಿತನ ಬೇಂಟೆಯ ಕಥೆ ತಕ್ಷಕನಿಂದ ಮೃತಿಹೊಂದುವ ಪರ್ಯಂತ.

ಅದು ನಿಮಿತ್ತವೆ ಭೂಪ ನಿಮ್ಮಯ
ಸದಮಲಾನ್ವಯಚಂದ್ರಮನು ತಾ
ನದಟು ಮಿಗೆ ನಿಮ್ಮಯ್ಯ ರಾಜ್ಯವನಾಳುತೊಂದುದಿನ ।
ವಿದಿತವೆನಲೈದಿದನು ಬೇಂಟೆಗೆ
ಹೃದಯದಲಿ ನೀರಡಿಸಿ ಬಂದನು
ಸದನವೊಂದಱಲೊರ್ವ ಸಂಯಮಿ ಯೋಗದಿಂದಿರಲು ॥ ೮೦

ನೃಪತಿ ಬಂದಿರೆ ಯೋಗದಿಂದಾ
ತಪದಿ ಮುನಿ ಯಿರೆ ಲೆಕ್ಕಿಸನಲಾ
ತಪಸಿ ಯೆಂದೆನುತಾಗ ಖಾತಿಯ ಧರಿಸಿ ಮೃತವಾದ ।
ಕುಪಿತಕಾಳೋರಗನ ನೊಂದನು
ತಪವ ಗೆಡಿಸುವೆನೆನುತ ಕೊರಳಿಂ
ಗಪಯಶವದೆಂದಱಿಯದಾತಗೆ ಸುತ್ತಿ ಮರಳಿದನು ॥ ೮೧

ಇತ್ತಲಾಮುನಿಸೂನು ಶೃಂಗಿಯು
ಹತ್ತೆ ಬಂದಾ ಪಿತನ ಕಾಣುತ
ಲತ್ತು ತನ್ನಯ ಜನಕನೊಡಲಲಿ ಕ್ರೂರಸರ್ಪವಿದ ।
ಸುತ್ತಿದವಗಿಂದೇಱುದಿನದಲಿ
ಮತ್ತೆ ಬಂದಾತಕ್ಷಕನು ಮಿಗೆ
ಮೃತ್ಯುವಾಗಲೆನುತ್ತ ಶಪಿಸಿದನಾಂತ ರೋಷದಲಿ ॥ ೮೨

ಅರಸ ವಿಪ್ರೋತ್ತಮರ ಶಾಪವ
ಪರಿಹರಿಸಲಾರಳವು ಹೋಗಲಿ
ಬರುತ ತಕ್ಷಕ ಕಂಡನಾ ಕಶ್ಯಪನ ವಂಶಜನ ।
ತಿರುಗಿಸುವೆ ತಕ್ಷಕನ ವಿಷವನು

---

[1] ರಜಯುರಿತನಲಿಕಿತ್ತನು, ಕ. ಗ.

ಕರುಣದಲಿ ಸಲಹುವೆನು ಭೂಪನ
ಪರಮಪುಣ್ಯಾತ್ಮಕನನೆನುತಿರೆ ಕಂಡನುರಗೇಂದ್ರ ॥ ೮೩

ಬಂದ ವಿಪ್ರಗೆ ಧನವ ತಾ ಮುದ
ದಿಂದಲಿತ್ತಾತನನು ಕಳುಹಿಯೆ
ಸಂದ ವಿಪ್ರಾಕಾರದಲಿ ನಾಗವರರನು ಕಳುಹಿ ।
ಅಂದು ಫಲರೂಪದಲಿ ತಾನೇ
ಬಂದು ನೃಪತಿಯು ಕಚ್ಚಿ ಪೋದುದ
ರಿಂದ ಮೃತಿ ಪರುಠವಿಸಿದುದು ನಿಮ್ಮ ಪಿತಗಕಟೆಂದ ॥ ೮೪

ಅಕಟ ಹರೆಯದ ರಾಜನಾತನ
ನಕುಟಿಲನನಿವ ಕೊಂದು ಪೋದನು
ಪ್ರಕಟದಿಂದಾವಿಪ್ರನನು ಮರಳಿಸಲು ತನಗೇಕೆ ।
ಸುಕರದಲಿ ನಾಗರುಗಳೆಲ್ಲರ
ವಿಕಳರನು ನೆಱೆ ಮಾಡಿ ತಕ್ಷಕಗಿ
ಕ್ಷಕನುಱುವ ತೆಱ ನೆನೆವುದೆನೆ ಕೈಕೊಳಲು ಪೋಱವೆಂಟ ॥ ೮೫

ಉದಂಕಮುನಿಗೆ ತಕ್ಷಕನಲ್ಲಿ ವೈರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಶೌನಕಪ್ರಶ್ನೆ.

ಎನಲು ಕೇಳ್ದರು ಶೌನಕಾದಿಗ
ಳನಘಸೂತನಿಗೆಂದರೇತಕೆ
ಮುನಿಸುದಂಕಗೆ ವೈರ ತಕ್ಷಕನೊಡನೆ ತನಗಿನಿತು ।
ಘನಮಹಿಮನಹ ವ್ಯಾಸಮುನಿಪತಿ
ನಿನಗೆ ಪೇೞ್ದಂದವನು ನೀನೆಮ
ಗನುವಿನಲಿ ಪೇೞೊಲಿದು ತತ್ಕಾರಣವನೆಲ್ಲವನು ॥ ೮೬

ಉದಂಕಮುನಿಯು ಅಯೋಧಧೌಮ್ಯರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಗುರುದಕ್ಷಿಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಪೌಲಸ್ತ್ಯನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಿಕೆ.

ಎನಲು ನುಡಿದನು ಸೂತನೆಲೆ ಎಲೆ
ಮುನಿಗಳಿರ ಕೇಳೀವುದಂಕನ

ಮನಮುನಿಸು ತಕ್ಷಕನೊಳೀತಕೆ ಬಂದುದೆಂಬುದನು |
ಘನತಪೋನಿಧಿ ಭೃಗುಮುನಿಕುಲಜ
ನನುಪಮನು ತಾಳ್ದು ದ್ವಿಜತ್ವವ
ನನುವು ಮಿಗೆ ವೇದಾಧ್ಯಯನಪರನಾಗಿ ಪೊಱವಂಟ ॥ ೮೭

ಬಂದು ಕಂಡನದೊರ್ವಮುನಿಸಂ
ಕ್ರಂದನನೆನಿಪವಯೋಧಧೌಮ್ಯನ
ನಂದು ವಂದಿಸಿ ಯಧ್ಯಯನಕಾಂಕ್ಷೆಯಲಿ ತಾ ನೆನೆದ |
ಸಂದ ವೃತ್ತಾಂತವನು ಪೇೞಲಿ
ಕಂದು ಹರುಷದಲಾತನೀತಂ
ಗಂದು ಮೊದಲಾಗೆ ಕಲಿಸಿದ ವೇದಾದಿವಿದ್ಯೆಗಳ ॥ ೮೮

ಹಲವು ಶಾಸ್ತ್ರವ ಕಲಿತುದಂಕನು
ಕೆಲವು ದಿನ ಗುರುವರರ ಸೇವೆಯ
ಸಲೆ ರಚಿಸುತಿರಲಾತ ಕರೆದು ಮನೋನುರಾಗದಲಿ |
ಬಲುವಿಡಿದು ಶುಶ್ರೂಷೆಯನು ನೀ
ಸಲೆ ರಚಿಯಿಸೆಂದೆನಲು ಪೋದುದು
ಪಲವು ವತ್ಸರ ಪೋಗಿ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯವನು ಧರಿಸೆಂದ ॥ ೮೯

ಬಂದುದೆಮಗೆಲೆ ಮಗನೆ ನೀ ಕೊಡು
ವಂದವೆನಿಸಿದ ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಥವಿ
ದಿಂದು ಪರಿಯಂತರವು ನೀ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಯಿಂದೆಮ್ಮ |
ಛಂದದಲಿ ಮೆಚ್ಚಿಸಿದೆ ಬೇಡೆನ
ಲೊಂದಿದರೆ ಭಕ್ತಿಯಲಿ ಮತ್ತಿಂ
ತೆಂದ ದಕ್ಷಿಣೆ ಯಿತ್ತರಲ್ಲದೆ ಪೋಪನಲ್ಲೆಂದ ॥ ೯೦

ಎಂದು ನುಡಿಯಲು ಕೇಳುತಾ ಗುರು
ವೆಂದು ಮನಕದು ಸೊಗಸದಿರೆ ಮ
ತ್ತಿಂದುಮುಖಿಯಹ ತನ್ನ ಸತಿಯ ನಿರೂಪವನು ಕೇಳಿ |

ತಂದು ಕೊಡು ತತ್ಕಾಂತೆ ಬೇಡಿದ
ಛಂದವಹ ವಸ್ತುವನು ನೀನೆನ
ಲೊಂದಿದತಿಹರುಷದಲಿ ಸತಿಯಿದ್ದೆಡೆಗೆ ನಡೆತಂದ ॥ ೯೧

ಬಂದು ವಂದಿಸಿ ಗುರುನಿರೂಪದಿ
ಛಂದವನು ಪೇಳೆನಲಿಕಾಸತಿ
ಯುಂದು ನುಡಿದಳು ತನಗೆ ವಾಂಛಿತವೆನಿಸಿದಂದವನು ।
ಸಂದ ಪೌಲಸ್ತ್ಯನೃಪತಿಯ ವಧು
ವಿಂದು ಧರಿಸಿದಳಲೆ ಮಗನೆ ನೀ
ತಂದುಕೊಡು ಕುಂಡಲವನಮರಾವಳಿಗೆ ದುರ್ಲಭವ ॥ ೯೨

ಎಂದಿಗಾದರು ತಂದು ಕೊಡುವೊಡೆ
ಮಂದಮತಿ ತರಬೇಡ ಕೇಳದ
ಱಿಂದ ಫಲವೆನಗಿಲ್ಲ ವಿಂದಿಗೆ ಮೂಱು ದಿವಸದಲಿ ।
ಸಂದ ಪತಿ ಮನವೊಲಿದು ಮಾಳ್ಪನು
ಛಂದವಹ ಪಿತೃಯಜ್ಞವನು ನೀ
ನಂದಿಗಪ್ಪಂದವಲಿ ತಹುದೆನಲಾತ ಕೈಕೊಂಡ ॥ ೯೩

ಬರುತ ಗಂಗಾಧುನಿಯ ಕಂಡನು
ಭರದಿ ಕಾಲ್ಮೊಗದೊಳದು ಶುದ್ಧಾ
ಚರಣವಿರಚಿತನಾಗಿ ಗುರುಪಾದಾಬ್ಜಕಭಿನಮಿಸಿ ।
ಹರುಷದಲಿ ತಾ ನಿತ್ಯ ಸೇವಿಪ
ಸುರುಚಿರಾಗ್ನಿಯ ತುತಿಸಿ ಹರುಷದ
ಭರವಸದಿ ತಾ ಬರುತ ತವಕಿಸುತಿರ್ದನಡಿಗಡಿಗೆ ॥ ೯೪

ಧರಣಿಯೊಳು ಪೌಲಸ್ತ್ಯರಾಯನ
ಪುರವು ತಾನಿನ್ನೆನಿತು ದೂರವೊ
ಹರ ಹರಾ ಗುರುಪತ್ನಿಯಭಿಮತವೆಂತು ಸಿದ್ಧಿಪುದೋ ।

ಪರದ ಸುಖವೀಥರೆಯೊಳಗೆ ತಾ
ಗುರುಭಜಕರಾದವರಿಗಲ್ಲದೆ
ದೊರಕಲರಿಯದೆನುತ್ತ ಬರುತಿರ್ದನು ಸರಾಗದಲಿ ॥ ೯೫

ಬರಲು ಪೌಲಸ್ತ್ಯನ ಪುರವರವು
ಸುರನಗರಕೆಣೆಯೆನಲು ಮತ್ತಾ
ಪುರದ ಬಹಿರುದ್ಯಾನವೆಸೆದುದು ಚೈತ್ರರಥದಂತೆ ।
ಪರಿವ ನದಿ ಕಣ್ಗೆಸೆದುದುತ್ತಮ
ತರದ ಗಂಗೆಯ ತೆಱದಲಲ್ಲಿಯ
ಪರಿಜನರು ಕಾಣಿಸಿದರಮರರ ತೆಱದಿ ಸೌಖ್ಯದಲಿ ॥ ೯೬

ಬರಬರಲು ಮುನಿವರನ ಸನ್ನಿಧಿ
ಗುರುತರಶ್ವೇತಾಂಗದಲಿ ಬಂ
ಧುರಮನೋಹರರೂಪದಲಿ ದೇವೇಂದ್ರ ಮನವೊಲಿದು ।
ಗುರುಚರಣಸೇವಕಗೆ ಹರುಷಿಸಿ
ನಿರುತ ವೃಷಭಾಕಾರದಲಿ ತಾ
ನಿರಲು ಬಂದನು ವತ್ಸಲತೆಯಲುದಂಕಗಿಂತೆಂದ ॥ ೯೭

ಎಲೆ ಮುನಿಪ ನೀ ಬಂದ ಕಾರ್ಯಕೆ
ಹಲವು ಲೇಸಾದಹುದು ಬೇಗದ
ಲಲಸದೆನ್ನಯ ಗೋಮಯವ ನೀ ಭುಜಿಪುದೆಂದೆನುತ ।
ಸಲೆ ಸುಧೆಯನಾ ತೆಱದಿನೀಯಲು
ಲಲಿತಮತಿ ಕೈಕೊಂಡು ಬಂದನು
ವಿಲಸದಭಿನವರಾಜಮಂದಿರಕಾಗಿ ಶೀಘ್ರದಲಿ ॥ ೯೮

ಬಂದು ರಾಜಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಪೋಗಿ ರಾಜನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಆತನ
ಸತಿಯ ಬಳಿ ರತ್ನ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಿಕೆ.

ಬಂದು ದ್ವಾಸ್ಥರ ಕರೆದುದಂಕನು
ಸಂದ ವಿಪ್ರನು ಬಂದನೆಂದೆನ

ಲಂದು ತನ್ನೃಪಗಱುಹಲಾತನ ಕರೆಸಿ ಭೂವರನು ।
ಛಂದವಹ ಸತ್ಕೃತಿಯ ನೀವುತ
ಲಂದು ತತ್ಕಾರಣವ ಮನದೊಳ
ಗಂದು ತಾ ತಿಳಿವುತ್ತ ಬೆಸಗೊಂಡನು ಮುನೀಶ್ವರನ ॥ ೯೯

ಏನು ಬೇಹುದು ನಮ್ಮೊಡೆ ಯೆಲೆಲೆ
ಭೂನುತನೆ ಹೇಳೆನಲುದಂಕನು
ಮಾನಿಸದೆ ಸಂದೇಹವೆಲ್ಲವನುಳಿದು ನೃಪನೊಡನೆ ।
ನಾನು ಗುರುಸೇವಾರ್ಥವಾಗಿಯೆ
ಮಾನವೇಶ್ವರ ಬಂದೆ ನಿನ್ನಯ
ಮಾನಿನಿಯು ಘನರತ್ನಕುಂಡಲಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದೆಂದ ॥ ೧೦೦

ಎನಲು ನಕ್ಕನು ನೃಪತಿ ನಿನ್ನಯ
ಮನದಭೀಷ್ಟವನೀವಳನ್ನಯ
ವನಿತೆಯಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು ಬೇಡಿದೊಡೀವಳೆಂದೆನಲು ।
ಘನಮಹಿಮನೈತಂದು ಕಾಣದೆ
ವನಜಮುಖಿಯನಿದೇನು ವಿಸ್ಮಯ
ವೆನುತ ತನ್ನೃಪನೆಡೆಗೆ ಬಂದಿಂತೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೦೧

ಹೋಗೆನಂತಃಪುರಕೆ ಕಾಣೆನು
ಮೇದಿನೀಶ್ವರ ನಿನ್ನ ಸತಿಯನಿ
ದಾದ ಕಾರಣವೇನು ಬೆಸಗೊಳಲಾತ ನಸುನಗುತ ।
ಭೂದಿವಿಜ ನೀನಶುಚಿ ಯೆನಿಸುವೆ
ಪಾದಕರಪ್ರಕ್ಷಾಲನಾಚಮ
ನಾದಿಪರಿಶುದ್ಧಿಯಲಿ ಪೋದರೆ ಕಾಂಬೆ ನೀನೆಂದ ॥ ೧೦೨

ಮುನಿಪನಾರೀತಿಯಲಿ ಪೋದನು
ಘನಪತಿವ್ರತೆಯೆಡೆಗೆ ಮತ್ತಾ
ವನಿತೆ ಯಿದಿರೆದ್ದರ್ಘ್ಯಸತ್ಕಾರಂಗಳನು ರಚಿಸಿ ।

ಮನದಭೀಷ್ಟವನಱಿವೆನೆನ್ನಯ
ಮನುಜನಾಯಕನೊಲಿದ ಕಾರ್ಯವು
ತನಗೆ ಬೇಕದಱಿಂದಲೀವೆನು ಕುಂಡಲವ ನಿನಗೆ ॥ ೧೦೩

ಎಡೆಯಲತಿವಿಘ್ನಗಳು ಬಹವವೆ
ಕೊಡನೆ ತಕ್ಕುದನೆನೆವುದೆಲೆ ಮುನಿ
ಬಿಡು ಮನದ ಸಂದೇಹವನು ಕೋ ಯೆನುತ ಹರುಷದಲಿ ।
ಮಡಗಿ ಧಾರೆಯು ನೆಱೆದು ಕೊಟ್ಟಳು
ಪೊಡವಿಗತಿಶಯಕುಂಡಲಂಗಳ
ನಡಱಿದುದು ಸಂತೋಷಸಾಗರವಾಮುನೀಶ್ವರನ ॥ ೧೦೪

ಬೀೞ್ಕೊಂಡನು ನೃಪಸತಿಯ ಭೂ
ಪಾಲನನು ಹರಸಿದನು ಬಂದನು
ಮೇಲು ಮದದುಬ್ಬಾಳುತನದಲಿ ಪಥದ ಬೞಿವಿಡಿದು ।
ಮೇಲೆ ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕಕ್ರಿಯೆಯನಾ
ಲಾಲಿಸುವೆನೆಂದೆನುತಲಾಗಳು
ಲೋಲಕುಂಡಲಗಳನು ಶಿರದಲ್ಲಿರಿಸಿ ನದಿಗೀೞಿದ ॥ ೧೦೫

ಎಲೆ ಮುನಿಗಳಿರ ಲೇಸ ಕಾಂಬರೆ
ಪಲವು ವಿಘ್ನಗಳಹವು ನೋಡಲು
ಸುಲಭವಲ್ಲದು ನಿಯಮನಿಷ್ಠರಿಗದುವೆ ಪುಸಿಯಲ್ಲ ।

ಆಗ ದಕ್ಷನು ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿ ಕುಂಡಲವನಪರಿಹರಿಸಲು ಅದನ್ನು ಜ್ಞಾನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಿಳಿಯುವಿಕೆ.

ಸಲೆಯುದಂಕನು ನಿತ್ಯಕರ್ಮಾ
ವಳಿಯ ವಿರಚಿಸುತಿರಲು ತಕ್ಷಕ
ನೊಲಿದದೃಶ್ಯದಿ ಬಂದು ಕುಂಡಲಗಳನು ಕೊಂಡೊಯ್ದ ॥ ೧೦೬

ಮಾಯವಾದನು ತಕ್ಷಕನು ಬೞಿ
ಕಾಯುವಂತನುದಂಕ ತಂನ ವಿ

ಧೇಯನಿಯಮವೆನಿಪ್ಪ [1] ನಿತ್ಯಕ್ರಿಯೆಯ ನೆಱೆ ರಚಿಸಿ |
ಆಯಿತಿಲ್ಲಿಯೆ ತಡವು ಹೋಹೆನು
ವಾಯುವೇಗದಲೆನುತ ನೋಡಿದ
ನಾಯುವತಿ ತನಗಿತ್ತ ನಿರುಪಮದಿವ್ಯಕುಂಡಲವ ॥ ೧೦೭

ಕಾಣದಾಕ್ಷಣ ಮುನಿಪ ತನ್ನಯ
ಪ್ರಾಣ ಹೋದಂದದಲಿ ಚಿಂತಿಸಿ
ಸ್ಥಾಣುವನು ನೆನೆದಱಿದ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಲಿ |

ತಕ್ಷಕನಿರುವ ನಾಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಭೂಮಿಯಂ ಅಗಿಯುವಿಕೆ.

ಕ್ಷೋಣಿಯಲಿ ತಕ್ಷಕನು ನೆನೆಹಿದ
ನೂಣೆಯವನಕಟಕಟೆನುತಲಿನ್ನೀ
ಕ್ಷೀಣವಾಗಿರ್ದವೆಗುಪಾಯವ ಕಾಣಬೇಕೆಂದ ॥ ೧೦೮

ನಾಗಲೋಕದಲಿಹ ನೆಲೆಯು ತಾ
ನಾಗಲದಕೇನೆನುತ ಕಾಂಬೆನ
ದೀಗ ತಡವಲ್ಲೆನುತ ಕಾಷ್ಠವ ತಾನು ಕೈಕೊಂಡ |
ಬೇಗ ಪೋಪೆನು ಬಿಲನಿವಾಸ
ಕ್ಕಾಗಳವ ಕೊಡದಿರ್ದೊಡವನನು
ನೀಗಿಸುವೆನೆಂದೆನುತ ಧಾರುಣಿಯಗಿದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೦೯

ಎಲೆ ಮುನಿಗಳಿರ ಹೋದ ಕಾರ್ಯದೊ
ಳಲಘುಧೈರ್ಯವೆ ಮುಖ್ಯ ಮತ್ತಾ
ಲಲಿತಗುರುಭಕ್ತಿಯ ಮಹಾಲವಲವಿಕೆ ಯಿನ್ನೆಂತೊ |
ಬಲಿದು ಭೂಮಿಯನಗಿದು ಪಥವನು
ಸುಲಭದಿಂದಾಗಿಸುವೆನೆಂದಾ
ಸಲೆ ಮರದ ಕಾಷ್ಠದಲಿ ಖನನವನೆಸಗಿದನು ಮುಳಿದು ॥ ೧೧೦

---

1 ತಂನಯ ಮಾನನೀಯವೆನಿಪ್ಪ, ಕ. ಗ.

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಇಂದ್ರನು ವಿಪ್ರವೇಷದಿಂದ ಬಂದು ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ
ಗುರುಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ವಜ್ರವಂ ಕೊಡುವಿಕೆ.

ಇದನು ಕಂಡನು ಶಕ್ರನೀತನ
ಮದಮುಖವೆ ಗುರುಭಕ್ತಿಯೆಸೆಯಲಿ
ಸದಮಳನಲಾ ಯೆನುತ ವಿಪ್ರಾಕಾರದಲಿ ಬಂದು |
ಅದಱ ವೃತ್ತಾಂತವನು ಬೆಸಗೊಳ
ಲುದಿತಧೈರ್ಯದಲೆಂದನಂದತಿ
ಮೃದುನುಡಿಯ ನೀಕೇಳು ಭೂಸುರ ನೆನಹನಿಂತೆಂದ [1] || ೧೧೧

ನಾನಯೋಧನ ಧೌಮ್ಯ ಮುನಿಪಗೆ
ಮಾನನೀಯಸುಶಿಷ್ಯನಾತನ
ಮಾನಿನಿಯು ಪ್ರೀತಿಯಲಿ ಪೌಲಸ್ತ್ಯವನೀಶ್ವರನ |
ಸೂನೃತೆಯ ಕುಂಡಲವ ತಹುದೆನ
ಲಾನುಡಿಗೆ ತಾ ಪೋಗಿ ತಂದೆನು
ಮಾನಹಾನಿಯನೆಸಗಿ ತಕ್ಷಕ ಚೌರ್ಯದಿಂದೊಯ್ದ || ೧೧೨

ಅದಕೆ ತಕ್ಕುದನೆಸಗಿ ತಕ್ಷಕ
ನದಟ ಮುಱಿದಿಂದಿನಲಿ ಗುರುವಿನ
ಪದರಜವ ತಾ ಕಾಣಬೇಹುದು ತನ್ನಿಮಿತ್ತದಲಿ |
ಬದಗಿದೀಕಾಷ್ಠದಲಿ ಭೂಮಿಯು
ನಿದನಗುೞಿ ಪಾತಾಳಕೈದಿಯೆ
ಮದಮುಖನ ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ಕುಂಡಲಗಳನು ತಹೆನೀಗ || ೧೧೩

ಎನಲು ನಕ್ಕನು ಕಪಟಭೂಸುರ
ನಲಘುವಿಪ್ರೋತ್ತಮನೆ ಕಾಷ್ಠದ
ಲೊನೆದು ನೆನೆಹಿನಲಿರ್ದ ಕಾರ್ಯವನೆಸಗಿ ಕಡೆಗಂಡು |
ಮನವೊಲಿದು ತಿರುಗುವುದು ತಾ ಸಂ

1 ಮೃದುನುಡಿಯ ಭೂಸುರಕೇಳ್ ತನ್ನಯ ನೆನಹನೀನೆಂದ, ಕ. ಗ.

ಜನಿಸುವಚ್ಚರಿಯೆನಲು ಮತ್ತಾ
ಘನಮಹಿಮನೆನಿಪೀವುದಂಕನು ನಗುತಲಿಂತೆಂದ । ೧೧೪

ಎನಗೆ ಗುರು ಕರುಣದಲಿ ಸಾಧ್ಯವ
ದೆನಿಸದಿಹುದೇ ಯೋನದಚ್ಚರಿ
ಯೆನಲುತಾನದ[1] ಕಾಗ ಹರುಷಿಸಿ ವಾಸವನು ಬೞಿಕ ।
ಘನತರದ ವಜ್ರವನು ಕೊಟ್ಟದ
ನನುವಿನಿಂದಾ ವಹಿಸಿ ನೆನೆದಂ
ತನುನಯದೆ ಫಲ ಸಿದ್ಧಿಸಲಿ ನಿನಗೆನುತಲಡಗಿದನು ॥ ೧೧೫

ಭೂಮಿಯನ್ನಗಿದು ಹೋಗಲಾಗಿ ಅಗ್ನಿಯು ಸಹಾಯ ದೊರೆಕುವಿಕೆ.

ಬೞಿಕಲಗಿದನು ಧರೆಯನಾಕ್ಷಣ
ವಿೞಿದು ಪೋದನು ಬಿಲದ ವಿವರದ
ಲೊಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬಾಡಬ ದಿವ್ಯತೇಜದಲಿ ।
ಹಳಹಳಿಸಿ ನೋಡಿದನುವಲ್ಲಿಯು
ಘೞಿಲನೆಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಪೆ ಯೆನಲಾ
ಗಳು ಮನೋಮುದದಿಂದಲೆಂದನುದಂಕಗಿಂತೆಂದ ॥ ೧೧೬

ನೀನು ರಚಿಪುದ್ಯೋಗದೆನ್ನಯ
ಮಾನಸಕೆ ಪರಿತೋಷವಾದುದು
ನಾನು ವೈಶ್ವಾನರನು ನೀ ಭಜಿಸಿದ ಮನೋರಥವು ।
ಹಾನಿಹೊಗದಂದದಿ ಸಹಾಯುವ
ನ್ನ್ಯೂನವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡುವೆನು ಘನ
ಮಾನಸೀಯುಮಹಾತ್ಮ ನಡೆ ತಕ್ಷಕನ ಸ್ಥಳಕೆಂದ ॥ ೧೧೭

ನಾಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಬರಲು ಅಗ್ನಿಯು ತನ್ನ ಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ಪಾತಾಳ ಲೋಕವನ್ನು ದಹಿಸಲು ವಾಸುಕಿ ಮೊದಲಾದವರು ತಕ್ಷಕನಿಂದ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟು ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ.

ಎಂದೊಡಾಕ್ಷಣ ನಡೆದು ಬಂದನು
ನಿಂದು ಕಂಡನು ನಾಗಲೋಕವ

---

1 ನೋಡನೀನಚ್ಚರಿಯ ನೆನಲದ, ಕ. ಗ.

ನಿಂದಿದನು ದಹಿಸುವೆನೆನುತಲಾವೆಡಬನನು ಕರೆದು ।
ನಿಂದು ಪರಭಾಗದಲಿ ಪೃಷ್ಠವೆ
ನಂದವೆನಲೂದಿದನು ಹುತವಹ
ನಂದು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿದನು ಶಿಖಿಯಾವರಿಸಿತಾಸ್ಥಳವ ॥ ೧೧೮

ನಾಗಲೋಕವನೈದೆ ತುಂಬಿದು
ದಾಗ ಪ್ರಳಯಾನಳನವೊಲು ಮಿಗೆ
ಬೇಗೆಗಾಱದೆ ವಾಸುಕಿಪ್ರಭೃತಿಗಳು ತಾವಾಗ ।
ಆಗಲವರ್ಗಳು ತಕ್ಷಕನ ಕರೆ
ದೀಗ ತಾ ಕುಂಡಲವನೆಂದು ಮ
ಹಾಗಮಜ್ಞಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಸಂಸ್ತುತಿಸಿದರು ಭಕ್ತಿಯಲಿ ॥ ೧೧೯

ಲೇಸು ಲೇಸುವುದಂಕ ಕರುಣಾ
ರಾಶಿ ಗುರುಚರಣಾರವಿಂದೋ
ಪಾಸಕನೆ ಸರ್ವಾಂಗವೇದಾಂಗೈಕಶರಣನಿಧಿ ।
ಯೇಸು ದುರ್ವೃತ್ತಿಯುತರಾದೊಡ[1]
ದೈಸುವನು ನೀ ಕ್ಷಮಿಸು ನಮ್ಮನು
ಸಾಸಿಗನೆ ನೀ ಸಲಹಬೇಕೆಂದರು ಮಹೋರಗರು ॥ ೧೨೦

ದುರುಳನೀತಕ್ಷಕನದೀತನ
ಭರದ ತಪ್ಪನು ನೋಡಲಾಗದು
ಕರುಣದಲಿ ನೀನೆಮ್ಮ ಸಲಹೆನೆ ನಗುತುದಂಕಮುನಿ ।
ಗರುವರಿರ ನಿಮ್ಮಿಂದಲನುಚಿತ
ಬೆರಸುವರೆ ಸಾಕೆನುತಲವರನು
ಕರೆದು ಕಳುಹುತಲಗ್ನಿಯನು ಸಂಸ್ತುತಿಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ ॥ ೧೨೧

ಪರಮಹರುಷದಲಂದು ಬಂದನು
ಗುರುಚರಣಗಳಿಗೊಲಿದು ವಂದಿಸಿ

---

1 ದುರ್ವೃತ್ತರಾಗಳಾದೊಡ, ಕ. ಗ.

ನಿರುಪಮಿತಭಕ್ತಿಯೊಳ್ ಯಾತನ ವನಿತೆಯೆಡೆಗೈದಿ ।
ಪರಮಮಾತೆ ಮಹಾತ್ಮ ತಂದೆನು
ವರಪತಿವ್ರತೆ ಕುಂಡಲಗಳನು
ಸುರರು ಬಯಸುವರಿದನು ದೊರಕಿತು ನಿಮ್ಮ ಕರುಣದಲಿ ॥ ೧೨೦

ಎಂದು ಮುಂದಿರಿಸಿದನು ಕುಂಡಳು
ಮಂದಗಮನೆ ಮನೋನುರಾಗದ
ಲಂದು ಕೈಕೊಂಡಧಿಕಹರುಷೋದ್ರೇಕದಲಿ ಹರಸಿ ।
ಕಂದ ನೀ ಸುಖಿಯಾಗು ನಿನಗೆ ಮು
ಕುಂದ ತೋಱಲಿ ವಿಶ್ವರೂಪದ
ಛಂದವನು ನಿನಗೊಲಿದು ಮೆಚ್ಚಲಿ ಶಕ್ರವಿಧಿಶಿವರು ॥ ೧೨೩

ಗುರುವಿನ ಆಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯವಂ ಪಡೆದಿರುವಾಗ ಜನಮೇಜಯಗೆ
ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಕ್ಷಕನ ಅಪರಾಧವಂ ತಿಳಿಸಿದುದಂ ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂ
ತಿಳಿದು ನೃಪನ ಖಳಿಗೆ ಖರುವಿಕೆ.

ಅಂದು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಂಡುದಂಕನು
ಬಂದು ಗುರುವಿಂಗೆಱಗಿ ಪೇೞ್ದವೆ
ರಿಂದನುಜ್ಞೆಯ ಕೊಂಡು ಬಂದು ನಿಜೇಚ್ಛೆಯಿಂದೀಗ ।
ಸಂದ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯದ ಸುಧರ್ಮದ
ಲೊಂದಿ ನಡೆದು ಮಹಾನುಭಾವತೆ
ಯಿಂದಿರುತಲಾ ತಕ್ಷಕನ ನೆನೆವನು ಸರೋಷದಲಿ ॥ ೧೨೪

ಧರಣಿಪತಿ ಜನಮೇಜಯುಂಗಾ
ಸುರುಚಿರದ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪೇೞ್ದ ದ
ಪರಮದಿವ್ಯಜ್ಞಾನದಿಂದಱಿದಧಿಕಹರುಷದಲಿ ।
ಧರೆಯೊಳಗೆ ತಾನಾಗ ಬಂದಾ
ಭರದ ವೈರದಲಂದು ನೃಪತಿಗೆ
ಪರುಷಕಾರ್ಯಗಳಿಂದಱುಹಲಂದಾತನೊಡಬಟ್ಟ ॥ ೧೨೫

ಮನದೊಳಗೆ ಪಿರಿದಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದು
ದನಘಜನಮೇಜಯಗೆ ಖತಿ ಯೆಲೆ
ಮುನಿಗಳಿರ ನೀವ್ ಕೇಳ್ದ ಮಾತಿಂಗುತ್ತರವಿದೆಂದ |

ಜನಮೇಜಯನು ಉದಂಕರ ಉಪದೇಶಾನುಸಾರ ಯಾಗಪ್ರಯತ್ನವಂ ನಡೆಸುವಿಕೆ.

ಘನಮಹಿಮನೆಂತೆನಿಪ್ಪುದಂಕನ [1]
ವಿನಯದಿಂ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಬೞಿಕಾ [2]
ಜನಪ ಸರ್ಪಾಧ್ವರಕೆ ನೀವೆನುನಯದಿ ಬಹುದೆಂದ [3] ‖ ೧೭೬

ಮೊದಲು ತನ್ನಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತನ
ಗೊದವಿದಗ್ಗದ ಕೋಪಪುಟ್ಟುವ
ವಿದಿತದಲಿ ಬಿನ್ನೈಸೆ ಬೞಿಕಲುದಂಕಮುನಿ ಬಂದು |
ಪದುಳದಲಿ ತನಗೊರೆಯಲಾಕ್ಷಣ
ವೊದವಿದುರುಕೋಪದಲಿ ಸದಮಲ
ಹೃದಯ ನಿತ್ಯಾತುಮನ ನೆನೆದು ಮುಖಗೆಯ್ಯಲನುವಾದ ‖ ೧೭೭

ಹದಿನಾರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

---

1 ಘನವೆನಿಪುದಂಕನನುಮಿಗೆಸತ್ಕರಿಸಿ, ಕ. ಗ.
2 ವಿನಯವಮಾಡಿಸರ್ಪಾಧ್ವರಕೆನೀ, ಕ. ಗ.
3 ವನುನಯದಿಬಹುದೆಂದವರ ಬೀಡ್ಕೊಟ್ಟ, ಕ. ಗ.

ಹದಿನೇಳನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಸರ್ಪಯಾಗವ ಮಾಡಿದನು ರಿಪು
ದರ್ಪಖಂಡನ ಪಾಂಡುಕುಲಮುಖ
ದರ್ಪಣನು ಜನಮೇಜಯಕ್ಷಿತಿಪಾಲನೊಲವಿನಲಿ ॥

ತಕ್ಷಕನ ದ್ರೋಹವಂ ನೆನೆದು 'ರಾಜನು ಪರಿತಪಿಸುವಿಕೆ.

ಕರವ ಕರದಲಿ ಹಿಡಿದು ಮುಱಿದನು
ಬೆರಳನಕಟಾ ಪಾಪಿ ತಕ್ಷಕ
ಮರಳಿಚಿದನೇ ವಿಪ್ರನನು ಭೈಷಜ್ಯಕೋವಿದನ ।
ಉರುಮಹಾಧನದಾನದಲಿ ಹಗೆ
ಧರಣಿಸುರಸುತನಲ್ಲ ಕೊಯ್ದನು
ಕೊರಳನುರಗನೆನುತ್ತ ಕಿಡಿ ಕಿಡಿ ಯಾದನವನೀಶ ॥ ೧

ಅವನಿಸುರಸುತ ಶಾಪದಲಿ ಕೊಂ
ದವನು ತಕ್ಷಕನಹುದೆ ನೆಱೆ ಭ
ಸ್ಮವನು ಮಾಡುವೆ ಹಾನಿಯಿಂದಲಿದೇನು ಬದುಕುವೊಡೆ ।
ಅವಗೆ ಹಗೆ ಹರಹರ ಮಹಾಪಾ
ಪವನು ಮಾಡಿದೆನೆನುತ ಕಂಬನಿ
ಯವನಿಗಿೞಿಯಲು ಶೋಕಮೂರ್ಛಿತನಾದನವನೀಶ ॥ ೨

ಹೊಳ್ಳುವಾತಿನಲೇನಹುದು ಕೊಲು
ಬಲ್ಲಿರೇ ನೀವವನ ಜೀವವ
ಕೊಳ್ಳದೀಪರಿ ಜೀವಿಸುವ ನಾನಲ್ಲ ದುರ್ಮತಿಯು ।

ಹಲ್ಲ ಬಲುಹನು ನೋಡುವೆನು ನೆಱೆ
ಬಲ್ಲ ಮಾಂತ್ರಿಕರುಳ್ಳರೆನುತಲಿ
ಮಲ್ಲಮರ್ದನನೆಂಬಲದ ಮಂತ್ರಿಗಳ ನೀಕ್ಷಿಸಿದ ॥ ೩

ಪುರೋಹಿತರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಸರ್ಪಾಧ್ವರ ಮಾಡಿಸಬಲ್ಲಿರಾ ಯೆಂದು ಕೇಳುವಿಕೆ.

ಕರೆಸಿದನು ಭೂಪತಿ ಪುರೋಹಿತ
ವರರನಾಪ್ತರಿಗೆಂದನೀಪರಿ
ನಿರುತ ಸರ್ಪಾಧ್ವರವ ಮಾಡ್ವೆನು ನಿಮ್ಮನುಜ್ಞೆಯಲಿ ।
ವರವಿಧಾನವ ಬಲ್ಲಿರಾದೊಡೆ
ವಿರಚಿಸುವುದು ಮಹಾಗ್ನಿಕರ್ಮವ
ನುರಗರಾಜನ ಕುಲವನುರುಹುವೆನೆಂದನವನೀಶ ॥ ೪

ತಾತ ನೋಡು ವಿಷಾಗ್ನಿಯಿಂದುರಿ
ದಾತುರದಲಧ್ವರಮಹಾಗ್ನಿಯ
ಲಾತತಾಯಿಗಳುರಿದು ಹೋಗಲಿ ಧರ್ಮಕಂಟಕರು ।
ಭೂತಳದ ಮೇಲುರಗರೆಂಬರ
ಮಾತನಾಡದವೋಲು ಮಾಡ್ವೆನು
ಕೌತುಕಾಧ್ವರವಿಧಿಯದಾವುದು ಬೆಸಸಬೇಕೆಂದ ॥ ೫

ನಾವು ಮಾಡಿಸಬಲ್ಲೆವೆಂದು ಹೇಳಿ ಸಂಭಾರವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಎನಲು ನುಡಿದರು ಮುನ್ನ ಕಮಲಾ
ಸನನೆ ವಿಧಿಸಿದನಮರರಿಗೆ ಕೇ
ಳನುಪಮನೆ ವರಸರ್ಪಯಾಗಕೆ ಕರ್ತೃ ನೀನೆಂದು ।
ಮನುಜಲೋಕದಲನ್ಯರಿಲ್ಲದ
ನನುಗೊಳಿಸಿ ನಡೆಸುವ ಸಮರ್ಥರು
ಜನಪ ಬಲ್ಲೆವು ತದ್ವಿಧಾನವನೆಂದರಾದ್ವಿಜರು ॥ ೬

ಬೇಗ ಮಾಡೆಲೆ ತಂದೆ ಕರೆಸು ಮ
ಹಾಗಮಜ್ಞರನಮಲಮಂತ್ರವಿ

ದಾಗತೋದಯವಿಪ್ರರನು ಋತ್ವಿಕುಸದಸ್ಯರನು ।
ಈಗ ಸಂಭಾರವನು ತರಿಸು ಸ
ರಾಗವುಳ್ಳೊಡೆ ತಡವದೇತಕೆ
ತೂಗಿ ನೋಡದಿರೆಂಮನೆಂದರು ನೃಪಪುರೋಹಿತರು ॥ ೭

ನೃಪನು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಬೆಸಸಲು ಸಂಭಾರವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಿಕೆ.

ಬಂದನಾಗಳ್ ತಕ್ಷಕನ ಹೋ
ಕೊಂದೆನುರಗರ ಕುಲವನೆನ್ನಯ
ತಂದೆಗಾಂ ಮಗನಾದೆ ನಿಂದಿನಲೆನುತ ನೃಪನೆದ್ದು ।
ನಿಂದು ಬೆಸಸಿದನೆಲವೊ ಮಾಡುವೆ
ನಿಂದು ತನ್ಮಖಸಾಧನಂಗಳ
ವೃಂದವನು ತಹುದೆಂದು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಂಗೆ ಪರಿಜನಕೆ ॥ ೮

ಬೆಸಸಲಿಕೆ ತಾ ಮುನ್ನ ಬಂದುದು
ವಿಷಧರಾಧ್ವರಕರ್ಮಸಾಧನ
ವಿಸರವಿದ್ವದ್ದೀಪ್ಯವರಭೂವರದಿಶಾವರರು ।
ಮುಸುಕಿದುದು ವರಯಾಗಭೂಮಿಯ
ನೆಸಗಿದರು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತದಂದದಿ
ಋಷಿವರರು ಮಾಡಿಸಿದರಗಲಕೆ ಕೊಂಡವನು ಶಿಖಿಗೆ ॥ ೯

ಸ್ಥಪತಿಮುಖ್ಯರು ಯಾಗಶಾಲೆಯ
ವಿಪುಳವೆನೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದರದಱೊಳು
ನಿಪುಣಮತಿಯೊರ್ವನು ನಿಮಿತ್ತವ ಕಂಡು ಭಯಗೊಂಡು ।

ಈಯಾಗಕ್ಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದ ವಿಘ್ನ ಬರುವುದೆಂದು ಬಡಿಗನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ನೃಪತಿಯಧ್ವರಕರ್ಮವಿದು ಕೆ
ಟ್ಟಪುದು ಕಡೆಗೀಡೇಱದೆಂದಾ
ನೃಪನ ಸಭೆಯೊಳು ಘೋಷಿಸಿದನತಿಬಹಳರಭಸದಲಿ ॥ ೧೦

ಹೇಱು ಹೇಱಿದಕಾರು ವಿಘ್ನವ
ನೇಱಿಸುವರ್ಯೆ ಯೆನಲು ಭೂಸುರ
ಮೌಳಿಮಣಿವಿಪ್ರೋತ್ತಮನದೆಸೆಯಿಂದ ವಿಘ್ನವಿದು ।

ಒಳಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಬಿಡಬೇಡವೆಂದು ರಾಜನ ಅಪ್ಪಣೆ.

ಕೇಳೆನಲು ಕೇಳುತ್ತ ಪೃಥ್ವೀ
ಪಾಲ ದ್ವಾಸ್ಥನ ಕರೆದು ನೀನೀ
ಕೋಲ ತೆಗೆಯದಿರಱಿಕೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ವಿಪ್ರರಿಂಗೆಂದ ॥ ೧೧

ಅರಿದೆನಿಸಿದ ಗೃಹವಿತರ್ದಿಕೆಯುಂ
ಹೊಱುವುದೇ ಕೇಳ್ ಭೂಮಿಲಂಬದ
ನೆರವಿಯುಂ ಋತ್ವಿಕ್ಸಭಾಸದವರ್ಗದುತ್ಸವದ ।
ಭರಿತಲಕ್ಷ್ಮಿಯನೇನನೆಂಬೆನು
ಪರಮಋಷಿಮುಖ್ಯರಲಿ ಋತ್ವಿ
ಗ್ವರಮಹಾಕರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿನಿಯೋಗವನು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೨

ಚಂಡಕೌಶಿಕನೆಂಬವನು ಕೈ
ಕೊಂಡನಾಹೋತೃತ್ವವನು ಕೈ
ಕೊಂಡನುದ್ಗಾತೃತ್ವವನು ವರಜೈಮಿನಿಸಿವ್ರತಿಪ ।
ಮಂಡಿಸಿದನಾಬ್ರಹ್ಮಪದದಲಿ
ಪಂಡಿತನು ಭಾರ್ಗವನು ನೆಱೆ ಕೈ
ಕೊಂಡನಾಧ್ವರ್ಯವನು ಪಿಂಗಲಮುನಿಯು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೩

ತಿಳಿಯೆ ವೇದವ್ಯಾಸ ಮುದ್ಗಲ
ನಲಘುಮುನಿ ನಾರದನು ಕಶ್ಯಪ
ಕುಲಯುತನು ವರದೇವಲಚ್ಯವನಕಣ್ವಪಟುಭಟರು ।
ಅಲಘುಮತಿ ಗಾಲವನು ಕೋಮಲ[1]

1 ಗಾಲವನುಕೋ, ಕ. ಗ.

ಲಲಿತನನುಪಮ [1] ದೇವಶರ್ಮನನು
ಜ್ವಲಿತಜಠರಶ್ವೇತಕೇತು ಸದಸ್ಯರಿವರೆಂದ ॥ ೧೪

ಇವರು ಶಿಷ್ಯಜನಪ್ರಶಿಷ್ಯ
ಪ್ರವರಜನಸಹಿತಾಮಹಾಧ್ವರ
ಭವನದಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಲು ವಿಮಲಸದಸ್ಯರೆಂದೆನಿಸಿ ।

ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಋತ್ವಿಕ್ಸಭಾಸದರಿಂದ ಕೂಡಿ ರಾಜನು ಯಾಗವಂ ಮಾಡುವಿಕೆ.

ಅವನಿಪತಿ ಕೈಕೊಂಡನಂತಾ
ಸವನ ದೀಕ್ಷೆಯನತುಳಪನ್ನಗ
ನಿವಹ ಬಿಡಲು ಹೋಮವನು ತೊಡಗಿದರು ಋತ್ವಿಜರು ॥ ೧೫

ಕರಿಯ ವಸ್ತ್ರವ ಧರಿಸಿ ನೊಸಲಲಿ
ಕರಿಯ ತಿಲಕವನಿಟ್ಟು ರೌದ್ರದೆ
ವರಭಯಂಕರನಯನಬದ್ಧಭ್ರುಕುಟಿಭೂನಿಕರ ।
ಕರೆದರುರಗವ್ರಾತವನು ಮೋ
ಹರಿಸಿ ವಹ್ನಿಜ್ವಾಲೆ ಗಗನಕೆ
ಥರವಿಡಿದು ಕುಳ್ಳಿರ್ದ ವಿಪ್ರರು ಘೋರಮಂತ್ರದಲಿ ॥ ೧೬

ಆಗ ಉದಂಕಮುನಿಯು ಬರುವಿಕೆ.

ಬಂದನಾಸಮಯದಲುದಂಕನು
ನೊಂದ ಮೃಗಪತಿಯಂತಕರುಣದೆ
ಕಂದು ಬಿಡುವುದ್ದಂಡತಕ್ಷಕ ಮಡಿವ ತೆಱನೆಂತೋ ।
ಇಂದು ನಾವದ ನೋಲ್ಪೆವೆಂದಾ
ಸಂದಶಿಷ್ಯವ್ರಜಸಹಿತಲಾ
ನಂದ ಮಿಗೆ ತಾನಯ್ದೆ ಮಖಕನುಕೂಲನೆನಿಸಿದನು ॥ ೧೭

---

1 ಮುಳಿನಸುತನಾ, ಕ. ಗ.

ನಾನಾರೀತಿಯಿಂದ ಸರ್ಪಗಳು ಅಗ್ನಿಕುಂಡದಲಿ ಬೀಳುವಿಕೆ.

ಏನನೆಂಬೆನು ಮುನಿಪ ಮಂತ್ರಾ
ಧೀನವಲ್ಲಾ ಲೋಕ ವಿಪ್ರಮ
ಹಾನುಭಾವವನರಿವರಾರಾಕ್ಷಣದಲಹಿನಿಕರ |
ಸ್ಥಾನಕಂಪಿತವಾಯ್ತು ಗತಿಯಿ
ನ್ನೇನು ಕೆಟ್ಟೆವೆನುತ್ತ ಶೋಕದೆ
ಹಾನಿಮುಖರೊರಲುತ್ತ ಬಂದರು ಗಗನಮಂಡಲಕೆ || ೧೮

ಹಲವು ಸುತ್ತನು ಸುತ್ತಿ ತಿಕ್ಕಿಯು
ವಳಯದಲಿ ತಲೆಸುತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳಂ
ದಲೆದು ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಬೀೞುತಲಿರ್ದುದಗ್ನಿಯಲಿ |
ಕೆಲರು ಕೆಲವರ ಹಿಡಿದು ಹೊಕ್ಕರು
ಕೆಲಕೆಲರು ಮಕ್ಕಳನು ಕರೆಯುತ
ಳಲುತ ಸಂಕುಳವಾಯ್ತು ಸರ್ಪವ್ರಾತವಭ್ರದಲಿ || ೧೯

ಕೆಲರು ವಿಷ್ಠಿಸುತಭ್ರದಲಿ ಕೆಲ
ಕೆಲರು ಮೂತ್ರಿಸುತೊಡಲು ಕಂಪಿಸೆ
ಕೆಲರು ಕಾಱುತ ರಕುತವನು ವೀರ್ಯವನು ಕೆಲಕೆಲರು |
ಕೆಲರು ಬಾಲವನೂಱಿ ಮತ್ತಾ
ಕೆಲರು ತಲೆಗಳನೂಱಿ ತಿಕ್ಕಿಯು
ವಳಯುವನು ಕೆಲರೂಱಿ ಬೀೞುತ್ತಿರ್ದರುರಿಯೊಳಗೆ || ೨೦

ಹೆಡೆಗಳುರಿದವು ವರಫಣಾಮಣಿ
ಸಿಡಿದು ಹಾಱಿದುದುರಿಯ ಹೊಯ್ಲಲಿ
ಕಿಡಿಗಳಂತಿರೆ ಠಣಠಣತ್ಕಾರಗಳು ರಂಜಿಸಲು |
ಅಡಸಿ ಬೆಂದುದು ಭೋಗಿಭೋಗದ
ಗಡಣದಭ್ರದಲೆಂಟುದೆಸೆಯಲಿ
ತಡವಿಡುತ ಸೀಕರಿಸಿದುದು ಧೂಮೋಳಿಧೂಳಿಡಲು || ೨೧

* ಕಿಡಿಗಳಂತಿರ ರೆಕ್ಕೆಸೀದವು ಗಱಿಹರಿದುಕಡೆದು, ಗ.

ಬಸೆಯು ನದಿಗಳು ಬೀದಿವರಿದವು
ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ನಿಲಲಱಿಯದಾಯ್ತಾ
ವಸುಧೆ ಸುತ್ತಲು ಮಸಗಿದುದು ದುರ್ಗಂಧ ವೃತಿಯಿಂದ ।
ಬೆಸನಿಗಳು ಬೇಳದರು ಬೇಸರ
ದುಸುರಲರದೆನೆ ಪನ್ನಗರ ಕುಲ
ವಿಸರವನು ವಿಧಿಕೋವಿದರು ಕೆಂಗೆಡಿಸಿದರು ಜಗವ ॥ ೬೦

ಅತ್ತಲನ್ನೆಗ ಪನ್ನಗನ ತನು
ಹೊತ್ತಿದುದು ಸಂತಾಪವಹ್ನಿಯ
ನುತ್ತರಿಸುವೆನದೆಂತೊ ನರಪತಿ ಮಾಡಿವನು ಮಖವ ।

ತಕ್ಷಕನು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಮರಹೊಗುಂಿಕೆ.

ಮೃತ್ಯುವಿದು ಹಾ ಯೆನುತ ಹೋದನು
ವೃತ್ರವೈರಿಯ ಹೊರೆಗೆ ರಕ್ಷಿಸು
ಭೃತ್ಯನನು ಮಱಿಹೊಕ್ಕೆನೆಂದನು ನಡುಗಿ ಸುರಪತಿಯ ॥ ೬೩

ಅಂಜಬೇಡೆಲೆ ಮಗನೆ ತಾ ಪವಿ
ಪಂಜರವು ನಿನಗಿನ್ನು ಯಾಗಧ
ನಂಜಯನು ಸುಡುವನೆ ನಿಜಾಂಘ್ರಿಸವಾಶ್ರಿತರನಕಟ ।
ಅಂಜಲಿಸಬೇಡೆನುತ ದಾನವ
ಭಂಜನನು ಮಸ್ತಕದಲಭಯಕ
ರಾಂಜಲಿಯನಿರಿಸಿದನು ಸುಖದಿಂದಿರ್ದನುರಗೇಂದ್ರ ॥ ೬೪

ವಾಸುಕಿಯು ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಜರತ್ಕಾರುವು ಆಸ್ತೀಕನನ್ನು ಯಾಗವಿಘ್ನ
ಕ್ಕಾಗಿ ಕಳುಹುವಿಕೆ.

ಹೋದವರನೀಕ್ಷಿಸುತ ವಾಸುಕಿ
ಗಾದುದಂತಸ್ತಾಪ ಮನದಲಿ
ತೀದುದಿನ್ನೇನುರಗಕುಲ ನೆಱೆ ಬಂದುದವನಿಪನ ।
ಬೀದಿಗಿಚ್ಚಿನಲುರಿದು ಹೋದಂ

ತಾದುದೆಮಗಿನ್ನೇನು ಗತಿ ಕರೆ
ಮೈದುನನ ಮಗನೆಲ್ಲಿ ಯೆಂದನು ತಂಗಿಯನು ಕರೆದು ॥ ೨೫

ಕಳುಹು ಕಳುಹೆಲೆ ತಂಗಿ ಮಗನನು
ಕಳುಹು ತಡೆಯದೆ ಕಳುಹು ತನ್ನಸು
ವುಳಿವುದಾತನ ಕಯ್ಯಲದಲೇ ತಾಯೆ ಕಳುಹೆನಲು ।
ನಳಿನಲೋಚನೆ ಯೆಲ್ಲವನು ನೆಱೆ
ತಿಳಿಹಿ ಪೂರ್ವಾಪರವನವನಿಪ
ನಲಘುಮಖಭಂಗವನು ಮಾಡೆಂದಳು ನಿಜಾರ್ಭಕಗೆ ॥ ೨೬

ಇದು ನಿಮಿತ್ತವೆ ನಿನ್ನ ತಂದೆಗೆ
ಮದುವೆಯನು ಮಾಡಿದರು ತನ್ನನು
ಬದುಕುವಭಿಲಾಷೆಯಲಿ ಮಾವಂದಿರು ಮಹಾಮುನಿಗೆ ।
ಪದುಮಭವನಾಜ್ಞಾಪಿಸಿದ ಗಡ
ತ್ರಿದಶಂಗೆ ನಿನ್ನಿಂದ ಕುಲವಿದು
ಬದುಕುವುದು ಗಡಬೇಗ ಮಾಡೆಂದಳು ಸರೋಜಮುಖಿ ॥ ೨೭

ಬೇಗಲೆಂದೇನೆಂಬೆ ನಿಲಿಸುವೆ
ನೀಗಳಂತಿರೆ ಭೂಮಿಪಾಲನ
ಯಾಗವನು ನೀನೇತಕಂಜುವೆ ತಾಯೆ ತನ್ನಳವ ।
ತೂಗಿ ನೋಡಿದರಡವಿಯಲ್ಲಾ
ಭೋಗಿಭೂಷಣನೊಂದುಬಾರಿಗೆ
ಭೋಗಿಕುಲವನು ರಕ್ಷಿಸುವನೆಂದೆನುತ ಹೊಱವಂಟ ॥ ೨೮

ಕಾಲಿಗೆಱಗಲು ಹರಸಿ ಪನ್ನಗ
ಪಾಲನಪ್ಪಿದನಳಿಯನನು ಕ
ಣ್ಣಾಲಿಗಳು ನೀರೇಱಲಧಿಕಾನಂದಭಾವದಲಿ ।
ಪಾಲಿಸೆನ್ನನು ಪರಮಧಾರ್ಮಿಕ

ಮೌಳಿರತ್ನವೆ ನಿನ್ನ ಕೈಲೆಡೆ
ಹೊಳಿದರ್ಥವಿದೆಮ್ಮ ಜೀವನವೆಂದನುರಗೇಂದ್ರ ॥ ೨೯

ಏತಕಂಜುವೆ ಮಾವ ಬಱಿದೇ
ಕಾತರಿಸದಿರು ತನ್ನ ಮೇಲಾ
ಭೂತನಾಥನ ಕರುಣವುಂಟಂಜದಿರು ನೀನೆನುತ ।
ಮಾತೆ ಮಾತುಳರಂಘ್ರಿಗೆಱಗಿಯು
ಭೀತನೆದ್ದನು ಬೀೞುಕೊಂಡಾ
ಭೂತಳಾಧಿಪನಧ್ವರಕೆ ನಡೆತಂದನೊಲವಿನಲಿ ॥ ೩೦

ಆಸ್ತೀಕನು ಯಾಗಮಂದಿರದ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬರಲು ಒಳಗೆ ಬಿಡದಿರಲು ನಾನಾ ರೀತಿಯಾಗಿ ಯಾಗವನ್ನೂ ರಾಜನನ್ನೂ ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ.

ಬಂದನಾಸ್ತೀಕಾಖ್ಯನಧ್ವರ
ಮಂದಿರದ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹೋ ನಿ
ಲ್ಲೆಂದು ಪಡಿವಳನಡ್ಡವಿಸಲಿದು ಮಾರಿಯಾಯ್ತೆನುತ ।
ನಿಂದನಲ್ಲಿಯೆ ಯಾಗಶಾಲೆಯ
ಮುಂದೆ ನೃಪನಾ ಯಜ್ಞವನು ಮುನಿ
ವೃಂದವನು ಹೊಗೞಿದನು ವಿನಯೋಪೇತನೆಂದೆನಿಸಿ ॥ ೩೧

ಯಮನ ವರುಣನ ವೈಶ್ರವಣನಾ
ಕಮಲತನಯನ ರಂತಿದೇವನ
ಹಿಮಕರನ ಗಯನೃಪನ ನೃಗನಜಮೀಢಲೋಹಿತನ ।
ವಿಮಲದಶರಥನಂದನನ ಭೂ
ರಮಣಧರ್ಮಾತ್ಮಜನ ಭರತನ
ಸಮಮಹಾಯಜ್ಞಂಗಳೀನೃಪಯಜ್ಞಕೊರೆ ಯೆಂದ ॥ ೩೨

ಈಸಮಾಹಿತಮಖಕೆ ತೇಜೋ
ರಾಶಿ ಮುನಿಕುಲವರ್ಯ ವೇದ
ವ್ಯಾಸನಲ್ಲಾ ವರಸದಸ್ಯನು ಭುವನಭೂಸುರರು ।

ಈ ಸಕಲಋತ್ವಿಜರು ಮುಖ್ಯರು
ಲೇಸನೊಡವಿಟ್ಟಂತೆ ನೆರೆದಿರೆ
ಯೇಸು ಧನ್ಯನೊ ಭೂಪವರ ಯಜಮಾನನಕಟೆಂದ ॥ ೨೨

ಏನನೆಂಬೆನು ಸಕಲದಿವಿಜರಿ
ಗಾನನವಲಾ ಪಾವಕನು ಪವ
ಮಾನಸಖನಾ ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿಯಿವನೆಂದೆನಿಸಿ ।
ಮಾನವೇಂದ್ರನ ವರಮನೋರಥ
ದಾನಿಯಲ್ಲಾ ಕೃಷ್ಣವರ್ತ್ಮಕೃ
ಶಾನುವಮುಖ್ಯಾನಲಸುನಾಮನನಂತಗುಣನೆಂದ ॥ ೨೪

ಆರು ನೀನೆಲೆ ಭೂಪ ಸಾಕ್ಷಾ
ದ್ವಾರಿಜಾಸನನೋ ಮಹೇಂದ್ರನೊ
ಘೋರನಯನನೊ ಮೇಣು ವಿಷ್ಣುವಿನಂಶಸಂಭವನೋ ।
ಆರು ನೆನೆವರು ಮಖವನಿದವೋ
ಣಾರು ಮಾಳ್ಪರು ಸಮಿಧೆಯಾಯ್ತು ಮ
ಹೋರಗರ ಕುಲ ನಿನ್ನ ಹೋಲುವ ನೃಪನದಾರೆಂದ ॥ ೨೫

ಭೂಪವರ ಖಟ್ವಾಂಗ ನಹುಷದಿ
ಳೀಪ ಮಾಂಧಾತೃಪ್ರಮುಖಮಹಿಪ
ರೀಪರಿಯ ಮಖವರವ ಮಾಡಿದರುಂಟೆ ಪೂರ್ವದಲಿ ।
ಭೂಪ ತೇಜೋನಿಧಿಯೆ ವರಧೃತಿ
ರೂಪಗುಣಸುಂದರನೆ ತನ್ನಾ
ಳಾಪವನು ಚಿತ್ತೈಸು ವಿಕ್ರಮಶೌರ್ಯವಾರಿಧಿಯೆ ॥ ೨೬

ರವಿಯ ವೊಲು ತೇಜೋಭರದಲಿಹು
ತವಹಗೆಣೆ [1] ದುರ್ದರ್ಶತೆಯುಲಿಂ
ದುವಿನ ವೊಲು ಸೌಖ್ಯದಲಿ ಶಕ್ರನ ವೊಲು ಪ್ರಭುತ್ವದಲಿ ।

---

[1] ಪಾವಕನವೊಲು, ಕ. ಖ.

ಭವನ ಪೋಲ್ಲಾಸುಪ್ರಸಾದದ
ಲವಣಿಯ ಪೋಲು ಕ್ಷಮೆಯಲಿ ಹುತ್ತಶಿ
ಶುವಿನ [1] ಪೋಲ್ಕುಯತಿಯಲಿ ವಸಿಷ್ಠಗೆಣೆ ಶಾಂತಿಯಲಿ ॥ ೩೭

ಸಮತೆಯಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತು ನೀನೇ
ಕಮಲಭವನೆಲೆ ಭೂಪ ಧರ್ಮದ
ಮಮತೆಯಲಿ ಯಮನಸ್ತ್ರಶಸ್ತ್ರಂಗಳಲಿ ಧರಣಿಜೆಯ ।
ರಮಣನಖಿಳೈಶ್ವರ್ಯದಲಿ ಶಿವ
ನಮಲಶೌರ್ಯದ ಮಹಿಮೆಯಲಿ [2] ಸಂ
ಭ್ರಮದಲಿರೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತು ನಾರಾಯಣನು ನೀನೆಂದ ॥ ೩೮

ರಾಜನು ಈತನ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಒಳಗೆ ಕರೆಯಲು ಮತ್ತು ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ.

ಆರದಾರೋ ಸ್ತುತಿಸುವವ ನೀ
ಭೂರಿಮುಖವನು ಋತ್ವಿಜರನಾ
ಘೋರಭೂಭುಜನೆನ್ನನೇತಕೆ ಶೌರ್ಯವೇನೆನುತ ।
ಭೂರಮಣನಾತನನು ಕರೆ ಕರೆ
ಕಾರಣವ ಬೆಸಗೊಂಬೆನೆನಲಾ
ದ್ವಾರಪಾಲರು ಹುಗಿಸಿದರು ವಹಿಲದಲಿ ಭೂಸುರನ ॥ ೩೯

ಮೆಚ್ಚಿದೆನು ಮೆಚ್ಚಿದೆನು ಹೇಳಲೆ
ಸಚ್ಚರಿತ ಮನದಿಚ್ಛೆಯಾವುದು
ಮುಚ್ಚು ಮಱೆಯಾಕೀವೆನಭಿಮತಸಿದ್ಧಿಯನು ನಿನಗೆ ।
ಅಚ್ಯುತಾಂಘ್ರಿಯೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಬೇಡಿದ
ನೊಚ್ಚುತೀವೆನು ತನ್ನ ಧರೆಯನು
ನಿಚ್ಚಯದಿ ಸರ್ವಸ್ವವನು ಮಿಗೆ ಚಿಂತೆ ಬೇಡೆಂದ ॥ ೪೦

---

1 ವಾಲ್ಮೀಕಿಯು, ಕ. ಖ.

2 ಶಮಗುಣವೀರ್ಯ ಶೌರ್ಯದ ಮಹಿಮೆಯಲಿ, ಕ, ಖ.

ವಸುಮತೀವಲ್ಲಭನೆ ನಿನಗಿದು
ಪೊಸತೆ ಪಾಂಡುನೃಪಾಲವಂಶ
ಪ್ರಸರಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕನಲ್ಲಾ ತಂದೆ ನೀ ದಿಟಕೆ |
ಎಸೆವ ಗುಣವಿಸಿತಿಲ್ಲದಿರೆ ಸುರ
ವಿಸರಸನ್ನುತಪಾದಪೀಠನು
ವಶವಹನೆ ನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನು ನಿಮಗೆಂದ || ೪೧

ಹದಿನೇಳನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು

ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಲೋಕ ಬೆದರಲು ಮಾಡ್ಪ ಸರ್ಪಾ
ನೀಕಮುಖವನು ಮಾಣಿಸಿದನಾ
ಸ್ತೀಕಮುನಿ ಮುಂಕೊಂಡು ಸಲಹಿದ ಸಕಲಬಾಂಧವರ ||

ವಿಪ್ರವಚನದಿಂದ ಸಂತೋಷಿಸಿ ವಿಪ್ರನನ್ನು ರಾಜನು ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ

ಕೇಳು ಶೌನಕ ವಿಪ್ರವಚನವ
ಕೇಳುತವೆ ಹಿಗ್ಗಿದನು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲನೊಲವಿನ ದಾಸರಹ ನಿಜಪಿತೃಪಿತಾಮಹರ |
ಬಾಳಿಕೆಗೆ ಫಲವೇನು ಸಭ್ಯರ
ಜಾಲವನು ನೋಡುತ್ತ ಭೂಪತಿ
ಬಾಲನಲ್ಲಿವನಧಿಕವೃದ್ಧನೆ ಯಾಗಬೇಕೆಂದ || ೧

ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪೂರ್ವಕಥನವ
ಬಲ್ಲನೆಂತೀ ಹಸುಳೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ವಲ್ಲಭನ ಕೀರ್ತಿಯನು ವಾರ್ತೆಯನರಿವನಿವನೆಂತು |

ಸೊಲ್ಲು ಸರಿಯಾಯಿತ್ತೆ ವನೇನನು
ವಲ್ಲಭನೆ ಹೇಳೆನುತ ಕರಪುಟ
ಪಲ್ಲವಕ್ಕೊಸರಿಸಿದನಂಗವ ವಿಪ್ರಪುಂಗವನ ॥ ೧

ಇತ್ತಲಾದ್ವಿಜನೊಡನೆ ಮಾತಾ
ಡುತ್ತ ಕಂಡನು ತಿರುಗಿ ವರಭೂ
ಪೋತ್ತಮನು ಬೆಸಗೊಂಡನಂದಾ ಚಂಡಕೌಶಿಕನ ।

ಬಳಿಕ ರಾಜನು ಯಾವಯಾವ ಸರ್ಪಗಳು ಹುತವಾದವೆಂದು ಕೇಳಲು ಕೌಶಿಕರ ಉತ್ತರ.

ಮತ್ತೆ ಬಂದವರಾರು ಬಹುದು
ವೃತ್ತರತರೀ ಶಿಖಿಗೆ ಹೇಳಿದ
ತುತ್ತಲಾತಕ್ಷಕನು ತಡೆದನಿದೇನು ಹೇಳೆಂದ ॥ ೨

ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಬಂದವರ ಹೆಸರುಗಳು.

ಎಂದೊಡೆಂದನು ಹೋತೃ ಲಕ್ಕಸ
ಲಿಂದುಧರಗರಿದನಲಮುಖದಲಿ
ಬಂದವರ ಸಂಖ್ಯೆಯನು ಮಿಕ್ಕವರಳವೆ ಮುಖ್ಯರನು ।
ತಂದೆ ಕೇಳಾವಾಸುಕಿಯ ನಿಜ
ನಂದನರು ಹದಿಮೂರುಲಕ್ಷದ
ಮಂದಿ ಬಿದ್ದರು ಗಿರಿಶಿಖರಸಂನಿಭರು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩

ಅಲ್ಲಿದರಷ್ಟಾದಶಮಹೋರಗ
ಕುಲಪತಿಗಳಾ ತಕ್ಷಕಾತ್ಮಜ
ರಲಘುವಿಷವೀರ್ಯೋದ್ಭಟ [1] ರು ಗಿರಿಶೃಂಗಸಂನಿಭರು ।
ಬಲವದೈರಾವತಮಹೋರಗ
ಕುಲದಲೀರೈವರು ಹುತಾಶನ
ನೊಳಗೆ ಮುಗ್ಗಿದರುಗ್ರವಿಷದೋಷರು ಜಗತ್ರಯದಿ ॥ ೪

1 ರ್ಯೋತ್ಕಣ, ಗ.

ಹೊತ್ತಿದರು ಕೌರವ್ಯಕುಲದಲಿ
ಹತ್ತು ಹುತವಹಮುಖದಲಳಿವ್ರೊಡೆ
ಮತ್ತಗಜಸನ್ನಿಭರು ನಾನಾವರ್ಣಸಂಯುತರು ।
ಮತ್ತೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾಂಕಕುಲ ಮೂ
ವತ್ತು ನಾಲಕು ನಾಗಪತಿಗಳು
ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಮೋಹಿದರು ತನುವನು ಶೂರವಿಕ್ರಮರು ॥ ೬

ಕನಕವರ್ಣದ ವಿನುತಪಿಂಗಲ
ದಿನಪತೇಜದ ರೂಪ್ಯವರ್ಣದ
ಘನತರಶ್ಯಾಮಾಕೃತಿಯ ಕಾಮಸ್ವರೂಪಿಗಳು ।
ಅನಲನೆಟಕದ ಕಣ್ಣ ಕೆಂಪಿನ
ಕೊನರು ಗಿಡಿಗಳ ವಿಷದ ಹೊಗೆಗಳ
ಹೊನಲ ಹೊಗೆಗಳ ದುರುಳರೊಡೆ ಮುಗ್ಗಿದರು ಶಿಖಿಯೊಳಗೆ ॥ ೭

ಎರಡುಯೋಜನದೀರ್ಘದೇಹರು
ನಿರುತ ಯೋಜನಗಳ ಶರೀರರು
ಗಿರಿನಿಭರು ಪಾವಕನಿಭರು ರವಿನಿಭರು ಶಶಿನಿಭರು ।
ಎರಡು ಹೆಡೆಗಳ ಮೂರುಫಣೆಗಳ
ತರದೊಳೈದಾಱೇೞು ಹೆಡೆಗಳ
ದುರುಳದುಷ್ಟೋರಗರು ಮುಗ್ಗಿದರಗ್ನಿಯೊಳಗೆಂದ ॥ ೮

ಲೆಕ್ಕವನು ತಾನೀಗಲಱಿಯೆನು
ಹೊಕ್ಕವರ ಹೊಗುವವರ ಬಾರಿಯ
ತೆಕ್ಕೆಯನು ಮಂಡಳಿಸಿ ನಭದಿಂದೊಗಲುತಿಳಿಯುವರ ।
ಮಕ್ಕಳನು ಮಱಿಮಕ್ಕಳನು ಹೆ
ಮ್ಮಕ್ಕಳನು ಹೋಮಿಸಿದೆವಾವುದ
ಶಕ್ಯವೆಮಗೆಲೆ ಭೂಪ ಕಾಣೆವು ತಕ್ಷಕನನೆಂದ ॥ ೯

ರಾಜನು ಬೆಂದ ಸರ್ಪಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿ ತಕ್ಷಕನು ಏಕೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೇಳಲು ಇಂದ್ರಾಶ್ರಯದಿಂದ ಬೀಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಹಗೆಯ ಮೂಲಿಕೆ ಯುಳಿದುದೇತಕೆ
ಮಗುವುತನವನು ಮಾಡ್ಪಿರಕಟಾ
ನಗೆಯುಲಾ ಕೊಂದವನ ಕೊಲದಿರಲೇಕೆ ನೀವೆನಲು ।
ಮುಗುಧ ಭೂಪತಿ ಕೇಳುತೆಮ್ಮಲಿ
ಮಗುವುತನವಿಲ್ಲಿಂದ್ರನಾತನ
ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಿರುತಿಹನು [1] ಬಿಡ ಶರಣಾಗತನನೆಂದ ॥ ೧೦

ಕೊಟ್ಟನಾತಂಗಾತನಭಯುವ
ಶಿಷ್ಟನವನೆಂದೊಲಿದು ಭೂಪತಿ
ಯಿಷ್ಟಿಯಲಿ ನೀ ಬೀಳದಿರು ತಾಸಿತ್ತ ವರವೆಂದು ।
ವಿಷ್ಟಪೇಶ್ವರನಾತನನು ಹಿಂ
ದಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿರುತಿಹ [2] ಸುಧರ್ಮಾ
ವಿಷ್ಟನನು ತಾವಱಿವವೆಂದರು ಋತ್ವಿಜರು ನೃಪಗೆ ॥ ೧೧

ರಾಜನು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೋಪದಿಂದ ಇಂದ್ರಸಹಿತನಾಗಿ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುವಂತೆ ವಿಧಿಸಿ ಎಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ

ಐಸಲೇ ತಪ್ಪೇನು ವರವನು
ಬಾಸೆ [3] ಕೊಟ್ಟನೆ ತಕ್ಷಕಂಗಾ
ವಾಸವನು ಲೇಸಾಯ್ತು ಲೇಸಾಯ್ತಿದುವೆ ಲೇಸಾಯ್ತು [4] ।
ತಾ ಸಹಿತ ಬೀಳಲಿ ಸಮೃದ್ಧ ಹು
ತಾಶನನ ಮುಖಕೆನುತ ಭೂ
ಮೀಶನಾಋತ್ವಿಜರಿಗೆಂದನು ಹೋಮಿಸುವುದೆಂದು ॥ ೧೨

1 ಡೃಧಾನೆ, ಕ. ಖ. ಗ
2 ಡೃಧಾನೆ, ಕ. ಖ. ಗ.
3 ಹಾಸಿ, ಕ. ಖ.
4 ಸೊಗಸಾಯ್ತು, ಗ.

ಅರೀತಿ ಮಾಡಲು ಇಂದ್ರನು ಭಯದಿಂದ ತಕ್ಷಕನನ್ನು ಬಿಡುವಿಕೆ.

ಅಹುದು ಭೂಪನ ಮಾತು ತಪ್ಪದು
ಕುಹಕಿಗಭಯವನಿತ್ತೊಡೇನಾ
ಯ್ತು ಹಿತನು ಘಡ ಮೃಡನ ಮಱೆ ಹೊಗೆಯು ಕೊಲುವೆವೆಂದೆನುತ।
ವಹನದಲಿ ಬೇಳದಲಿ ಬರಲಾ
ಕುಹಕಿ ಮೇಣಲ್ಲದೊಡೆ ಸುರಪತಿ
ಸಹಿತ ಬೀಳುವುದೆನುತ ಕರೆದರು ಮಂತ್ರಕೋವಿದರು ॥ ೧೩

ನಡುಗಿದನು ದೇವೇಂದ್ರನೊಡಲೊಳ
ಗುಡಿದುದಲಗೆನೆ ಮೇಣು ಸುಣ್ಣವ
ನಿಡಿಯನ್ನುಂಗಿದವ್ರೋಲು ಬೆಂದನು ನೊಂದನಡಿಗಡಿಗೆ ।
ಹಿಡಿದು ನೂಕಿದವ್ರೋಲು ಸುರಸಭೆ
ನಡುಗಲೇಱದ ಸಿಂಹಪೀಠವ
ತಡೆದುರಗನನು ಬೀಳುಕೊಟ್ಟನು ತೊಡಕು ಬೇಡೆನುತ ॥ ೧೪

ಆಶ್ರಯ ತಪ್ಪಲು ತಕ್ಷಕನು ಸಂತಾಪದಿಂ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳಲು ಬರುವಿಕೆ.

ಸುಡು ಬದುಕಲೇಕಿನ್ನು ಮೂಜಗ
ಕೊಡೆಯ ನಾನೆಂದೆನ್ನ ಮಱೆ ಹೊ
ಕ್ಕೊಡೆ ಗತೋದಕಸೇತುವಾದುದು ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ।
ಪೊಡವಿಯಮರರು ಕೊಂದರೆನುತವೆ
ತಡೆಯದೇಱ ವಿಮಾನವನು ನಭ
ದೆಡೆಗೆ ಬಂದನು ಬಹಳಸಂತಾಪದಲಿ ಸುರನಾಥ ॥ ೧೫

ಇಂಬಿನಲಿ ಬೀಳುತ್ತ ನುಗ್ಗಿಯ
ಕೊಂಬ ಹಿಡಿದಂತಾಯ್ತು ಕೆಟ್ಟೆನು
ನಂಬಿ ನಯನಸಹಸ್ರನನು ತಾನೆನುತ ತಕ್ಷಕನು ।
ಅಂಬರಕ್ಕೆಲ್ಕತಂದನೊಡಲಲಿ
ತುಂಬಿದಂತಸ್ತಾಪ ಶಿಖಿಯಲಿ
ಬಂಬಲಿನ ಬಲುಗಿಡಿಯ ಧೂಮದ ಧಾಳಗಿದಿರಾಗಿ ॥ ೧೬

ಉರುಳುತುರುಳುತಜಾಂಡಮಂಡಲ
ಬಿರಿಯಲೆಂದರು ತನಿಯ ಹೊಗೆಗಳ
ಹೊರಳಿಯಲಿ ಹೊಡಕರಿಸಿ ಮಂಡಳಿಸುತ್ತ ನೀಗುರುತ ।
ಕರೆಕರೆದು ಬಸವೞದು ನೆಱೆ ಕಂ
ಡರಿಗೆ ಕಾರುಣ್ಯವನು ತೋಱು
ತ್ತುರಗರಾಜನು ಸಿಗುಳಕೆಯ ಸಸಿಯಾದನಭ್ರದಲಿ ॥ ೧೭

ಬೆಂಕಿಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಇಂದ್ರನನ್ನು ತಿರುಗಿ ಮರೆಹೋಗಲು ಆಸ್ತೀಕನು ತಕ್ಷಕನನ್ನು ನೋಡಿ ನಿಲ್ಲೆಂದು ಹೇಳು ವಿಕೆ.

ಉರಿಯ ಸಮ್ಮುಖಕೞಿಯುತೞಿಯುತ
ಭರದಲಂಬರಗತಿಗೆ ಗಮಿಸುತ
ತಿರುಗಿ ಸುರನಾಥನನು ನೋಡುತ್ತ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳೆನುತ ।
ಹೊರಳುತಿರ್ದನು ಹೊಗೆಯೊಳಗೆ ಖೇ
ಚರರು ಹಾ ಹಾ ಕೆಟ್ಟನುರಗೇ
ಶ್ವರನುರಿದನೆನೆ ಕಂಡನಾಸ್ತಿಕನಾದ ದುಸ್ಥಿತಿಯ ॥ ೧೮

ಹೋ ಹೊ ನಿಲುನಿಲ್ಲೆನುತಲಾನಿಜ
ಬಾಹುದಂಡವ ನೆಗಹಿದನು ಮುನಿ
ಸಾಹಸಿಗನೇತಕ್ಕೆ ಬಾರನು ಪಾವಕನ ಮುಖಕೆ ।

ತಕ್ಷಕನು ಏಕೆ ಉರಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಬೀಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೇಳಲು ಯಾಚಕ ನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಬೀಳುವನೆಂದು ಪುರೋಹಿತರ ಉತ್ತರ.

ದ್ರೋಹಿ ತಕ್ಷಕನೆಂದು ನೃಪವರ
ನಾಹಿತಾಗ್ನಿಗಳಿಂಗೆ ಬೆಸಸಲು
ದೇಹಿಯೆಂಬವಗಿತ್ತು ಬೞಕಿನ್ನಹುದು ಖಳದಹನ ॥ ೧೯

ಸುಡುವುದರಿದಲ್ಲಹಿಪನನು ನಭ
ದೊಡೆಯನಲ್ಲಿಂ ಬಂದನಿದೆ ಯಿದೆ
ಕೊಡು ಕುಮಾರಂಗಿಷ್ಟವರವನು ಮುನ್ನ ನೀನೆನಲು ।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ನಿನಗೇನಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುವಿಕೆ

ನುಡಿದನೇನಿಷ್ಟಾರ್ಥ ಹೇಳೆನೆ
ಸುಡದಿರಹಿಗಳ ನಿನ್ನ ಮುಖಕೀ
ತಡೆಯುದಿಹುದಿದಱಿಂ ಮದೀಪ್ಸಿತವರವಿದೇ ಯೆಂದ ॥ ೨೦

ಏನು ಹೇಳಬೇನೇನು ಹೇಳು ಮ
ಹಾನುಭಾವನೆ ಧರಣಿಯಮರನ
ಸೂನುವಲ್ಲವೆ ನೀನು ಹೇಳ್ವೈ ತಂಗೆ ಏಂ ನಿನಗೆ ।
ಹಾನಿ ಹೇಳನ್ನೊಂದ ಬೇಡೆನೆ
ತಾನಱಿಯೆನಿನ್ನೊಂದಗಿಂದನು
ಮಾನವೇಶ್ವರ ಸಲಿಸು ಕೃಪೆಯುಂಟಾದೊಡೆನಗೆಂದ ॥ ೨೧

ರಾಜನು ಋತ್ವಿಜರು ಮುಂತಾದವರಿಂದ ಹೇಳಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿ ಅವರೂ
ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಯಾಗ ಮುಗಿಸು ಎನ್ನುವಿಕೆ.

ಹೇಳಿರೈ ಋಷಿವರರು ಸಭ್ಯರು
ಹೇಳಿರೈ ಋತ್ವಿಜರು ವಿಪ್ರರು
ಹೇಳಿರೈ ಬುದ್ಧಿಯನು ವಿಪ್ರಕುಮಾರಸಿಂಗೆಂದ ।
ಹೇಳಿದರು ಮುನ್ನವೆ ನೃಪೋತ್ತಮ
ಹೇಳಲೇಕಿನ್ನಾ ಮಹಾತ್ಮರ
ಕಾಲಧೂಳಿಯ ಶಿಷ್ಯನೆಂದನು ನಗುತ ಮುನಿನಾಥ ॥ ೨೨

ತಪ್ಪದೆಂದರು ಋತ್ವಿಜರು ನೃಪ
ಕಲ್ಪಿತವಿದೆಂದರು ಸಭಾಸದ
ರೊಪ್ಪುವುದು ನಿನಗೆಂದರಾಭೂಸುರರು [1] ಪಾವಕನ ।
ಉಪ್ಪರವ ಮಾಣೆಂದನಿಂದ್ರನು
ನೊಪ್ಪವಾಯ್ತೆಮಗೆಂದರಮರರು
ತಪ್ಪದೈ ಪೂರ್ಣಾಹುತಿಯ ಮಾಡೆಂದರವನಿಪಗೆ ॥ ೨೩

---

[1] ಭೂದ್ವಿಜರು, ಕ ಖ.

ರಾಜನು ಯಜ್ಞವು ನೆರವೇರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಚಿಂತಿಸಲು ಋತ್ವಿಜರು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಸಂಕಲ್ಪವೇ ಇದೆಂದು ಪೂರ್ವಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಬಂದೆ ಮತವಾಯ್ತೆಲ್ಲರಿಗೆ ನಾ
ನೆಂದು ಫಲವೇನೊಬ್ಬ ನಾನಕ
ಟಂದಗೆಡಿಸಿದನಧ್ವರವ ನೀ ಭೂಸುರೋತ್ತಮನ ।
ನಂದನನು ಹಾ ಯೆನುತ ಭೂಪತಿ
ನೊಂದು ಸುಯ್ಯುತ್ತಿರಲು ಪೇಳಿದ
ರೊಂದು ಕಥೆಯನು ಋತ್ವಿಜರು ಕೋವಿದರು ಭೂಪತಿಗೆ ॥ ೨೪

ಅಮೃತಮಥನಾಂತರದಲಂದಾ
ಯಮರರಿಗೆ ತಾ ಹೇಳಿದನು ತನ್ನಲಿ
ಮಮತೆಯುಳ್ಳೊಡೆ ತಾಯ ಶಾಪವ ಮಾಣಿಸುವುದೆಂದು ।
ಸುಮತಿ ವಾಸುಕಿ ಬೇಡಿಕೊಳಲಂ
ದಮರರೈದಿದರಾತ ಸಹಿತಾ
ಕಮಲಭವನೋಲಗಕೆ ಬಿನ್ನಹಮಾಡಿದರು ಹದನ ॥ ೨೫

ಜೀಯ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ಲಾಲಿಸು
ತಾಯ ಶಾಪವನುರಗಪತಿಯಿದ
ಬೀಯ್ಯಮಾಡುವೆನೆಂದು ಜನಮೇಜಯನು ಮಖವರವ ।
ಕಾಯಲರಿದೆಮಗೀತನನು ಕೈ
ಗಾಯಬೇಹುದು ಜಲಧಿಮಥನಸ
ಹಾಯನನು ನಿಮ್ಮಡಿಗಳೆಂದರು ಸುರರು ಕಮಲಜಗೆ ॥ ೨೬

ಎಂದೊಡಾತನು ಬೆದಱಬೇಡೆಲೆ
ಕಂದ ಕಲ್ಪಾಂತರ ಬದುಕು ಕುಲ
ನಂದನ ಜರತ್ಕಾರು ನಂದನನಭಯವನು ನಿಮಗೆ ।
ಕಂದ ಮಾಣ್ಬನು ಮಖಕೆ ತಡೆಯುವ
ನಿಂದ ಜನಿಸುವುದಂಜಬೇಡುರ
ಗೇಂದ್ರಕುಲಕೀವಿಪ್ರವರ್ಧನನೆಂದಬುಜಭವ ॥ ೨೭

ವೀರ ತೆಗೆ ಕೇಳದುನಿಮಿತ್ತವು
ಹೋರಗರ ಕುಲರಕ್ಷಕ ಜರ
ತ್ಕಾರುನಂದನನೀತನಧ್ವರಘಾತಕನು ವಿಧಿಯು ।
ಪ್ರೇರಣೆ ಯದಲ್ಲದೆ ತಳವಡೆವು
ದಾರವಶವೆಲೆ ತಂದೆ ಹೋಗಲಿ
ಬೇಱುಗೊಲೆ ಬೇಡೆಂದು ಸಂತೈಸಿದರು ಋತ್ವಿಜರು ॥ ೧೮

ಸರ್ಪಸಂಮತವಾಗಿ ಯಾಗಸಮಾಪ್ತಿ ಮಾಡಿ ಬಂದವರ ಪೂಜಿಸುವಿಕೆ.

ಸತ್ತವನಲಾ ಪುರಿಯೊಳಗೆ ಹೊರ
ಳುತ್ತಲೈದನೆಯಾಜ್ಞೆಯನು ತಾ
ನುತ್ತರಿಸಲಳವಲ್ಲವೈ ದ್ವಿಜಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯನು ।
ಹೊತ್ತಿ ಹೋಗದ ಮುನ್ನವೇ ನೀ
ನಿತ್ತ ವರವನು ಪಾಲಿಸೆನೆ ಭೂ
ಪೋತ್ತಮನು ನಸು ನಗುತ ನುಡಿದನು ವರಸದಸ್ಯರಿಗೆ ॥ ೧೯

ಮೌನಭಂಗವೆಮರಣ ಹೋಗಲಿ
ದೀನನನು ಕೊಲಲೇಕೆ ವಿಪ್ರನ
ಸೂನುವನು ಮನ್ನಿಸಿದೆನಿಷ್ಟಾತಿಥಿಯಲಾ ತನಗೆ ।
ಏನನಿತ್ತು ದಧೀಚಿ ಮುಖ್ಯಮ
ಹಾನುಭಾವರು ಪಡೆದರಭಯ
ಸ್ಥಾನವನು ಮಖವಿದು ಮಹಾಸಂಪೂರ್ಣವಾಯ್ತೆಂದ ॥ ೨೦

ಮಾಡಿ ಪೂರ್ಣಾಹುತಿಯನನಲಾ
ಖೋಡಿಯೊಳಗಿನಿತಿಲ್ಲ ಸುರಪನ
ಜೋಡು ಮಾಡಲದೇಕೆ ಮಾತನು ಮನ್ನಿಸಿದೆ ಯೆನಲು ।
ಕೂಡೆ ಲೇಸೆಂದಾಮಹಾಜನ
ಕಾಡಮರನೇ ಕಲ್ಪತರು ದಯ
ಮಾಡುತಿಷ್ಟಾರ್ಥವನೆನುತಲಿರ್ದುದು ಸುರಸ್ತೋಮ ॥ ೨೧

ಎಸಗಿದರು ಪೂರ್ಣಾಹುತಿಯು ನಾ
ಋಷಿವರನು ಸರ್ವರನು ಸಂತ
ಪಿಸಿದನಿಷ್ಟಧನಪ್ರದಾನದಲಾತಪ್ರೇಧನರ ।
ವಸುಧೆಯರಸನು ಮುದದಲವಭೃಥ
ದೊಸಗೆ ವಿಗೆ ಮಜ್ಜನವ ಮಾಡಿದ
ನಸಮವಿಭವದಲಖಿಳಜನ ನಿಜಬಂಧುಜನ ಸಹಿತ ॥ ೩೦

ತಕ್ಷಕನು ಬದುಕಿ ಹೋಗಲು ರಾಜನು ಆಸ್ತೀಕನನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸುವಿಕೆ.

ಹೋ ಹೊ ಬದುಕಿದೆನೊವ್ಮ್ರೆಗೆನ್ನಯ
ದೇಹ ವ್ರುಚಿದುದೆನುತ್ತ ವೀರವು
ಹಾಹಿ ತಕ್ಷಕ ತೊಲಗಿದನು ಪಾವಕನ ಮುಖದಿಂದ ।
ಬೇಹ ಧನವನು ಕೊಟ್ಟನನನಿಪ
ನಾಹುತಿಯು ಶಾಲೆಯಲಿ ವಿಪ್ರವ
ನೂಹಿಸಿದ ಬಿನ್ನಾಣಿಗಧಿಕವೆನೋನುರಾಗದಲಿ ॥ ೩೩

ಕಳುಹಿದನು ಕೈವುಗಿದು ಮುನಿಸಂ
ಕುಳವನುಚಿತೋಕ್ತಿಯಲಿ ಮನ್ನಿಸಿ
ಬಲದಲಾಸ್ತೀಕನನಭೀಷ್ಟಧನಪ್ರದಾನದಲಿ ।
ಬಲವೆ ಮೆಱೆಯುದಿರ್ದೈ ತಹುದು ಮೇ
ಲಲಘುಹಯುಮೇಧವನು ಮಾಪ್ಪೆನು
ಕೆಳೆಯ ಋತ್ವಿಜನಾಗಬೇಕೆಂದವನನವನೀಶ ॥ ೩೪

ತಂದೆ ನಿನ್ನವರಾವೆನುತ ಮುನಿ
ನಂದನನ ಕಳುಹಿದನು ಧರ್ಮದ
ಲಂದು ಧರೆಯನು ಪಾಲಿಸುತಲಿರ್ದನು ಮಹೀಪಾಲ ।
ಸಂದ ಪಿತೃಪೈತಾಮಹರ ಪದ
ದಿಂದ ಹರಿಪದಭಕ್ತನೆನಿಸಿ ಮು
ಕುಂದದಾಸನು ಮಾಡಿದನು ರಾಜ್ಯವನು ಮನವೊಲಿದು ॥ ೩೫

ಈ ರೀತಿ ಕೃತಕಾರ್ಯನಾಗಿ ಬಂದ ಆಸ್ತೀಕನನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಲು ಸಂತೋಷ ದಿಂದಿರುವಿಕೆ.

ಅತ್ತಲಾಸ್ತೀಕಾಖ್ಯನೈದಿದ
ನುತ್ತಮೋರಗರಾಜಮಂದಿರ
ದತ್ತ ಪರಿಜನ ವಿದುರುಗೊಳಲತ್ಯಧಿಕವಿಭವದಲಿ ।
ಎತ್ತು ಗನ್ನಡಿ ಗಳಶವಾದ್ಯದ
ವೊತ್ತದೊಳಗಿಕ್ಕೆಲದಿ ಪಾಡಲು
ಹೆತ್ತ ತಾಯಣ್ಣಂದಿರಂಘ್ರಿಗೆ ನಮಿಸಿದನು ಮುನಿಪ ॥ ೩೬

ತೆಗೆದು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದನು ಹರುಷಾಂ
ಬುಗಳ ನಯನದ ತಳದ ಪುಳಕದ
ಹೊಗರ ಹೊಳಹಿನ ನಗೆ ಮೊಗದ ನಾಗೇಂದ್ರನೈತಂದು ।
ಬಗೆಯ ಬಯಕೆಯನಿತ್ತ ಮುನಿಮೌ
ಳಿಗಳ ರತ್ನವೆ ತನ್ನ ಹೃದಯದ
ದಗೆಯ ಡಾವರವಡಗಿತೆಂದರು ಹರಸಿ ಬಾಲಕನ ॥ ೩೭

ಬದುಕಿದೆವೆಲ್ಲೈ ತಂದೆ ನಾವಿಂ
ದುದಿಸಿದೆವೆಲ್ಲೈ ಪಾವಕನೊಳಗೆ
ಕುದಿವುತಿರ್ದೆವೆ ಯಂತ್ಯಕಾಲದ ಭಯಮಹಾಗ್ನಿಯಲಿ ।
ಉದಕಸುರಿಸಿದುದಾಯ್ತು [1] ತಂಗಿಯ
ಮದುವೆಯು ಫಲಿಸಿತೆಮ್ಮವೋಲಾ
ವುದಿತಭಾಗ್ಯರದಾರೆನು [2] ತ ಕೊಂಡಾಡಿದರು ಮುನಿಯ ॥ ೩೮

ಬೇಡು ಬೇಡೆಲೆ ಮಗನೆ ವರವೆನು
ಬೇಡು ಮೆಚ್ಚಿದೆವೆಮ್ಮ ವಂಶದ
ಕೇಡ ತಪ್ಪಿಸಿದಧಿಕಕರುಣಾನಿಧಿಯೆ ಗುಣನಿಧಿಯೆ ।

---

1 ಉದಿಸಿದುದುಪಟುವಾ ಕ, ಖ. 2 ದಾರ್‍ಭೂಪನುತ, ಕ. ಖ.

ನೋಡಲಪ್ರತಿಯಲ್ಲವೇ ನೀ
ಮಾಡಿದುಪಕೃತಿ ತಂದೆ ಬಯಕೆಯ
ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳೆ ತಡೆಯದಿರು ನೀನೆಂದರನುಪಮಗೆ ॥ ೩೯

ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಹೇಳಿದವರಿಗೆ ಸರ್ಪಗಳ ಬಾಧೆ ಕೂಡದೆಂದು ಆಸ್ತಿಕನಪ್ಪಣೆ.

ಆವನಿದನೋದುವನು ಕೇಳುವ
ನಾವನಿದ ಮಚ್ಚರಿತವನು ಸಂ
ಭಾವಿಸುವ ದಿನದಲುದಯಾಸ್ತಮಯದೊಳಗವರುಗಳ [1] ।
ನೀವು ನಮ್ಮಯ ಕುಲಜರೊಳಗಾ
ರಾವರಾಗಲಿ ಮುಟ್ಟಲಾಗದು
ಕಾವುದಾಪುಣ್ಯಾತ್ಮರನು ನೀವೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೪೦

ಐಸಲೇ ನೀ ಬೇಡಿಕೊಂಡುದಿ
ದೇಸು ಘನವೆಲೆ ತಂದೆ ನೆನೆವರ
ದೇಶದೊಳಗಿದ್ದವರ ಮುಟ್ಟುವ ಮಾತದೇಕೆನುತ ।
ಸಾಸಿಗನನಪ್ಪಿದರು ಹರುಷಾ
ವೇಶದಲಿ ಮನಮುಬ್ಬಿ ಘನಪರಿ
ತೋಷದಲಿ ಕೊಂಡಾಡಿದರು ಮುನಿವರಕುಮಾರಕನ ॥ ೪೧

ವರಜರತ್ಕಾರುವಿಗೆ ನಾಗೇ
ಶ್ವರಿಜರತ್ಕಾರುವಿನಲುದಿಸಿದ
ಪರಮಋಷಿ ಯಾಸ್ತೀಕನುನ್ನತಕೀರ್ತಿ ಸತ್ಯನಿಧಿ ।
ಉರಗಪತ್ತಣದಹಿಯ ಭಯವಿ
ಲ್ಲುರುತರದಿ ರಕ್ಷಿಪುದು ಪಠಿಸುವ
ನರರಿಗಿಲ್ಲಹಿಬಾಧೆ ಯೆಂದವನು ಶೌನಕಗೆ ಸೂತ ॥ ೪೨

1 ಪಯುಮೋಣಸ್ತಮಯಸಮಯವಲ್ಲಿ, ಕ. ಖ.

ಏನನೆಂಬೆನು ಪನ್ನಗರ ಸ
ನ್ಮಾನವನು ಸುಖದಿಂದ ತಂಗಿಯ
ಸೂನುವನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಹಾನುಭಾವನನು ।
ಜ್ಞಾನವಂತರವೋಲು ಭಾವವ
ನೇನುವನು ತಾವಱಿಯದಾನಂ
ದಾನುಭವದಲಿ ಚರಿಸುತಿರ್ದರು ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೆಯಲಿ ॥ ೪೩

ಫಲಕಥನ.

ಇದು ಮಹಾಮಂಗಳಮಹೋದಯ
ವಿದು ಮಹಾಯುಃಕೀರ್ತಿವರ್ಧನ
ವಿದು ವಿಷಯಭಯರೋಗದಾರಿದ್ರ್ಯಾದಿದುಃಖಹರ ।
ಇದನು ಶೌನಕ ಕೇಳು ಸಂಕ್ಷೇ
ಪದಲಿ ಹೇಳಿದೆನಿನ್ನು ತಾನಾ
ವುದನು ನಿನಗಭಿವರ್ಣಿಸುವುದೆಂದಱುಹಿದನು ಸೂತ ॥ ೪೪

ಲೇಸನಾಡಿದೆ ಸೂತ ನೀನವ
ನೀಶ ಜನಮೇಜಯಗೆ ಮುನಿಯುಂ
ದೈಸೆ ವೈಶಂಪಾಯನನೊರೆದ ಭಾರತಾಮೃತವ [1] ।
ವಾಸುದೇವನ ಪುಣ್ಯಕೀರ್ತನ
ವಾ ಸಭಾಗ್ಯರ ಪಾಂಡವರ ಕಥೆ
ಯೇಸಹುವದನು ವರ್ಣಿಪುದೆಮಗೆ ಪುಣ್ಯಕಥನವನು ॥ ೪೫

ಮನ್ನಿಸಿದ ನಾಸೂತನವ ಸಂ
ಪನ್ನಗುಣನಿಧಿ ಪಾವನಕಥಾ
ಕರ್ಣನ ಸುಕೌತುಕರಸಾಸ್ವಾದನಸುಲಂಪಟರ ।

---

1 ನುಸುರಿದಭಾರತವನಾದ್ಯಂತವನುತಮಗೆ, ಕ. ಖ.

ಧನ್ಯನಾದೆನೆನುತ್ತ ನೆನೆದನು
ತನ್ನ ಮನದಲಿ ಪರಮಕಾರು
ಣ್ಯಾರ್ಣವನ ನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನ ಶ್ರೀಪದವ ॥ ೪೬

ಕರಿವದನವಾಗ್ದೇವಿನಾದದ
ಪರಮವೇದವ್ಯಾಸಷಣ್ಮುಖ
ಗಿರಿಜೆಸುರರಧಿನಾಥಸನಕಾದಿಗಳ ದಿಗಧಿಪರ ।
ಹರಿಹರರ ಕಮಲಜನ ರವಿಶಶಿ
ಧರಣಿಶುಕವಾಲ್ಮೀಕಿಗಳ ವರ
ಚರಣಗಳ ನೆನೆವುತ್ತ ಭಾರತಕಥೆಯ ಹೇಳಿದನು ॥ ೪೭

ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.